DÜZCE İLİ, AKÇAKOCA İLÇESİ,
MEHMET EMEK EVİ'NİN RESTORASYONU

Yıldız AĞAYA ÇAĞAN

YÜKSEK LİSANS TEZİ
MİMARLIK

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

ARALIK 2013
ANKARA

Yıldız AĞAYA ÇAĞAN tarafından hazırlanan "DÜZCE İLİ, AKÇAKOCA İLÇESİ, MEHMET EMEK EVİ'NİN RESTORASYONU" adlı bu tezin Yüksek Lisans tezi olarak uygun olduğunu onaylarım.

Öğr. Gör. Dr. Nurçin ÇELİK ……..
Tez Danışmanı, Mimarlık Anabilim Dalı

Bu çalışma, jürimiz tarafından oy birliğiyle Mimarlık Anabilim Dalında Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Prof. Dr. Gediz URAK ……..
Mimarlık Anabilim Dalı, G.Ü.

Öğr. Gör. Dr. Nurçin ÇELİK ……..
Mimarlık Anabilim Dalı, G.Ü.

Prof. Dr. Zuhal ÖZCAN ……..
Mimarlık Anabilim Dalı, Atılım Ü.

Tez Savunma Tarihi: 06/12/2013

Bu tez ile G.Ü. Fen Bilimleri Enstitüsü Yönetim Kurulu Yüksek Lisans derecesini onamıştır.

Prof. Dr. Şeref SAĞIROĞLU ……..
Fen Bilimleri Enstitüsü Müdürü

TEZ BİLDİRİMİ

Tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu, ayrıca tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada orijinal olmayan her türlü kaynağa eksiksiz atıf yapıldığını bildiririm.

Yıldız AĞAYA ÇAĞAN

DÜZCE İLİ, AKÇAKOCA İLÇESİ, MEHMET EMEK EVİ'NİN RESTORASYONU
(Yüksek Lisans Tezi)

Yıldız AĞAYA ÇAĞAN

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
Aralık 2013

ÖZET

Tarihi ve kültürel mirasımızın çeşitli nedenlerle yok olmaya yüz tuttuğu günümüzde, korumaya ilişkin her türlü yasal düzenlemeye karşın, özellikle kullanım güçlüklerinden kaynaklanan nedenlerle, sivil mimarlık örneği geleneksel konutlarımızın sayısında, bakımsızlık, maddi yetersizlik gibi birçok etkenler nedeni ile önemli azalmalar görülmektedir. Bu tezin amacı, bu süreç içerisinde yer alan ve Akçakoca İlçesi'nde bulunan Mehmet Emek Evi'nin fiziksel, sosyal ve ekonomik ömrünü uzatabilmek için bugünün kullanım gereksinimlerine uygun müdahale biçimlerinin belirlenmesidir. Bu çalışmadan elde edilen verilerin hayata geçirilmesi ile yapının çevresinde yer alan diğer yapılara örnek teşkil edilecek ve yörede koruma bilincinin güçlenmesine katkıda bulunacak olan bu önemli sivil mimarlık örneğin sürdürülebilir bir koruma anlayışıyla gelecek kuşaklara aktarılabilecektir.

Bilim Kodu : **803.1.085**
Anahtar Kelimeler : **Akçakoca, Sivil Mimari, Restorasyon**
Sayfa Adedi : **262**
Tez Yöneticisi : **Öğr. Gör. Dr. Nurçin ÇELİK**

RESTORATION OF THE "MEHMET EMEK HOME"
IN AKÇAKOCA-DÜZCE-TURKEY
(M.Sc. Thesis)

Yıldız AĞAYA ÇAĞAN

GAZİ UNIVERSITY
GRADUATE SCHOOL OF NATURAL AND APPLIED SCIENCES
December 2013

ABSTRACT

At present, while the historical and cultural heritage of Turkey started to vanish due to several reasons; despite all the related legal amendments put into force, especially because of the difficulties in usage and like the factors related with lack of maintenance and financial sufficiency, a significant decrease is observed in the number of traditional houses in Turkey's traditional housing architectural stock. The aim of this thesis is the determination of the convenient intervention methods suitable for the recent usage necessities; to extend the physical, social and economic life of the "Mehmet Emek House" located in "Akçakoca". Thus, the transfer of this important sample of traditional architecture, which will be an example to nearby buildings of the same sort and will strengthen the conservation consciousness, handling them to the next generations will be possible within a context of the sustainable conservation approach.

Science Code : 803.1.085
Keywords : Akçakoca, Architectural Survey, Restoration
Number of pages : 262
Advisor : Instructor Dr. Nurçin ÇELİK

TEŞEKKÜR

Çalışmalarım boyunca beni yönlendiren değerli Hocam Öğr. Gör. Dr. Nurçin ÇELİK'e, restitüsyon çalışmalarımda kıymetli tecrübelerinden faydalandığım hocam Prof. Dr. Zuhal ÖZCAN'a, büro çalışmalarımda yardımlarını esirgemeyen değerli arkadaşım Hazal ATAK AKBULUT'a, manevi destekleriyle beni hiçbir zaman yalnız bırakmayan canım annem Nuray AĞAYA'ya, kıymetli babam Muharrem AĞAYA'ya, sevgili eşim Hasan ÇAĞAN'a ve biricik kardeşim Zeynep AĞAYA'ya sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

İÇİNDEKİLER

Sayfa

ÖZET iv

ABSTRACT v

TEŞEKKÜR vi

İÇİNDEKİLER vii

ÇİZELGELERİN LİSTESİ x

ŞEKİLLERİN LİSTESİ xii

RESİMLERİN LİSTESİ xviii

HARİTALARIN LİSTESİ xxvii

SİMGELER VE KISALTMALAR xxviii

1. GİRİŞ 1

2. AKÇAKOCA'NIN FİZİKSEL SOSYAL VE TARİHİ ÖZELLİKLERİ 5

2.1. Akçakoca'nın Coğrafi ve Fiziksel Özellikleri 5

2.2. Sosyal Yapı 7

2.3. Ekonomik Yapı 8

2.4. Akçakoca'nın Tarihi 8

2.4.1. Tarih öncesi dönemden Türk egemenliğine kadar Akçakoca 8

2.4.2. Türk egemenliğinde Akçakoca 9

2.4.3. Akça Koca 12

3. YAPININ TANIMLANMASI VE DURUMUNUN TESPİTİ 13

3.1. Grafik ve Sayısal Belgeleme 13

3.1.1. Yöntem 13

3.1.2. Rölöve 13

Sayfa

3.2. Yapının Tanımsal Analizi 14

3.2.1. Yöntem 14

3.2.2. Genel tanımlama 14

3.2.3. Dış tanımlama 19

3.2.4. İç tanımlama ve plân elemanları 26

3.2.5. Taşıyıcı sistem ve taşıyıcı elemanlar 44

3.2.6. Mimari Elemanlar 46

3.2.7. Çatı 51

3.2.8. Mekân elemanları ve süsleme özellikleri 52

3.3. Malzeme Kullanımı 56

3.4. Yapının Fiziksel Durumu 56

4. KARŞILAŞTIRMALI ÇALIŞMA 132

4.1. Geçmişten Günümüze Türk Evi Kavramı 132

4.1.1. Anadolu'da " Türk Evi " kavramının oluşumu ve özellikleri 132

4.1.2. Erken dönem ilk Türk yerleşimleri 132

4.1.3. Osmanlı döneminin başlangıcı ve Türk Evi'nin oluşum süreci 133

4.1.4. Geleneksel Türk Evi'nin özellikleri 135

4.2. Akçakoca Evleri'nin Analizi ve Mehmet Emek Evi'nin Akçakoca Kentsel Sit Alanı İçindeki Evlerle Karşılaştırılması 138

4.2.1. Akçakoca Evleri'nin analizi ve Geleneksel Türk Evleri içindeki yeri.. 138

4.2.2. Karşılaştırmalı çalışmada kullanılacak yapıların tanıtılması 144

4.2.3. Karşılaştırmalı çalışmanın sonucu 156

Sayfa

5. RESTİTÜSYON 164

5.1. Restitüsyon İçin Kaynak Kullanımı 164

5.2. Yapının Restitüsyonuna İlişkin Notlar 165

5.3. Restitüsyon Çalışmasının Sonucu 166

6. RESTORASYON 219

6.1. Akçakoca'da Koruma 223

6.2. Yapının Bugünkü Durumunun Değerlendirilmesi 225

6.2.1. Mimari özellikler 225

6.2.2. Yapısal durum 226

6.2.3. Çevresel faktörler 226

6.2.4. Sosyal faktörler 226

6.3. Restorasyon Projesinin Amacı 226

6.4. Restorasyon Yaklaşımı 227

6.5. Yeni İşlev 227

6.6. Yeni İşlev İçin Mekân Kullanımı 228

6.7. Müdahale Biçimleri 230

6.7.1. Rekonstrüksiyon 230

6.7.2. Temizleme, sağlamlaştırma ve tamamlama 230

6.7.3. Çağdaş ek 230

7. SONUÇ VE ÖNERİLER 256

KAYNAKLAR 257

ÖZGEÇMİŞ 262

ÇİZELGELERİN LİSTESİ

Çizelge **Sayfa**

Çizelge 3.1. Batı cephesi tanımlama çizelgesi 116

Çizelge 3.2. Güney cephesi tanımlama çizelgesi 117

Çizelge 3.3. Doğu cephesi tanımlama çizelgesi 118

Çizelge 3.4. Kuzey cephesi tanımlama çizelgesi 119

Çizelge 3.5. Z01 mekânı tanımlama çizelgesi 120

Çizelge 3.6. Z02 mekânı tanımlama çizelgesi 121

Çizelge 3.7. Z03 mekânı tanımlama çizelgesi 122

Çizelge 3.8. Z04 mekânı tanımlama çizelgesi 123

Çizelge 3.9. Z05 mekânı tanımlama çizelgesi 124

Çizelge 3.10. Z06 mekânı tanımlama çizelgesi 125

Çizelge 3.11. 101 mekânı tanımlama çizelgesi 126

Çizelge 3.12. 102 mekânı tanımlama çizelgesi 127

Çizelge 3.13. 103 mekânı tanımlama çizelgesi 128

Çizelge 3.14. 104 mekânı tanımlama çizelgesi 129

Çizelge 3.15. 105 mekânı tanımlama çizelgesi 130

Çizelge 3.16. 106 mekânı tanımlama çizelgesi 131

Çizelge 4.1. Akçakoca Evleri plân Tipolojisi 157

Çizelge 4.2. Akçakoca Evleri Cephe Tipolojisi 158

Çizelge 4.3. Akçakoca Evleri Kapı Tipolojisi 159

Çizelge 4.3. Akçakoca Evleri Kapı Tipolojisi 160

Çizelge 4.4. Akçakoca Evleri Pencere Tipolojisi 161

Çizelge **Sayfa**

Çizelge 4.5. Karşılaştrmalı Çalışmada Kullanlıan Tescilli Yapılar 162

Çizelge 4.6. Karşılaştırma Tablosu 163

Çizelge 5.1. Birinci Dönem Restitüsyon Tablosu Zemin Kat ve Birinci Kat 168

Çizelge 5.2. İkinci Dönem Restitüsyon Tablosu Zemin Kat 169

Çizelge 5.3. İkinci Dönem Restitüsyon Tablosu Birinci Kat..... 170

ŞEKİLLERİN LİSTESİ

Şekil **Sayfa**

Şekil 3.1. Vaziyet plânı (Rölöve) 59

Şekil 3.2. Zemin kat plânı (Rölöve-Mekânlar) 60

Şekil 3.3. Birinci kat plânı (Rölöve-Mekânlar) 61

Şekil 3.4. Zemin kat plânı (RölöveÖlçülü) 62

Şekil 3.5. Birinci kat plânı (Rölöve-Ölçülü) 63

Şekil 3.6. Zemin kat döşeme plânı (Rölöve) 64

Şekil 3.7. Birinci kat döşeme plânı (Rölöve) 65

Şekil 3.8. Zemin kat tavan plânı (Rölöve) 66

Şekil 3.9. Birinci kat tavan plânı (Rölöve) 67

Şekil 3.10. Çatı plânı (Rölöve) 68

Şekil 3.11. A-A Kesiti (Rölöve) 69

Şekil 3.12. B-B Kesiti (Rölöve) 70

Şekil 3.13. C-C Kesiti (Rölöve) 71

Şekil 3.14. Batı Cephesi (Rölöve) 72

Şekil 3.15. Güney Cephesi (Rölöve) 73

Şekil 3.16. Doğu Cephesi (Rölöve) 74

Şekil 3.17. Kuzey Cephesi (Rölöve) 75

Şekil 3.18. Giriş Kapısı Detayı (Rölöve) 76

Şekil 3.19. İç Kapı Detayları (Rölöve) 77

Şekil 3.20. Pencere Detayları (Rölöve) 78

Şekil 3.21. D1 Ahşap Dolap detayı (Rölöve) 79

Şekil **Sayfa**

Şekil 3.22. D2 Ahşap Dolap detayı (Rölöve)..... 80

Şekil 3.23. D3 Ahşap Dolap detayı (Rölöve)..... 81

Şekil 3.24. D5 Ahşap Dolap detayı (Rölöve)..... 82

Şekil 3.25. G1 Ahşap Gusülhane Detayı (Rölöve) 83

Şekil 3.26. O1 Ocak Detayı (Rölöve) 84

Şekil 3.27. O2 Ocak Detayı (Rölöve) 85

Şekil 3.28. Vaziyet plânı (Malzeme Analizi)..... 86

Şekil 3.29. Zemin kat plânı (Malzeme Analizi)..... 87

Şekil 3.30. Birinci kat plânı (Malzeme Analizi) 88

Şekil 3.31. Zemin kat döşeme plânı (Malzeme Analizi)..... 89

Şekil 3.32. Birinci kat döşeme plânı (Malzeme Analizi)..... 90

Şekil 3.33. Zemin kat tavan plânı (Malzeme Analizi) 91

Şekil 3.34. Birinci kat tavan plânı (Malzeme Analizi)..... 92

Şekil 3.35. Çatı plânı (Malzeme Analizi)..... 93

Şekil 3.36. A-A Kesiti (Malzeme Analizi) 94

Şekil 3.37. B-B Kesiti (Malzeme Analizi)..... 95

Şekil 3.38. C-C Kesiti (Malzeme Analizi)..... 96

Şekil 3.39. Batı Cephesi (Malzeme Analizi)..... 97

Şekil 3.40. Güney Cephesi (Malzeme Analizi)..... 98

Şekil 3.41. Doğu Cephesi (Malzeme Analizi) 99

Şekil 3.42. Kuzey Cephesi (Malzeme Analizi)..... 100

Şekil 3.43. Vaziyet plânı (Değişim Analizi)..... 101

Şekil **Sayfa**

Şekil 3.44. Zemin kat plânı (Değişim Analizi) 102

Şekil 3.45. Birinci kat plânı (Değişim Analizi)..... 103

Şekil 3.46. Zemin kat döşeme plânı (Değişim Analizi) 104

Şekil 3.47. Birinci kat döeme plânı (Değişim Analizi) 105

Şekil 3.48. Zemin kat tavan plânı (Değişim Analizi)..... 106

Şekil 3.49. Birinci kat tavan plânı (Değişim Analizi) 107

Şekil 3.50. Çatı plânı (Değişim Analizi) 108

Şekil 3.51. A-A Kesiti (Değişim Analizi) 109

Şekil 3.52. B-B Kesiti (Değişim Analizi) 110

Şekil 3.53. C-C Kesiti (Değişim Analizi) 111

Şekil 3.54. Batı Cephesi (Değişim Analizi) 112

Şekil 3.55. Güney Cephesi (Değişim Analizi) 113

Şekil 3.56. Doğu Cephesi (Değişim Analizi)..... 114

Şekil 3.57. Kuzey Cephesi (Değişim Analizi) 115

Şekil 4.1. Plân şeması eski meskenler..... 143

Şekil 4.2 Plân şeması yeni meskenler 143

Şekil 5.1. Vaziyet plânı (Restitüsyon 1. Dönem)..... 179

Şekil 5.2. Zemin kat plânı (Restitüsyon 1. Dönem-Mekânlar) 180

Şekil 5.3. Birinci kat plânı (Restitüsyon 1. Dönem-Mekânlar) 181

Şekil 5.4. Zemin kat döşeme plânı (Restitüsyon 1. Dönem)..... 182

Şekil 5.5. Birinci kat döşeme plânı (Restitüsyon 1. Dönem) 183

Şekil 5.6. Zemin kat tavan plânı (Restitüsyon 1. Dönem) 184

Şekil **Sayfa**

Şekil 5.7. Birinci kat tavan plânı (Restitüsyon 1. Dönem)..... 185

Şekil 5.8. Çatı plânı (Restitüsyon 1. Dönem) 186

Şekil 5.9. A-A Kesiti (Restitüsyon 1. Dönem) 187

Şekil 5.10. B-B Kesiti (Restitüsyon 1. Dönem)..... 188

Şekil 5.11. C-C Kesiti (Restitüsyon 1. Dönem)..... 189

Şekil 5.12. Batı Cephesi (Restitüsyon 1. Dönem)..... 190

Şekil 5.13. Güney Cephesi (Restitüsyon 1. Dönem)..... 191

Şekil 5.14. Doğu Cephesi (Restitüsyon 1. Dönem) 192

Şekil 5.15. Kuzey Cephesi (Restitüsyon 1. Dönem)..... 193

Şekil 5.16. Vaziyet plânı (Restitüsyon 2. Dönem)..... 194

Şekil 5.17. Zemin kat plânı (Restitüsyon 2. Dönem-Mekânlar) 195

Şekil 5.18. Birinci kat plânı (Restitüsyon 2. Dönem-Mekânlar)..... 196

Şekil 5.19. Zemin kat döşeme plânı (Restitüsyon 2. Dönem)..... 197

Şekil 5.20. Birinci kat döşeme plânı (Restitüsyon 2. Dönem)..... 198

Şekil 5.21. Zemin kat tavan plânı (Restitüsyon 2. Dönem) 199

Şekil 5.22. Birinci kat tavan plânı (Restitüsyon 2. Dönem) 200

Şekil 5.23. Çatı plânı (Restitüsyon 2. Dönem) 201

Şekil 5.24. A-A Kesiti (Restitüsyon 2. Dönem)..... 202

Şekil 5.25. B-B Kesiti (Restitüsyon 2. Dönem)..... 203

Şekil 5.26. C-C Kesiti (Restitüsyon 2. Dönem)..... 204

Şekil 5.27. Batı Cephesi (Restitüsyon 2. Dönem)..... 205

Şekil 5.28. Güney Cephesi (Restitüsyon 2. Dönem)..... 206

Şekil **Sayfa**

Şekil 5.29. Doğu Cephesi (Restitüsyon 2. Dönem) 207

Şekil 5.30. Kuzey Cephesi (Restitüsyon 2. Dönem)..... 208

Şekil 5.31. Giriş Kapısı Detayı (Restitüsyon 2. Dönem) 209

Şekil 5.32. İç Kapı Detayları (Restitüsyon 2. Dönem) 210

Şekil 5.33. Pencere Detayları (Restitüsyon 2. Dönem)..... 211

Şekil 5.34. D1 Ahşap Dolap detayı (Restitüsyon 2. Dönem) 212

Şekil 5.35. D2 Ahşap Dolap detayı (Restitüsyon 2. Dönem) 213

Şekil 5.36. D3 Ahşap Dolap detayı (Restitüsyon 2. Dönem) 214

Şekil 5.37. D5 Ahşap Dolap detayı (Restitüsyon 2. Dönem) 215

Şekil 5.38. G1 Ahşap Gusülhane Detayı (Restitüsyon 2. Dönem) 216

Şekil 5.39 O1 Ocak Detayı (Restitüsyon 2. Dönem) 217

Şekil 5.40. O2 Ocak Detayı (Restitüsyon 2. Dönem) 218

Şekil 6.1. Vaziyet plânı (Restorasyon)..... 231

Şekil 6.2. Zemin kat plânı (Restorasyon-Mekânlar) 232

Şekil 6.3. Birinci kat plânı (Restorasyon-Mekânlar) 233

Şekil 6.4. Zemin kat döşeme plânı 234

Şekil 6.5. Birinci kat döşeme plânı 235

Şekil 6.6. Zemin kat tavan plânı..... 236

Şekil 6.7. Birinci kat tavan plânı 237

Şekil 6.8. Çatı plânı 238

Şekil 6.9. A-A Kesiti 239

Şekil 6.10. B-B Kesiti 240

Şekil **Sayfa**

Şekil 6.11. C-C Kesiti 241

Şekil 6.12. Batı Cephesi 242

Şekil 6.13. Güney Cephesi 243

Şekil 6.14. Doğu Cephesi 244

Şekil 6.15. Kuzey Cephesi 245

Şekil 6.16. Giriş Kapısı Detayı 246

Şekil 6.17. İç Kapı Detayları 247

Şekil 6.18. Pencere Detayları 248

Şekil 6.19. D1 Ahşap Dolap detayı 249

Şekil 6.20. D2 Ahşap Dolap detayı 250

Şekil 6.21. D3 Ahşap Dolap detayı 251

Şekil 6.22. D5 Ahşap Dolap detayı 252

Şekil 6.23. G1 Ahşap Gusülhane Detayı 253

Şekil 6.24. O1 Ocak Detayı 254

Şekil 6.25. O2 Ocak Detayı 255

RESİMLERİN LİSTESİ

Resim **Sayfa**

Resim 3.1. Batı ve Güney Cephesi Perspektifi-1 (07.12.2012) 19

Resim 3.2. Batı ve Güney Cephesi Perspektifi-2 (07.12.2012) 20

Resim 3.3. Batı ve Güney Cephesi Perspektifi-3 (07.12.2012) 21

Resim 3.4. Batı Cephesi (13.04.2012) 22

Resim 3.5. Batı Cephesi (07.12.2012) 22

Resim 3.6. Güney Cephesi (05.01.2007) 23

Resim 3.7. Güney Cephesi (07.12.2012) 23

Resim 3.8. Doğu Cephesi (13.04.2012) 24

Resim 3.9. Doğu Cephesi (07.12.2012) 24

Resim 3.10. Kuzey Cephesi (13.04.2012) 25

Resim 3.11. Kuzey Cephesi (07.12.2012) 25

Resim 3.12. Z01 D1 27

Resim 3.13. Z01 D2 27

Resim 3.14. Z01 D3 27

Resim 3.15. Z01 D4 27

Resim 3.16. Z01 Giriş Terası 28

Resim 3.17. Z01 M2 Merdiveni 28

Resim 3.18. Z01 M1 Merdiveni 28

Resim 3.19. K1 Giriş Kapısı ve P5 Penceresi 28

Resim 3.20. Z02 D1 29

Resim 3.21. Z02 D2 29

Resim **Sayfa**

Resim 3.22. Z02 D3 29

Resim 3.23. Z02 D4 29

Resim 3.24. Z02 AD2 Dolabı 30

Resim 3.25. Z02 O1 Ocağı 30

Resim 3.26. Z02 K2.1 Kapısı 30

Resim 3.27. Z02 K3.1 Kapısı 30

Resim 3.28. Z03 D1 31

Resim 3.29. Z03 D2 31

Resim 3.30. Z03 D4 31

Resim 3.31. Z03 D3 31

Resim 3.32. Z03 Beton helâ taşı 31

Resim 3.33. Z03 Gider borusu 31

Resim 3.34. Z06 D1 32

Resim 3.35. Z06 D2 32

Resim 3.36. Z06 D3 32

Resim 3.37. Z06 D4 32

Resim 3.38. 101 D1 33

Resim 3.39. 101 D2 33

Resim 3.40. 101 D3 33

Resim 3.41. 101 D4 33

Resim 3.42. 101 P2.1 Penceresi 34

Resim 3.43. 101 P2.2 Penceresi 34

Resim **Sayfa**

Resim 3.44. 101 P2.3 Penceresi 34

Resim 3.45. 101 K5 Kapısı 34

Resim 3.46. 101 S1 Sedir 34

Resim 3.47. 101 R1 Sergen 34

Resim 3.48. 102 D1 35

Resim 3.49. 102 D2 35

Resim 3.50. 102 D3 35

Resim 3.51. 102 D4 35

Resim 3.52. 102 P2.4 Penceresi 36

Resim 3.53. 102 P2.5 Penceresi 36

Resim 3.54. 102 P2.6 Penceresi 36

Resim 3.55. 102 P2.7 Penceresi 36

Resim 3.56. 102 P2.8 Penceresi 36

Resim 3.57. 102 P3 Penceresi 36

Resim 3.58. 102 G1 Gusûlhane 36

Resim 3.59. 102 K3.2 Kapısı 36

Resim 3.60. 102 O2 Ocağı 37

Resim 3.61. 102 AD3 Dolabı 37

Resim 3.62. 102 S2 Sedir 37

Resim 3.63. 103 D1 38

Resim 3.64. 103 D3 38

Resim 3.65. 103 D2 38

Resim **Sayfa**

Resim 3.66. 103 D4 38

Resim 3.67. 105 D1 39

Resim 3.68. 105 D2 39

Resim 3.69. 105 D3 39

Resim 3.70. 105 D4 39

Resim 3.71. 105 O3 Ocak 40

Resim 3.72. 105 G2 Gusûlhane 40

Resim 3.73. 105 AD4 Dolabı 40

Resim 3.74. 105 P4.1 Penceresi 41

Resim 3.75. 105 P4.2 Penceresi 41

Resim 3.76. 105 S3 Sedir 41

Resim 3.77. 105 P4.3 Penceresi 41

Resim 3.78. 105 P4.4 Penceresi 41

Resim 3.79. 105 Süsleme Detayı 41

Resim 3.80. 106 D1 42

Resim 3.81. 106 D3 42

Resim 3.82. 106 D2 42

Resim 3.83. 106 D4 42

Resim 3.84. 106 K5 Kapısı 43

Resim 3.85. 106 K2.3 Kapısı 43

Resim 3.86. 106 P2.9 Penceresi 43

Resim 3.87. 106 P2.10 Penceresi 43

Resim **Sayfa**

Resim 3.88. 106 AD5 Dolabı 43

Resim 3.89. 101 P2.11 Penceresi 43

Resim 3.90. 101 P2.12 Penceresi 43

Resim 3.91. Temel Detayı-1 44

Resim 3.92. Temel Detayı-2 44

Resim 3.93. Temel Detayı-3 44

Resim 3.94. Temel Detayı-4 44

Resim 3.95. Temel Detayı-5 44

Resim 3.96. Temel Detayı-6 44

Resim 3.97. Cephede Ahşap Kaplama 45

Resim 3.98. İç Mekân Ahşap Duvar Kaplaması 45

Resim 3.99. K1 Kapısı 46

Resim 3.100. K1 Kapısı Detayı 46

Resim 3.101. K2.2 Kapısı 46

Resim 3.102. Kanca Yuvası ve Kanca Detayı 46

Resim 3.103. Batı ve Güney Cephesi Pencereleri 47

Resim 3.104. Güney Cephesi Pencereleri 47

Resim 3.105. M2 Merdiveni Detayı 48

Resim 3.106. M2 Merdiveni 48

Resim 3.107. M3 Merdiveni Detayı 48

Resim 3.108. M3 Merdiveni 48

Resim 3.109. Z06 Döşeme Kaplaması 49

Resim **Sayfa**

Resim 3.110. 101 Döşeme Kaplaması 49

Resim 3.111. Z01 Tavan Kaplaması 50

Resim 3.112. 105 Tavan Kaplaması 50

Resim 3.113. Z02 Tavan Kaplaması 50

Resim 3.114. 101 Tavan Kaplaması 50

Resim 3.115. 102 Tavan Kaplaması 50

Resim 3.116. 102 Tavan Kaplaması Detayı 50

Resim 3.117. Çatı-1 51

Resim 3.118. Çatı-2 51

Resim 3.119. Z02 O1 Ocağı 53

Resim 3.120. 102 O2 Ocağı 53

Resim 3.121. 105 O3 Ocağı 53

Resim 3.122. Lâmbalık 53

Resim 3.123. Z02 AD1 Dolabı 54

Resim 3.124. Z02 AD2 Dolabı 54

Resim 3.125. 102 AD3 Dolabı 54

Resim 3.126. 102 AD4 Dolabı 54

Resim 3.127. 106 AD5 Dolabı 54

Resim 3.128. Aynalık Detayı 54

Resim 3.129. O1 Ocak Süsleme Detayı 55

Resim 3.130. R1 Sergen Detayı 55

Resim 3.131. 105 Süsleme Detayı 55

Resim **Sayfa**

Resim 3.132. Batı Cephesi Payanda 55

Resim 3.133. Dövme Demir Çivi..... 55

Resim 3.134. Güney Cephesi Payanda Detayı..... 55

Resim 4.1. Doğu Cephesi (Envanter No: 32)..... 144

Resim 4.2. Güney Cephesi (Envanter No: 32)..... 144

Resim 4.3. Batı Cephesi (Envanter No: 32)..... 145

Resim 4.4. Kuzey Cephesi (Envanter No: 32) 145

Resim 4.5. Sofa (Envanter No: 32) 145

Resim 4.6. Sofa (Envanter No: 32) 145

Resim 4.7. Başoda (Envanter No: 32)..... 145

Resim 4.8. Mutfak (Envanter No: 32)..... 145

Resim 4.9. Oda (Envanter No: 32)..... 145

Resim 4.10. Başoda Ocak (Envanter No: 32) 145

Resim 4.11. Başoda Aynalık ve Dolap (Envanter No: 32) 146

Resim 4.12. Sofa Ahşap Korkuluk (Envanter No: 32)..... 146

Resim 4.13. Başoda tavan ve döşeme (Envanter No: 32)..... 146

Resim 4.14. Sofa Pencere (Envanter No: 32) 146

Resim 4.15. Merdiven (Envanter No: 32)..... 146

Resim 4.16. K1 (Envanter No: 32) 146

Resim 4.17. K2 (Envanter No: 32) 146

Resim 4.18. Payanda (Envanter No: 32)..... 146

Resim 4.19. Güney Cephesi(Envanter No: 23)..... 147

Resim 4.20. Batı Cephesi (Envanter No: 23)..... 147

Resim **Sayfa**

Resim 4.21. Güney ve Doğu Cephesi (Envanter No: 23) 148

Resim 4.22. Kuzey ve Batı Cephesi (Envanter No: 23)..... 148

Resim 4.23.Başoda (Envanter No: 23)..... 148

Resim 4.24. Başoda (Envanter No: 23)..... 148

Resim 4.25. Merdiven (Envanter No: 23)..... 148

Resim 4.26. Sofa (Envanter No: 23) 148

Resim 4.27. Pencere (Envanter No:23)..... 148

Resim 4.28. Giriş Kapısı (Envanter No: 23) 148

Resim 4.29. Güney Cephesi (Envanter No: 34)..... 149

Resim 4.30. Doğu ve Güney Cephesi (Envanter No: 34) 149

Resim 4.31. Doğu Cephesi (Envanter No: 34)..... 150

Resim 4.32. Kuzey Cephesi (Envanter No: 34) 150

Resim 4.33. Giriş Kapısı (Envanter No: 34) 150

Resim 4.34. Pencere (Envanter No: 34)..... 150

Resim 4.35. Sofa (Envanter No: 34) 150

Resim 4.36. Güney Cephesi (Envanter No: 78)..... 151

Resim 4.37. Batı ve Güney Cephesi (Envanter No: 78) 151

Resim 4.38. Doğu ve Güney Cephesi (Envanter No: 78) 152

Resim 4.39. Kuzey Cephesi (Envanter No: 78) 152

Resim 4.40. 2. Kat sofa (Envanter No: 78) 152

Resim 4.41. 2. Kat sofa merdiven (Envanter No: 78)..... 152

Resim 4.42. 1. Kat oda (Envanter No: 78)..... 152

Resim 4.43. 2. Kat sofa (Envanter No: 78) 152

Resim **Sayfa**

Resim 4.44. Pencere detayı (Envanter No: 78) 153

Resim 4.45. 2. Kat başoda aynalık (Envanter No: 78) 153

Resim 4.46. 2. Kat sofa kapı detayı (Envanter No: 78) 153

Resim 4.47. 2. Kat başoda kapı detayı (Envanter No: 78) 153

Resim 4.48. Temel detayı (Envanter No: 78) 153

Resim 4.49. Temel'de devşirme malz. (Envanter No: 78) 153

Resim 4.50. Güney ve Doğu Cephesi (Envanter No: 66) 154

Resim 4.51. Doğu Cephesi (Envanter No: 13) 155

Resim 5.1. Batı Cephesi Fotoğrafı (02.06.1996) 171

Resim 5.2. Batı Cephesi Fotoğrafı (07.12.2012) 171

Resim 5.3. Güney Cephesi Fotoğrafı (02.06.1996) 172

Resim 5.4. Güney Cephesi Fotoğrafı (07.12.2012) 172

Resim 5.5. Doğu Cephesi Fotoğrafı (02.06.1996) 173

Resim 5.6. Doğu Cephesi Fotoğrafı (07.12.2012) 173

Resim 5.7. Kuzey Cephesi Fotoğrafı (02.06.1996) 174

Resim 5.8. Kuzey Cephesi Fotoğrafı (07.12.2012) 174

Resim 5.9. Mehmet Emek Evi Tescil Fişi 175

Resim 5.10. Mehmet Emek Evi Tescil Kararı-1 176

Resim 5.11. Mehmet Emek Evi Tescil Kararı-2 177

Resim 5.12. Mehmet Emek Evi Tapu Kaydı 178

HARİTALARIN LİSTESİ

Harita **Sayfa**

Harita 2.1. Akçakoca Ulaşım Haritası..... 6

Harita 2.2. Akçakoca Jeolojik Haritası 7

Harita 3.1. Mehmet Emek Evi ve Çevresi Haritası-1..... 16

Harita 3.2. Mehmet Emek Evi ve Çevresi Haritası-2..... 17

Harita 3.3. Mehmet Emek Evi ve Çevresi Haritası-3..... 18

Harita 3.4. Yapı Parsel İlişkisi 57

Harita 3.5. Kadastral Harita 58

SİMGELER VE KISALTMALAR

Bu çalışmada kullanılmış bazı simgeler ve kısaltmalar, açıklamaları ile birlikte aşağıda sunulmuştur.

Simgeler	**Açıklama**
A	Ahşap
AK	Ahşap kaplama
AS	Alçı Sıva
BS	Balıksırtı
Dx	Duvar numaraları
Env	Envanter Numarası
Kx	Kapı numaraları
Px	Pencere numaraları
ST	Sıkıştırılmış Toprak
T	Taş
TL	Tuğla
Zx	Zemin numaraları

Kısaltmalar	**Açıklama**
AKTVKK	Ankara Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu
KUDEB	Koruma Uygulama ve Denetleme Birimi
VGM	Vakıflar Genel Müdürlüğü

1. GİRİŞ

Tarih boyunca insanlığın çeşitli coğrafyalarda kurdukları devletler, büyüdükçe ve tarih sahnesindeki yaşantısını uzattıkça birer medeniyet halini almış; her biri kendi kültürünü, kendi olgularını, dilini, alfabesini oluşturmuşlardır. Zamanla geliştirdikleri bu olgulardan birisi de mimari anlayışları olmuş, kendi kimliklerine özgü bir mimari tarz oluşturana dek süren bir gelişim dönemi ile gerek dini ve askeri gerekse de sivil mimaride ilerlemeler kaydetmişlerdir. Bu ilerlemelerin bir sonucu olarak da dünya kültürel mirasına büyük katkılar yapan önemli eserler ortaya koymuşlardır. Mısır medeniyetinin ürünü olan piramitleri, Romalıların günümüzde bile halen görenleri hayran bırakan devasa yapıları, Hindistan'da, Japonya'da, Avrupa'nın çeşitli bölgelerinde karşımıza çıkan her biri kendi kültürlerinin birer simgesi haline gelmiş önemli yapıları bu kategoride ele alabiliriz.

Anadolu toprakları da coğrafi konumunun özellikleri nedeniyle tarih öncesi çağlardan beri medeniyet haline gelmiş toplumlara beşiklik yapmış, her köşesinde tarih sahnesinin önemli oyuncularının bıraktığı eserlerin bulunduğu bir bölge olmuştur. Hitit, Frig, Lidya, Urartu, İon, Helen, Roma, Bizans, Arap, Selçuk ve Moğol gibi ilk akla gelen önemli medeniyetlerin hüküm sürdüğü bu topraklar, son olarak Osmanlı medeniyetinin kuruluşundan yok oluşuna kadar geçen yaklaşık 700 yıllık bir serüvene tanık olmuştur. Bu süre içerisinde küçük bir beylik iken büyük bir imparatorluk haline gelen bir devletin anavatanı olmuş, kendine özgü bir medeniyet ve kültür oluşturan bu devletin sağladığı ilerlemelerin ilk elden uygulandığı mekân haline gelmiştir.

Göçer bir toplum olan Türklerin yerleşik hayata geçişleri ve bu hayatın gereklerini yerine getirmeleri uzun süreçler almıştır. Göç ettikleri toprakların ve bu göç sırasında geçtikleri bölgelerin mevcut kültürleri ile tanışan ve bu kültürlerden ister istemez etkilenen Türklerin kurdukları devletler, kendi kültürlerini oluşturma aşamasında da doğal olarak çevresel faktörlerden etkilenmişlerdir. Hiç şüphesiz Osmanlı'da da bu durum gerçekleşmiş, beylikten imparatorluğa geçiş döneminde oluşan etkileşimler sonucu bir kültür oluşmuş, bunun neticesinde gerek dini ve askeri gerekse de sivil

mimaride bir Osmanlı stili doğmuştur. Ancak imparatorluğun toprakları genişledikçe tanışılan yeni kültürel öğeler bir veri olarak devamlı bu mimari stili beslemiş, her geçen dönem mimariye yeni yaklaşımlar ve teknikler egemen olmuş ve bu döngü Osmanlı kültürünün gereği olan bazı temel kavramlar çevresinde dönüp durarak ve her seferinde yenilikler çıkararak imparatorluğun çöküşüne kadar devam etmiştir.

Osmanlı İmparatorluğu'nun son dönemlerinde Batı dünyası ile arasında çeşitli nedenlerden dolayı oluşan büyük fark; nispeten geri kalmış bir toplum haline gelen Osmanlıların özellikle Lale Devri'nden başlayan dönem itibariyle kendilerine göre ileri gördükleri Batı kültürünü, kendi toplum yaşantılarında taklit etmeye çalışmalarına neden olmuştur. Bu taklitçilik veya etkileşim mimariye de yansımış, Osmanlı sarayında başlayan değişim, zamanla önce İstanbul'a, ardından tüm Anadolu'ya yayılmıştır. Bu değişimin anıtsal yapılar yanında sivil mimariye de önemli etkileri olmuştur. Öyle ki Kuban'a göre, Türk Evi'nin temel öğesinin değişimi de bu etkileşim sonucu olmuş; zamanla yeni oluşan bir temel öğe çerçevesinde kendini geliştiren yeni bir Türk-Batı sentezi sivil mimari tarzı oluşmuştur [Kuban, 1995].

Geleneksel sivil mimarimizde oluşan bu değişiklikler, doğal olarak ilk etkilerini payitaht olan İstanbul'da göstermişlerdir. Ancak başkent ile olan ilişkileri kuvvetli olmak zorunda olan Anadolu'nun büyük toprak sahibi beyleri (ayanlar), İstanbul'da oluşan bu değişiklikleri kendi yörelerine aktarmak konusunda fazla geç kalmamışlardır. Bunun sonucunda Anadolu'nun çeşitli yerlerinde yöresel mimariden farklı olduğunu ilk bakışta hissettiren örnekler ortaya çıkmaya başlamıştır. Çevrelerinden farklı bir duruşları olan bu yapılardan günümüze kalabilenler, elbette ki bulundukları yörede en büyük ilgiyi üzerlerine çekmişlerdir. Tüm bunların yanı sıra günümüzde koruma kavramı ve geleneksel kültürüne sahip çıkma konusunda ekonomik zorluklar nedeniyle, ülkemizde, bulundukları yöre açısından gerçek birer değer halini almış, gerek anıtsal, gerekse de sivil mimari ürünü yapılar, maalesef hak ettikleri ilgi ve destekten yoksun olmaları nedeniyle zamanın acımasızlığına terk edilmiş durumdadırlar. Gerekli maddi kaynakların aktarılamaması ve eğitimli iş gücünün azlığı gibi problemlerin yanı sıra toplumumuzun koruma kavramı

konusundaki bilinçsizliği, eğitimsizliği ve duyarsızlığı gibi nedenlerle de ülkemizde büyük bir yapı potansiyeli barındıran bu kültürel miras her geçen gün biraz daha tüketilmektedir. Bütün bu problemlere rağmen çeşitli toplum kuruluşlarının ve kamu kurumlarının çabaları sonucu, geleneksel mirası ayakta kalabilmiş olan bazı yörelerde çalışmalar başlatılmış, bu alanlarda hem kültürel mirası korumak hem de tanıtımını yaparak değerlendirmek açısından ilerlemeler sağlanmıştır. Akçakoca ilçesi, sivil mimari açısından önemli sayılabilecek örneklere sahiptir. Mehmet Emek Evi ise yok olmak üzere olan sivil mimari örneklerinden biridir. Ahşap işçiliğinin değerli örneklerinin yansıtıldığı yapının konumu, plân özellikleri ve yapım tekniği de onu ayrıcalıklı bir konuma yerleştirmektedir. Ancak tüm bu özelliklerinin yanında, gerek mülkiyet problemleri gerekse yapının zaman içerisinde gördüğü müdahaleler ve maddi imkânsızlıklar sonucu oluşan bakımsızlık gibi nedenlerden dolayı, bu değerli sivil mimarlık örneği de tehlike altındaki kültürel miraslarımız arasına katılmıştır.

Bu tezin amacı; Mehmet Emek Evi'nin mevcut durumunu belgelenmek, değer ve problemlerini ortaya koymaktır. Değerlerin korunması ve problemlerin çözülmesine yönelik müdahale kararlarını oluşturmak, sadece Akçakoca'nın değil bölgenin önemli yapılarından biri olması nedeniyle yapılmakta olan gelişim plânlarının en önemli halkalarından birini teşkil etmekte olan yapının yeniden işlevlendirilmesine yönelik müdahale şartlarını belirlemektir. Dolayısıyla, Mehmet Emek Evi ve çevresinden elde edilen bulgular doğrultusunda yeterli bilimsel veriye dayandırılmış, günümüz koşulları ve gereksinimlerine uygun ve doğru müdahale kararlarının alınmasını sağlayacak araştırmalar sonucunda elde edilecek restorasyon yaklaşımını oluşturmak ve yapının sürdürülebilir biçimde korunmasını sağlamaktır.

Tez, Akçakoca ilçesinin genel özelliklerinin ve geleneksel yerleşim dokusunun analizi ve değerlendirilmesinden sonra, bu doku içerisinde Mehmet Emek Evi'nin yeri, belgelenmesi, ayırt edici özellikleri, değerleri ve sorunlarının tespiti, değerlerin korunması ve sorunların çözülmesi ile gelecek kuşaklara aktarılmasının sağlanmasında temel alınacak koruma önerilerinin ortaya konulması çalışmalarını kapsamaktadır.

Bu tez çalışmasında analizler, belgeleme ve yazılı tanımlama metodu ile yapılmış olup; genelden özele doğru ilerleyen (tümdengelim) bir analiz yöntemi uygulanmış, tüm bilgiler değerlendirildikten sonra ise sentez bölümünde detaydan bütüne doğru ilerleyen (tümevarım) bir çalışma yöntemi uygulanmıştır. Teze yönelik veri elde etmek için yaklaşık dört ay süren kütüphane ve yine yaklaşık altı ay süren arazi çalışmaları yapılmış, ardından bu verilerin toparlanması ve analizi için yaklaşık bir yıl süren büro çalışması gerçekleştirilmiştir.

Yapının genel tanımı, tezin amaç ve yönteminin verildiği giriş bölümünden sonra, ikinci bölümde Akçakoca'nın fiziksel sosyal ve tarihi özellikleri açıklanmıştır. Üçüncü bölümde Mehmet Emek Evi'nin Akçakoca ilçesindeki konumu verilmiş, yakın çevre ilişkileri bağlamında değerlendirilmiş, bölgede çekilen fotoğraflarla desteklenerek, genel tanımlama, dış tanımlama ve iç tanımlama yapılmış, yapıda kullanılan malzemeler, yapım tekniği, mekân elemanları ve süsleme özellikleri ayrıntılı olarak anlatılmış, değişim ve bozulmaların analizi ile birlikte yapının sistematik belgelenmesine geçilmiştir. Dördüncü bölümde, öncelikle Türk Evi kavramına değinilmiş, Geleneksel Akçakoca Evleri'nin Türk Evleri içindeki yerinden bahsedilmiş, sonrasında restitüsyonda temel alınacak kaynaklardan biri olarak, Mehmet Emek Evi'nin Akçakoca Kentsel Sit Alanı içinde seçilen tescilli evlerle karşılaştırılması yapılmıştır. Beşinci bölümde, Mehmet Emek Evi'nin tarihçesi ve değişim evreleri incelenerek, karşılaştırmalı çalışma ve yapı ile ilgili yazılı ve çizili belgelerden elde edilen bilgiler doğrultusunda restitüsyon analizi yapılmış ve yapının bilimsel restitüsyonu hazırlanmıştır. Tezin altıncı bölümünde, Türkiye, Akçakoca ve yakın çevre gereksinimleri bağlamında yapının mimari, anlamsal ve fiziksel değerleri ile uyumlu, uygulanabilir ve yapının şu anki fiziki durumundan kaynaklanan rekonstrüktif bir restorasyon önerisi getirilmiş, yedinci ve son bölümde ise sonuç ve önerilere yer verilmiştir.

2. AKÇAKOCA'NIN FİZİKSEL SOSYAL VE TARİHİ ÖZELLİKLERİ

Bu bölümde Akçakoca'nın coğrafi, fiziksel ve sosyal özellikleri anlatılacak, Akçakoca'nın ekonomik yapısına değinilecek ve tarih öncesi dönemden günümüze kadar Akçakoca'nın tarihi anlatılarak, Akçakoca hakkında genel bilgiler verilecektir.

2.1. Akçakoca'nın Coğrafi ve Fiziksel Özellikleri

Akçakoca, Karadeniz Bölgesi'nin Batı bölümünde 1999 yılına kadar Bolu'ya sonrasında ise Düzce iline bağlı bir ilçedir. Yeşil ile mavinin iç içe geçtiği bütün güzellikleri içine alan bir tatil beldesidir. Düzce ilinin deniz kenarındaki tek ilçesi konumundadır. Yükseltisi ortalama 10 metredir. Düzce'ye 39 kilometre, Bolu'ya 80 kilometre uzaklıktadır. TEM karayolu üzerinde Ankara'ya 270 kilometre, İstanbul'a ise 235 kilometre mesafededir. Doğuda Zonguldak'ın Alaplı ilçesi ile hudut olan Kocaman deresinden, Batıda Melenağzı ile Kocaeli-Karasu ilçesi hududu arasında bulunmaktadır. Güney hudutlarında ise batıdan doğuya doğru sırası ile Cumayeri ilçesi, Düzce il merkezi ve Yığılca ilçesi, kuzeyde ise Karadeniz ile çevrilidir. 462 kilometrekarelik bir alana sahiptir (Harita 2.1) [www.akçakoca.bel.tr] .

Zemin özellikleri itibari ile bugüne kadar meydana gelen birçok depremden çevre il ve ilçeler büyük zararlar görmesine rağmen Akçakoca bu depremlerden çok fazla etkilenmemiştir. Jeologlara göre Akçakoca eskiden üçüncü derecede deprem bölgesinde iken günümüzde bazı bilim adamlarına göre ikinci derece deprem bölgesinde yer almaktadır [www.akçakoca.bel.tr].

İlçe arazisi akarsularla parçalanmış bir plato görünümdedir. İlçe kıyıları çok fazla girinti çıkıntıya sahip değildir. Sahilde dar kıyı platosu bulunmaktadır. [Kıngır, 2006] Akçakoca bölgesi iklim bakımından bir geçiş alanını karakterize etmektedir. Ilıman deniz iklimine sahip bir bölgedir. İklimin ılıman oluşu, denizden karaya doğru bol nemin gelmesine, Akçakoca ve çevresinin nemli bir yöre olmasına sebep olmaktadır. Akçakoca deniz iklimine sahiptir. Karadeniz ilçesi olmanın getirdiği özellikleri taşımaktadır. İlkbahar ve Sonbahar 'da yağışlı, kışları rüzgârlı Ocak, Şubat aylarında

da kar yağışlı günlere sahiptir. Yazları sıcak geçen Akçakoca, kuzey rüzgârlarına açıktır.

Harita 2.1. Akçakoca Ulaşım Haritası [www.akçakoca.bel.tr].

Akçakoca'nın meskûn mahalleri 80 – 90 metrelik bir yükseklikte düzlük üzerindedir. Bölge kum, taş, marn, kısmen kireçli ve kilden oluşmaktadır (Harita 2.2) [Bolu İl Yıllığı, 1973].

Harita 2.2. Akçakoca Jeolojik Haritası [www.akçakoca.bel.tr].

Akçakoca'nın ikliminin yağışlı ve ılıman olması bitki örtüsünün gür olmasına sebep olmuştur. Akçakoca'nın 30 km'lik kıyı şeridi; fındık bahçeleri ve tabii ormanlarla bezenmiş olup; Kayın, Gürgen, Kestane, Ihlamur ve Meşe en sık rastlanan ağaç türleridir [www.akçakoca.bel.tr].

2.2. Sosyal Yapı

İlçenin konut yerleşimi açısından, orman içi dağ köylerindeki konutlar genellikle ahşap malzemeden oluşmaktadır. Ancak ekonomik yapıdaki gelişme yapı malzemesi ve tarzını da etkilemiş ve betonarme yapı malzemesi köylere kadar girerek yaygınlaşmıştır. Meskenlerin hemen, hemen % 80'i katlı ve bahçelidir. Bahçelerin etrafı bölgede daraba adı verilen tahta perdelerle çevrilidir. Meskenlerin hemen yanı

başında hâkim zirai faaliyet olan fındık bahçeleri başlar. İlçe ve çevresinde gelir ve refahın giderek artması, ilçe sahillerinin turizm yönünden elverişliliği ve önem kazanması ilçe merkezinin gelişip büyümesine ve günümüz yazlık amaçlı konut yapımına imkân vermiştir [Çelik, 2009].

2.3. Ekonomik Yapı

Düzce ilinin çok küçük kısmı 1. sınıf tarım arazisidir. Mutlak tarım alanı olarak tanımlanan I, II ve III. sınıf arazi toplamı da arazi varlığının sadece % 15'ine ulaşmaktadır. Ancak, Akçakoca'da durum tersi olup, ilçenin ekonomisi tarımsal faaliyetlere dayalıdır. İlçe halkının genel ekonomik faaliyetleri tarım (özellikle fındık tarımı), tavukçuluk, balıkçılık, turizm ve sanayidir.

Son yıllarda TPAO tarafından gerçekleştirilen Akçakoca'daki doğalgaz arama yatırımları başarılı olmuş ve 2007 yılından itibaren doğalgaz üretimine başlanmıştır [www.akçakoca.bel.tr].

2.4. Akçakoca'nın Tarihi

Bu bölümde tarih öncesi dönemden günümüze kadar Akçakoca'nın tarihi anlatılacaktır. birinci kısımda tarih öncesi dönemden Türk egemenliğine kadar Akçakoca'nın tarihi, ikinci kısımda Türk egemenliğinde Akçakoca'nın tarihi, 3. Kısımda ise Akçakoca'ya isim veren Osmanlı uçbeyi Akça Koca'nın biyografisine yer verilecektir.

2.4.1. Tarih öncesi dönemden Türk egemenliğine kadar Akçakoca

Akçakoca'nın kuruluş tarihi kesin olarak bilinmemektedir. Akçakoca ve çevresinin tarihi devirlerdeki iskânı hakkında kesin bilgiler mevcut değildir. Ancak Akçakoca hakkında ilk yazılı belgelerin 1112'li yıllara ait olduğu ifade edilmektedir. MÖ 1200'lerde bölgeye ilk gelenler Track ve Friklerdir. MÖ 650'lili yıllarda Yunanistan'ın Beotya Kokonas kabilesinin bugünkü Akçakoca bölgesine gelerek Dia

şehrini kurduklarını Grek ve Yunan tarihçiler yazmaktadır. Coulonlar'ın kıyıların beyaz kayalarla kaplı olmasından yola çıkarak parlak, yıldız anlamlarına gelen 'Dia' ismini verdikleri, Bizans döneminde ise bu ismin sonuna Poly [şehir] eklenerek Diapolis adını aldığı ifade edilmektedir. Ancak bazı kaynaklarda ise şehrin asıl isminin Romalılar zamanında Tospolis olduğunu belirtilmektedir [Kıngır, 2006].

Charles Texier'in 'The principal ruins of Asia Minor' kitabında da Akçakoca'nın ismi Tospolis olarak geçmektedir. Günümüz Ereğli'si (Heraklia) ile Bithnyialılar arasında sık sık mücadelelerin yapıldığı yer olan Akçakoca o dönemde ormanlarla kaplı halkın büyük bir bölümünün göçebe düzen içerisinde yaşadığı bir yerleşim alanıydı [Okan, 2007].

Sırasıyla Roma İmparatorluğu ve Bizans'ın ardından, Cenevizliler bölgeye egemen olmuş, Karadeniz kıyılarında çeşitli siteler kurmuş ve kaleler yapmışlardır. Bugün ilçede varlığını sürdüren kale de bu dönemden kalma önemli bir tarihi eserdir. Bizans'ın 1261 yılından sonra İstanbul'dan Latinleri kovması sonrası bölge yeniden Bizans egemenliği altına girmiştir [Dönmez, 2000].

2.4.2. Türk egemenliğinde Akçakoca

Akçakoca'ya Selçuklu Türkleri gelip yerleşmeye ve köyler kurmaya başlamışlardır. Bölgeye ilk gelenlerin ise Koçar Bey ve akrabaları olduğu ifade edilmektedir [Okan, 2007].

Cevdet Türkkaya, Kerameddinler bugünkü Akçakoca'ya yerleştiklerini, denizden görünüşü beyaz olduğu için Kerameddinler'in buraya Akçaşar veya Akçaşehir adını verdiklerini belirtmiştir [Türkkaya, 2001].

Osmanlı Beyliği'nin kuruluş sürecinde Moğol baskısına bağlı olarak Anadolu'ya göçler devam etmiştir. Bolu'da Bolu Beyliği, Osmanoğulları'na bağlıydı. Osman Bey, Bizans sınırında üç tane uç beyliği kurmuştur. Konuralp'i Karadeniz'e doğru olan bölgeye, Akçakoca'yı İzmit ve çevresine, Samsa Çavuş'u ise İznik dolaylarına

uçbeyi seçmiştir. Ancak Bithynia bölgesinde bulunan şehirlerin zaptı Orhan Bey döneminden tamamlanmıştır. Orhan Bey, beyliğin başına geçtikten sonra Konuralp'i Gerede civarına, Akbaş Mahmut'u Karadeniz sahiline, Akçakoca Bey'i İzmit çevresine, Gazi Abdurrahmanı ise Yalova ve Gemlik bölgesine görevli kılmıştır. Akçakoca'nın Osmanlı Devleti tarafından fethedildiğine dair bir belge ya da bilgi olmamasından dolayı bazı yazarlara göre bu bölge Yörük de olması sebebiyle kendiliğinden Osmanlı Devleti ile birleşmiştir. Bu görüşü destekleyen iki görüş vardır. Bunlar;

I- 1337/1923 tarihli Bolu İl Salnamesi s. 550' de ' Orhan Gazi'nin akıncılarından Akbaş Mahmut'un Amasya'ya kadar uzanan Karadeniz kıyılarını ele geçirdiği' ifade edilirken Akçaşehir ya da Akçakoca ile ilgili bir bilgi verilmemektedir [Okan, 2007].

II- Cevdet Paşa'nın Kısas-ı Enbiyası'nda ise ' Orhan Gazi'den söz ederken Akçakoca'yı İzmit havalisine, Konuralp'i Gerede ve çevresine, Akbaş Mahmut'u Karadeniz sahiline izam eyledi.' denilmektedir. Fakat Akçaşehir'in zapt edildiğine dair bir bilgiye rastlanmamaktadır [Okan, 2007].

Evliya Çelebi seyahatnamesinde şehri şu şekilde anlatmıştır.

"Yine buradan Akçaşar'a geldik. Burası voyvodalıktır. 150 akçelik kazadır. Yeniçeri serdarı vardır. Eski zamanda havası latif, hazin bir şehir imiş. Ahmet han zamanında Kazak keferesi hücum ile her tarafı yakıp yıkmıştır. Halen 600 bağ ve bahçeli ve hanelidir. Çarşı içere kiremitli ve bimisal bir cami vardır. Mukaddema hanların birisi kurşun örtülü muazzam han imiş. Halen kasaba o kadar mamur ve müzeyyen değildir. Bolu şehrinin iskelesidir. Lebideryada 70 adet mahzen vardır. Bu tarafı dağlardır. Bu yüzden havası sağlamdır" [Dağlı, 2005].

Eyalet sisteminin kaldırılarak 1864 tarihinde il teşkilatının kurulması ile birlikte Akçakoca ve Düzce birleştirilerek Göynük kazasına bağlı bir nahiye haline getirilmiştir [Dönmez, 2000].

XIX. yüzyılda Osmanlı Devleti ile Rusya arasında devam eden savaşlar sonrası özellikle de 1877-78 Osmanlı- Rus Savaşı (93 harbi) sonrası büyük göç hareketleri görülmüştür. Abaza, Çerkez, Gürcü, Laz, Tatar, Boşnak, Arnavut vb. birçok etnik grup Osmanlı egemenliğine sığınmış, II. Abdülhamit'in iradesi ve Muhacirin Komisyonu'nca bu göçmenlerden bir kısmı Akçakoca, Düzce ve Bolu dolaylarında yerleştirilmiştir. Bu bölgelerde ormanların çok olması dolayısıyla birçok ormanlık arazi kesilerek göçmenlere yeni yerleşim yerleri açılmıştır [Bolu Salnamesi, 1915].

1915 tarihli Bolu Salnamesinde Akçakoca hakkında çok çeşitli bilgiler yer almaktadır. Bu salnameye göre**; '** Akçaşehir Karadeniz sahilinde bir iskele, Düzce kazasına bağlı bir nahiye merkezidir. 7000 kilometrekarelik bir alana sahip olduğu tahmin edilmektedir. Arazinin 650 kilometrekarelik kısmı tamamıyla devlete ait ormanlıktır. Ormanların %50'si kayın, %20'si meşe, %10'u gürgen, %10'u kestane, %10'u zakkum vb. ağaçlardır. İklimi ılıman, sıcaklık derecesi en fazla 34-35, en düşük 6-7 derecedir. Nahiyenin denizden yüksekliği 50-600 metre arasında değişmektedir. Şehir daima kuzey rüzgârlarına maruz olduğundan havası saf ve temizdir. Nüfus 10300'dür. Bunun 6400 kadarı yerli halktır. 1200'ü Laz, 800'ü Gürcü, 600'ü Abaza, 200'ü Çerkez ve 1100'ü Trabzon göçmenidir. Akçaşehir halkının bir kısmı kara ve deniz ticareti ile uğraşmakta geri kalan kısmı ise tarım ile ilgilenmektedir. Tarihi eser olarak üç hamam ile Cenevizlilerden kaldığı tahmin edilen sahilde bayır üzerinde bir hisar vardır. Hamamlar bugün harabe halindedir. Akçaşehir'de geniş mera bulunmamaktadır. Bu nedenle bu bölgede hayvancılık yapmak düşünülmemiştir. Bununla beraber ihtiyacı karşılayacak kadar karasığır, koyun ve keçi vardır [Bolu Salnamesi, 1915].

1923 yılında cumhuriyetin ilanı sonrası Teşkilat-ı Esasiye kanununa göre Bolu vilayet, Düzce kaza, Akçakoca ise Nahiye olmuştur. Akçakoca nahiyesi, 23 Haziran 1934 tarih ve 2529 sayılı kanunla kaza haline getirilmiştir [Dönmez, 2000].

17 Ağustos ve 12 Kasım 1999 depremlerinden sonra kısa sürede yeniden kalkınabilmesi için 9 Aralık 1999 tarih ve 4452 sayılı Bakanlar Kurulu kararı ile 81. İlimiz Düzce olmuştur.[www.düzce.bel.tr] Her ne kadar bu iki depremden de çok az

bir biçimde etkilenen Akçakoca bu tarihten sonra Bolu yerine Düzce'ye bağlı bir ilçe konumuna gelmiştir. Günümüzde Düzce'nin en büyük ilçesi ve sahile açılan tek kapısı durumundadır.

2.4.3. Akça Koca

Osmanlı Devleti'nin kuruluşunda hizmeti geçen uç beyi.

Osman Gazi'nin silah arkadaşlarındandır. Ailesi muhtemelen Anadolu Selçukluları döneminde uç bölgelere yerleştirilmiş bir Türkmen boyuna mensuptur. Akça Koca'nın da aşiret beyi olduğu ve Ertuğrul Gazi'ye bağlı bulunduğu sanılmaktadır. Osman Gazi tarafından Orhan Gazi'nin emrinde Konuralp, Gazi Rahman ve Köse Mihal gibi meşhur beylerle Sakarya ve İzmit yöresine akınlar yapmakla görevlendirildi. Bu bölgedeki bazı kaleleri ele geçirdi ve Sapanca gölünün batı tarafındaki bir hisarı kendisine karargâh yaparak İzmit bölgesine akınlarda bulundu. 1326'ya doğru Kandıra'yı ve civarını zaptetti; ayrıca Konuralp ve Gazi Abdurrahman ile birlikte Kartal civarındaki Aydos'u, ardından da kuzeyindeki Samandıra hisarını aldı. Bunun üzerine Samandıra bölgesi kendisine mülk olarak verildi. Buradan, birkaç yıl daha İzmit-Üsküdar arasındaki yerlere akınlarda bulunan Akça Koca, İzmit'in fethinden az önce, 1328'de Kandıra yakınlarındaki bir tepede öldü. Ölümünden sonra adamları Karamürsel'in yanında toplandı; uç beyliği yaptığı bölge ise önemi dolayısıyla Şehzade Murad'a verildi. Fetihlerde bulunduğu İzmit ve çevresine sonradan onun adına nisbetle Koca-ili denildi. Ayrıca bugün Düzce iline bağlı Akça Koca ilçesi de onun adını taşır [İslam Ansiklopedisi, 1992].

3. YAPININ TANIMLANMASI VE DURUMUNUN TESPİTİ

Mehmet Emek Evi'nin tanımlanması ve durumunun tespiti üç kısımdan oluşmaktadır. Birinci kısımda grafik ve sayısal belgelemenin nasıl yapıldığı anlatılmış, ikinci kısımda resimlerin de yardımıyla yapının tanımsal analizi yapılmış, üçüncü kısımda ise yapının bugünkü fiziksel durumu hakkında bilgi verilmiştir.

3.1. Grafik ve Sayısal Belgeleme

Yapının tanımlanması ve durumunun tespitinde grafik ve sayısal belgeleme kullanılmaktadır. Bu bölümde, kullanılan yöntemler ayrıntılı olarak anlatılmaktadır.

3.1.1. Yöntem

Araziye ilk olarak 2010 yılının aralık ayında gidilmiş, çevre analizleri yapılmış, çevrede yaşayanlardan ve belediye yetkililerinden yapı çevresi ve yapı hakkında bilgi toplanmıştır. 2012 yılının nisan ayında yapının fotoğrafları çekilmiş ve yapının doğu kütlesinin yıkılmak üzere olduğu tespit edilmiştir. 2012 yılının aralık ayında ekiple araziye gidilmiş yapının doğu kütlesinin yıkıldığı tespit edilmiştir. Çelik şerit metre, jalon, ip, su terazisi, dijital metre ve bilgisayar ile gidilmiş ölçümleri yapılmıştır. Bütün mekânların tüm duvarları, kapıları, tavanları, cepheleri ve çalışma için gereken diğer fotoğrafları çekilerek fotoğraf numaraları ve yerleri çalışma paftası üzerine işaretlenerek belgelenmiştir. Ölçümler sırasında yapıda meydana gelmiş bozulmalar, önemli detaylar eskiz üzerinde çizimlere işlenmiş ve gerekli notlar alınmıştır.

3.1.2. Rölöve

Yapının rölöve çizimlerinin hazırlanmasında geleneksel yöntemler kullanılmıştır. Su terazisi kullanılarak yapının tüm cephesini çevreleyen +0.00 kotu belirlenmiş, belirlenen bu kot yapının iç mekânlarına, üst katlarına ve bütün cephelerine taşınmıştır. Rölöve çalışması sırasında plân, kesit ve cephe çizimleri hazırlanırken bu çizgi referans alınmıştır. Yapının günümüzdeki durumunu gösteren rölöve çizimleri,

1/200 ölçekli vaziyet plânı, 1/50 ölçekli +0.45 (Zemin Kat), 1/50 ölçekli +2.60 (1. Kat), kotlarında geçen iki adet kat plânı, iki adet döşeme plânı, iki adet tavan plânı, bir adet çatı plânı, 3 adet kesit, dört adet görünüş paftasından (Şekil 3.1- Şekil 3.17) ve 10 adet detay paftasından (Şekil 3.18 - Şekil 3.27) oluşmaktadır.

3.2. Yapının Tanımsal Analizi

Yapının tanımlanmasında, yapıyı oluşturan tüm mimari elemanlar biçim, malzeme ve konumlarına göre bir sınıflama içerisine alınacaktır. Böylece, her eleman detaylı olarak belirlenecek, yapıdaki tüm özgün ve sonradan eklenen elemanlar tespit edilerek restitüyon ve restorasyon aşamaları için gerekli veriler elde edilmiş olacaktır.

3.2.1. Yöntem

Bu bölümde; yapının iç ve dış mimari tanımlaması, taşıyıcı sistem, mimari elemanlar, kullanılan malzemeler, malzeme bozulmaları ve yapısal durumu ile ilgili tanımlamalar yer almaktadır.

Genel tanımlamada; yapının mevcut durumunun konumu, çevre ve yol ile olan bağlantısı, yapım tekniği ve kullanılan yapı malzemeleri hakkındaki bilgilere yer verilmiştir. Dış tanımlamada yapının cephelerinin mevcut durumu, mimari elemanları, malzemesi, boyutları ile birlikte çizimleri ve analiz tabloları hazırlanmıştır. İç tanımlamada -+0.45 (Zemin Kat), +2.60 (1. Kat), kotlarında geçen plânlarda yer alan mekânlar, mekânların birbirleriyle olan ilişkisi boyutları, malzemeleri, mimari elemanları ile birlikte tanımlanmıştır. Mekânların tanımlanmasında mekânlara mahal numaraları verilmiş ve bu mekânlardaki duvarlar ve mimari elemanlara saat yönünde poz numarası verilmiştir. Ayrıca duvarlar ve duvarlar üzerinde yer alan kapı, pencere, dolap gibi elemanların boyutları, malzemeleri, malzeme durumları, duvardaki değişim ve bozulmalar için analizler yapılmış ve tanımlama tablolarında sunulmuştur (Çizelge 3.1- 3.16).

3.2.2. Genel tanımlama

Eser Akçakoca merkezde, Akçakoca'nın eski yerleşim yerlerinden olan Hacıyusuflar Mahallesinde, taş döşenmiş Sağdıkoğlu sokakla Hacıağalar sokağın kesiştiği noktada, 336 ada 12 parsel, 3 numarada, köşe başında konumlanmaktadır. Eser deniz manzaralı olmasına rağmen terk edilmiş durumda ve harap haldedir. Yapı Geleneksel Akçakoca Evleri'nin plân, mimari, tasarım, malzeme, yapım tekniği, cephe ve süsleme özelliklerini yansıtmaktadır. Batı cephesi sokaktan dar bir kaldırımla ayrılmakta, kuzey ve doğu cephelerinde ise, yapıyı komşu parselden ayıran küçük bir bahçe bulunmaktadır. Yapı bir an önce kurtarılmayı beklemektedir. Yapının sahibi Halit oğlu Mehmet Emek'tir. Yapının yapım yılı tam olarak bilinmemektedir. Yapının yakın çevresinde bulunan tescilli Geleneksel Akçakoca Evleri, yaklaşık 100 yıllıktır. Yapının bulunduğu semtin en eski sakinlerinden olan İnşaat Ustası Halil Zeki Tınas'la yapılan görüşmede, Tınas, yapının varlığını 7 yaşından beri hatırladığını, kendisinin şu anda 80 yaşında olduğunu söylemiştir. Bu bilgilerden yola çıkılarak, yapının 1900-1938 yılları arasında yapıldığı tahmin edilmektedir.

Halil Zeki Tınas'ın yapı ile ilgili verdiği bir diğer bilgi ise yapının öncelikle doğu yönündeki bölümünün inşa edildiği, eve gelin gelmesi sebebiyle batı bölümünün inşa edildiğiydi. Doğu kütlesinin daha harap durumda olması, yapıda yan yana iki merdiven bulunması ve doğu - batı yönündeki kütlelerin temellerinde farklılıklar görülmesi bu durumu kanıtlar niteliktedir. Yapının doğu ve batı yönünde 2 ayrı giriş kapısı bulunmaktadır. Ana giriş kapısı batı yönündekidir. Sırt sırta merdivenlerden 1 kattaki sofalara ulaşılır, sofalar birbirine bir kapıyla bağlanır.

Yapının yakın çevresinde, ahşap karkas ve betonarme yapım tekniğinde, bahçeli, tek katlı ve 2 katlı yapılar bulunmaktadır. Çevredeki ahşap karkas yapıların taşıyıcı elemanlarının arası tuğla ile doldurulmuştur (Harita 3.3).

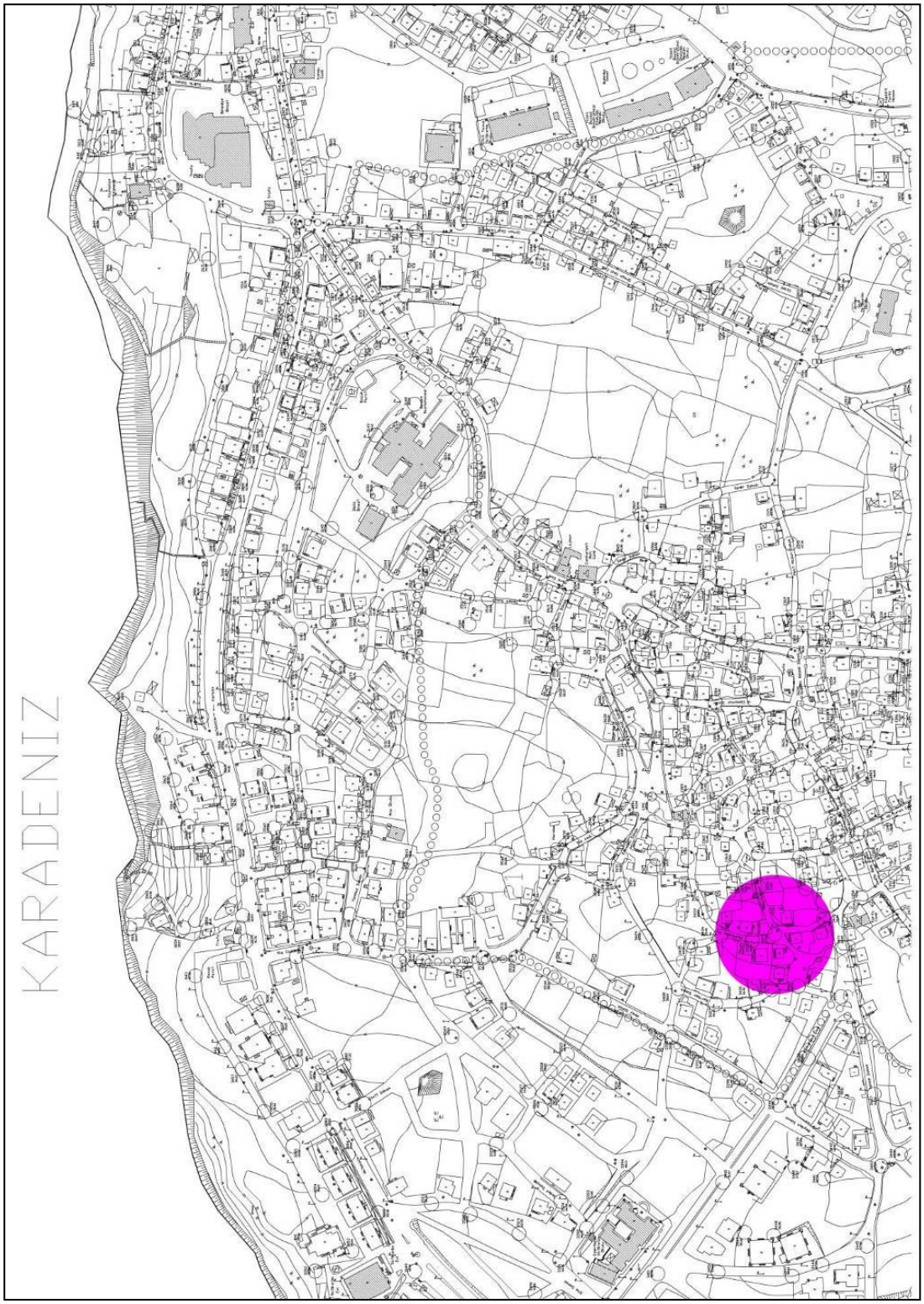

Harita 3.1. Mehmet Emek Evi ve Çevresi Haritası-1[Çelik ve ark, 2009]

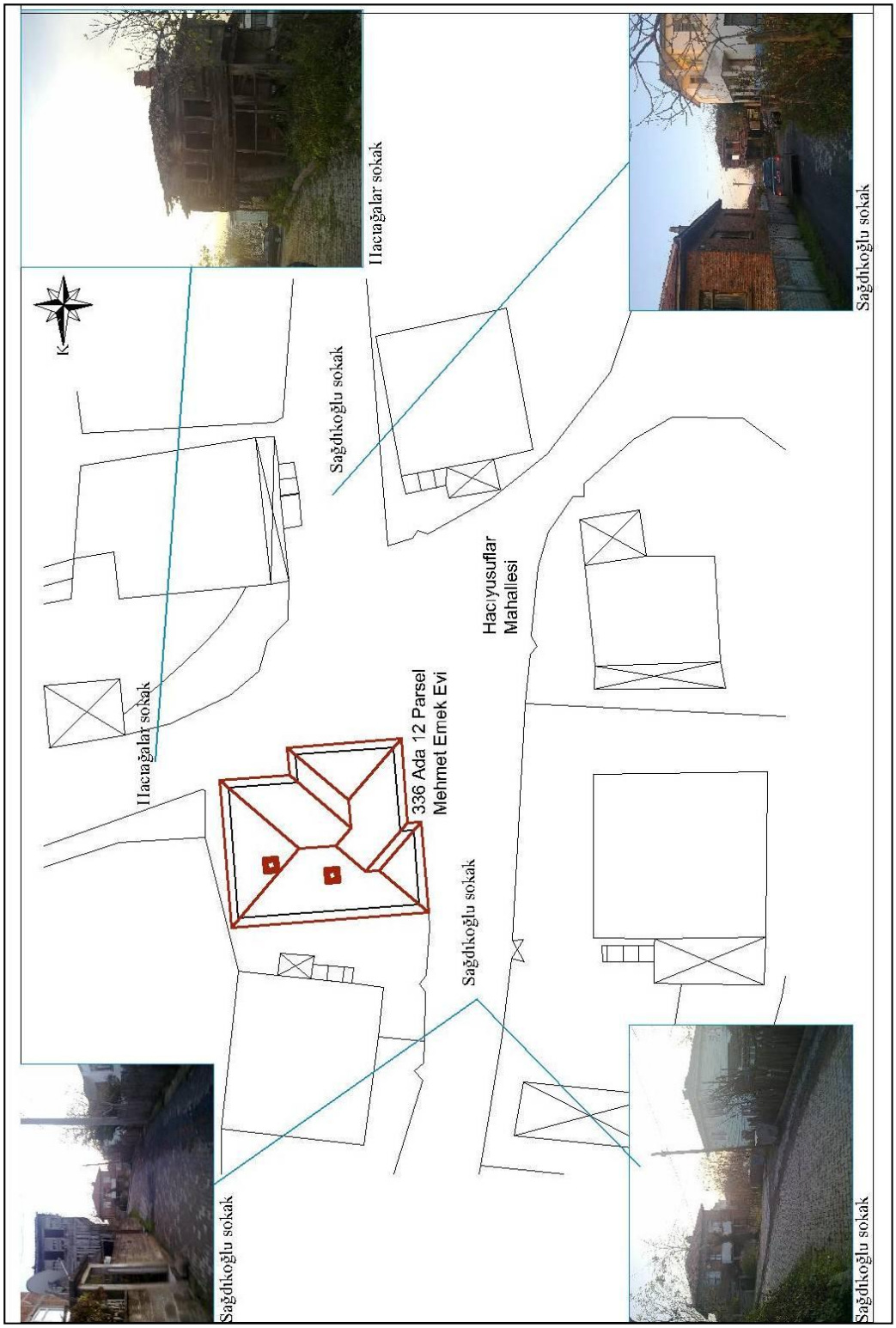

Harita 3.2. Mehmet Emek Evi ve Çevresi Haritası-2

Harita 3.3. Mehmet Emek Evi ve Çevresi Haritası-3

3.2.3. Dış tanımlama

Mehmet emek evi 2 katlı, zemin katta dikey, 1 katta yatay ahşap kaplamalı, mütevazı bir Akçakoca evidir. Eserin bazı bölümleri yıkılmış, ahşap kaplamaların büyük bir kısmı dökülmüştür.

Eserin deniz manzaralı batı cephesi çift kanatlı ahşap giriş kapısı, süslemeli payandaları, testere dişli çıkması ile dikkat çekicidir. Ana giriş kapısının üzerinde bulunan aydınlatma penceresi tamamen yok olmuştur. Küçük mutfak pencerelerinin önünde demir parmaklıklar bulunmaktadır (Resim 3.4, 3.5).

Eserin güney cephesini doğu ve batı kütlesi oluşturmaktadır. Doğu kütlesi şuan tamamen yıkılmıştır. Eski fotoğraflardan bu kütlenin zemin katta sağır, üst katta payandalarla çıkmalı olduğu, kare formlu pencerelere sahip olduğu görülmektedir. Batı kütlesinin zemin katın büyük bir kısmı ahşap dikmeler dışında yok olmuştur. Üst katta ise dikdörtgen formlu ahşap pencereler bulunmaktadır (Resim 3.6, 3.7).

Eserin doğu cephesini oluşturan kütle şu an tamamen yıkılmış durumdadır. Eski fotoğraflardan bu cephenin zemin katının sağır, 1. katının ise çıkma ve kare formlu pencerelere sahip olduğu görülmektedir. Eserin doğu girişi sol köşeden mütevazı bir kapıyladır. Bu kapı şu an yok olmuştur (Resim 3. 8, 3. 9).

Eserin kuzey cephesi diğer cephelerine oranla daha özensiz ve içe dönüktür. Bu cephede sonradan eklendiği düşünülen ıslak hacimler ve eski resimlerinde görülen şu an yıkılmış durumda olan depo ve balkon bulunmaktadır (Resim 3.10, 3.11).

Dış tanımlamada tespit edilen yapının cephelerine ait elemanların boyut, malzeme ve durumları tablolarda ayrıntılı olarak verilmiştir (Çizelge 3. 1 - 3. 16).

Resim 3.1. Batı ve Güney Cephesi Perspektifi-1 (07.12.2012)

Resim 3.2. Batı ve Güney Cephesi Perspektifi-2 (07.12.2012)

Resim 3.3. Batı ve Güney Cephesi Perspektifi-3 (07.12.2012)

Resim 3.4. Batı Cephesi (13.04.2012)

Resim 3.5. Batı Cephesi (07.12.2012)

Resim 3.6. Güney Cephesi (05.01.2007)

Resim 3.7.Güney Cephesi (07.12.2012)

Resim 3.8. Doğu Cephesi (13.04.2012)

Resim 3.9. Doğu Cephesi (07.12.2012)

Resim 3.10. Kuzey Cephesi (13.04.2012)

Resim 3.11. Kuzey Cephesi (07.12.2012)

3.2.4. İç tanımlama ve plân elemanları

Mehmet Emek Evi 2 katlıdır. Zemin katta mutfak, fındıklık gibi servis mekânları, 1. katta Türk Evi Plân şemasının iki temel öğesi, oda ve sofa bulunmaktadır. Asıl yaşam katı 1. Kattır. Mehmet Emek Evi plân şeması incelendiğinde iç sofalı, iki birimli, birimleri içeride birbiri ile bağlantılı ancak, her birim kendi içinde bir bütün olduğu görülmektedir. Bu haliyle atipik plân şemasına sahiptir.

Eser çok harap durumda olmasına rağmen orijinal iç mekân duvar kaplamasını ve odalardaki ahşap sedirleri hala muhafaza etmektedir. İç mekâna ait, ocak, lâmbalık, aynalık, dolap ve sergenlerini de orijinal detaylarını yitirmeden korumaktadır.
Batı girişinde bulunan merdiven, girişi zemin kata bağlayan 8 basamak, zemin katı 1. kata bağlayan 11 basamaktan oluşmaktadır. Zemin katın kat yüksekliği 205 cm, 1. Katın kat yüksekliği 255 cm'dir.

Doğu girişinde bulunan merdiven, girişi zemin kata bağlayan 5 basamak, zemin katı 1. kata bağlayan 11 basamaktan oluşmaktadır.

Z01 batı girişi

Bu Mahal'in duvarları büyük ölçüde yok olmasına rağmen ahşap giriş kapısı hâlâ mevcuttur. Ahşap kapı (K1)170/212 ölçülerindedir. Kapının üzerinde mekânı aydınlatmak için bırakılan pencere boşluğu (P5) 170/60 ölçülerindedir (Resim 3.19). Giriş kapısının üstünde giriş terası bulunmaktadır (Resim 3.12, 3.16). Mahal'in zemini M1 merdiveni ile yaklaşık 160 cm yükseltilmiştir (Resim 3.18). Bu mahalden mutfağa açılan bir kapı boşluğu (K2.1) (Resim 3.13, 3.26) ve 1. kata çıkan tek kollu bir merdiven (M2) bulunmaktadır (Resim 3.17). Döşeme ahşap kaplamalı tavan kaplamasızdır. Duvarlar ahşap kaplamadır (Resim 3.12-3.19).

Resim 3.12. Z01 D1

Resim 3.14. Z01 D3

Resim 3.13. Z01 D2

Resim 3.15. Z01 D4

Resim 3.16. Z01 Giriş Terası

Resim 3.18. Z01 M1 Merdiveni

Resim 3.17. Z01 M2 Merdiveni

Resim 3.19. K1 Giriş Kapısı ve P5

Z02 mutfak

Bu Mahal'in tavanında çökmeye, zemininde yükselme rastlanmıştır. Mahal'in sokak cephesinde 70/105 ölçülerinde 2 adet pencere (P1 tipi pencere) bulunmaktadır. Pencerelerin önünde yatay demir parmaklıklar bulunmaktadır (Resim 3.20). Kuzeye bakan duvarda yerden 30 cm yüksekte boydan boya bir mutfak dolabı (AD1) bulunmaktadır. Pencerelerin karşısındaki duvarda O1 ocağı, lâmbalıklar ve yerden 30 cm yüksekte, 145 cm yükseklikte AD2 dolabı bulunmaktadır (Resim 3.22 3.24). Ocakta çökmeler mevcuttur.

Döşeme tavan ve duvarlar ahşap kaplamadır. Mahal'i doğu girişine bağlayan (K3.1) ve batı girişine bağlayan (K2.1) kapı boşlukları bulunmaktadır. (Resim 3.20-3.27)

Resim 3.20. Z02 D1

Resim 3.22. Z02 D3

Resim 3.21. Z02 D2

Resim 3.23. Z02 D4

Resim 3.24. Z02 AD2 Dolabı

Resim 3.26. Z02 K2.1 Kapısı

Resim 3.25. Z02 O1 Ocağı

Resim 3.27. K3.1 Kapısı

Z03 hela

Islak hacmin dış duvarları tamamen yıkılmıştır (Resim 3.28-3.33). Çimento harçlı helâ taşına rastlanmıştır.

Resim 3.28. Z03 D1

Resim 3.30. Z03 D4

Resim 3.29. Z03 D2

Resim 3.31. Z03 D3

Resim 3.32. Z03 Beton helâ taşı

Resim 3.33. Z03 gider borusu

Z04 depo ve Z05 odunluk

Mahaller tamamen yok olmuştur

Z06 doğu girişi

Bu Mahal'in duvar kaplamalarının büyük bir kısmı ve kapısı yok olmuştur. Bu mahal M4 merdiveni ile 105 cm yükseltilmiştir. Döşeme kısmen ahşap kaplamalı, tavan kaplamasızdır. Duvarlar ahşap kaplamadır. Bu mahal 106 mahaline M3 merdiveni ile bağlanmaktadır.(Resim 3.34-3.37)

Resim 3.34. Z06 D1

Resim 3.36. Z06 D3

Resim 3.35. Z06 D2

Resim 3.37. Z06 D4

101 sofa

Bu sofanın içe bakan duvarları sağlamdır, dışa bakan duvarların ise büyük bir kısmı yıkılmıştır. Sofa kapalı çıkması ile sokağa uzanmış, batı cephesinde bulunan girişe saçak görevini üstlenmiş, 5 adet ½ oranında dikdörtgen giyotin pencereyle (P2 tipi pencere) ferah bir mekân haline gelmiştir. Sofada bulunan 11 basamaklı tek kollu M2 merdiveniyle zemin kata inilmektedir. Çıkmanın bulunduğu duvarda 70cm genişliğinde 30cm yüksekliğinde ahşap sedir (S1) bulunmaktadır (Resim 3.46). Merdivenin tam karşısında kapı hizasında sergen (R1) bulunmaktadır (Resim 3.47). Mahalden K2.3 kapısı ile 106 nolu sofaya K2.2 kapısı ile 102 nolu odaya geçilebilmektedir. Kapıların kasaları mevcuttur fakat kanatları sökülmüştür (Resim 3.45). Döşeme tavan ve duvarlar ahşap kaplamadır (Resim 3.38- 3.47).

Resim 3.38. 101 D1

Resim 3.40. 101 D3

Resim 3.39. 101 D2

Resim 3.41. 101 D4

Resim 3.42. 101 P2.1 Penceresi

Resim 3.44. 101 P2.3 Penceresi

Resim 3.43. 101 P2.2 Penceresi

Resim 3.45. 101 K2.2 Kapısı

Resim 3.46. 101 S1 Sedir

Resim 3.47. 101 R1 Sergen

102 oda

Bu oda eğim yönündeki konumuyla manzaraya yönelmiş, bu durum odayı yapının en önemli Mahal'i haline getirmiştir. Oda kapalı çıkması ile sokağa uzanmış, 6 adet ½ oranında dikdörtgen giyotin pencereyle (P2 ve P3 tipi pencereler) ferah bir mekân haline gelmiştir. Pencereler, üst hizalarında bulunan sergenle bir bütünlük arz eder. Çıkmanın bulunduğu duvarda 80cm genişliğinde 30cm yüksekliğinde ahşap sedir (S2) bulunmaktadır (Resim 3.62). Çıkmanın tam karşısındaki duvarda, ortada ocak (O2), yanlarda lâmbalık solda gusülhane (G1) ve sağda 103 nolu mekâna açılan K3.2 kapı boşluğu bulunmaktadır (Resim 3.50). Diğer iç duvarda lâmbalıklı, köşesi 45 derece açılı biten, el yapımı aynalıklı dolap (AD3) ve 101 sofa mekanınan açılan K2.2 kapı boşluğu bulunmaktadır (Resim 3.51). Kapıların kasaları mevcuttur fakat kanatları sökülmüştür Döşeme tavan ve duvarlar ahşap kaplamadır (Resim 3.48-3.62).

Resim 3.48. 102 D1

Resim 3.50. 102 D3

Resim 3.49. 102 D2

Resim 3.51. 102 D4

Resim 3.52. 102 P2.4 Penceresi

Resim 3.53. 102 P2.5 Penceresi

Resim 3.54. 102 P2.6 Penceresi

Resim 3.55. 102 P2.7 Penceresi

Resim 3.56. 102 P2.8 Penceresi

Resim 3.57. 102 P3 Penceresi

Resim 3.58. 102 G1 Gusûlhane

Resim 3.59. 102 K3.2 Kapısı

Resim 3.60. 102 O2 Ocağı

Resim 3.61. 102 AD3 Dolabı

Resim 3.62. 102 S2 Sedir

103 hela

Bu mahal oldukça harap haldedir. Dış duvarları ve tavanının büyük bir kısmı yıkılmıştır. Mahal zeminin bir bölümünde çimentolu tesviyeye rastlanmıştır. (Resim 3.63-3.66)

Resim 3.63. 103 D1

Resim 3.65. 103 D2

Resim 3.64. 103 D3

Resim 3.66. 103 D4

104 depo

Mahal tamamen yok olmuştur.

105 oda

Mahal tamamen yok olmuştur. Eski fotoğraflarda da oldukça harap haldedir. Zemininde ve tavanında yer yer çökmeler görünmektedir. Odaya kemerli bir kapı boşluğundan (K5) girilmektedir. Odanın içinden depoya açılan bir kapı boşluğu (K2.5) bulunmaktadır (Resim 3.68). Odanın 2 cephesinde ~70 cm genişliğinde ~30 cm yüksekliğinde sedirler (S3) bulunmaktadır (Resim 3.76). D2 duvarının ortasında üçgen alınlı yaşmaklı ocak (O3), yanında lâmbalık (Resim 3.71) ve gusulhane (G2) bulunmaktadır (Resim 3.72). Ocağın diğer yanındaki duvar tamamen çökmüştür. Odanın diğer cephesinde ise kapakları sökülmüş, boydan boya bir dolap (AD4) bulunmaktadır (Resim 3.73). Mahal 6 adet kare formlu giyotin pencereyle (P4 tipi pencere) hem doğudan hem de güneyden güneş almaktadır. Mahal'in duvarlarında pencerelerin 15 cm kadar üzerinde yer yer ahşap süslemelere rastlanmaktadır. (Resim 3.79). Mahal'in güney cephesinde ~50 cm derinliğinde kapalı çıkma görülmektedir. Döşeme tavan ve duvarlar ahşap kaplamadır (Resim 3.67-3.79).

Resim 3.67. 105 D1

Resim 3.69. 105 D3

Resim 3.68. 105 D2

Resim 3.70. 105 D4

Resim 3.71. 105 O3 Ocak

Resim 3.72. 105 G2 Gusûlhane

Resim 3.73. 105 AD4 Dolabı

Resim 3.74. 105 P4.1 Penceresi

Resim 3.77. 105 P4.3 Penceresi

Resim 3.75. 105 P4.2 Penceresi

Resim 3.78. 105 P4.4 Penceresi

Resim 3.76. 105 S3 Sedir

Resim 3.79. 105 Süsleme

106 sofa

Bu Mahal'i biri doğuya diğeri güneye bakan 2 pencereyle (P2 tipi pencere) aydınlanmaktadır. Mahalde tek kollu 11 basamaklı M3 merdiveni ve vestiyer vazifesi gören AD5 dolabı bulunmaktadır (Resim 3.90). Döşeme tavan ve duvarlar ahşap kaplamadır (Resim 3.80-3.90).

İç tanımlama analizleri ayrıntılı olarak ekli tablolarda verilmiştir. Bu tablolarda yapının mekânları ayrı ayrı incelenmiş, bu mekânlardaki elemanların boyut, malzeme ve durumları tablolarda ayrıntılı olarak açıklanmıştır (Çizelge 3.1-3.16).

Resim 3.80. 106 D1

Resim 3.82. 106 D2

Resim 3.81. 106

Resim 3.83. 106 D4

Resim 3.84. 106 K5 Kapısı

Resim 3.86. 106 P2.9 Penceresi

Resim 3.85. 106 K2.3 Kapısı

Resim 3.87. 106 P2.10 Penceresi

Resim 3.88. 106 AD5 Dolabı

Resim 3.89. 101 P2.11 Penceresi

Resim 3.90. 101 P2.12 Penceresi

3.2.5. Taşıyıcı sistem ve taşıyıcı elemanlar

Ahşap karkas sistem ile inşa edilen yapının taşıyıcı elemanlarının arası her hangi bir malzeme ile doldurulmamış, boş bırakılmıştır. Ahşap karkas sistem düşey taşıyıcı elemanlar (ahşap direkler) ve yatay taşıyıcı elemanlardan (ahşap kirişler) oluşmaktadır. Eserin yapımında kestane ağacı ve dövme demir çiviler kullanılmıştır (Resim 3.131).

Temel

Arazinin eğimli olması sebebiyle, yapının batı kütlesinin temeli, 50 cm yığma kerpiç üzerine taşların sıralanması, taşların üzerine, ahşap kirişlerin yerleştirilmesi, ahşap kirişlerin üzerine de düşey taşıyıcı ahşap direklerin çatılmasıyla oluşturulmuştur (Resim 3.91-3.95). Bu yöntemle doğu ve batı kütlelerinin zemin kat kotları eşitlenmiştir. Yapının doğu kütlesinin temeli ise ~50 cm çapında taşlara, ahşap direklerin oturtulması ile oluşturulmuştur (Resim 3.96).

Resim 3.91. Temel Detayı-1

Resim 3.92. Temel Detayı-2

Resim 3.93. Temel Detayı-3

Resim 3.94. Temel Detayı-4

Resim 3.95. Temel Detayı-5

Resim 3.96. Temel Detayı-6

Döşemeler

Yapının Ahşap kaplama zemin döşemeleri, kısa duvar mesafelerinden birine paralel, ~45-60 cm aralıklarla yatay olarak atılmış olan ahşap kirişlerin üzerine boydan boya 20-25cm genişliğinde ahşap tahtaların çakılması yöntemiyle elde edilmiştir. Ahşap kirişler genellikle ~11 cm çapında dairesel kesitli olmakla birlikte dikdörtgen kesitli olanları da mevcuttur.

Duvarlar

Ahşap karkas sistem ile inşa edilen yapının taşıyıcı elemanlarının arası her hangi bir malzeme ile doldurulmamış, boş bırakılmıştır. Ahşap dikmelerin üzeri yapının dış yüzünde, yalı baskısı ile (Resim 3.97), iç mekânlarda ise ~15-20cm kalınlığında dikine yerleştirilmiş ahşaplar ile kaplanmıştır (Resim 3.98). Eserin zemin kattaki hem iç, hem de dış duvar kaplamalarının tamamına yakını sökülmüştür. Üst kat duvarları da harap haldedir. Üst kattaki pencerelerin taşıyıcı sistem arasındaki boşlukları okunabilmektedir. Yapının dış yüzeyinde kaplamalar 1. katta yatay zemin katta düşey olarak yerleştirilmiştir. Batı cephesinde 1. katta yatay, zemin katta üstte yatay altta dikey olarak yerleştirilmiştir.

Resim 3.97. Cephede Ahşap Kaplama [AKTVKK, 1996]

Resim 3.98. İç Mekân Ahşap Duvar K.

3.2.6. Mimari Elemanlar

Yapıda mimari eleman olarak, kapı, pencere, merdiven, döşeme kaplaması, tavan kaplaması, bulunmaktadır.

Kapılar ve pencereler

Mehmet Emek Evi'nde 5 tip kapı grubu bulunmaktadır. Bu kapılar çizimler üzerinde Kx.x şeklinde notasyon verilerek gruplandırılmıştır. Yapıda bulunan tüm kapılar ahşaptan yapılmıştır. Yapının batı cephesinde iki kanatlı ahşap giriş kapısı hâlâ mevcuttur. Ahşap kapı (K1) 170/212 ölçülerindedir (Resim 3.99). İç mekâna ait tüm kapıların kanatları yerlerinden sökülmüştür, kasaları 105 nolu oda hariç dikdörtgen kesitlidir. 105 nolu odanın girişi (K5) kemerlidir (Resim 3.84). Duvarlarda demirden imal edilmiş kanca, yuva detayları mevcuttur (Resim 3.102).

Resim 3.99. K1 Kapısı

Resim 3.101. K2.1 Kapısı

Resim 3.100. K1 Kapısı Detayı

Resim 3.102. Kanca Yuvası ve Kanca DetayI

Mehmet Emek Evi'nde 5 tip pencere grubu bulunmaktadır. Bu pencereler çizimler üzerinde Px.x şeklinde notasyon verilerek gruplandırılmıştır. Yapıda bulunan tüm pencereler ahşaptan yapılmıştır. Hiçbir pencerenin kanadı mevcut değildir. Eski fotoğraflardan pencerelerin giyotin tipi olduğu görülmektedir. Mutfakta bulunan 60/100 ölçülerindeki pencerelerin (P1 tipi pencere) önünde demir parmaklıklar mevcuttur. Oda ve sofa pencereleri (P2 ve P3 tipi) ½ oranında yapılmıştır ~70/140 ölçülerindedir. Yıkılan 105 nolu mekân pencerelerinin (P4 tipi pencere) kare formlu olduğu eski fotoğraflardan anlaşılmaktadır. K1 giriş kapısının üzerinde mekânı aydınlatmak için bırakılan pencere boşluğu (P5) 170/60 ölçülerindedir (Resim3.103, 3.104).

Resim 3.103. Batı ve Güney Cephesi Pencereleri [AKTVKK, 1996]

Resim 3.104. Güney Cephesi Pencereleri [AKTVKK, 1996]

Merdivenler

Eserin 4 adet ahşap merdiveni bulunmaktadır. Batı girişinde bulunan merdiven, girişi zemin kata bağlayan 8 basamak (M1), , zemin katı 1. kata bağlayan 11 basamaktan (M2) oluşmaktadır (Resim 3.17, 3.18, 3.105-3.106). Doğu Girişinde bulunan merdiven ise, girişi zemin kata bağlayan 5 basamak (M3), zemin katı 1. kata bağlayan 11 basamaktan (M4) oluşmaktadır (Resim 3.35, 3.107-3.108). Basamakları sağlam görünen merdivenlerin korkuluklarından eser kalmamıştır. Merdivenlerin rıht yükseklikleri ~19-20cm, basamak genişlikleri 26cm'dir.

Resim 3.105. M2 Merdiveni Detayı

Resim 3.107. M3 Merdiveni Detayı

Resim 3.106. M2 Merdiveni

Resim 3.108. M3 Merdiveni

Döşeme kaplamaları

Yer döşemesi ahşap kaplamadır. Zemin 20-25cm genişliğinde ahşaplarla kaplanmıştır (Resim 3.109-3.110). Zeminde yer yer çökmeler görünmektedir. Z03 ve 103 ıslak hacim mahallerinde ise çimento harçlı tesviye tabakasına rastlanmıştır. Zemin katta yıkılan fndıklık ve depo mahallerinin tamamında, Z01 batı girişi ve Z06 doğu girişi mahallerinin giriş bölümlerinde hiçbir döşeme izine rastlanmaması sebebiyle, zeminlerinin sıkıştırılmış toprak olduğu düşünülmektedir.

Resim 3.109. Z06 Döşeme Kaplaması

Resim 3.110. 101. Döşeme Kaplaması

Tavan kaplamaları

Ahşap çıtalı tavan kaplaması kullanılmıştır (Resim 3.111-3.116).

Resim 3.111. Z01 Tavan Kaplaması

Resim 3.112. 105 Tavan Kaplaması

Resim 3.113. Z02 Tavan Kaplaması

Resim 3.114. 101 Tavan Kaplaması

Resim 3.115. 102 Tavan Kaplaması

Resim 3.116. 102 Tavan Kaplaması Detayı-1

3.2.7. Çatı

Binanın üstü de büyük ölçüde harap olmasına rağmen alaturka kiremitle kaplı kırma çatı ile örtülü olduğu görünmektedir. Bölgenin yağışlı olması sebebi ile yapıda ~50cm genişliğinde saçaklar bulunmaktadır. Yapı bedeni ile verev birleşen saçak altlarının, ahşap kaplı olduğu anlaşılmaktadır (Resim 3.117-3.118).

Resim 3.117. Çatı-1

Resim 3.118. Çatı-2

3.2.8. Mekân elemanları ve süsleme özellikleri

Mekân elemanlarına sedir, ocak, lâmbalık, aynalık, gusulhâne, ahşap duvar süslemesi, sergen ve dolaplar örnek gösterilebilir (Resim 3.119-3.134).

Yapıda 3 adet ocak bulunmaktadır. Z02 mahalinde bulunan O1 ocağı, 102 mahalinde bulunan O2 ocağı ve şu an yıkılmış olan 105 nolu mahalde bulunan O3 ocağı. Tüm ocaklar tuğladan yapılmıştır (Resim 3.119-3.121). 102 nolu odada bulunan O2 ocağının ahşap süslemeri dikkat çekicidir (Resim 3.129). Ocakların yanlarında lâmbalıklar bulunmaktadır (Resim 3.122). 102 ve 105 nolu oda mahallerde gusülhane, duvara gömülü dolaplar, pencere altlarında 30 cm yüksekliğinde ~75 cm genişliğinde ahşap sedirler bulunmaktadır. Z02 mahalinde mutfak dolabı vazifesi gören AD1 ve AD2 dolapları mevcuttur.102 mahâlinde bulunan, köşesi 45derece açılı biten, el yapımı sabit AD3 dolabında ayrıca aynalık bulunmaktadır (Resim 3.125 ve 3.128). 106 mahâlinde bulunan AD5 dolabı vestiyer vazifesi görmektedir (Resim 3.127). 101 ve 102 mahallerinde pencere üst hizasında sergenler, 105 Mahal'inde ise pencereden 10 cm kadar yukarda duvar süslemeleri mevcuttur (Resim 3.131).

Yapının batı cephesinde 70 cm derinliğinde ikili testere dişi çıkması vardır. Çıkma altındaki payandalarda bulunan süslemeler ilgi çekicidir (Resim 3.132).

Yapının güney cephesinde de 50 cm genişliğinde ahşap payandalarla desteklenen kapalı çıkması mevcuttur (Resim 3.134).

Resim 3.119. Z02 O1 Ocağı

Resim 3.121. 105 O3 Ocağı

Resim 3.120. 102 O2 Ocağı

Resim 3.122. Lâmbalık

Resim 3.123. Z02 AD1 Dolabı

Resim 3.124. Z02 AD2 Dolabı

Resim 3.125. 102 AD3 Dolabı

Resim 3.126. 105 AD4 Dolabı

Resim 3.127. 106 AD5 Dolabı

Resim 3.128. 102 Aynalık Detayı

Resim 3.129. 102 O1 Ocak Süsleme

Resim 3.130. 101 R1 Sergen Detayı

Resim 3.131. 105 Süsleme Detayı

Resim 3.132. Batı Cephesi Payanda

Resim 3.133. Dövme Demir Çivi

Resim 3.134. Güney Cephesi Payanda

3.3. Malzeme Kullanımı

Ahşap karkas sistem ile inşa edilen yapının taşıyıcı elemanlarının arası her hangi bir malzeme ile doldurulmamış, boş bırakılmıştır. Eserin yapımında kestane ağacı ve dövme demir çiviler kullanılmıştır.

Yapıda bulunan tüm mimari elemanlar, ocaklar hariç tüm mekân elemanları ve süslemeler ahşaptan yapılmıştır. Tüm ocaklar ve bacalar tuğladan yapılmıştır. Ocaklar alçı sıva ile sıvanmıştır ve ocaklarda ahşap süsleme detaylarına rastlanmıştır. Yapı malzemeleri çizimlerle (Şekil 3.28-3.42) ve tablolarla (Çizelge 3.1-3.16) ayrıntılı olarak gösterilmiştir.

3.4. Yapının Fiziksel Durumu

Eser terk edilmiş durumda ve harap haldedir. Yapının doğu kütlesi şu an tamamen yıkılmıştır. Yapının ana giriş kapısı hariç tüm kapıları ve tüm pencereleri yok olmuştur. Zemin kattaki dış duvar kaplamalarının tamamı, 1. kattaki dış duvar kaplamalarının büyük bir bölümü yok olmuştur. Bu nedenle yapının taşıyıcı elemanları rahatlıkla okunabilmektedir. Çatıda ve döşemlerde yer yer çökmeler, taşıyıcı elemanlarda çürüme, aksından kayma, sehim ve mukavemetini yitirme görülmektedir. Doğu Girişi ve Batı Girişi Mahalleri'nin zemin ve duvarlarında sarmaşık, çilek, ısırgan gibi bitkilere rastlanmıştır.

Yapıda zaman içinde meydana gelen, ekleme, değişim ve bozulmalar, çizimlerde, doğal nedenler ve insana bağlı olan nedenler ana başlıklarıyla ayrıntılı olarak incelenmiştir (Şekil 3.43-3.57).

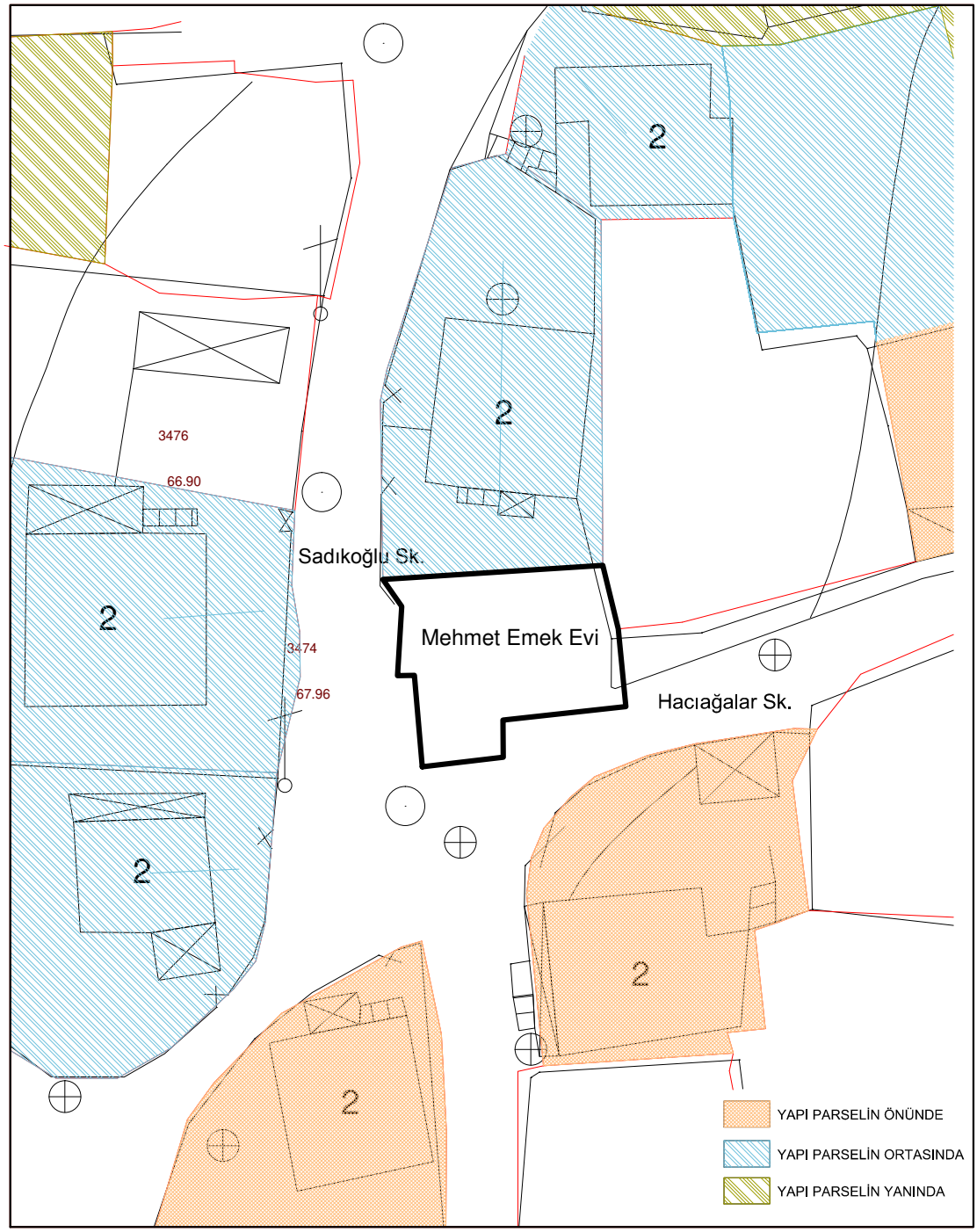

Harita 3.4.Yapı parsel ilişkisi [Çelik ve ark., 2009]

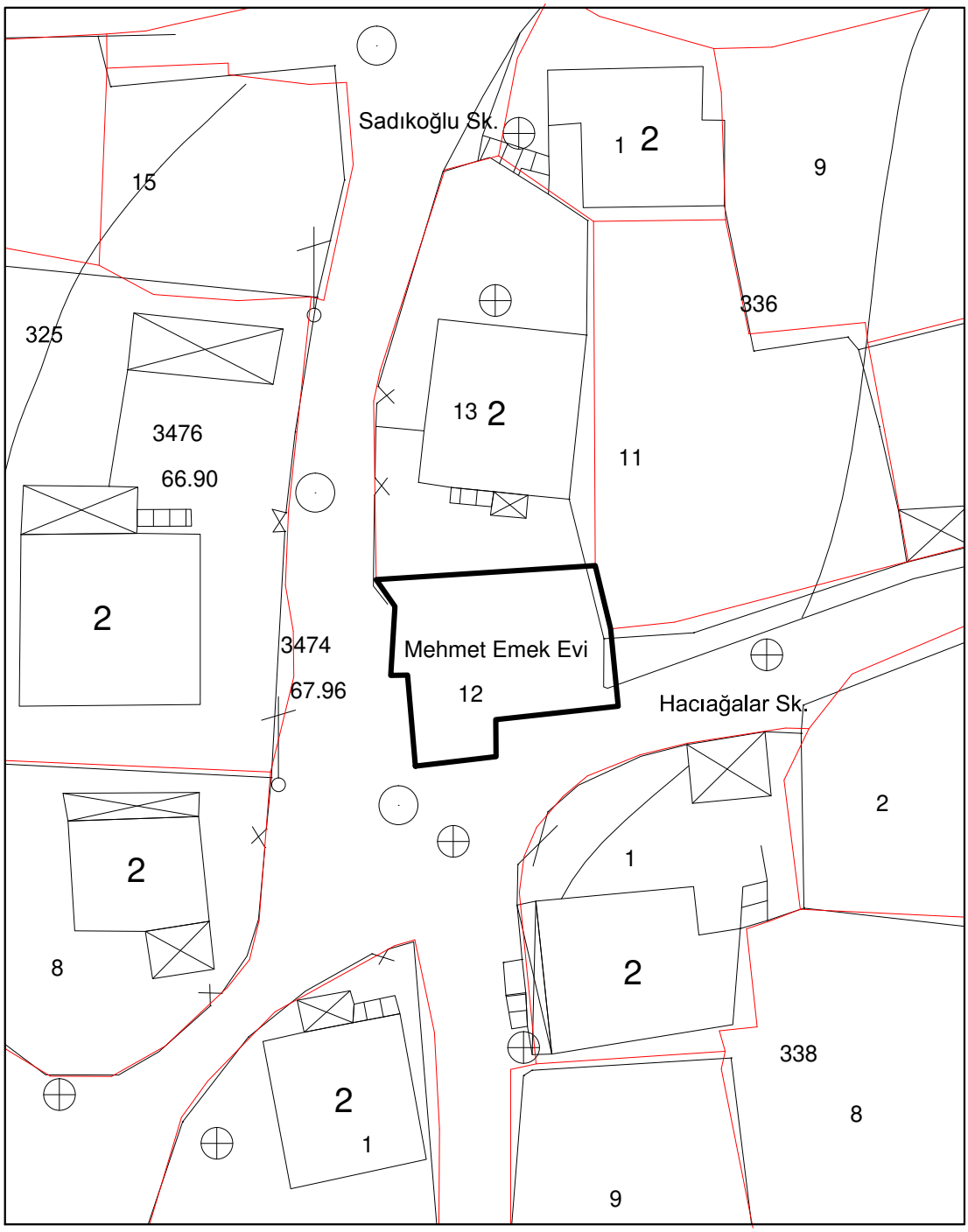

Harita 3.5. Kadastral Harita [Çelik ve ark., 2009]

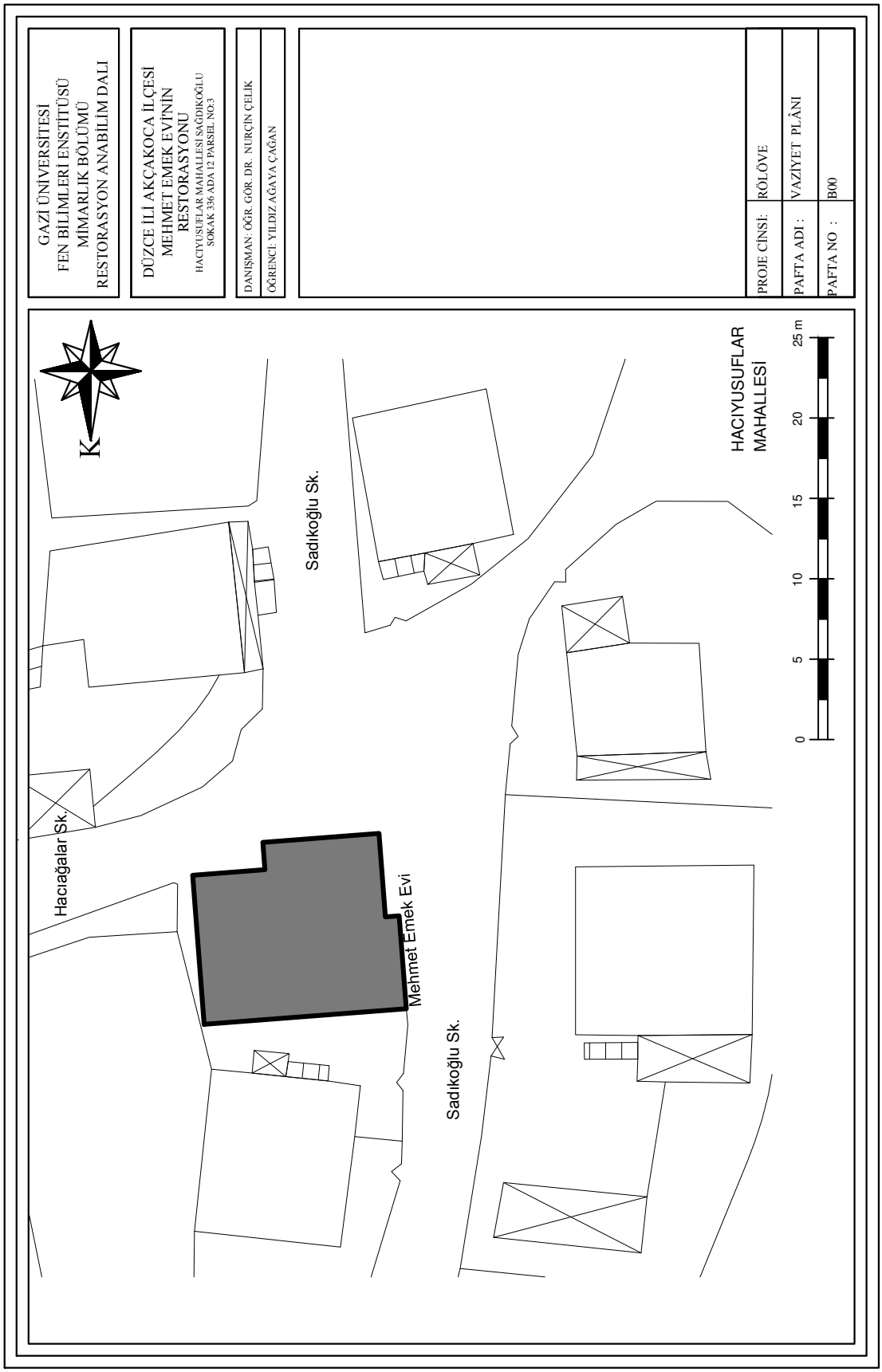

Şekil 3.1. Vaziyet plânı (Rölöve)

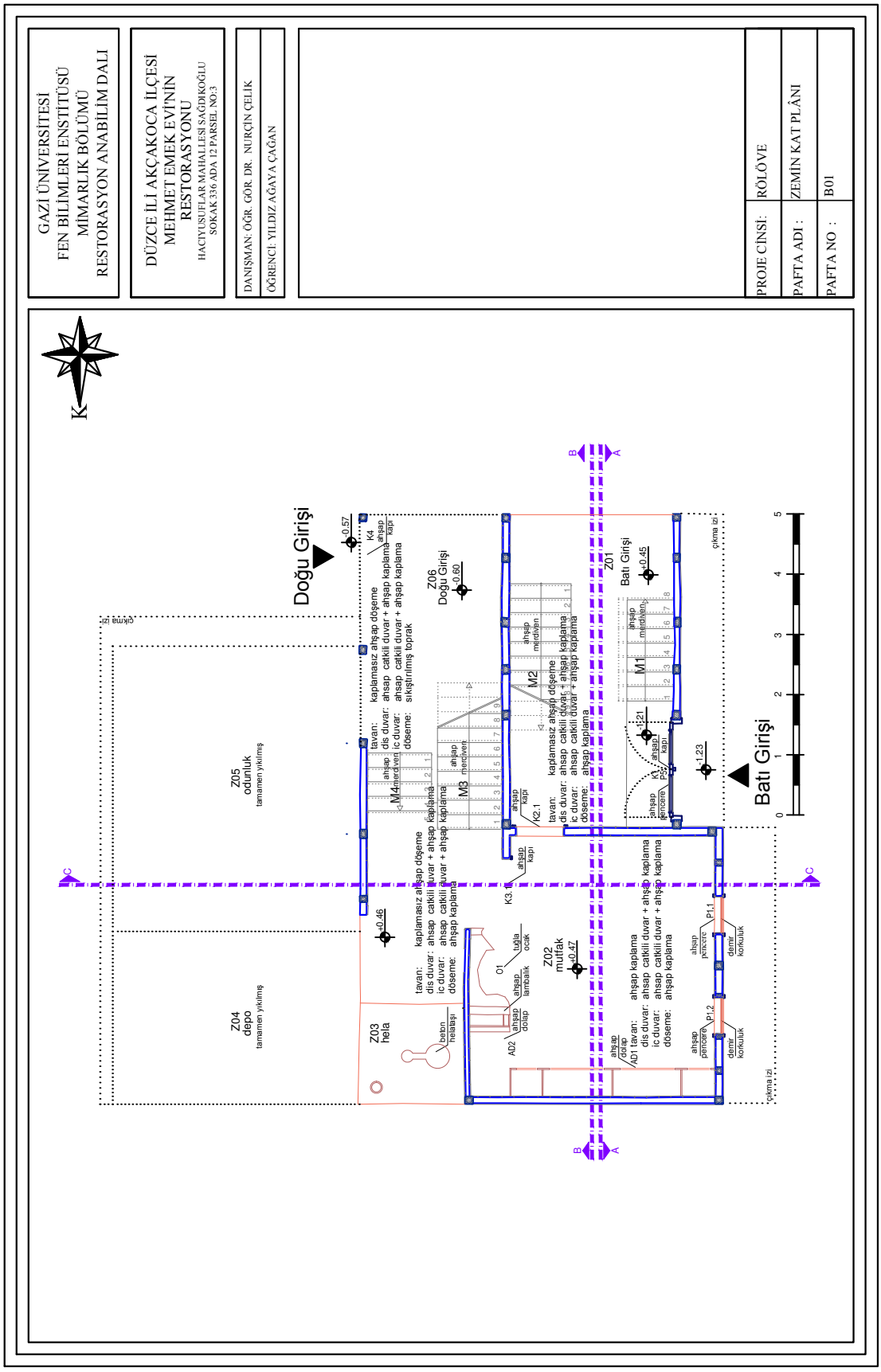

Şekil 3.2. Zemin kat plânı (Rölöve-Mekânlar)

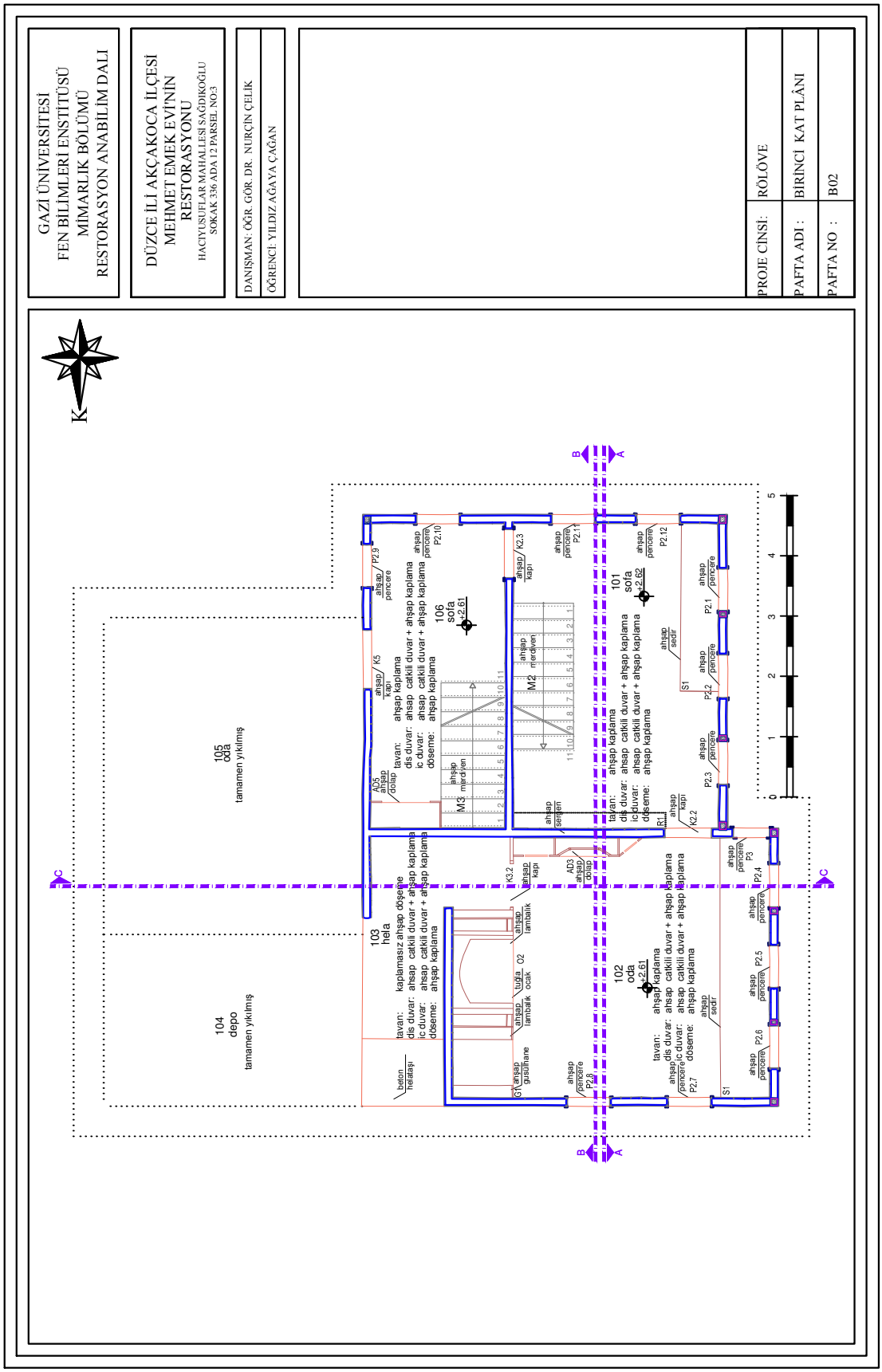

Şekil 3.3. Birinci kat plânı (Rölöve-Mekânlar)

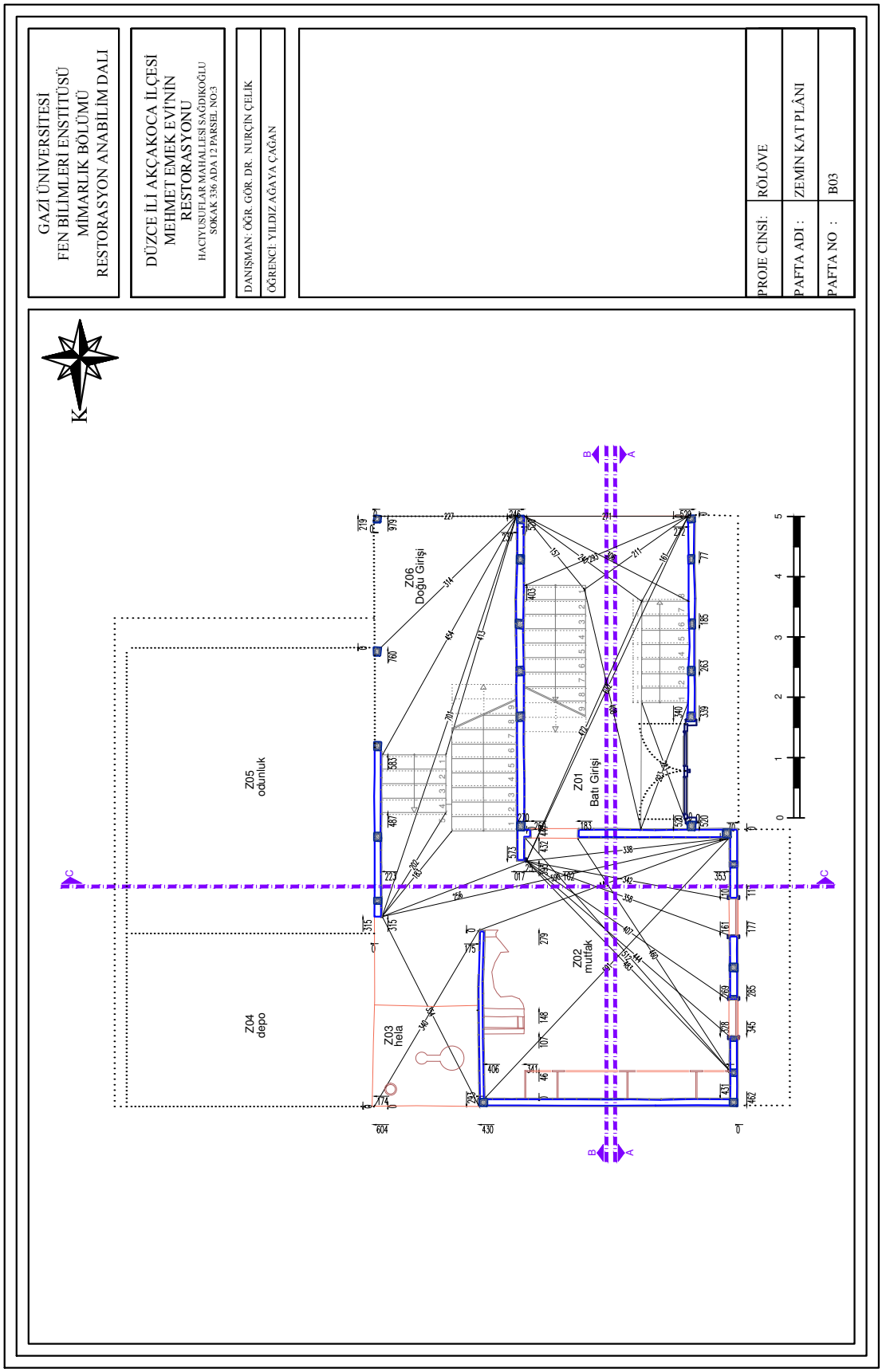

Şekil 3.4. Zemin kat plânı (Rölöve-Ölçülü)

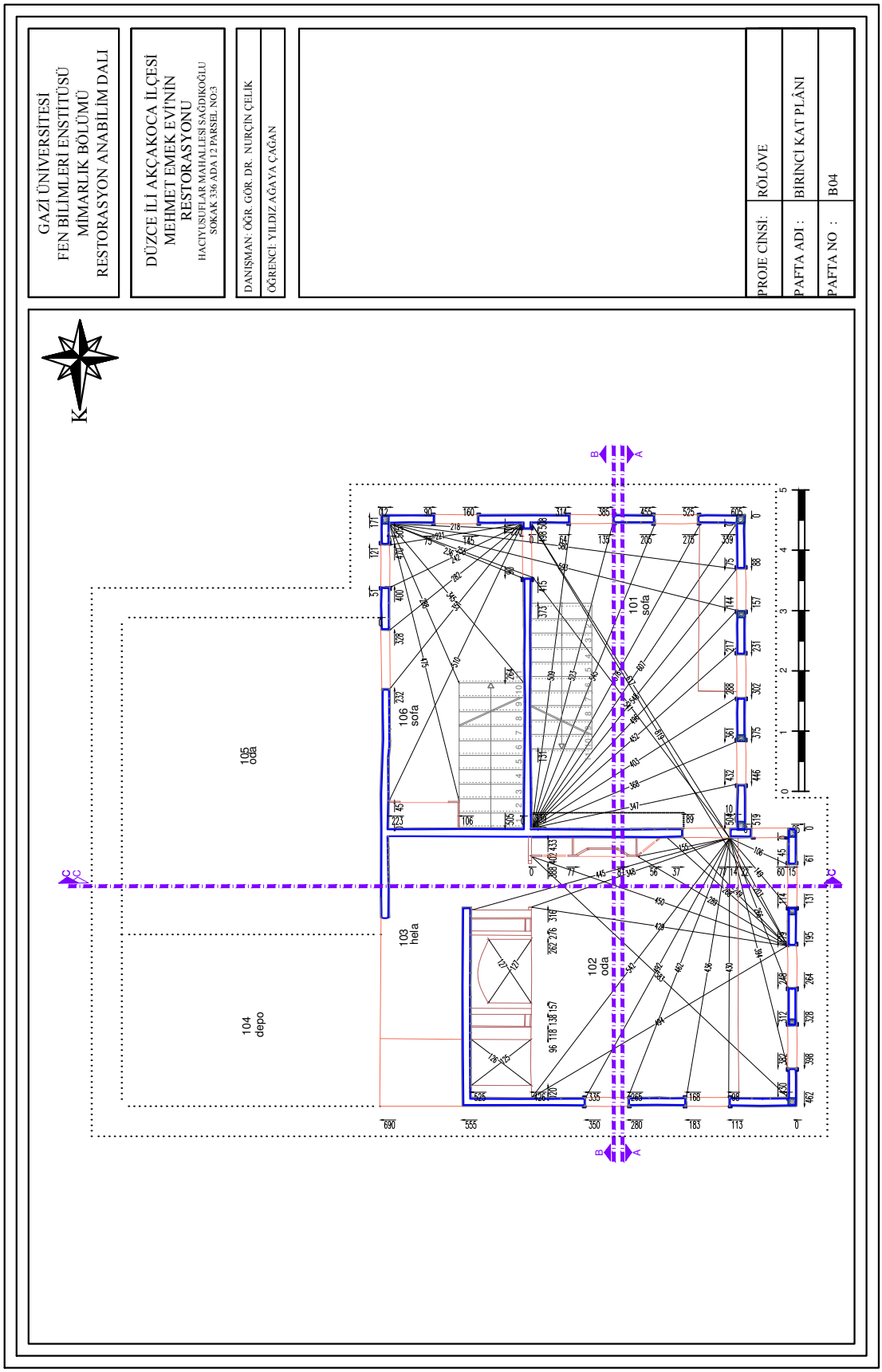

Şekil 3.5. Birinci kat plânı (Rölöve-Ölçülü)

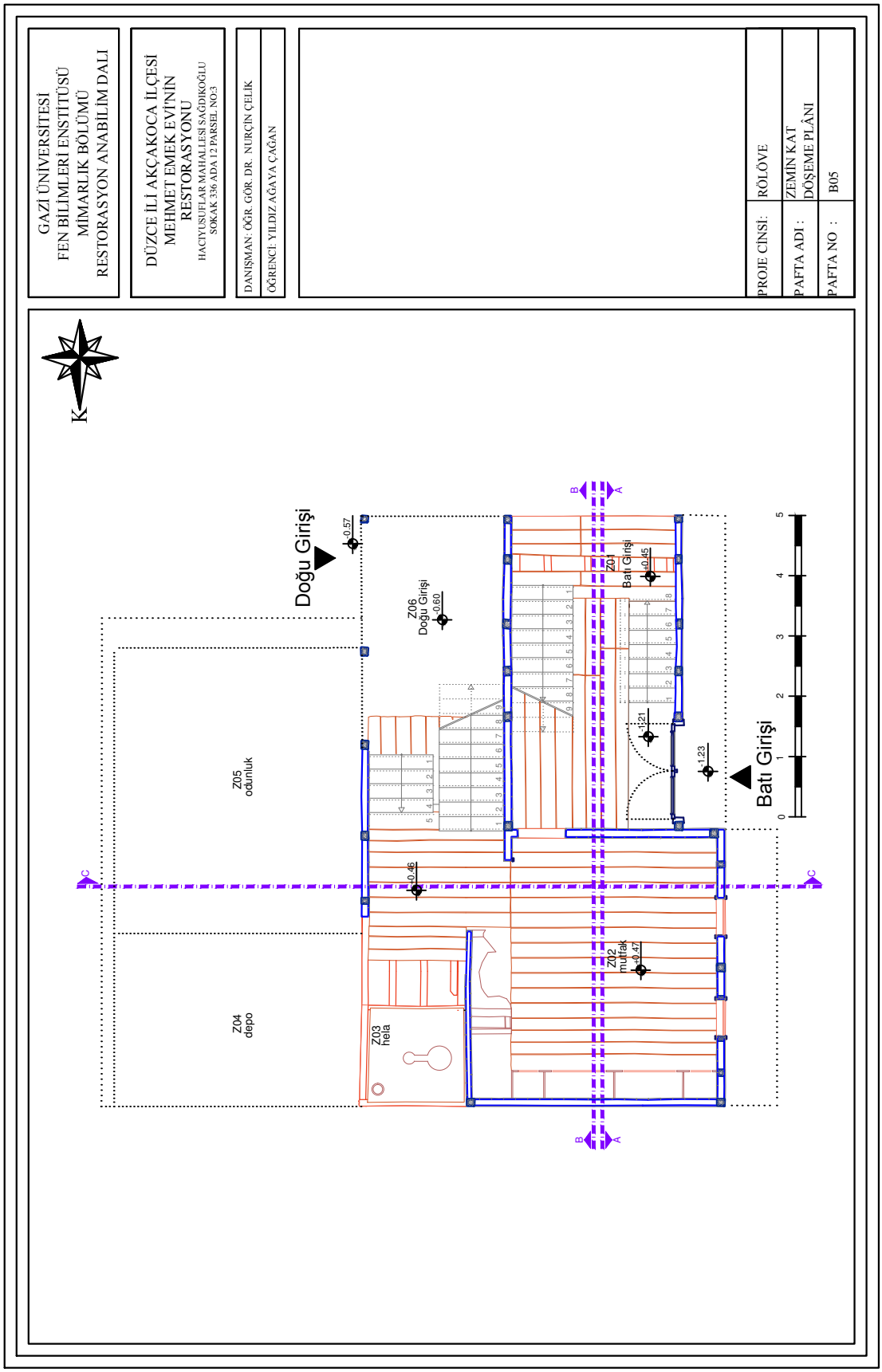

Şekil 3.6. Zemin kat döşeme plânı (Rölöve)

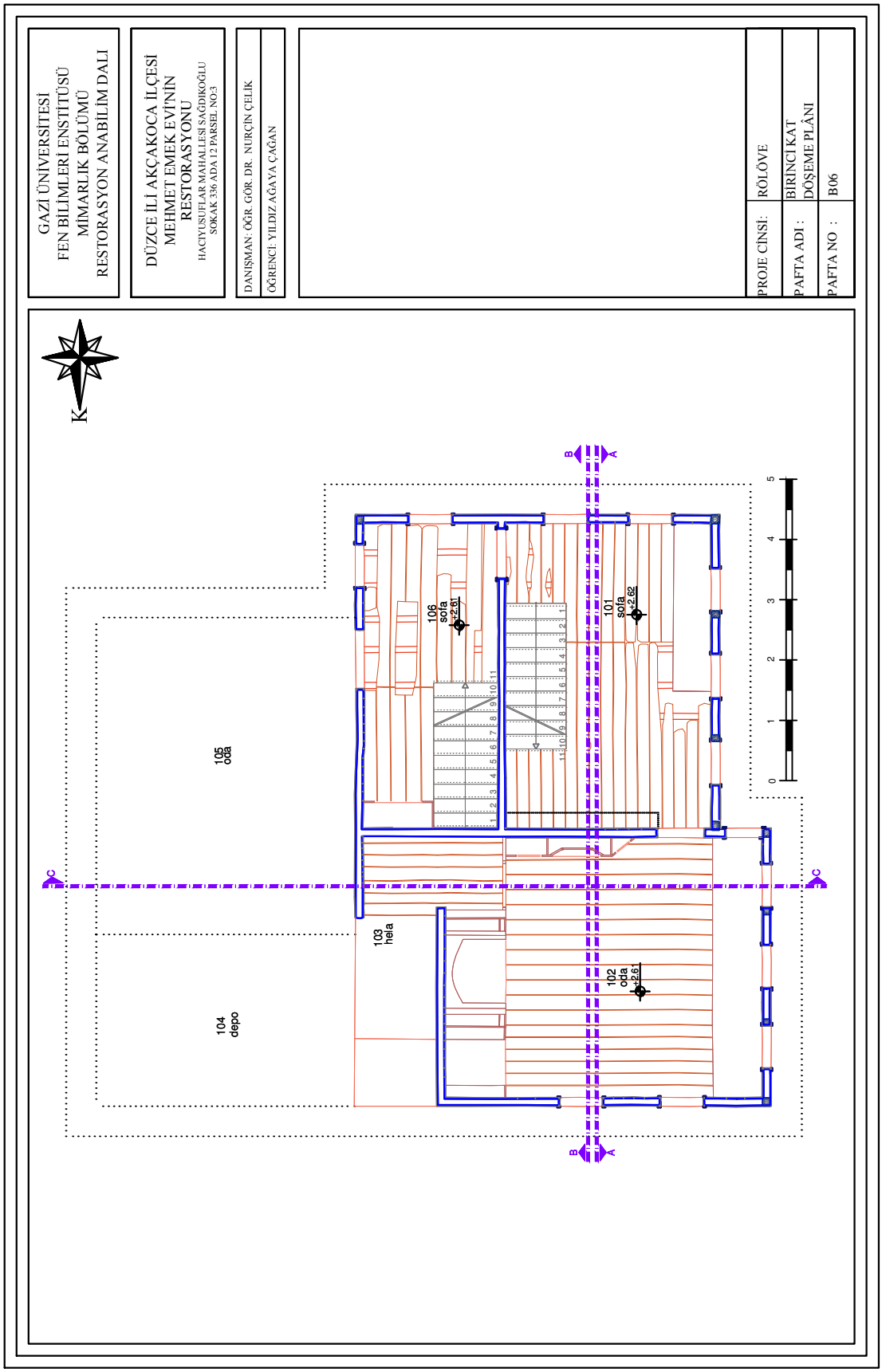

Şekil 3.7. Birinci kat döşeme plânı (Rölöve)

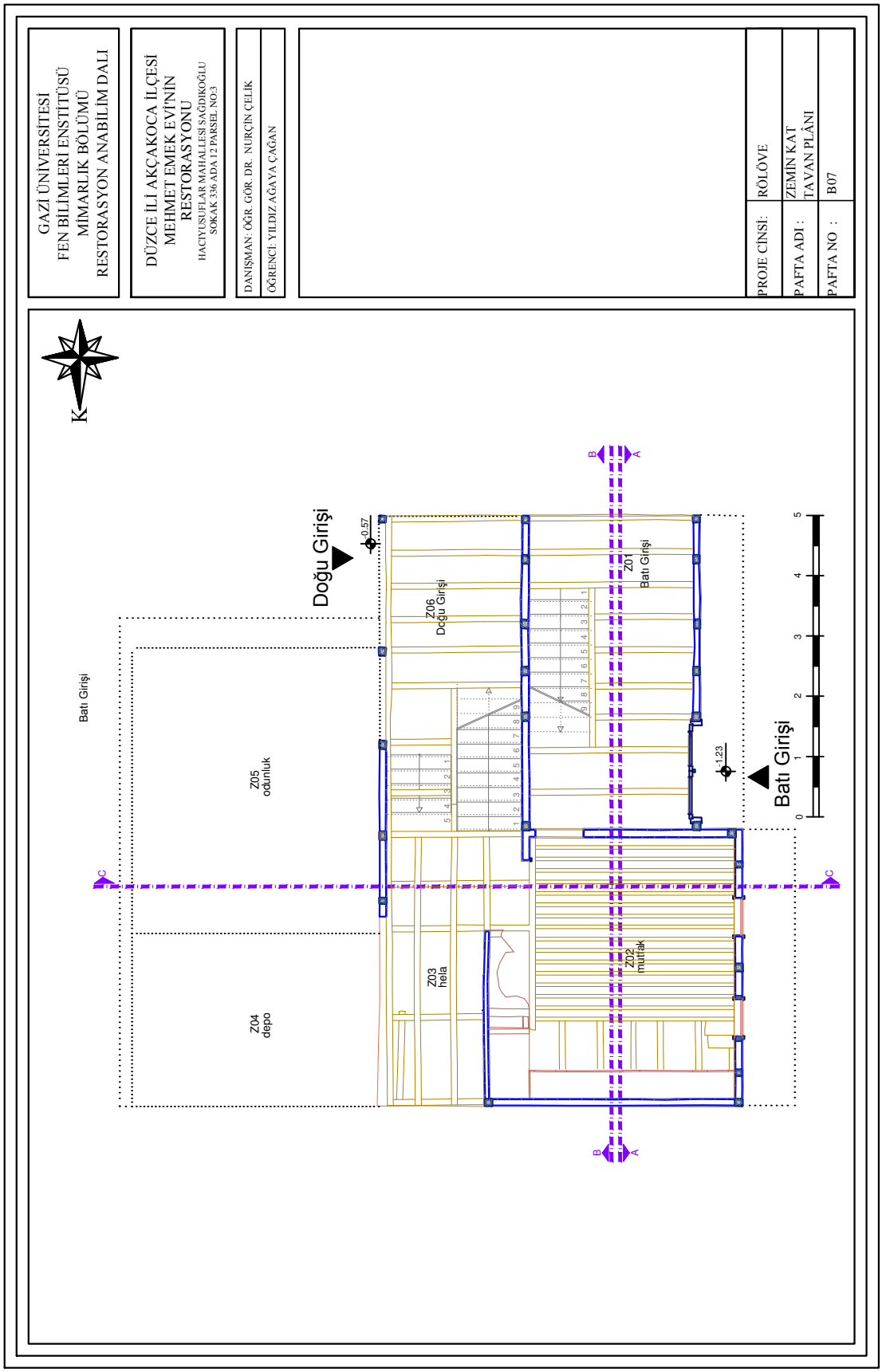

Şekil 3.8. Zemin kat tavan plânı (Rölöve)

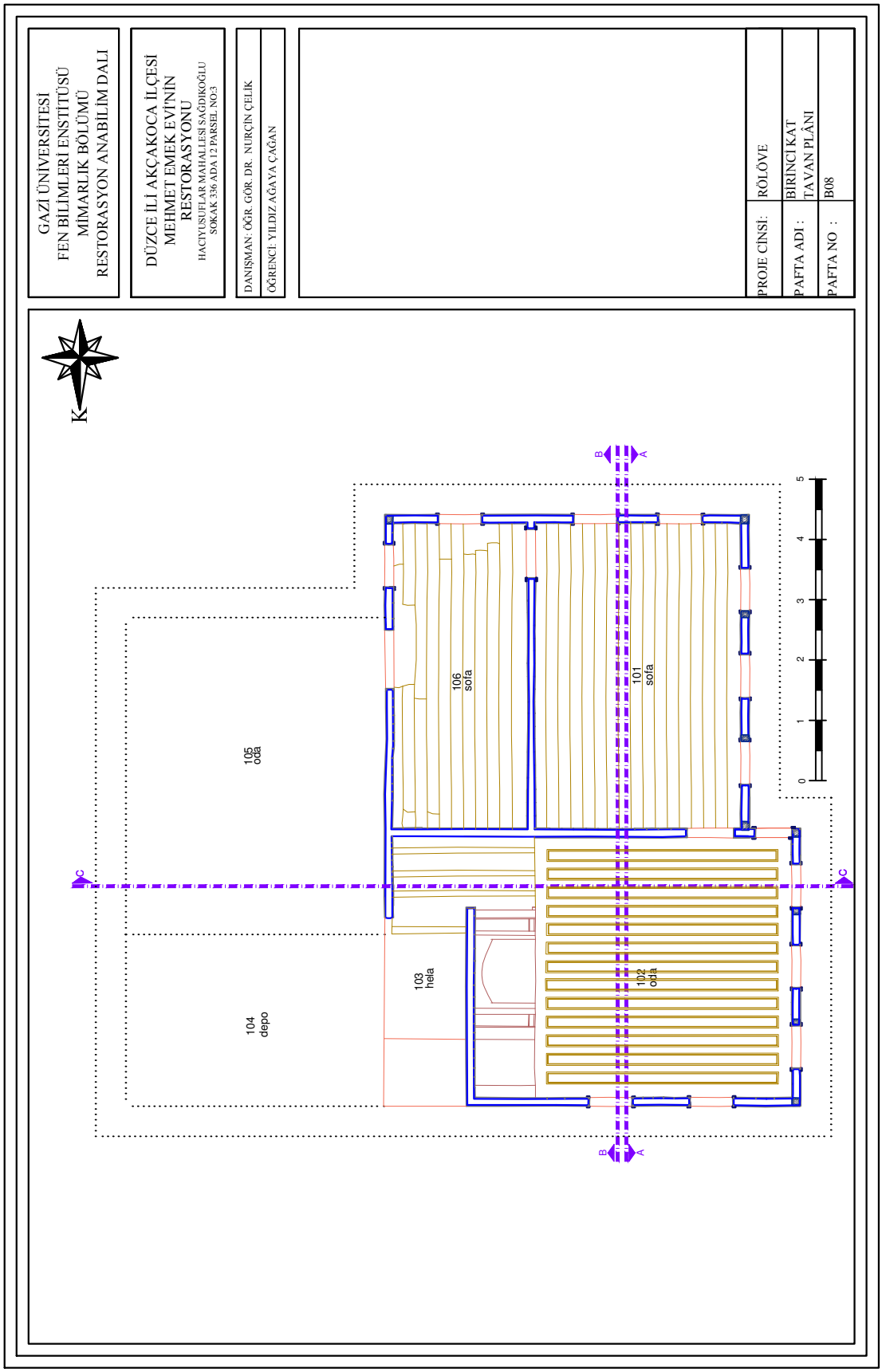

Şekil 3.9. Birinci kat tavan plânı (Rölöve)

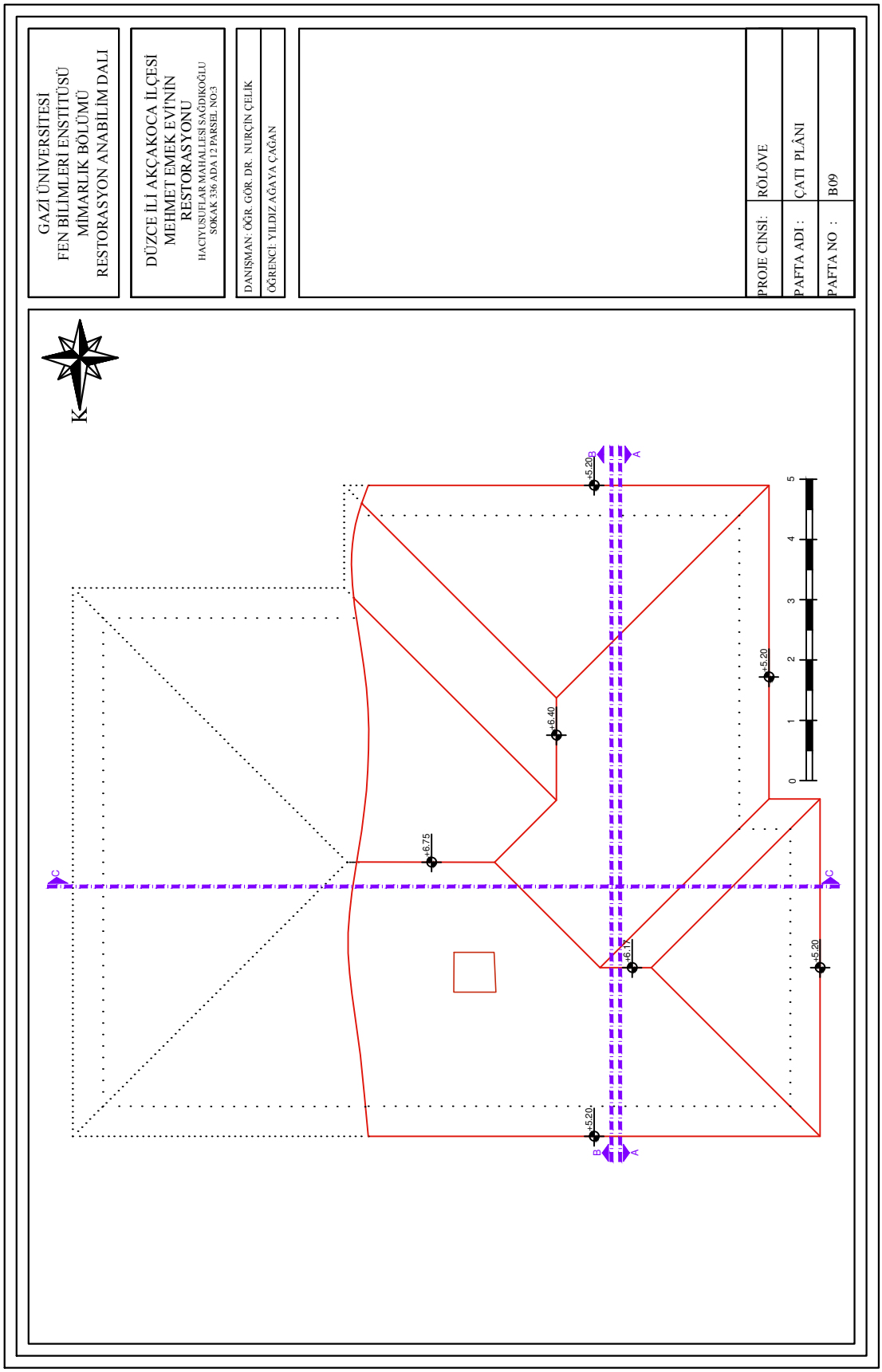

Şekil 3.10. Çatı plânı (Rölöve)

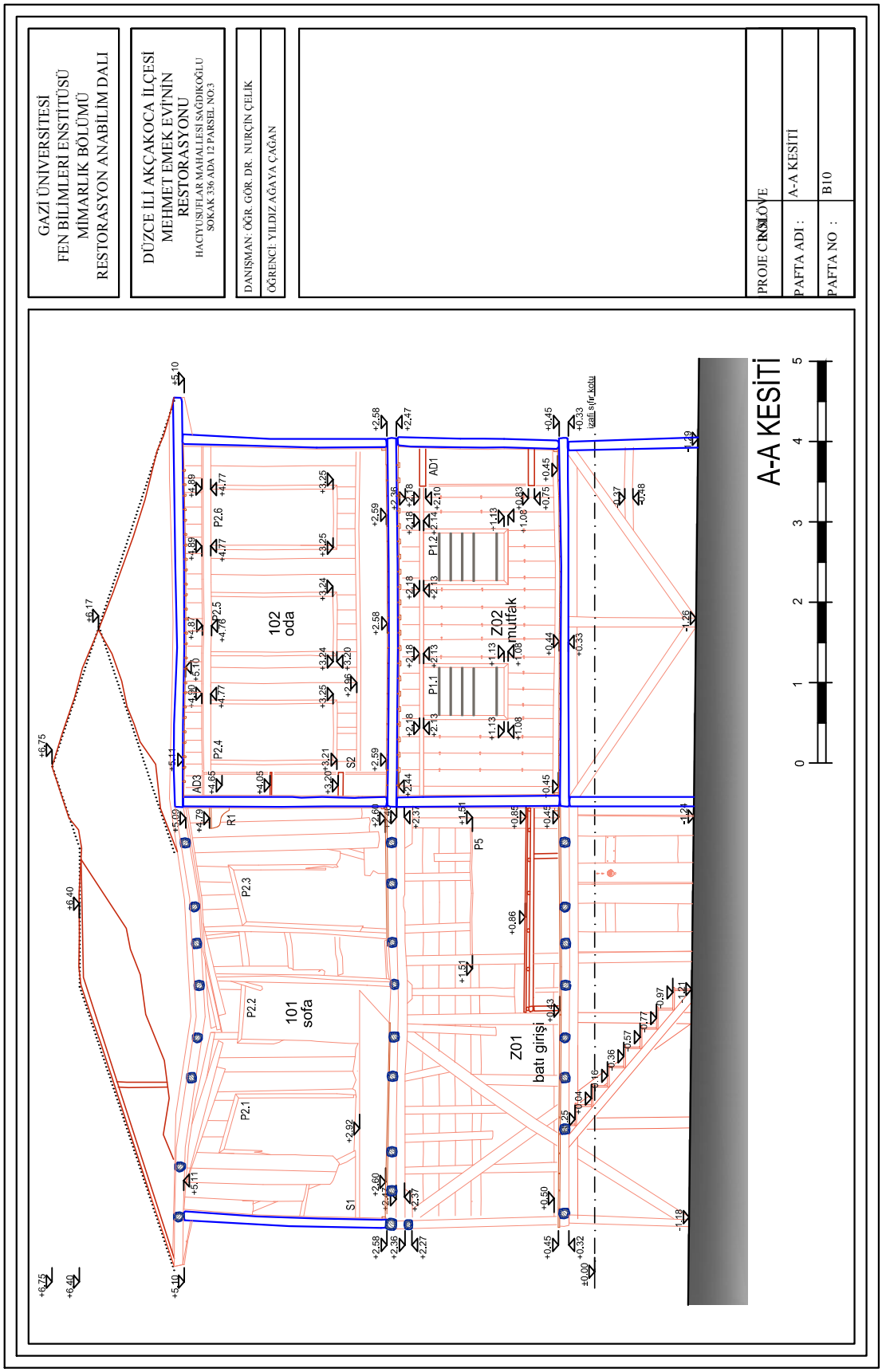

Şekil 3.11. A-A Kesiti (Rölöve)

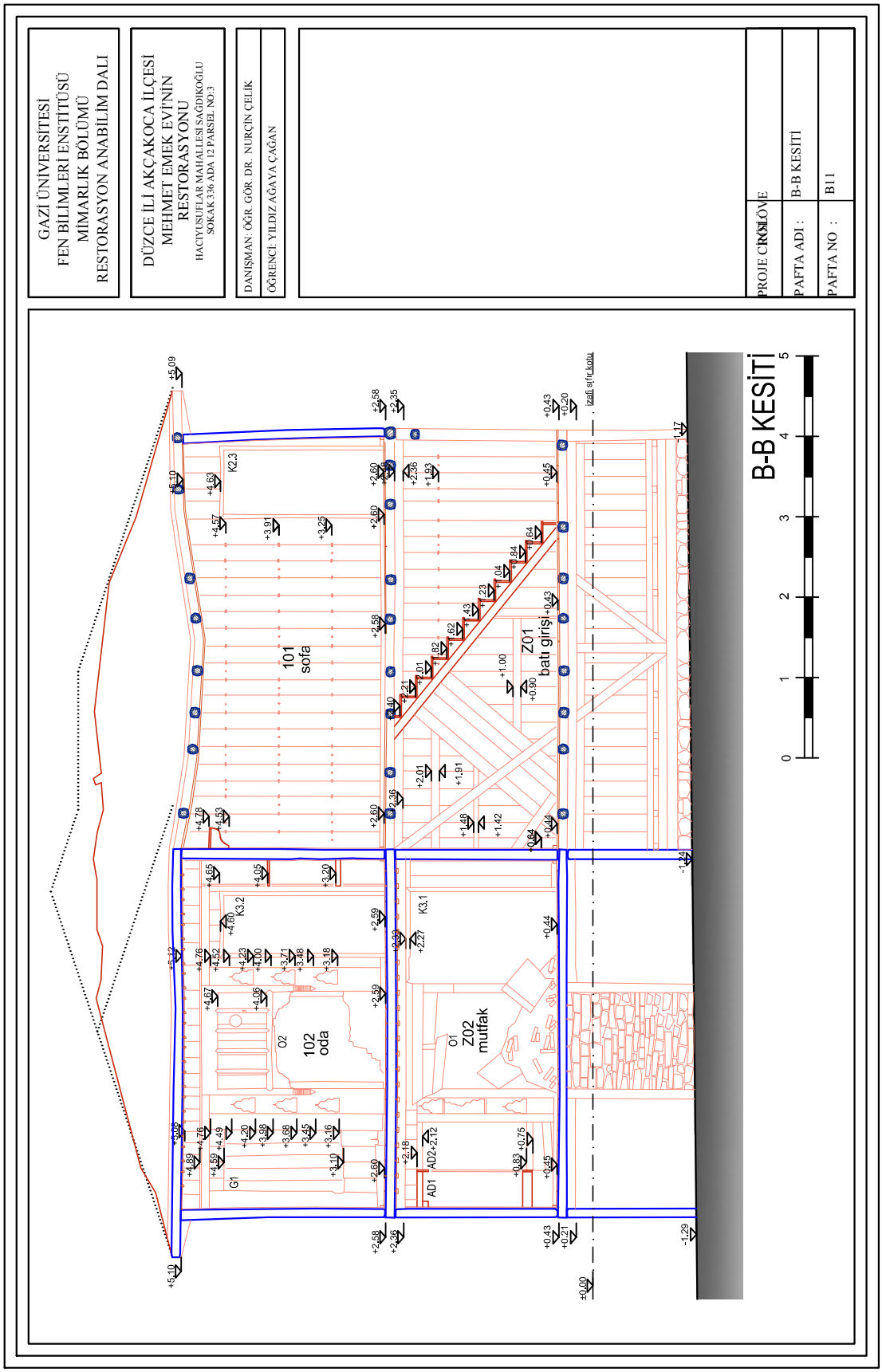

Şekil 3.12. B-B Kesiti (Rölöve)

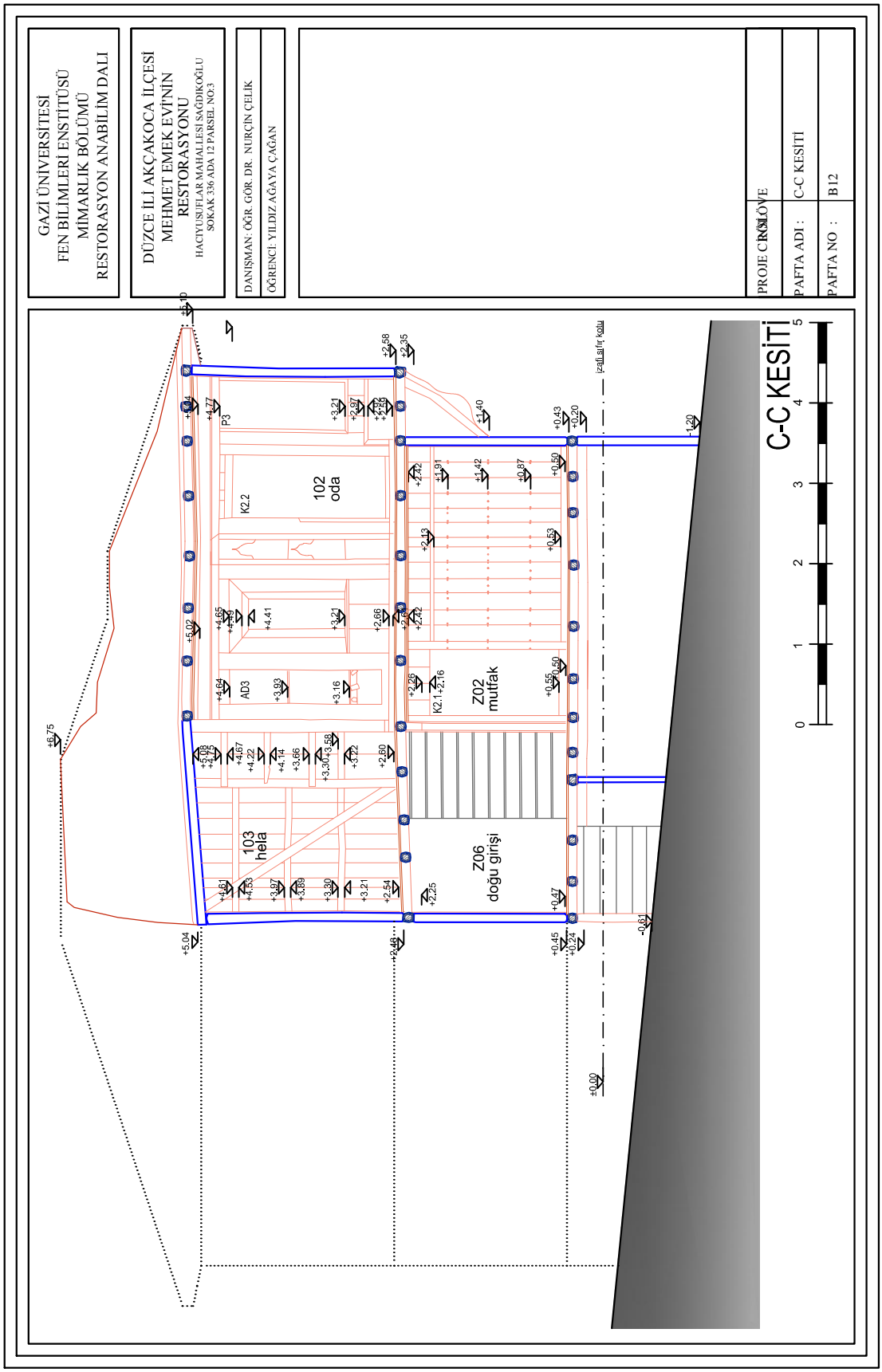

Şekil 3.13. C-C Kesiti (Rölöve)

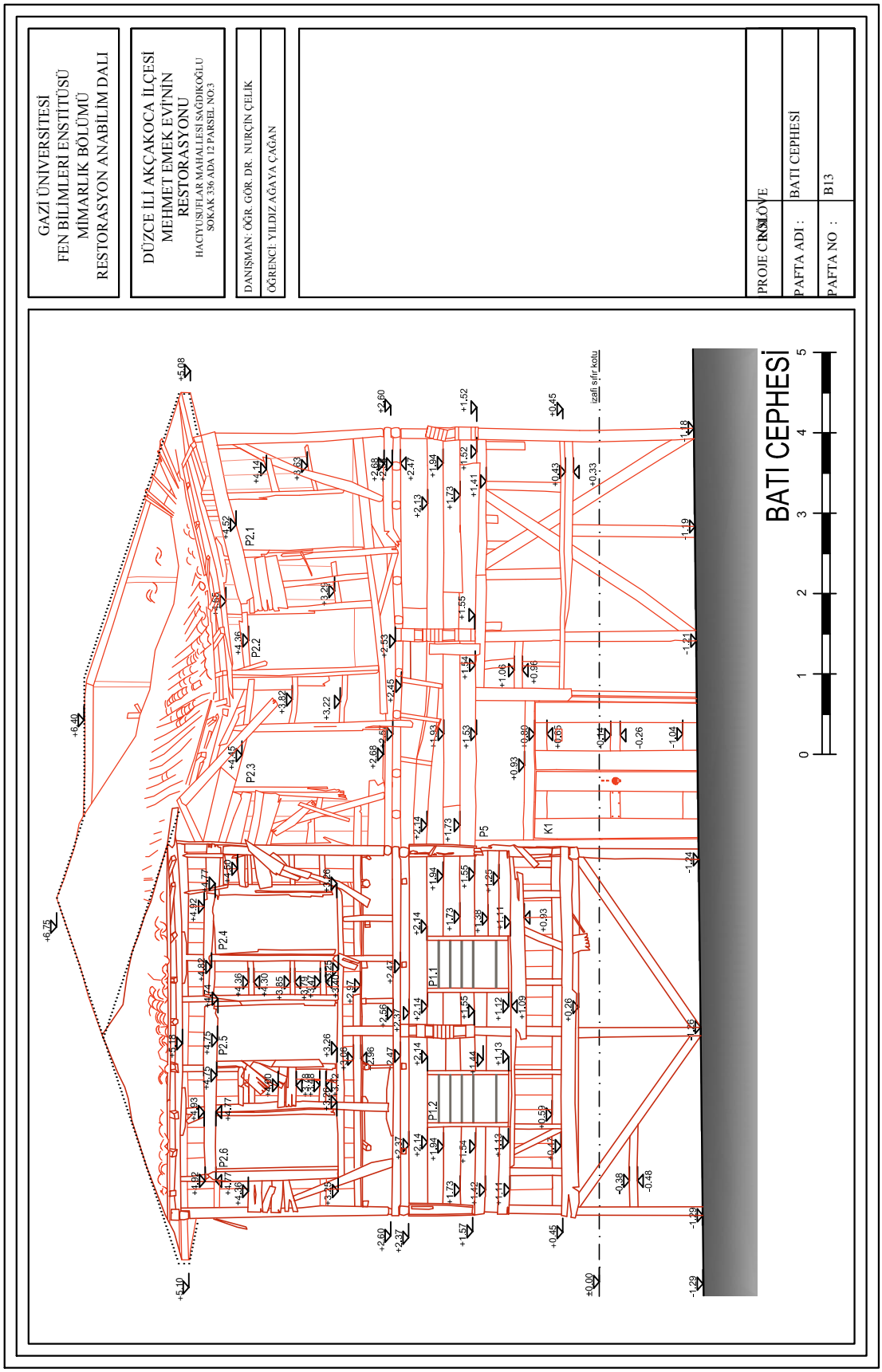

Şekil 3.14 Batı Cephesi (Rölöve)

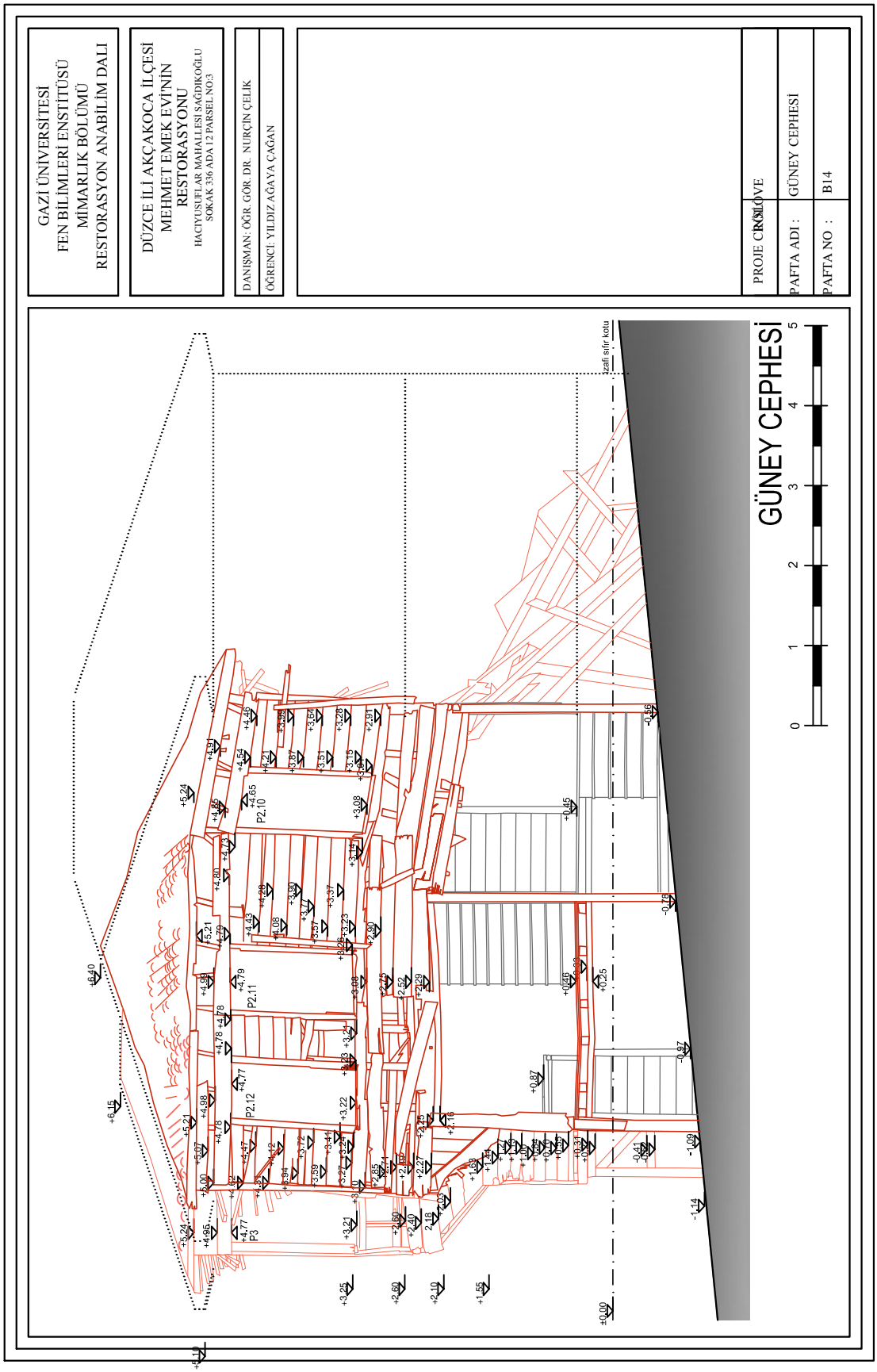

Şekil 3.15 Güney Cephesi (Rölöve)

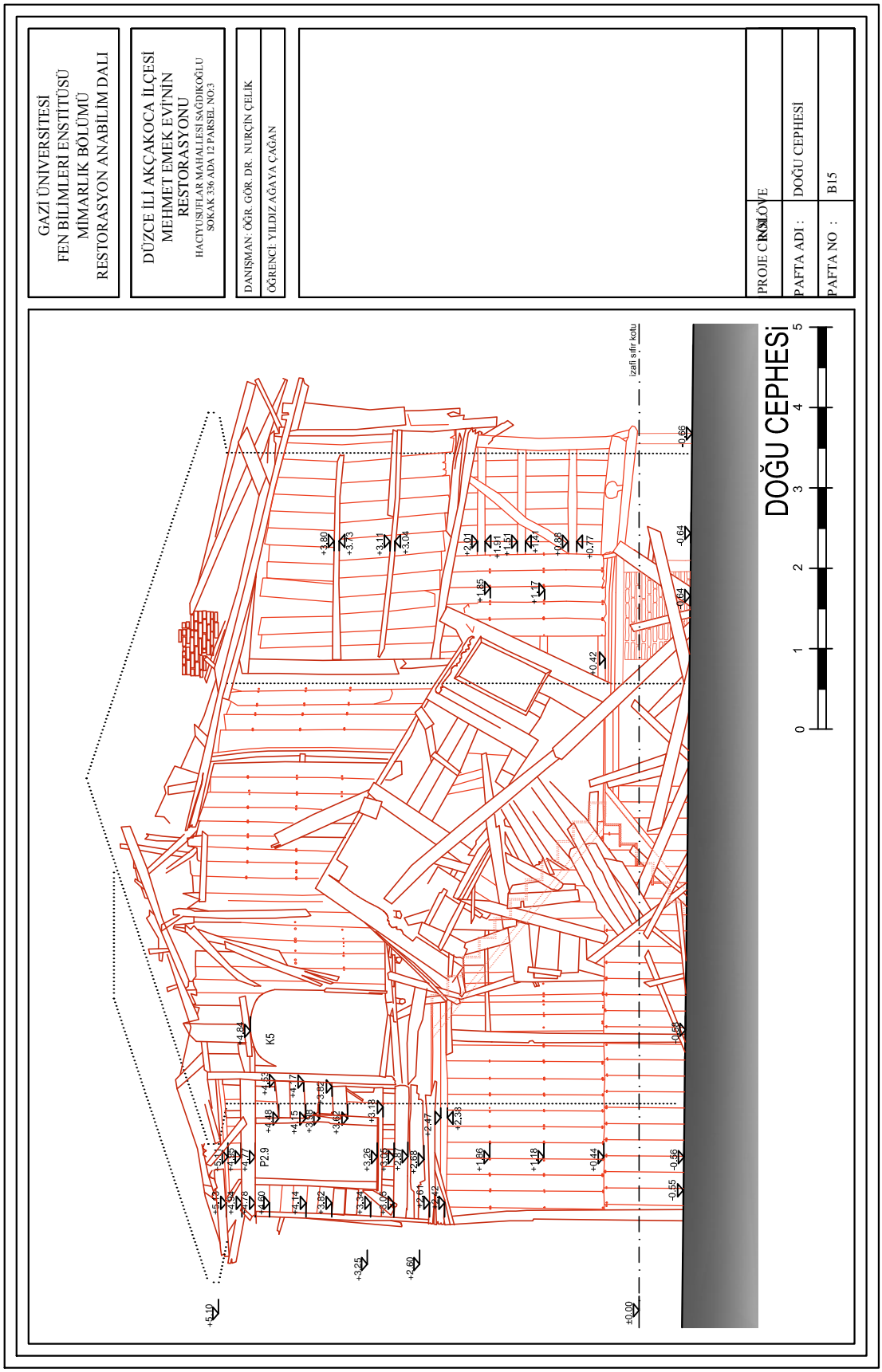

Şekil 3.16 Doğu Cephesi (Rölöve)

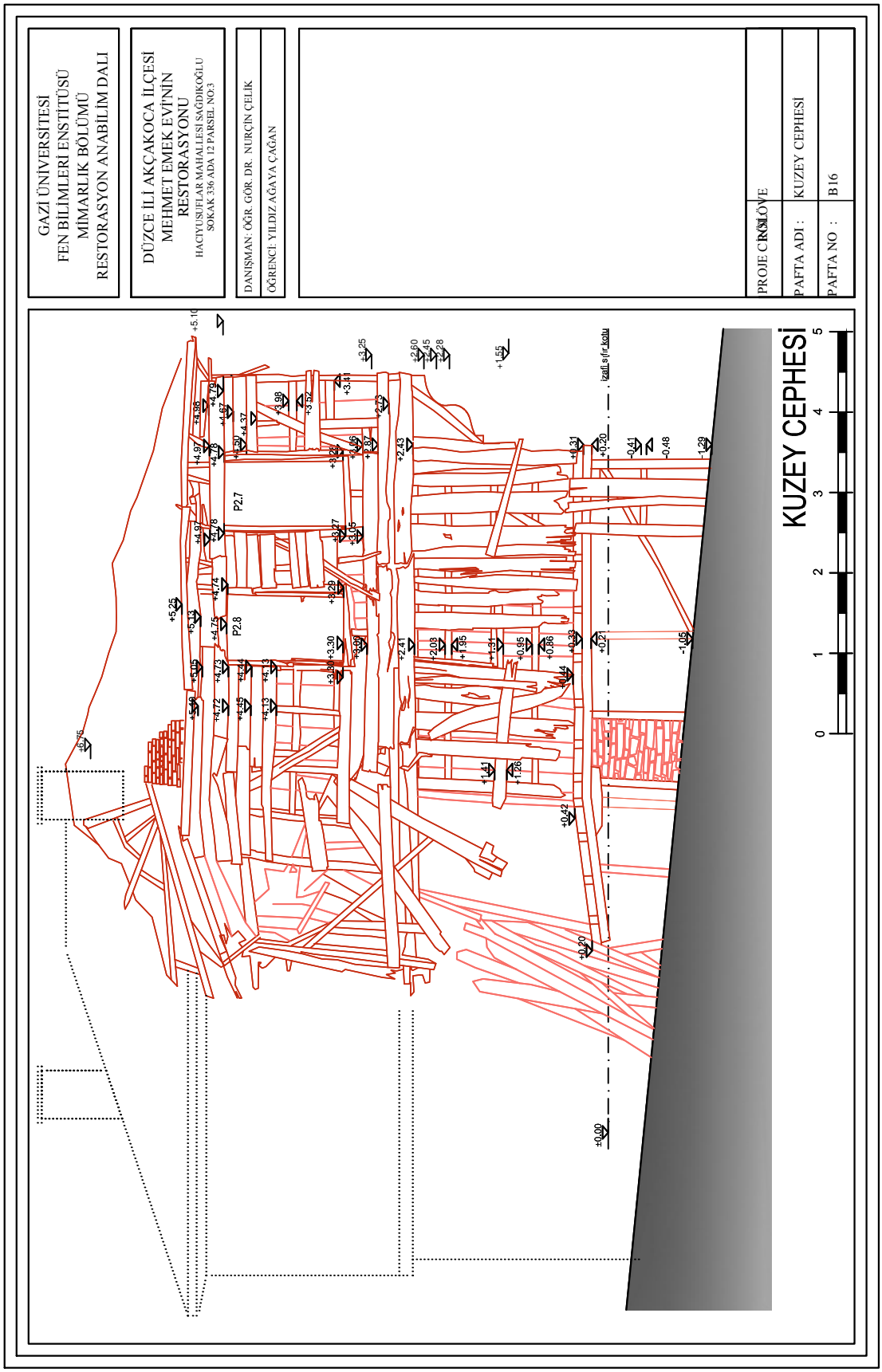

Şekil 3.17 Kuzey Cephesi (Rölöve)

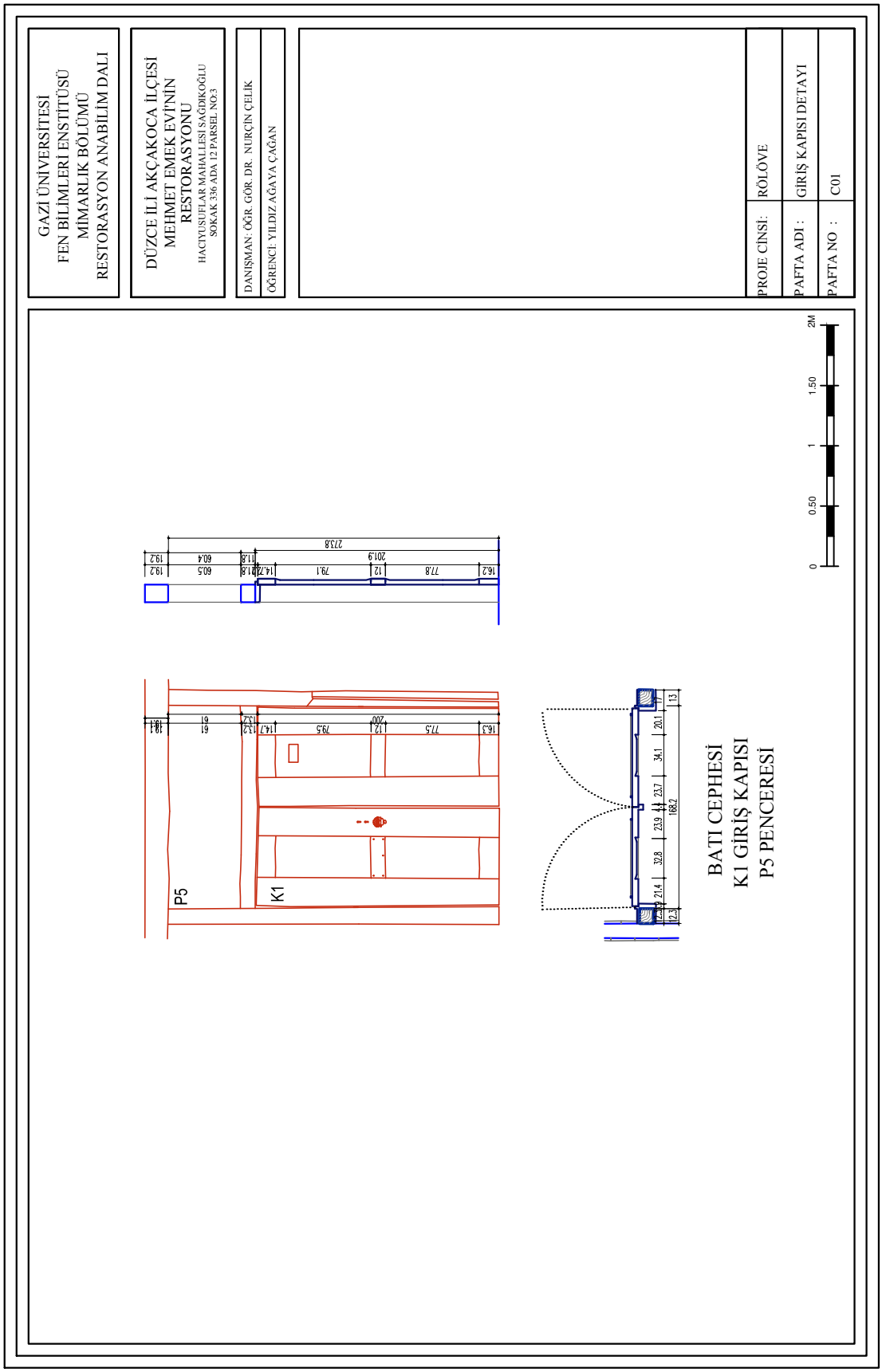

Şekil 3.18 Giriş Kapısı Detayı (Rölöve)

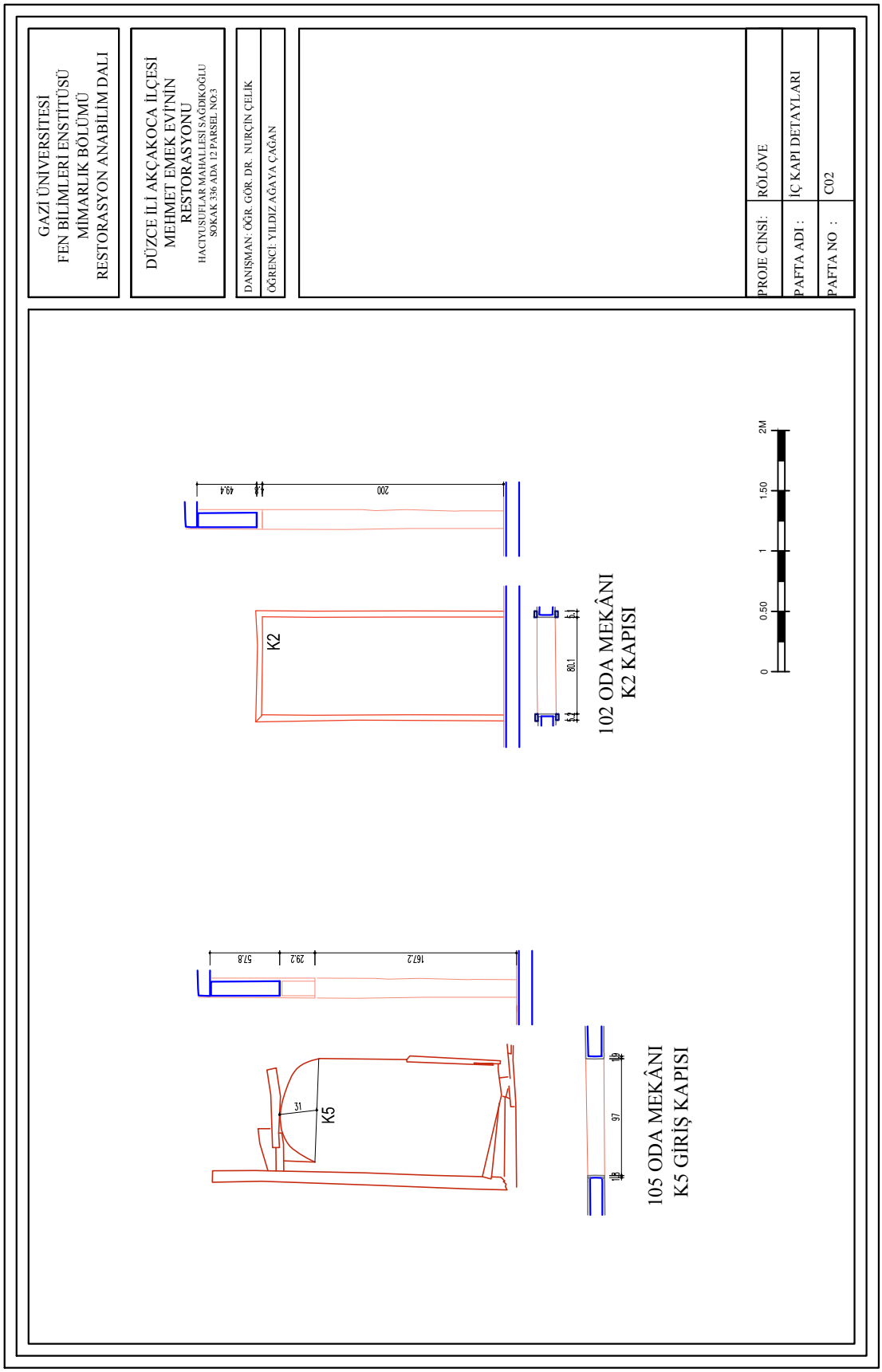

Şekil 3.19 İç Kapı Detayları (Rölöve)

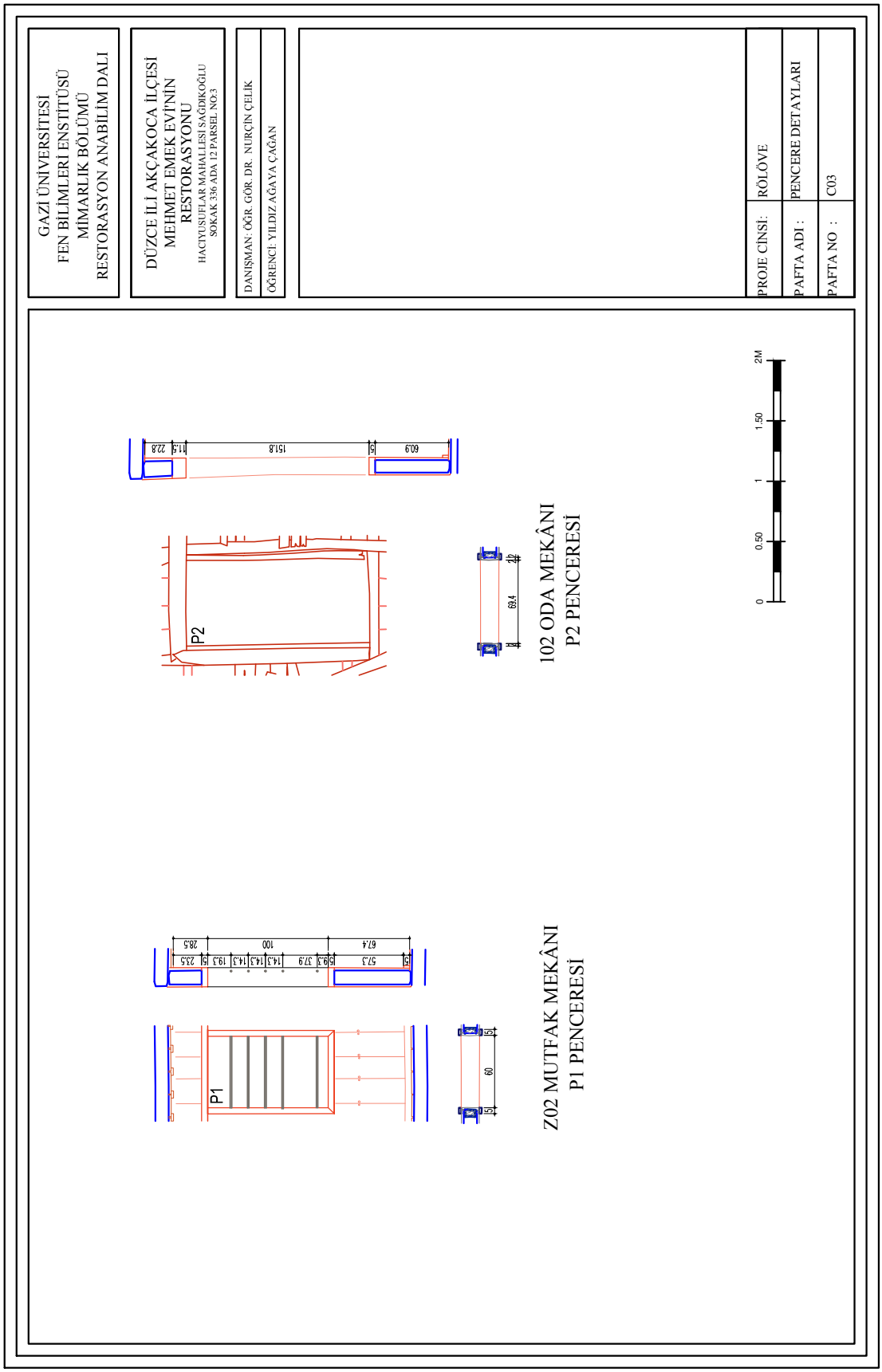

Şekil 3.20 Pencere Detayları (Rölöve)

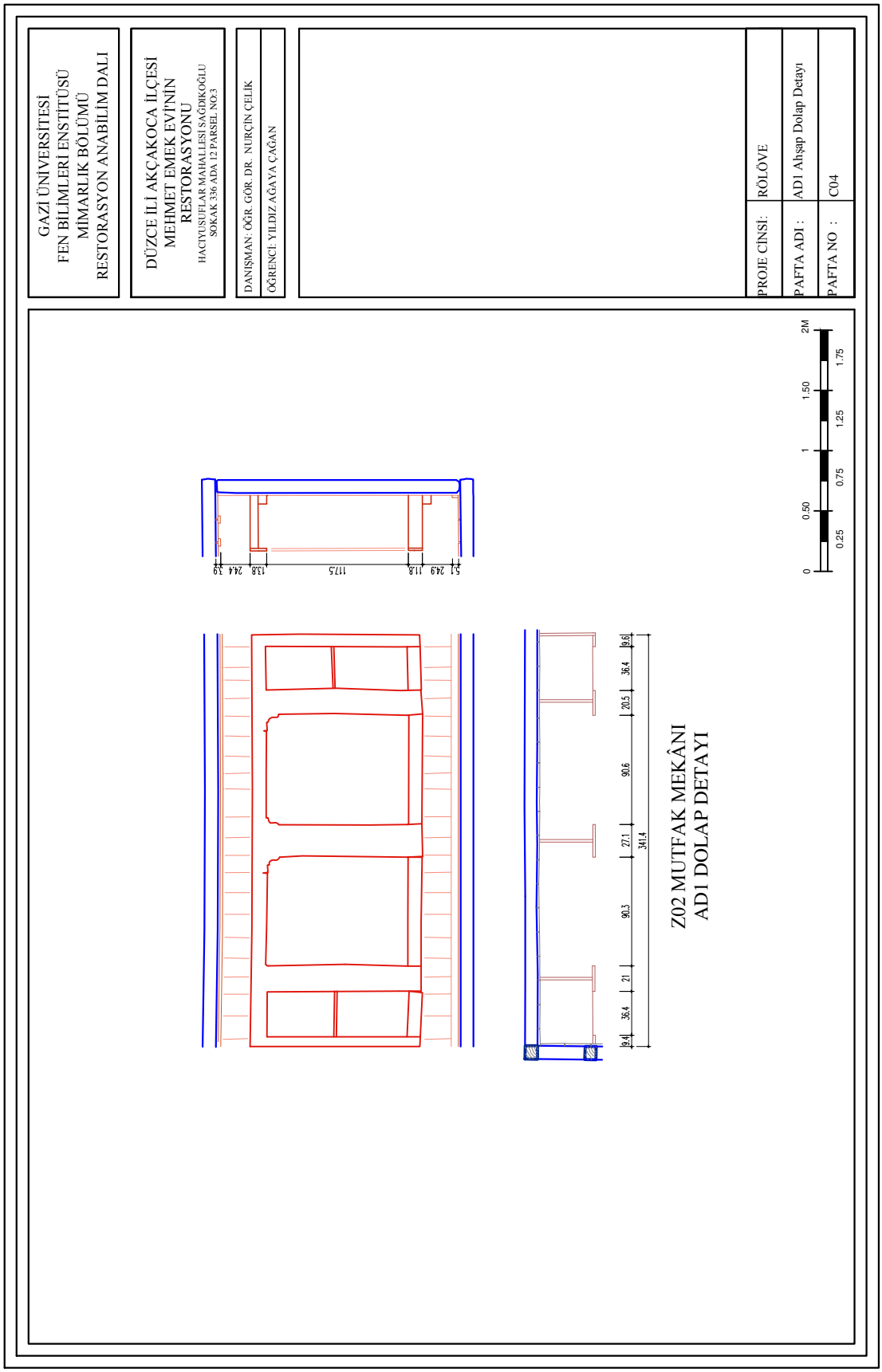

Şekil 3.21 AD1 Ahşap Dolap Detayı (Rölöve)

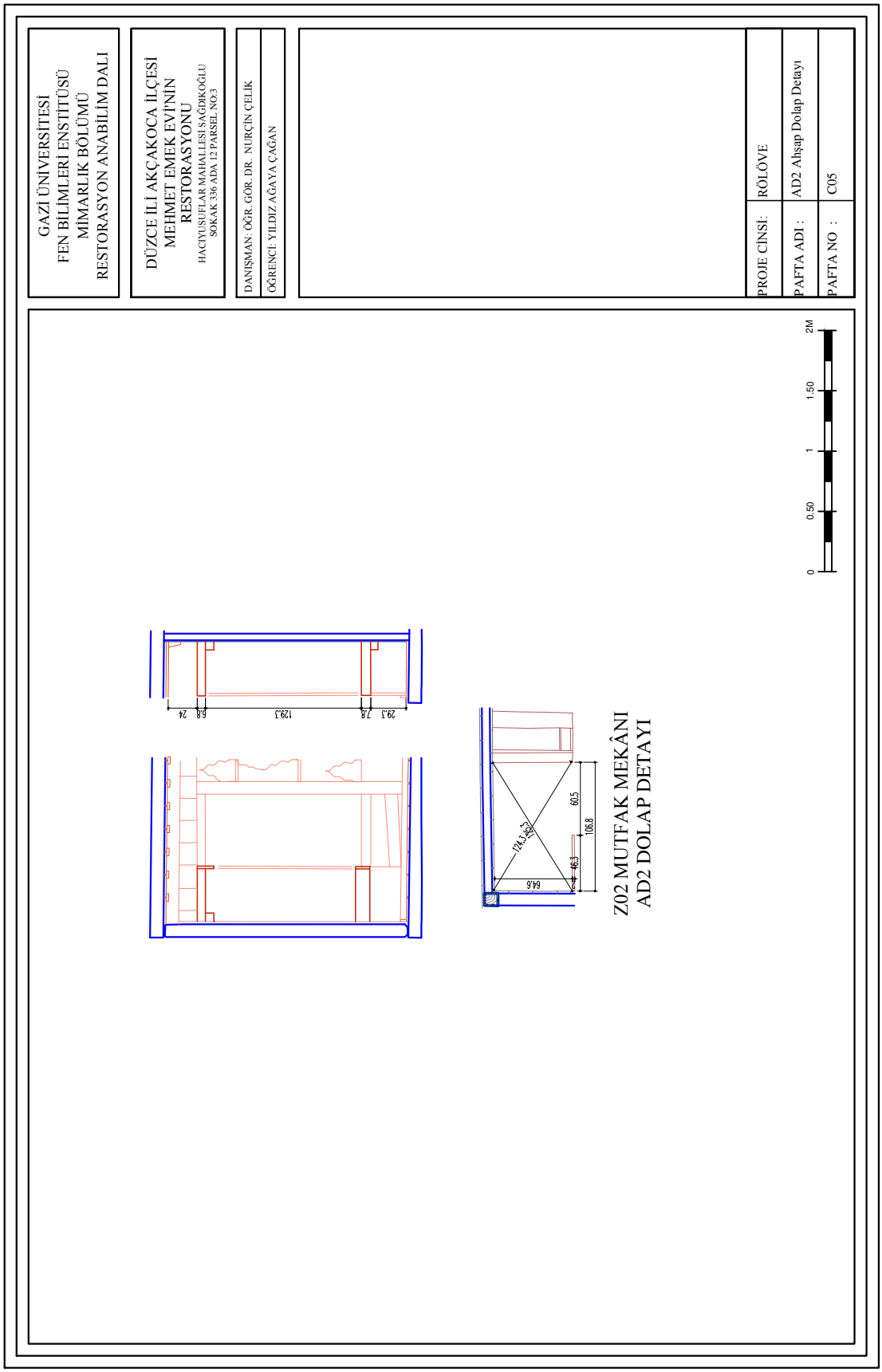

Şekil 3.22 AD2 Ahşap Dolap Detayı (Rölöve)

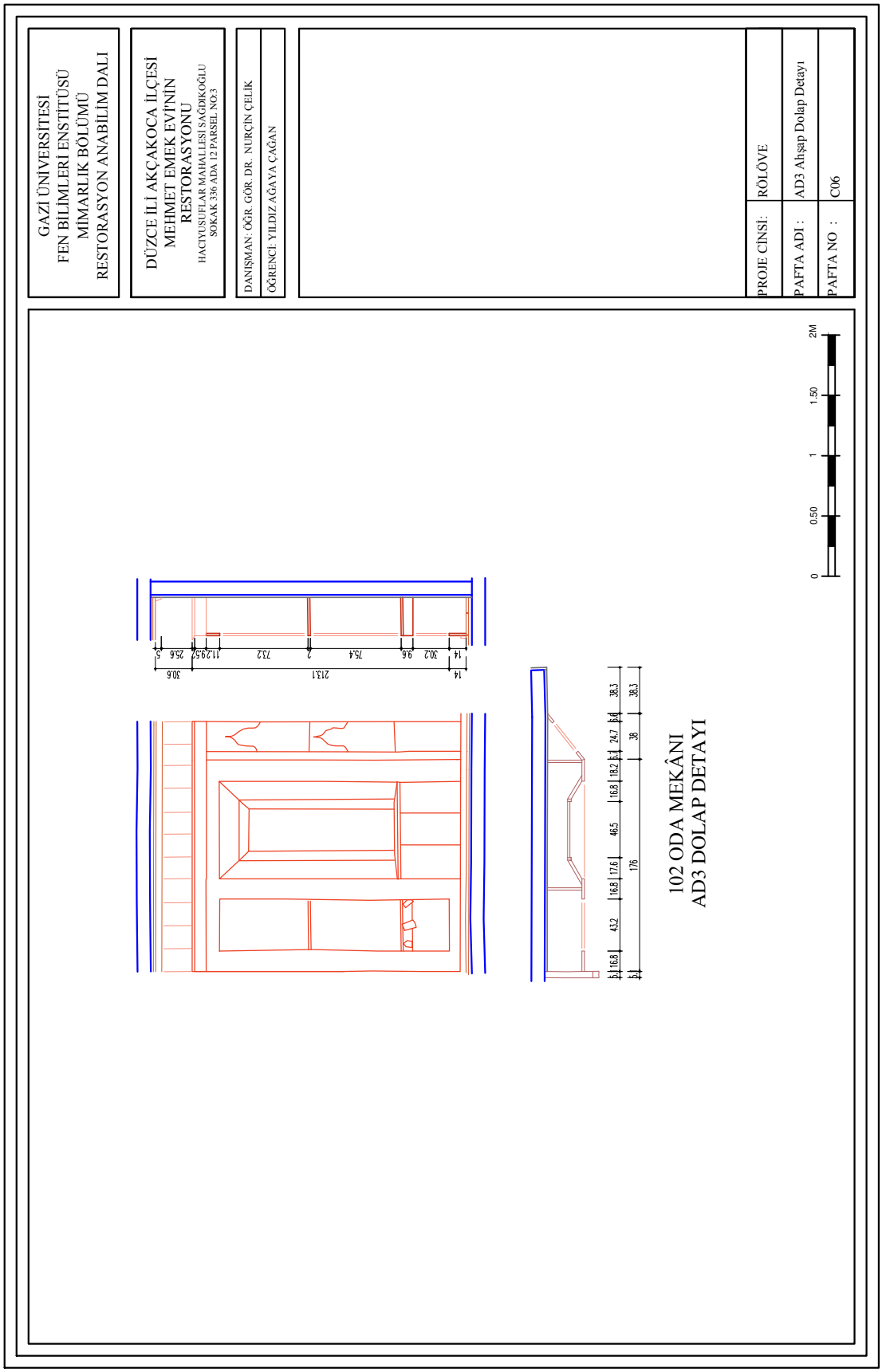

Şekil 3.23 AD3 Ahşap Dolap Detayı (Rölöve)

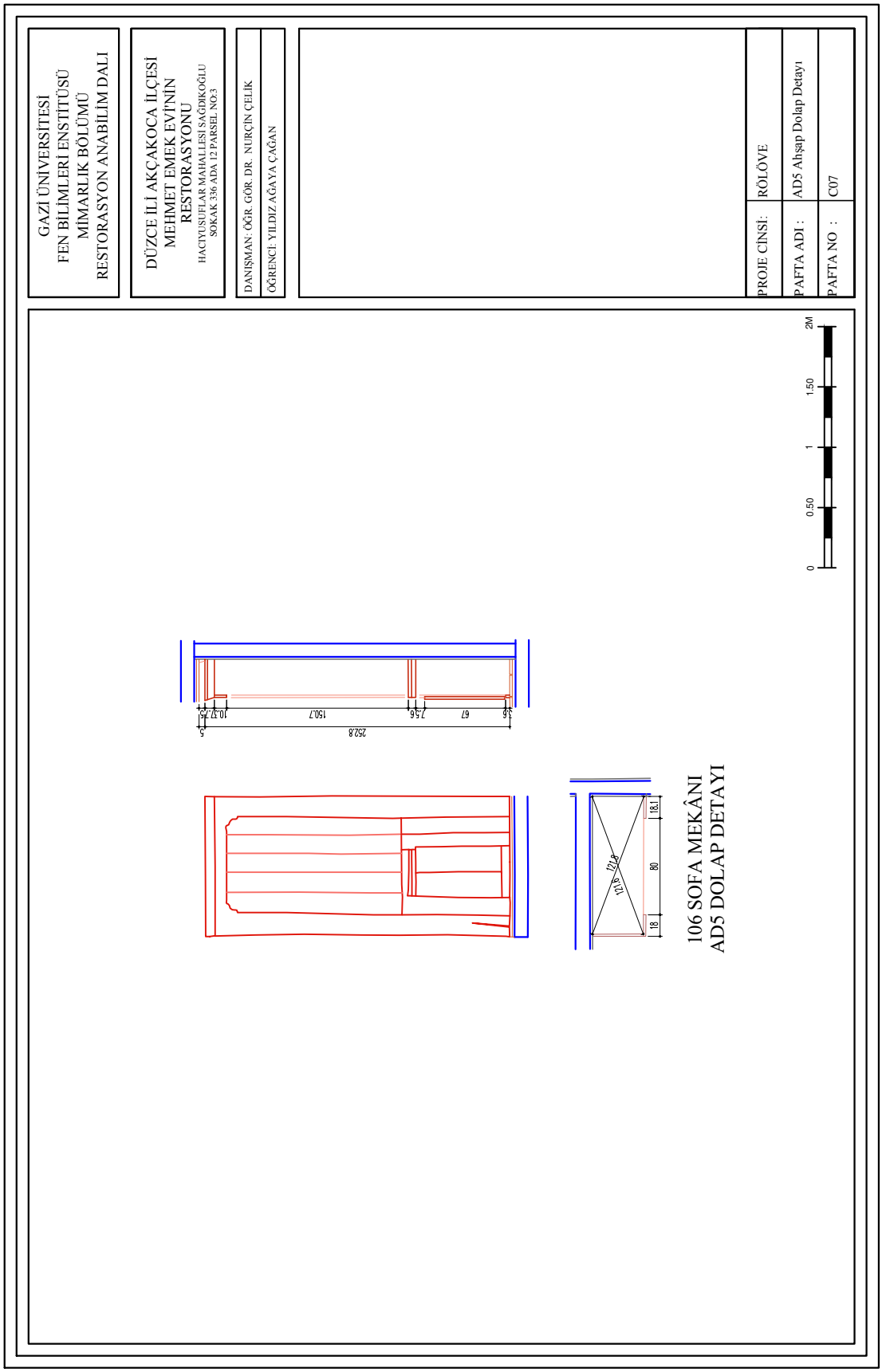

Şekil 3.24 AD5 Ahşap Dolap Detayı (Rölöve)

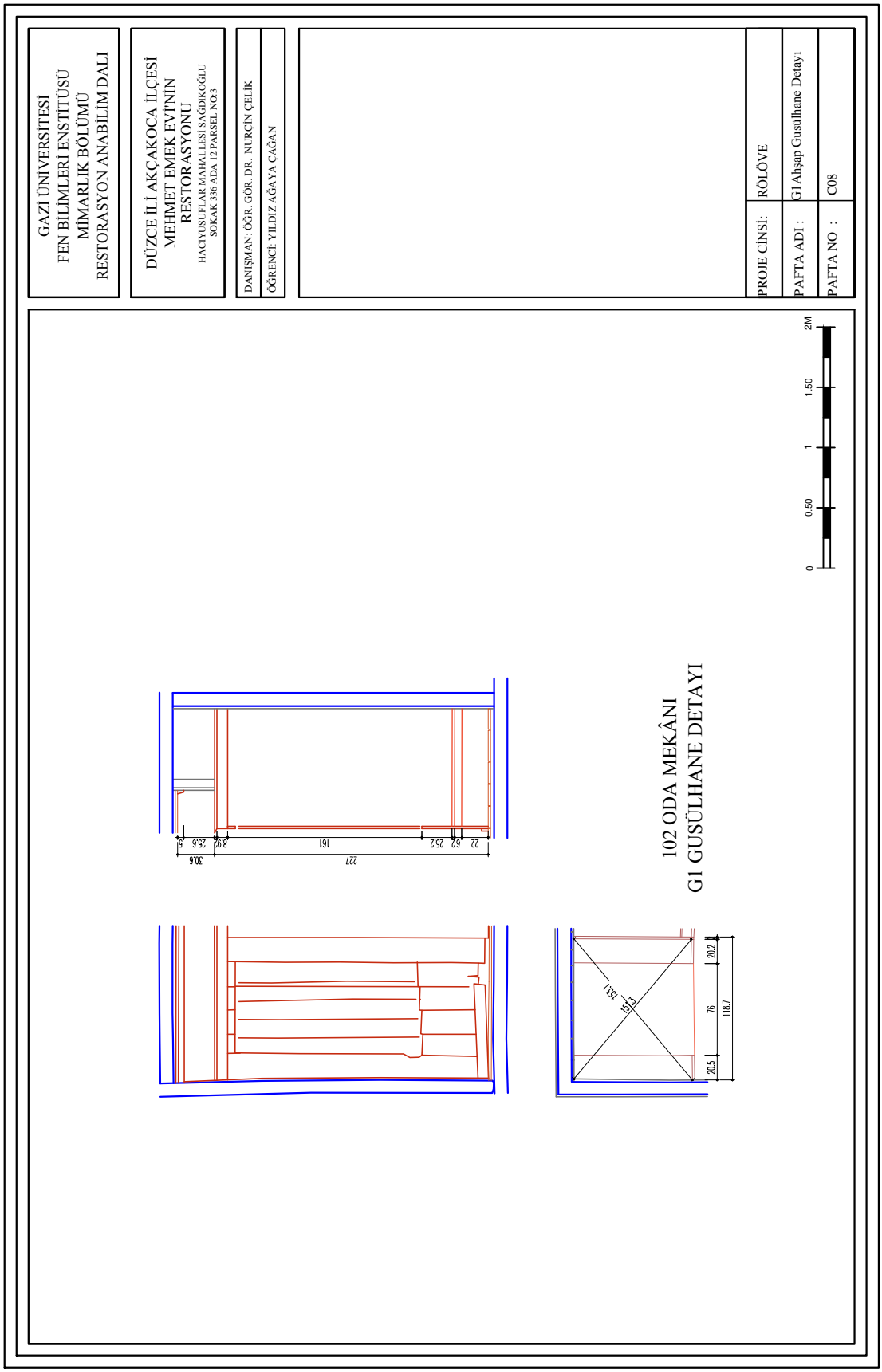

Şekil 3.25 G1 Ahşap Gusülhane Detayı (Rölöve)

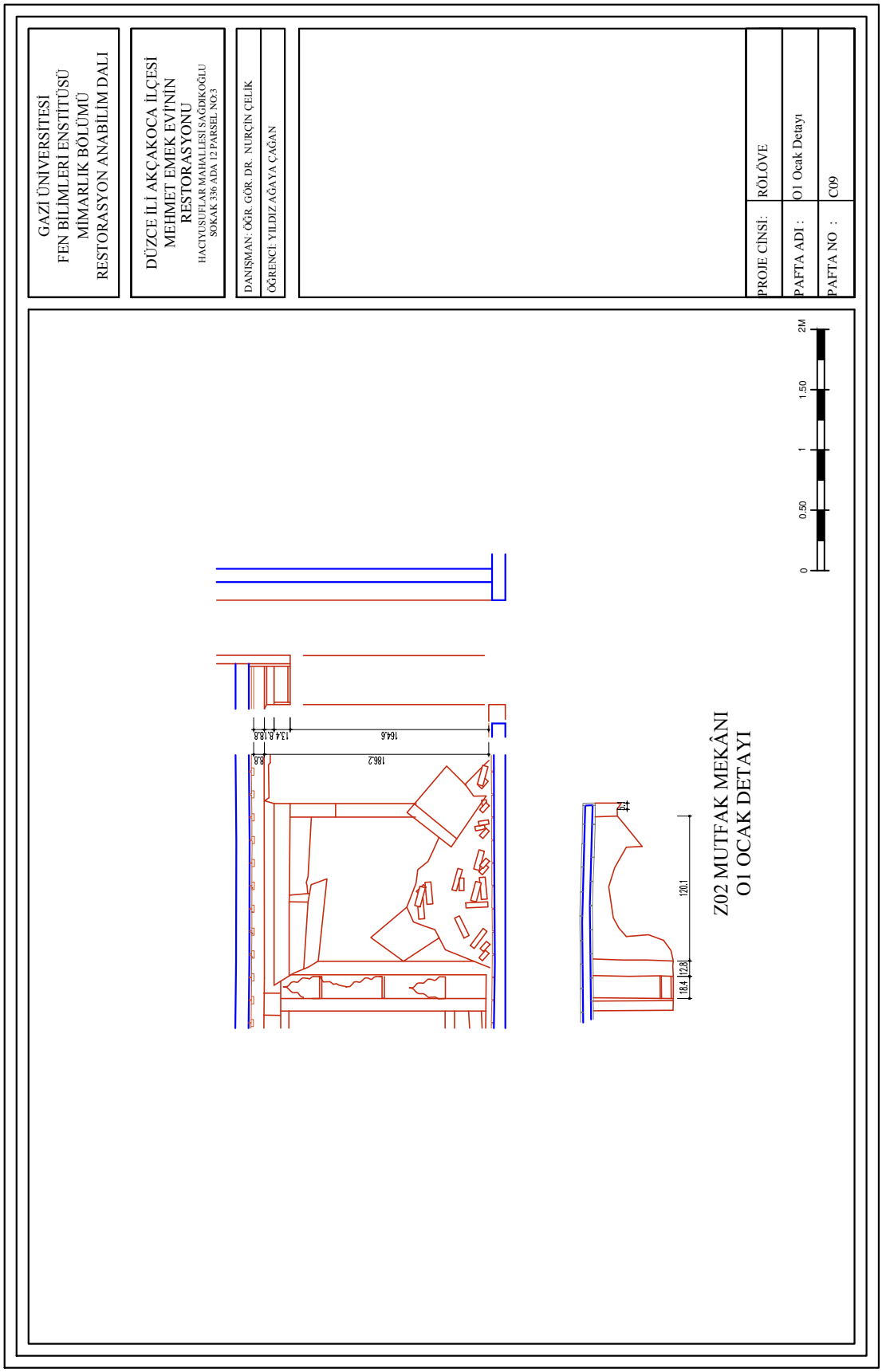

Şekil 3.26 O1 Ocak Detayı (Rölöve)

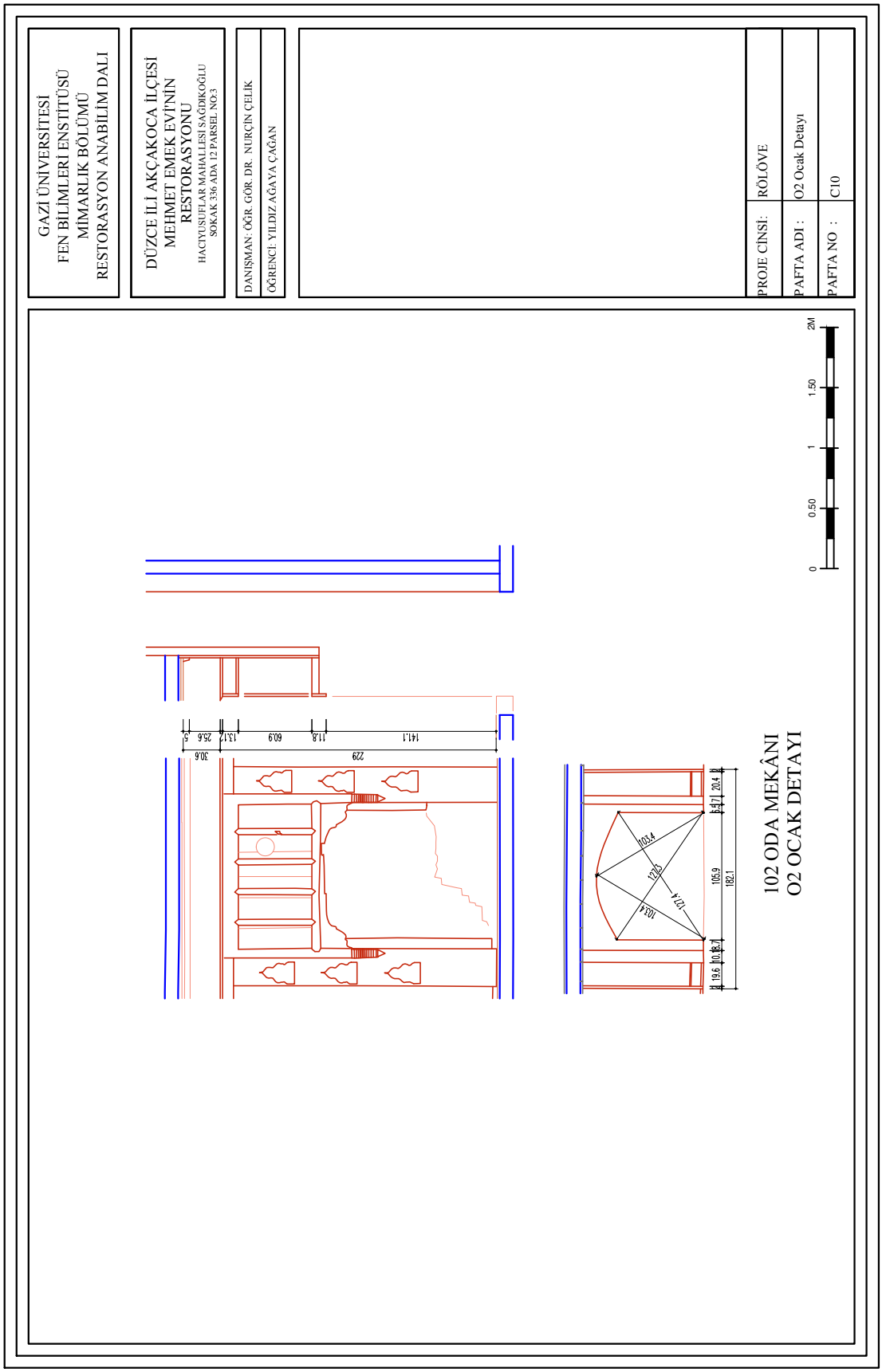

Şekil 3.27 O2 Ocak Detayı (Rölöve)

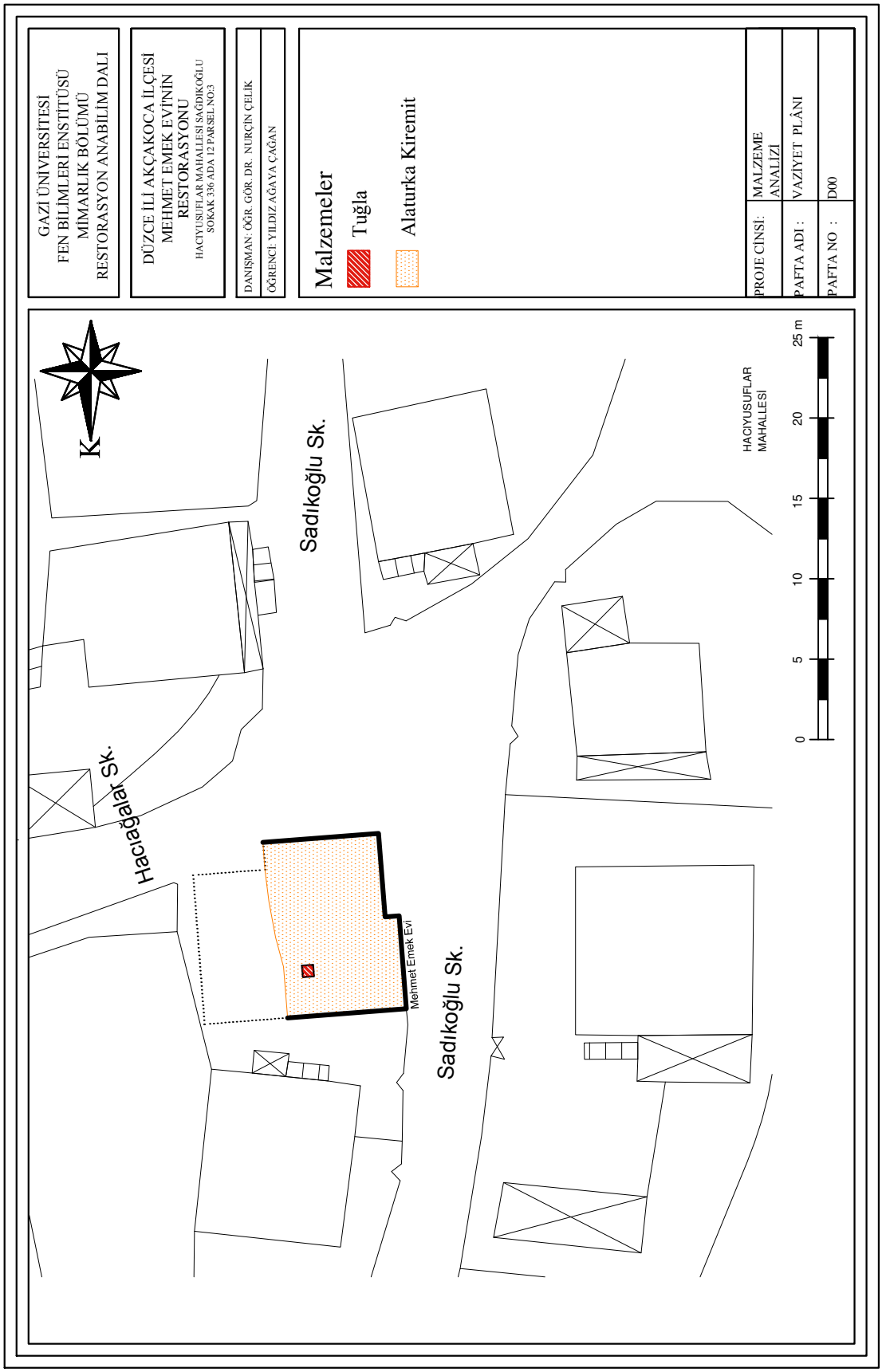

Şekil 3.28.Vaziyet plânı (Malzeme Analizi)

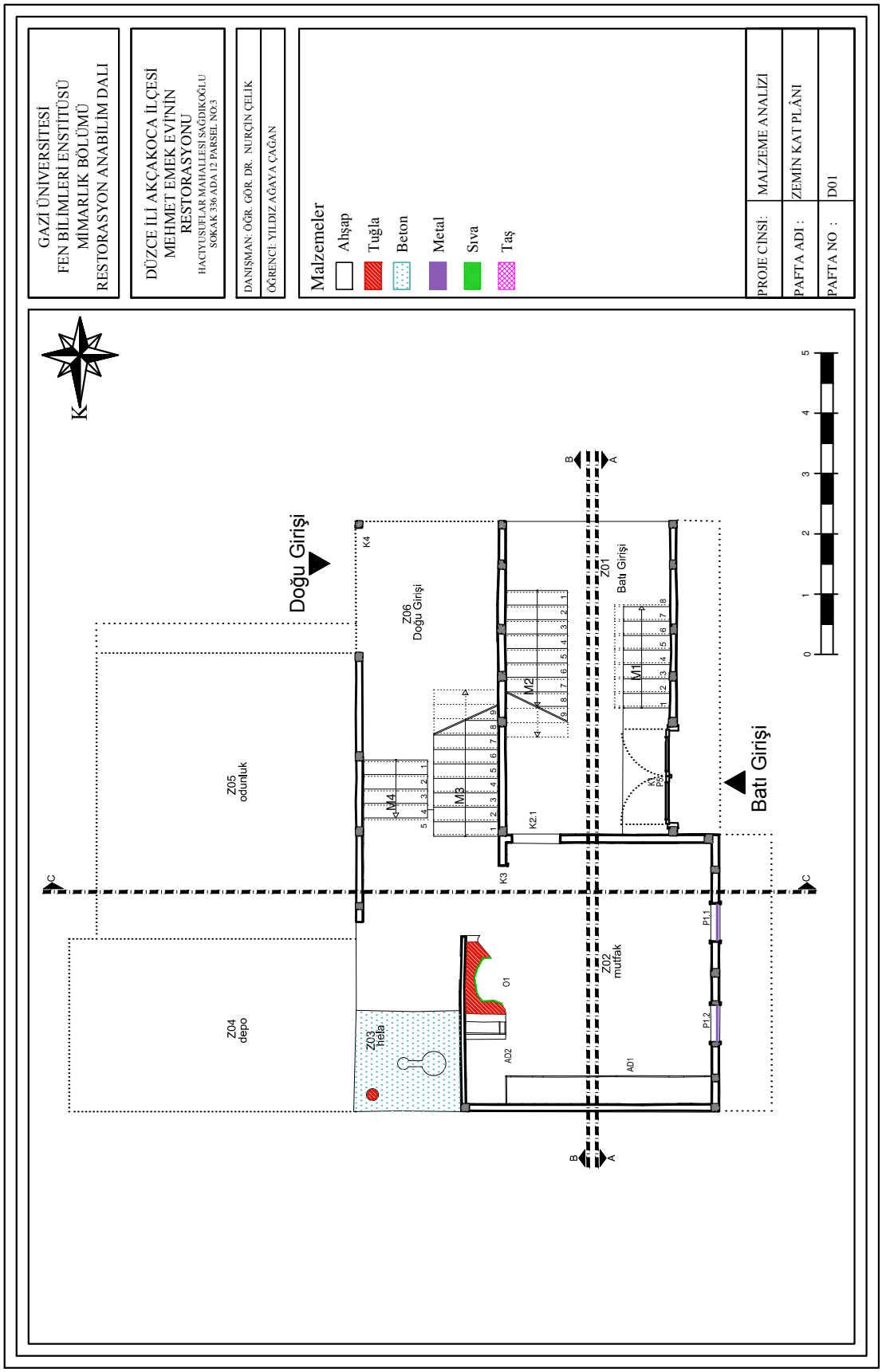

Şekil 3.29. Zemin kat plânı (Malzeme Analizi)

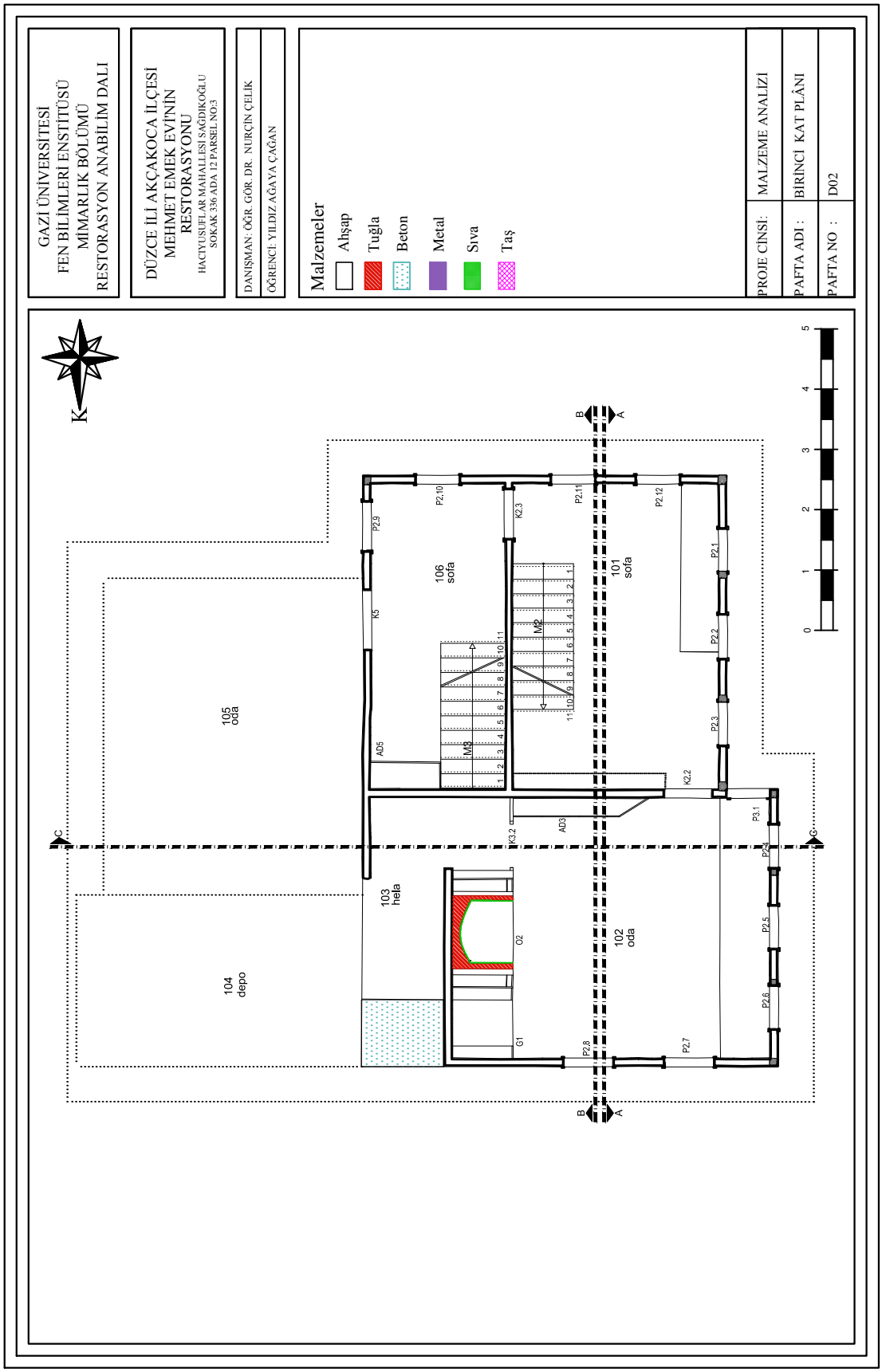

Şekil 3.30. Birinci kat plânı (Malzeme Analizi)

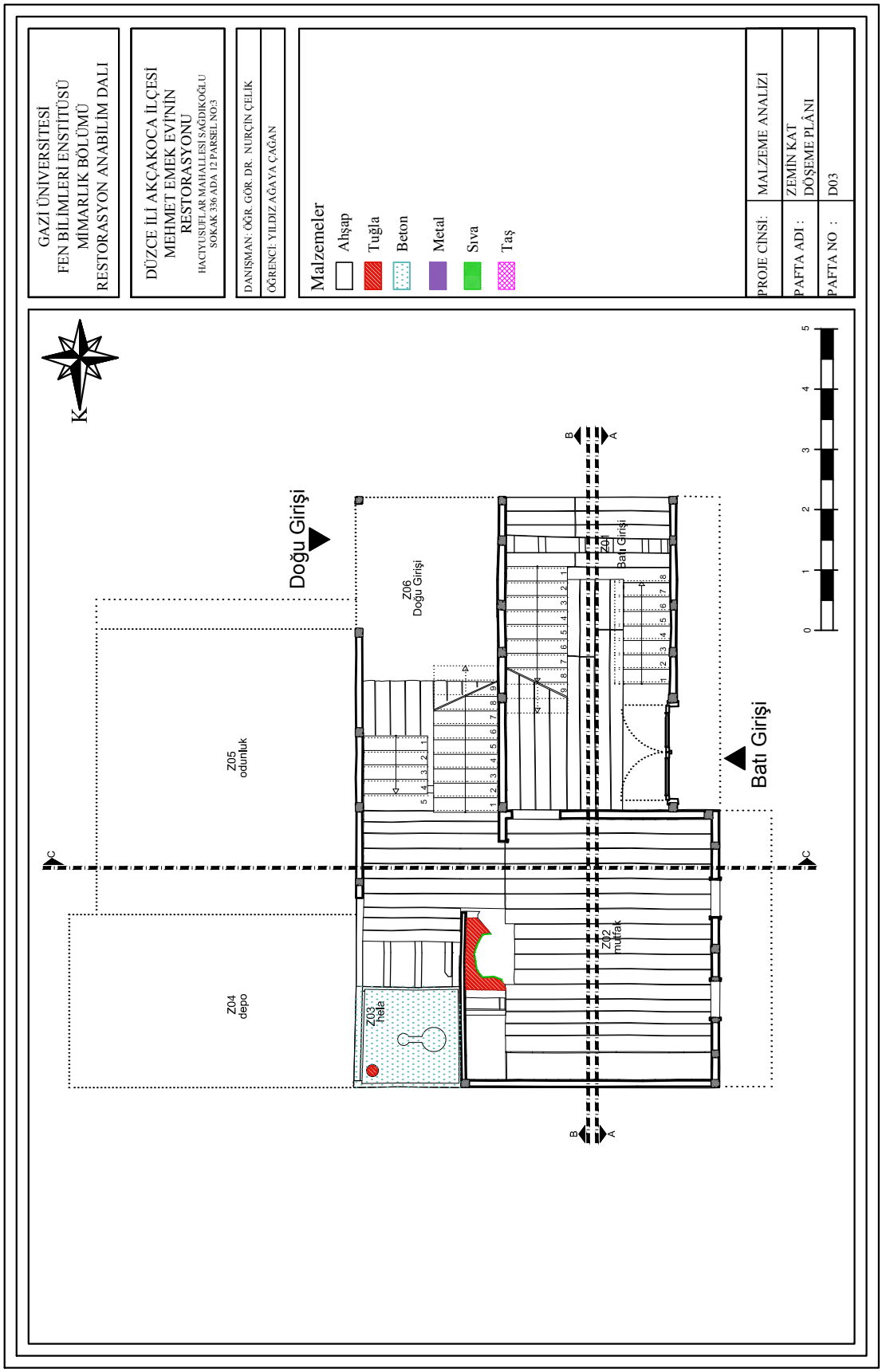

Şekil 3.31.Zemin kat döşeme plânı (Malzeme Analizi)

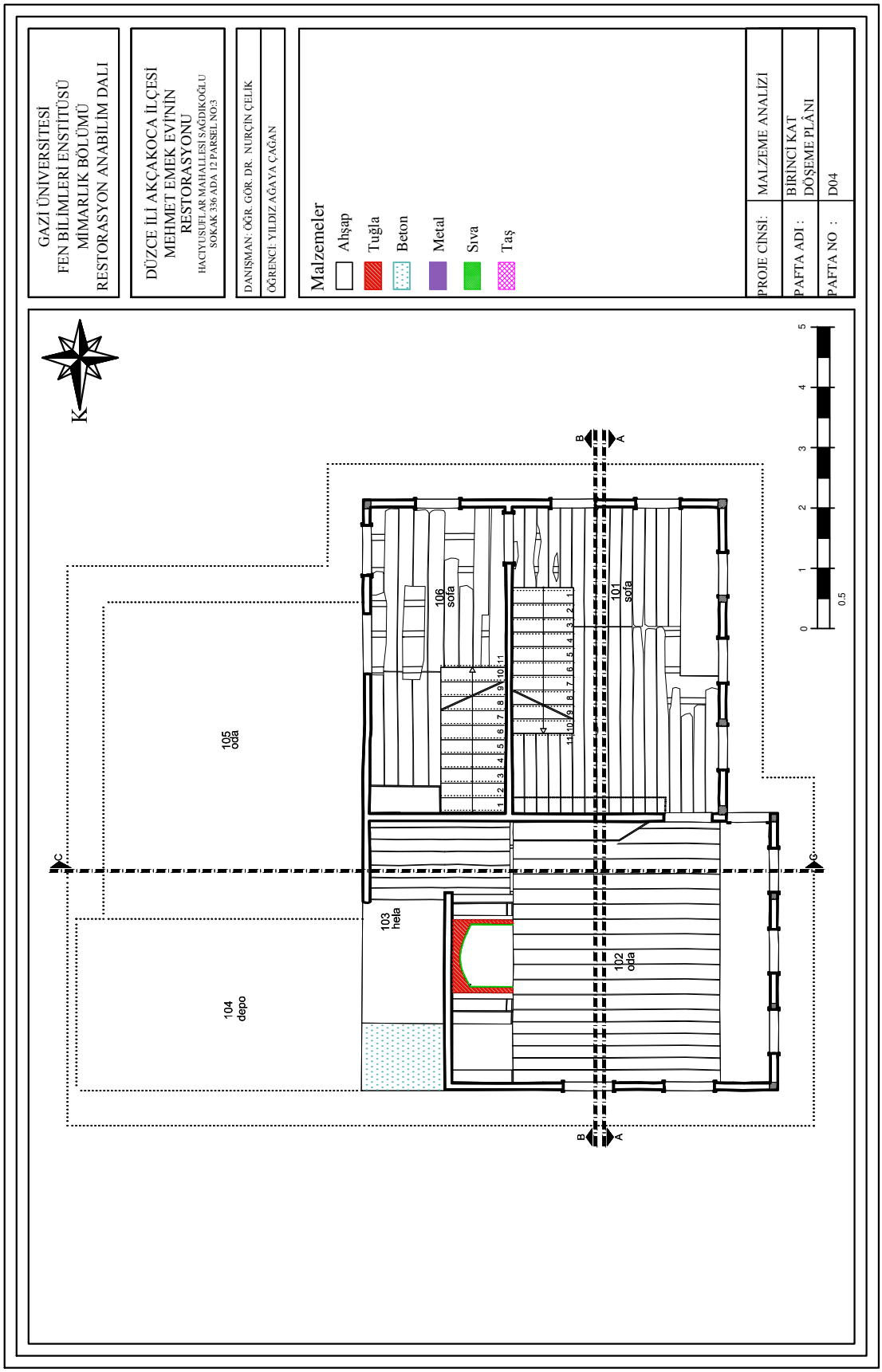

Şekil 3.32. Birinci kat döşeme plânı (Malzeme Analizi)

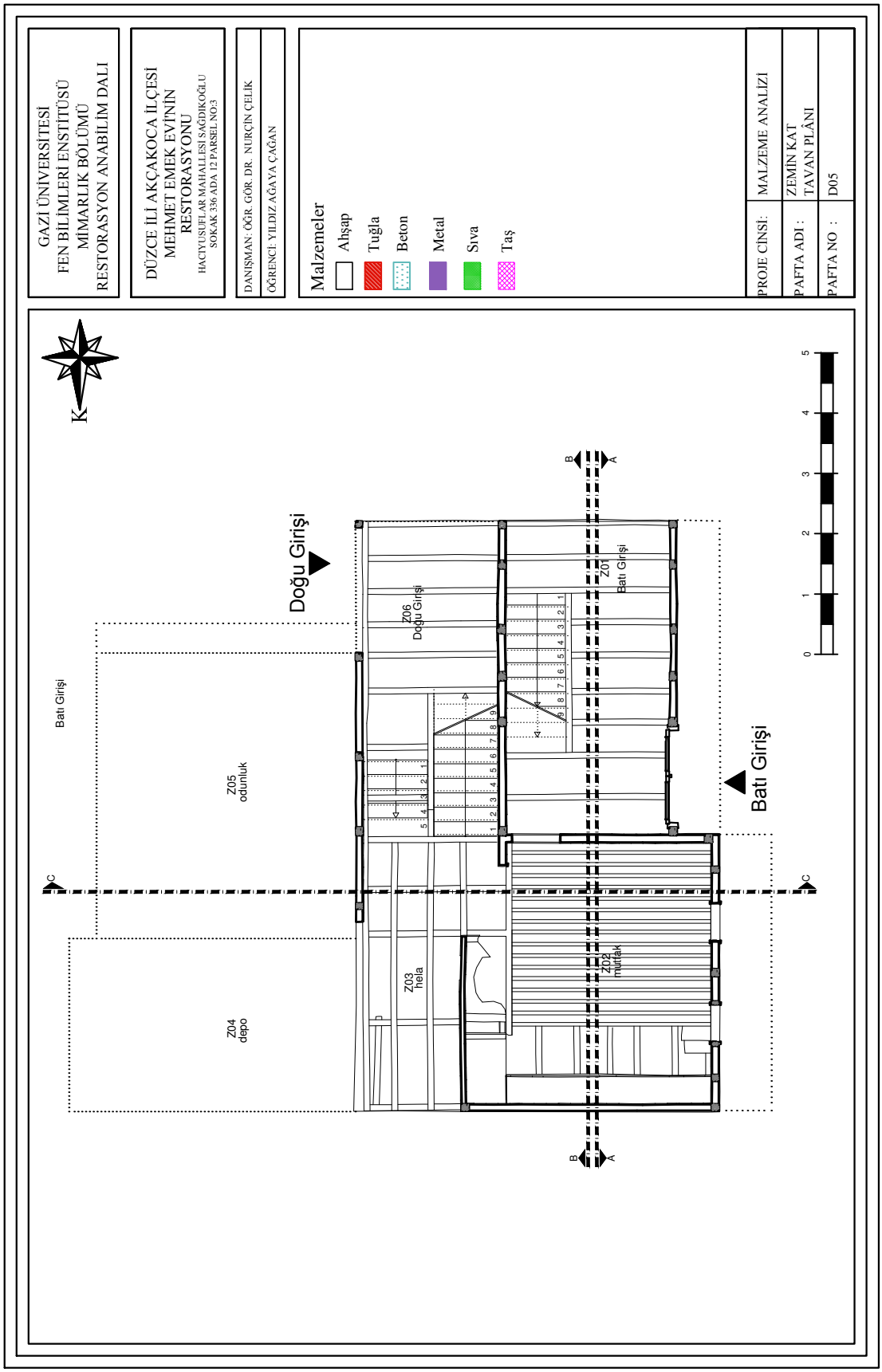

Şekil 3.33. Zemin kat tavan plânı (Malzeme Analizi)

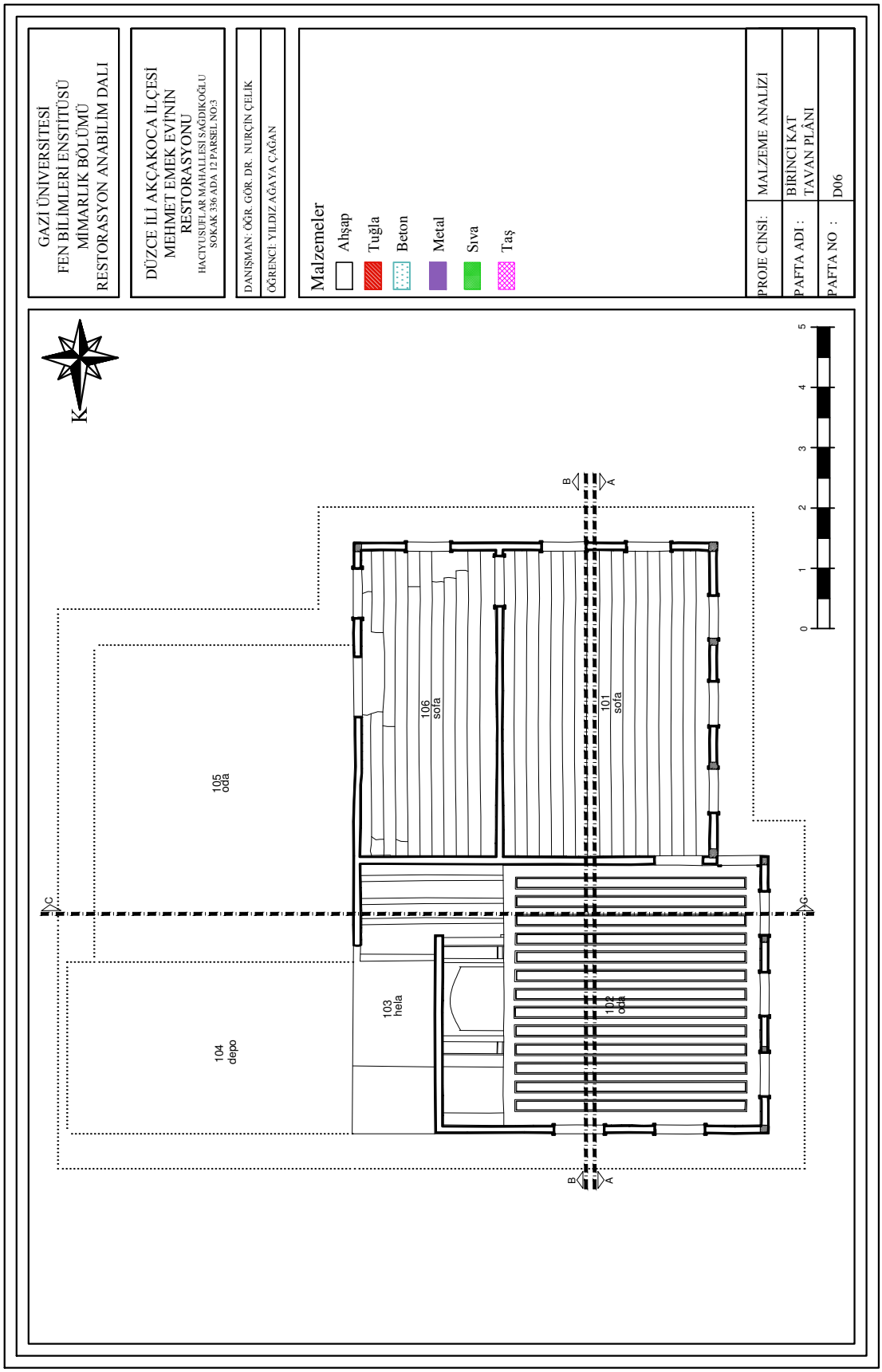

Şekil 3.34. Birinci kat tavan plânı (Malzeme Analizi)

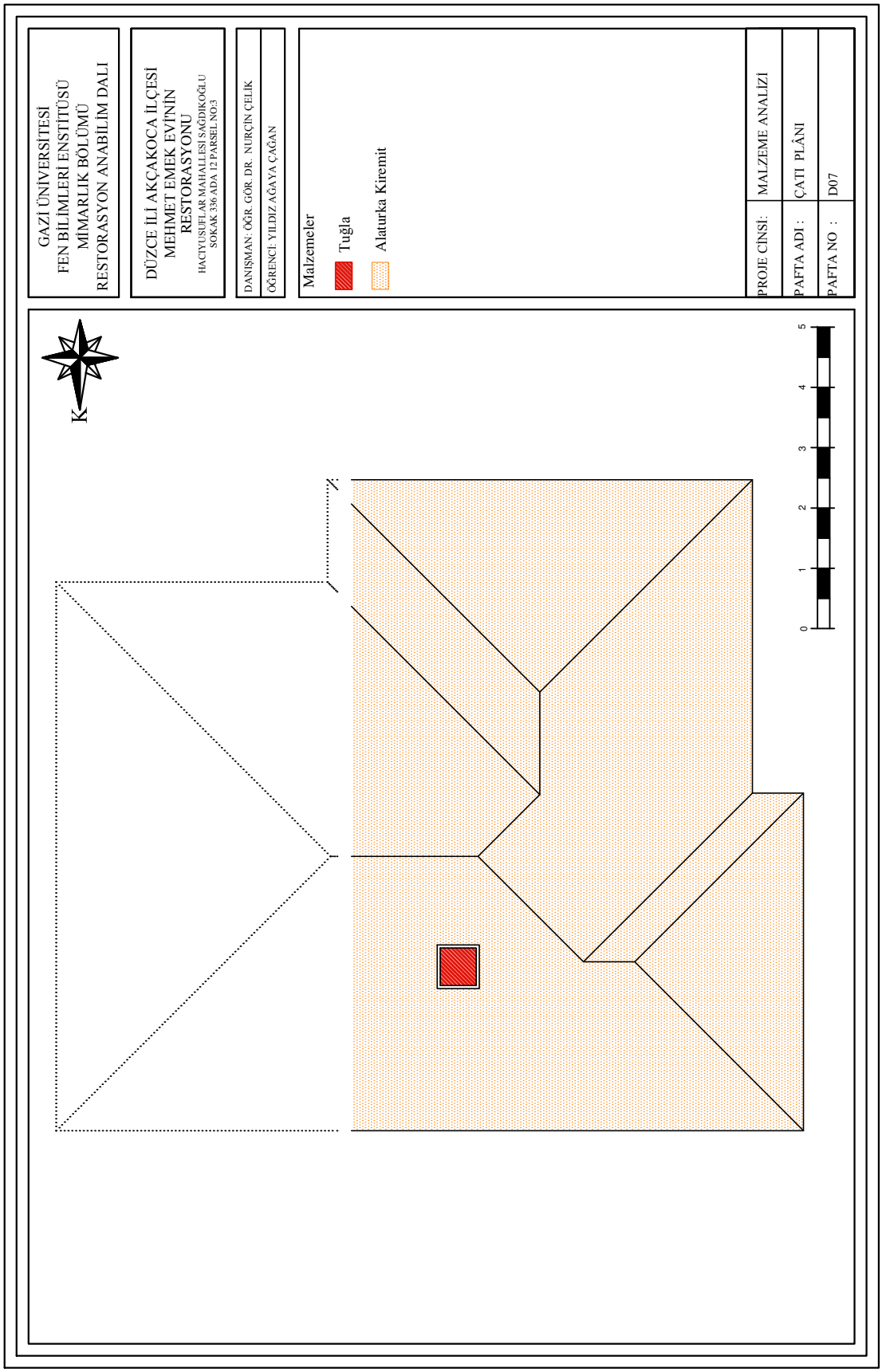

Şekil 3.35 Çatı plânı (Malzeme Analizi)

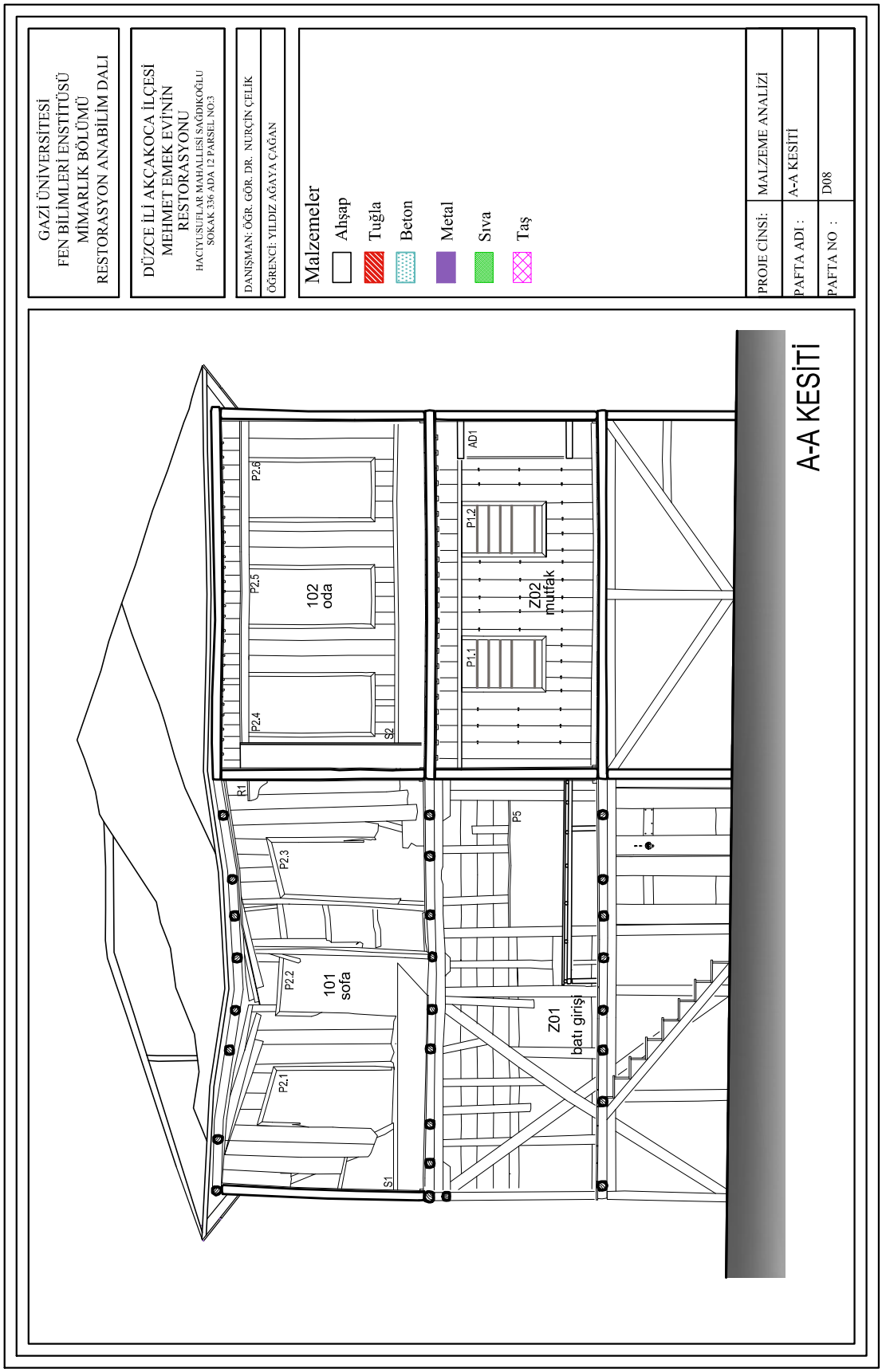

Şekil 3.36. A-A Kesiti (Malzeme Analizi)

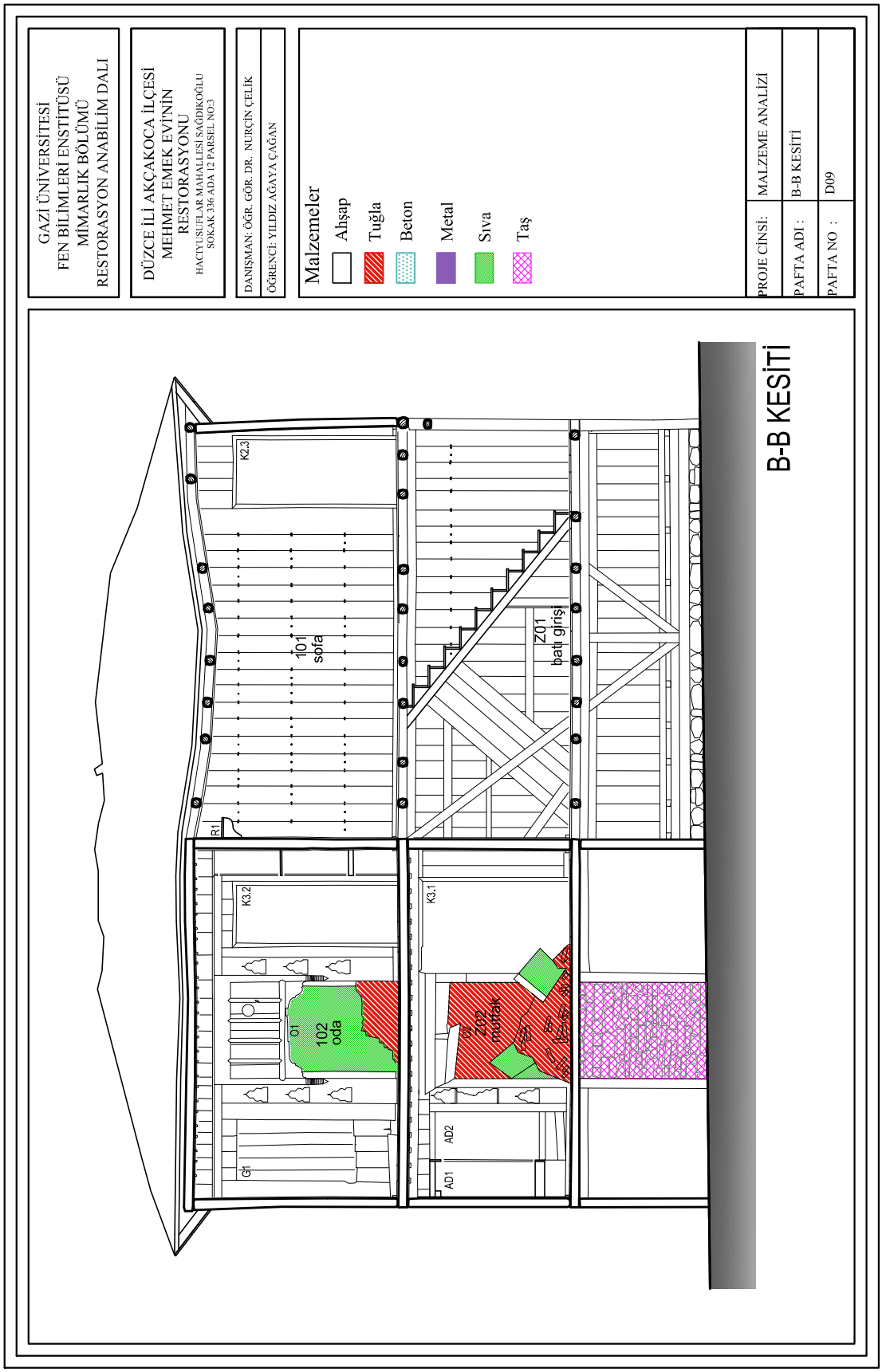

Şekil 3.37. B-B Kesiti (Malzeme Analizi)

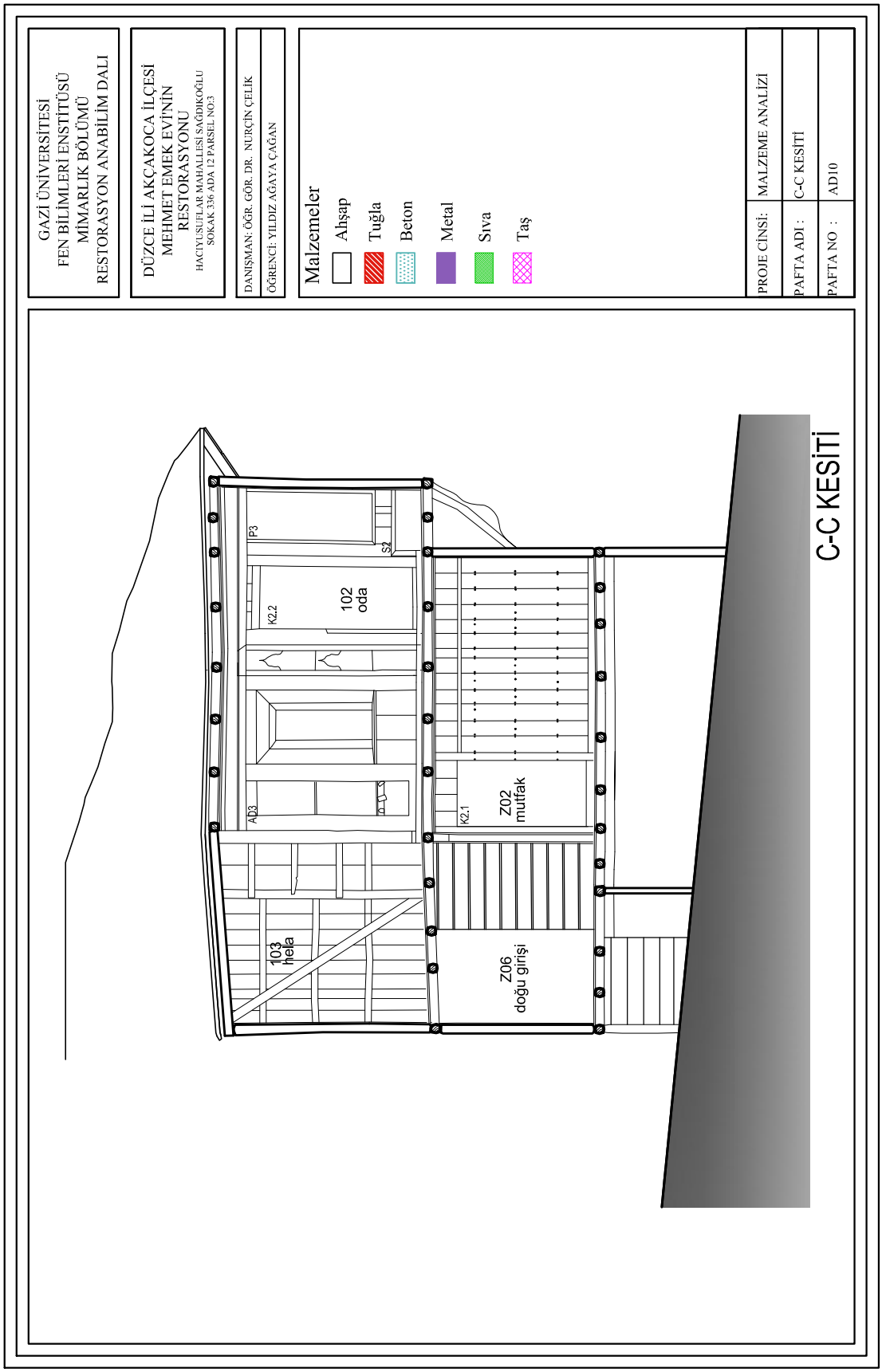

Şekil 3.38. C-C Kesiti (Malzeme Analizi)

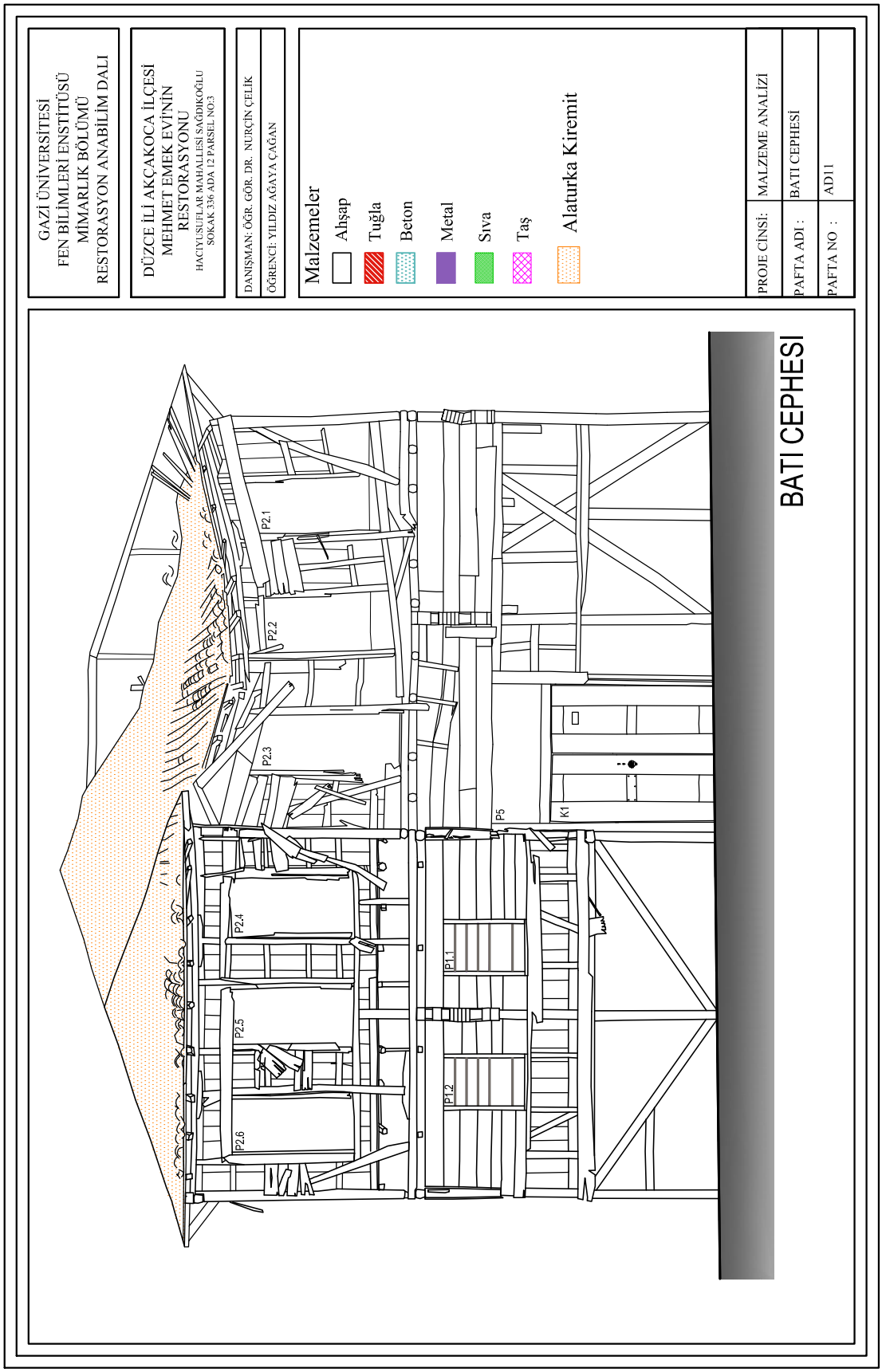

Şekil 3.39 Batı Cephesi (Malzeme Analizi)

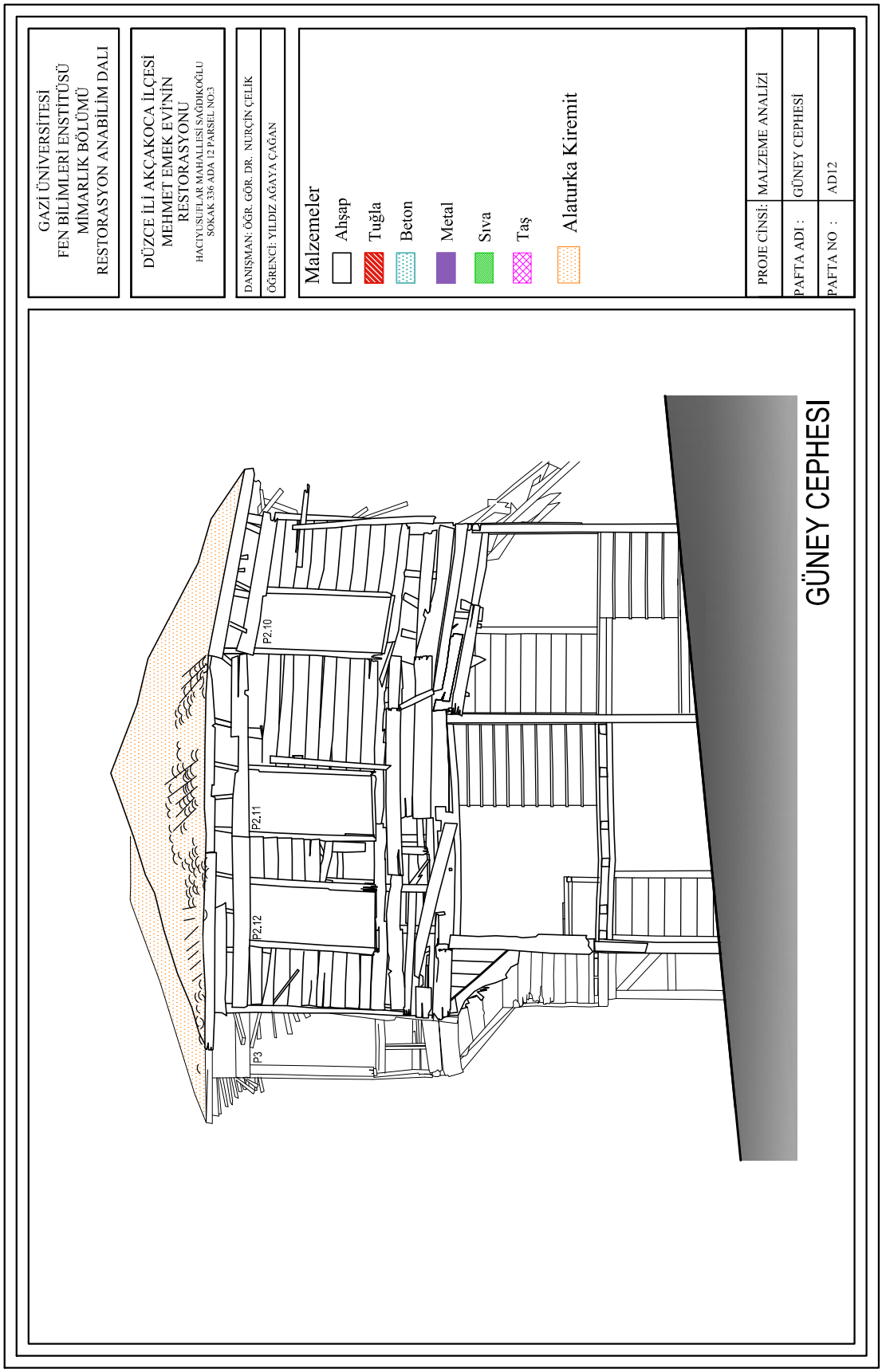

Şekil 3.40 Güney Cephesi (Malzeme Analizi)

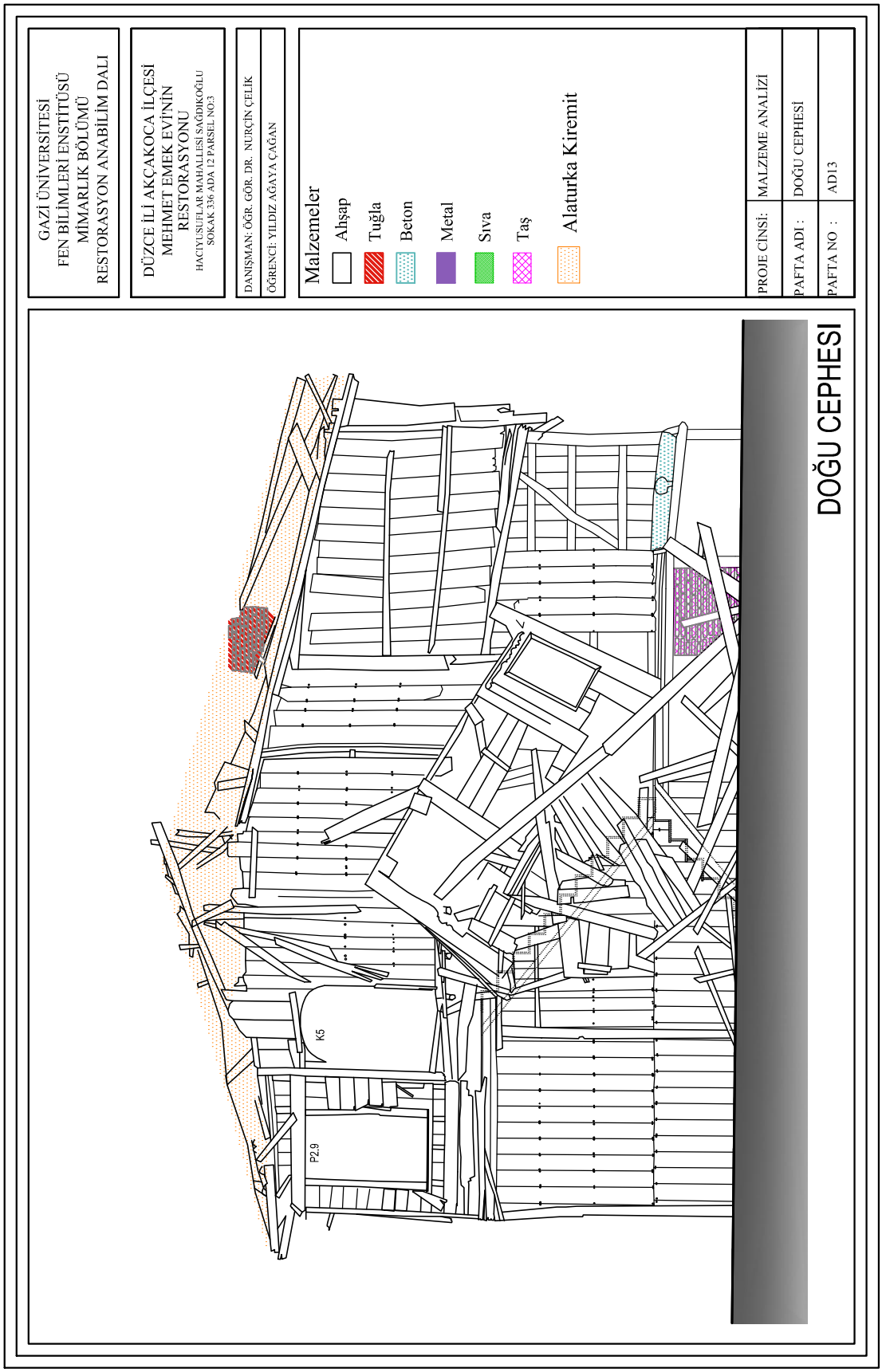

Şekil 3.41 Doğu Cephesi (Malzeme Analizi)

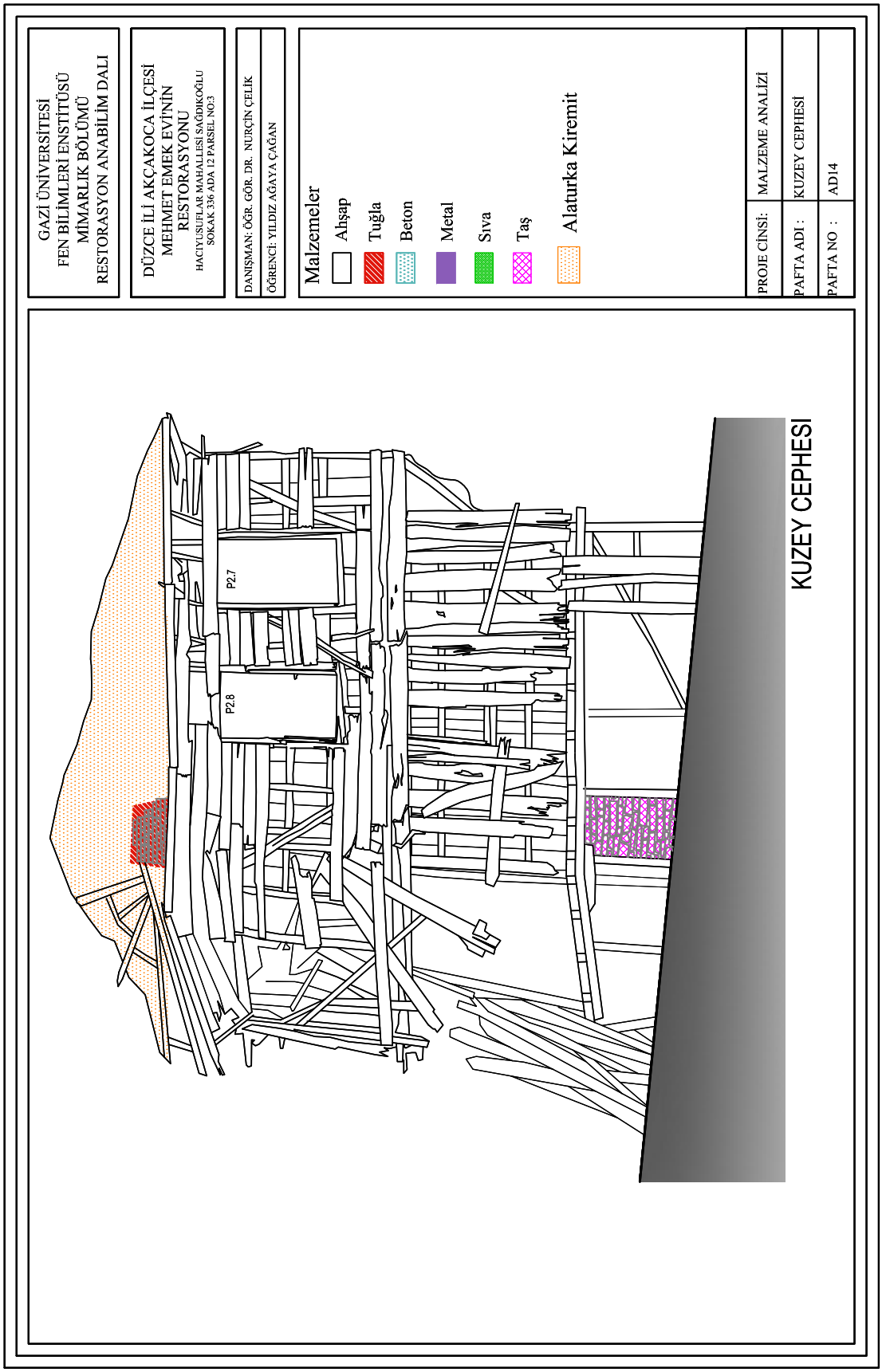

Şekil 3.42 Kuzey Cephesi (Malzeme Analizi)

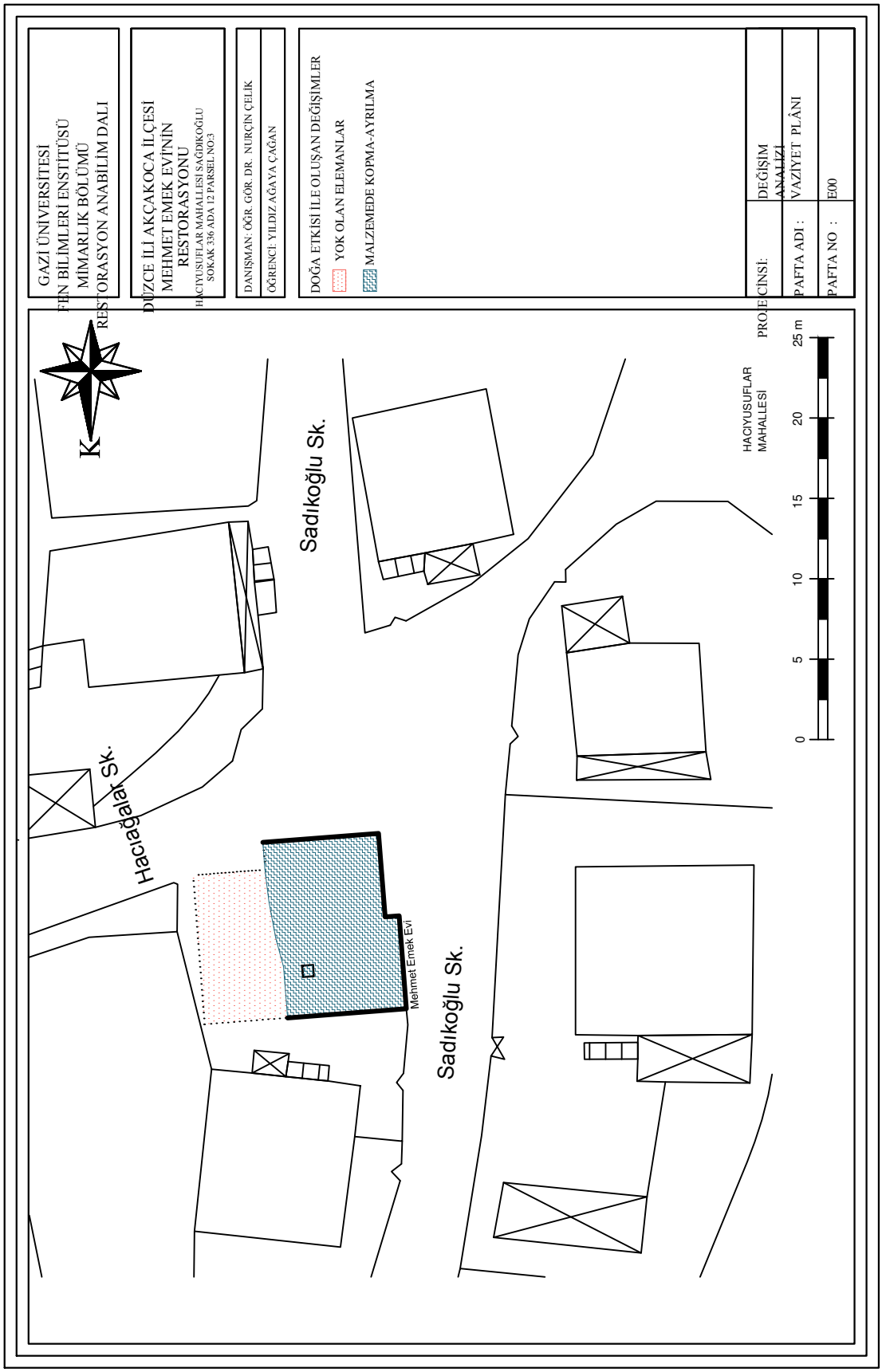

Şekil 3.43.Vaziyet plânı (Değişim Analizi)

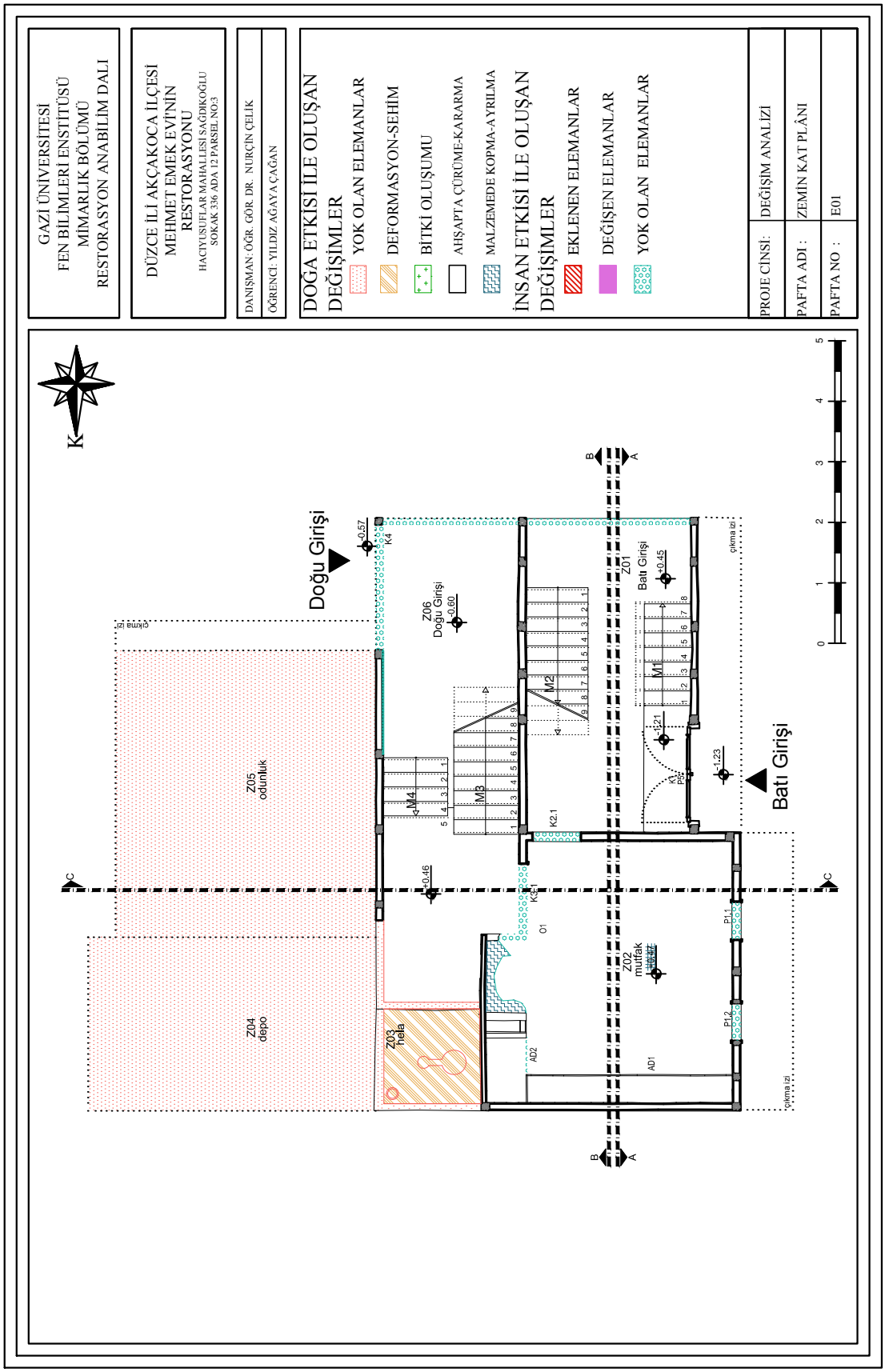

Şekil 3.44. Zemin kat plânı (Değişim Analizi)

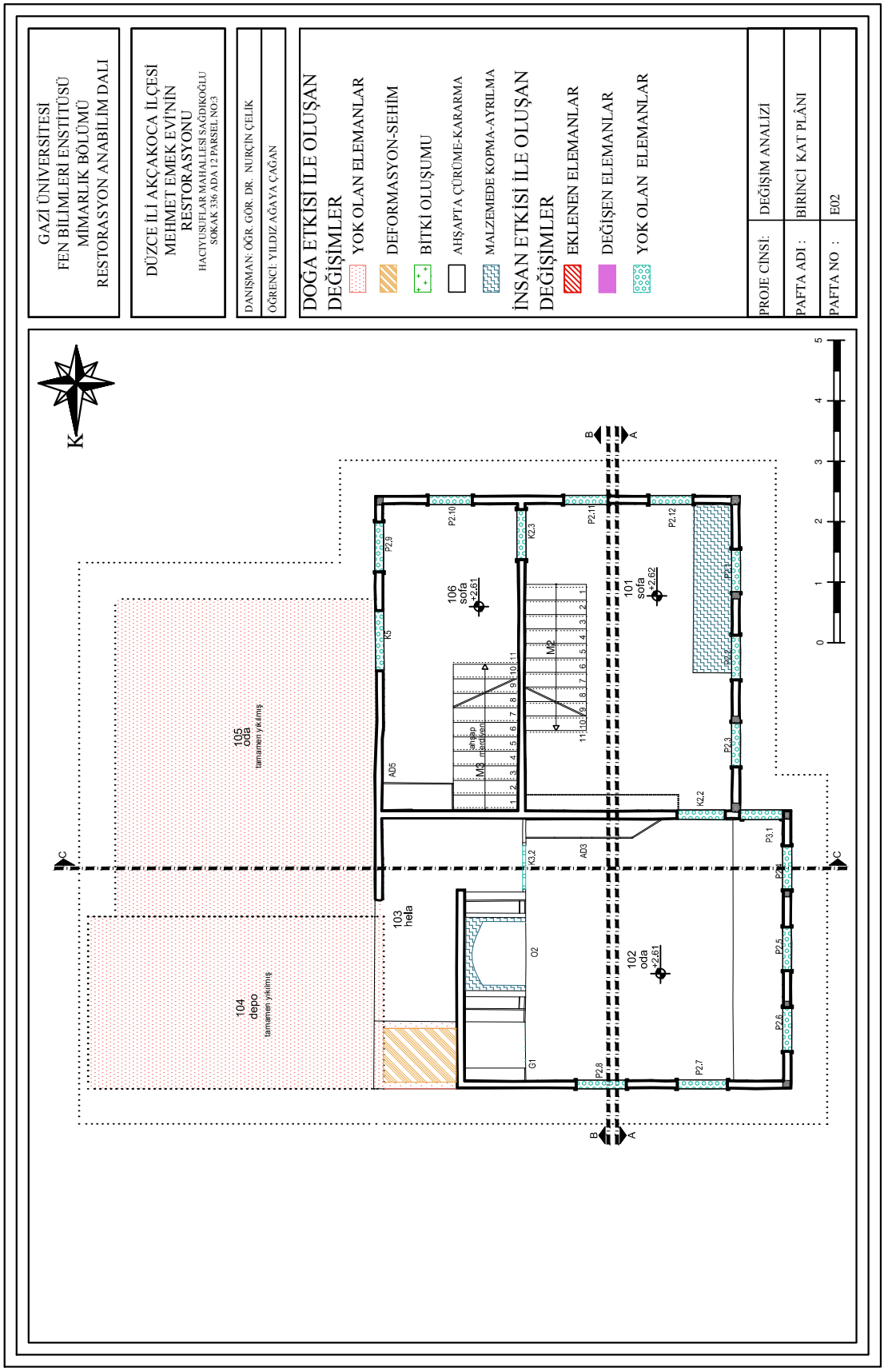

Şekil 3.45. Birinci kat plânı (Değişim Analizi)

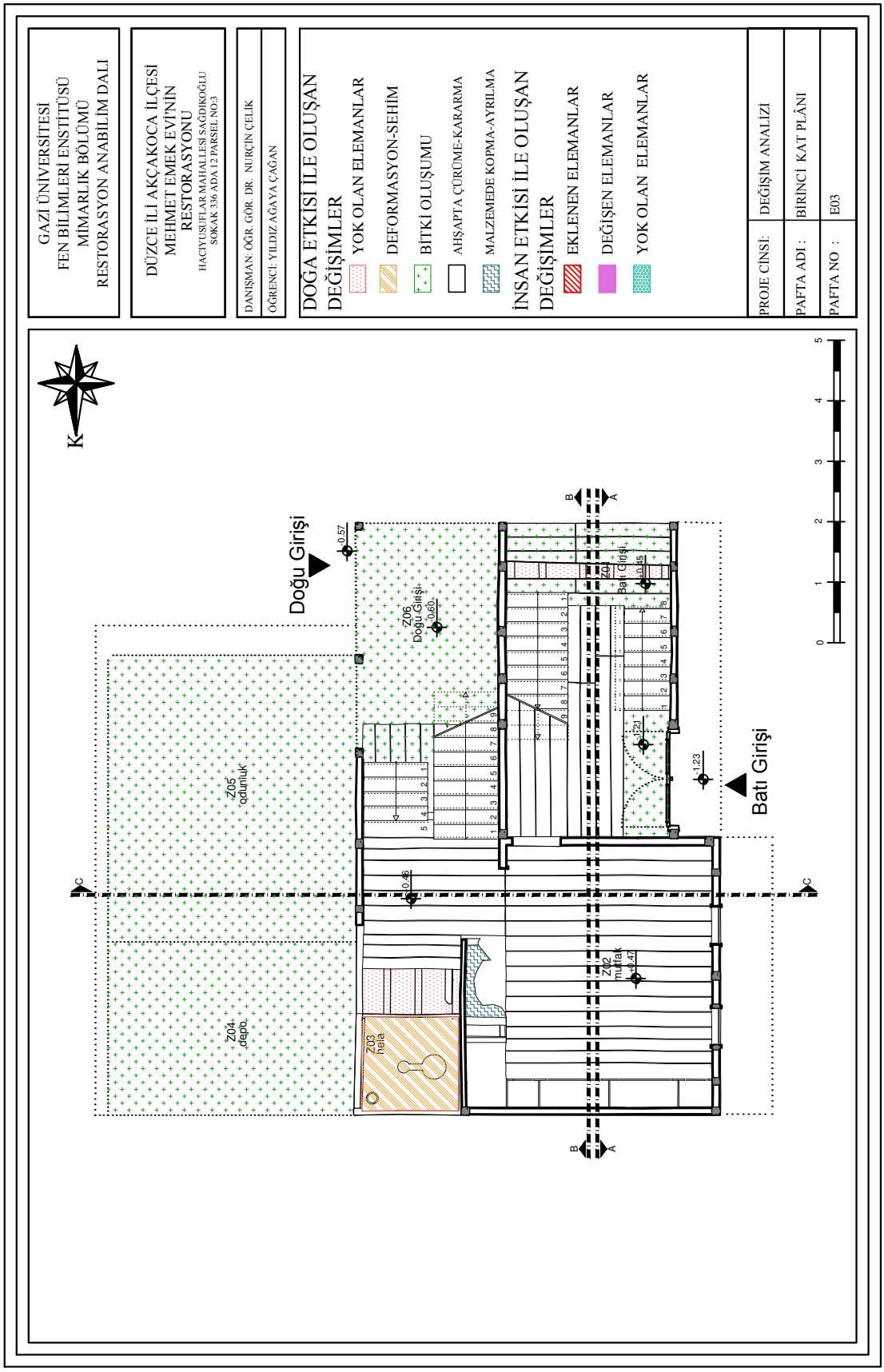

Şekil 3.46. Zemin kat döşeme plânı (Değişim Analizi)

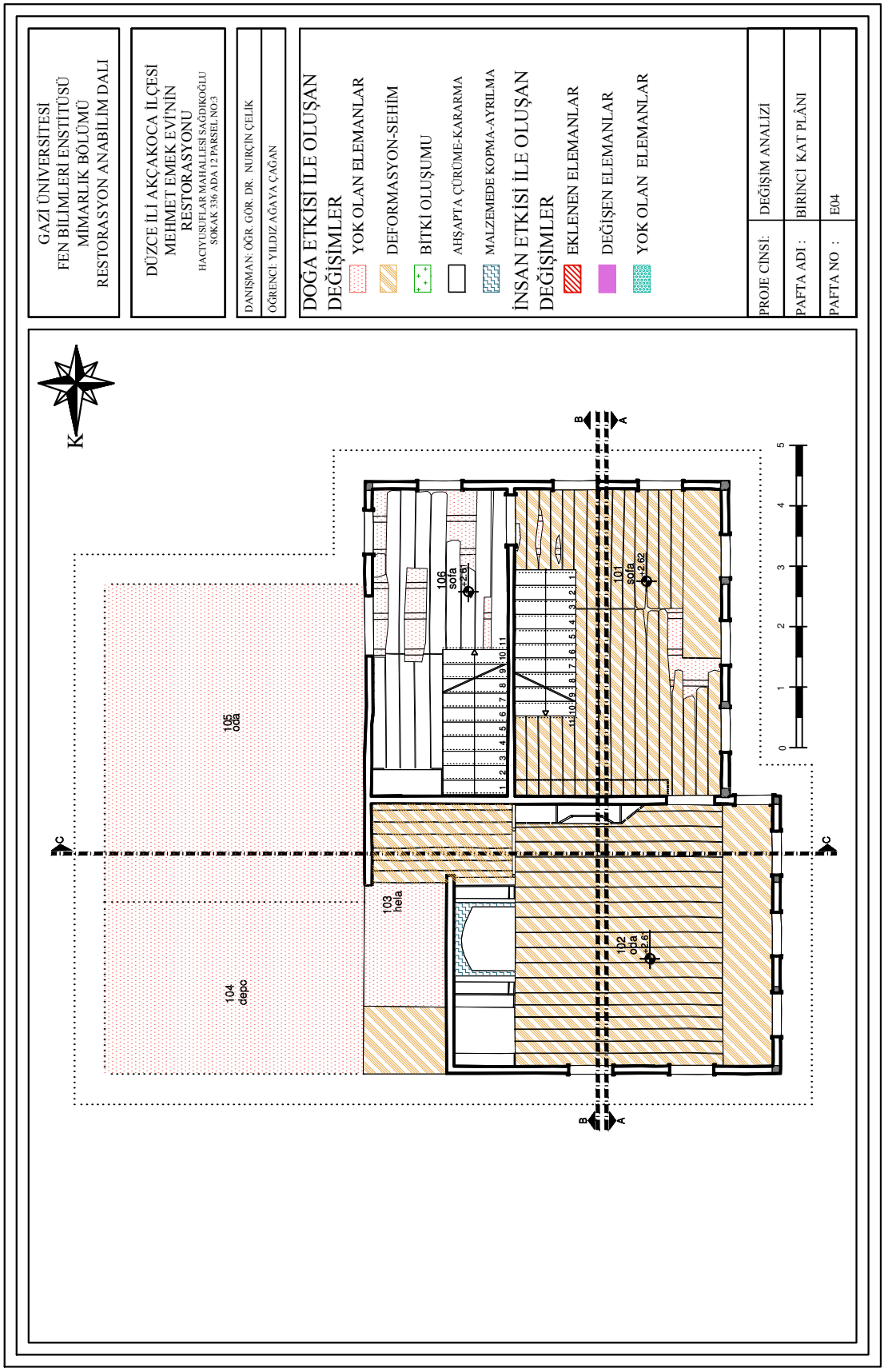

Şekil 3.47. Birinci kat döşeme plânı (Değişim Analizi)

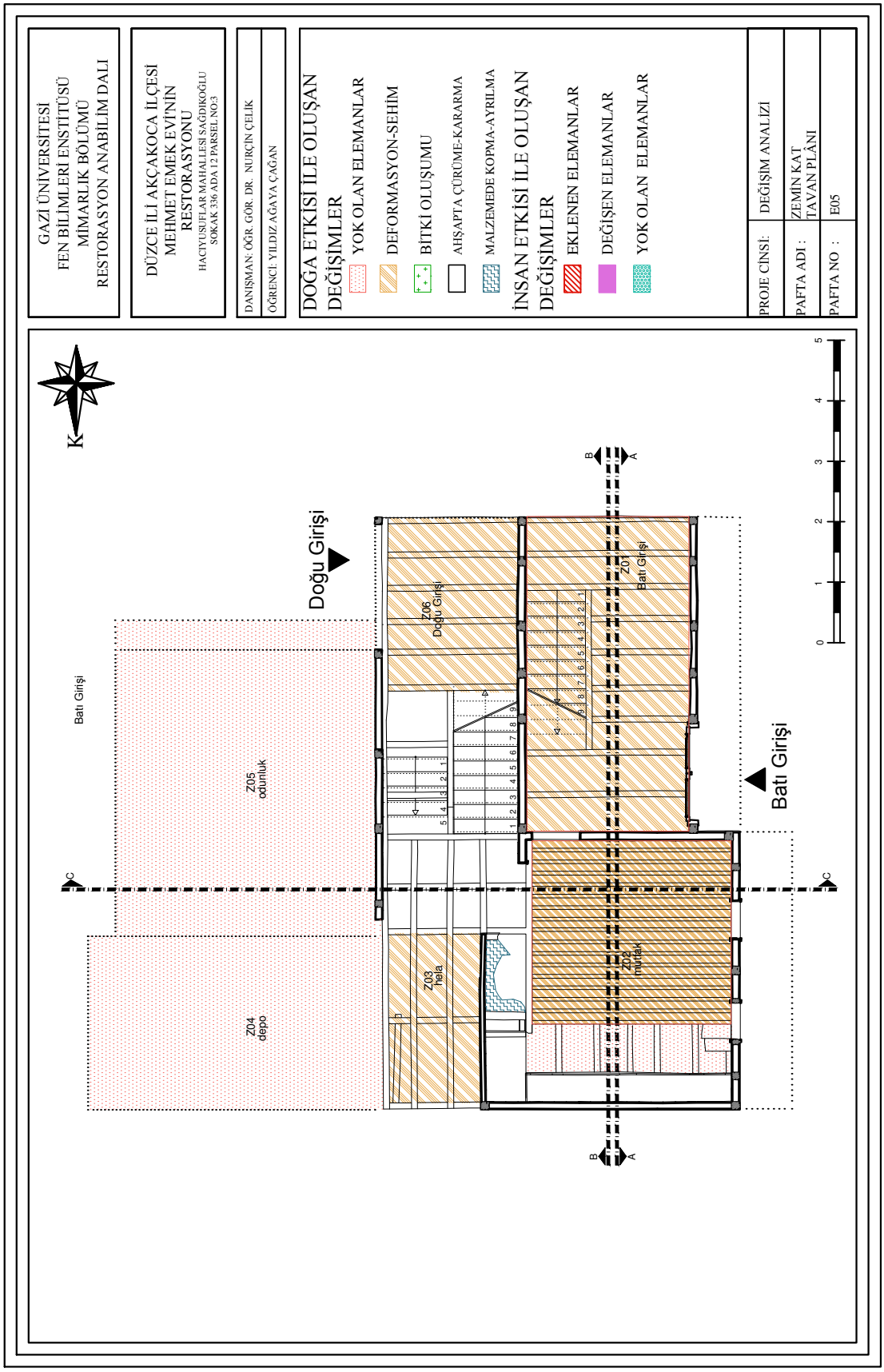

Şekil 3.48. Zemin kat tavan plânı (Değişim Analizi)

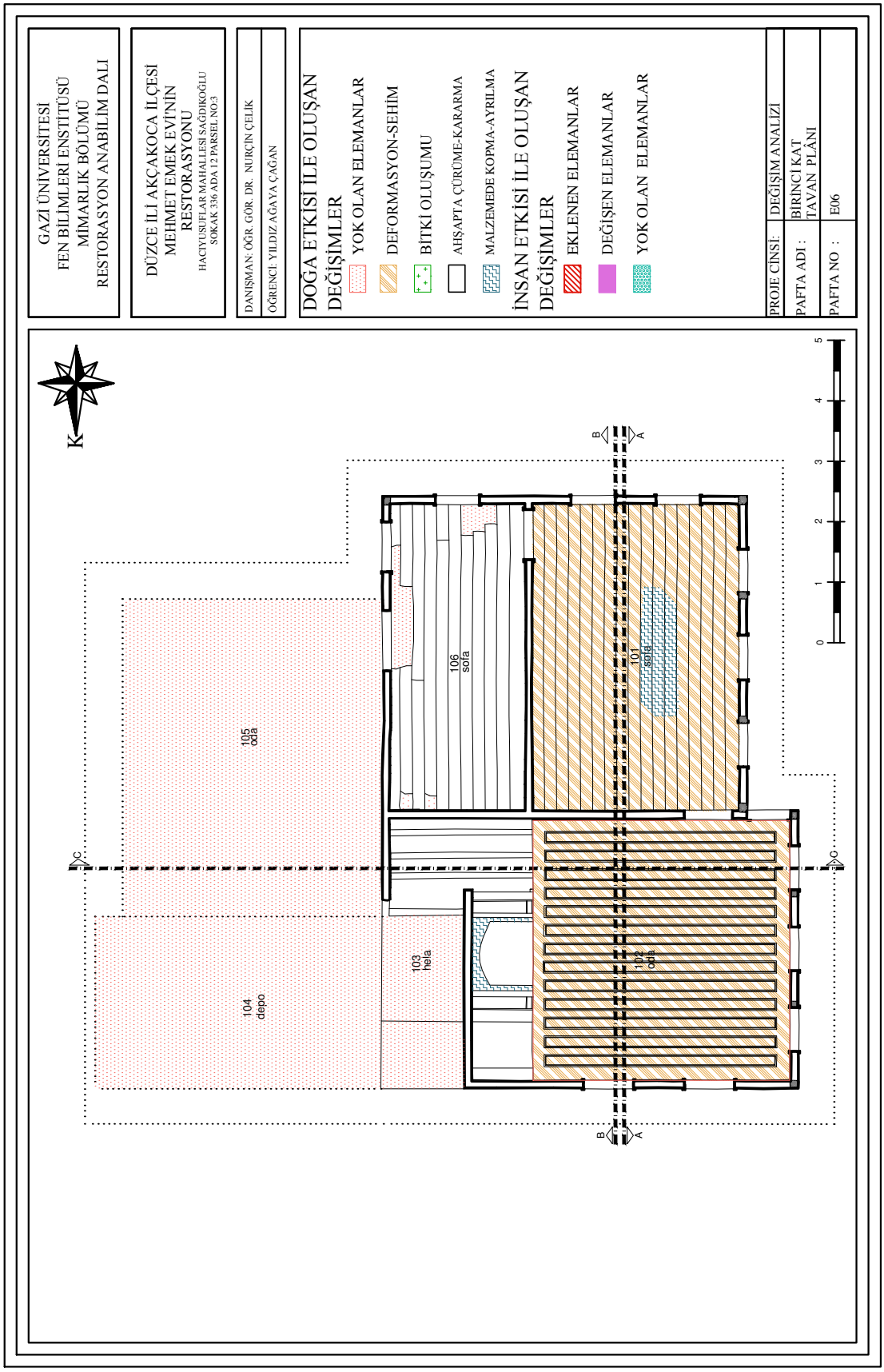

Şekil 3.49. Birinci kat tavan plânı (Değişim Analizi)

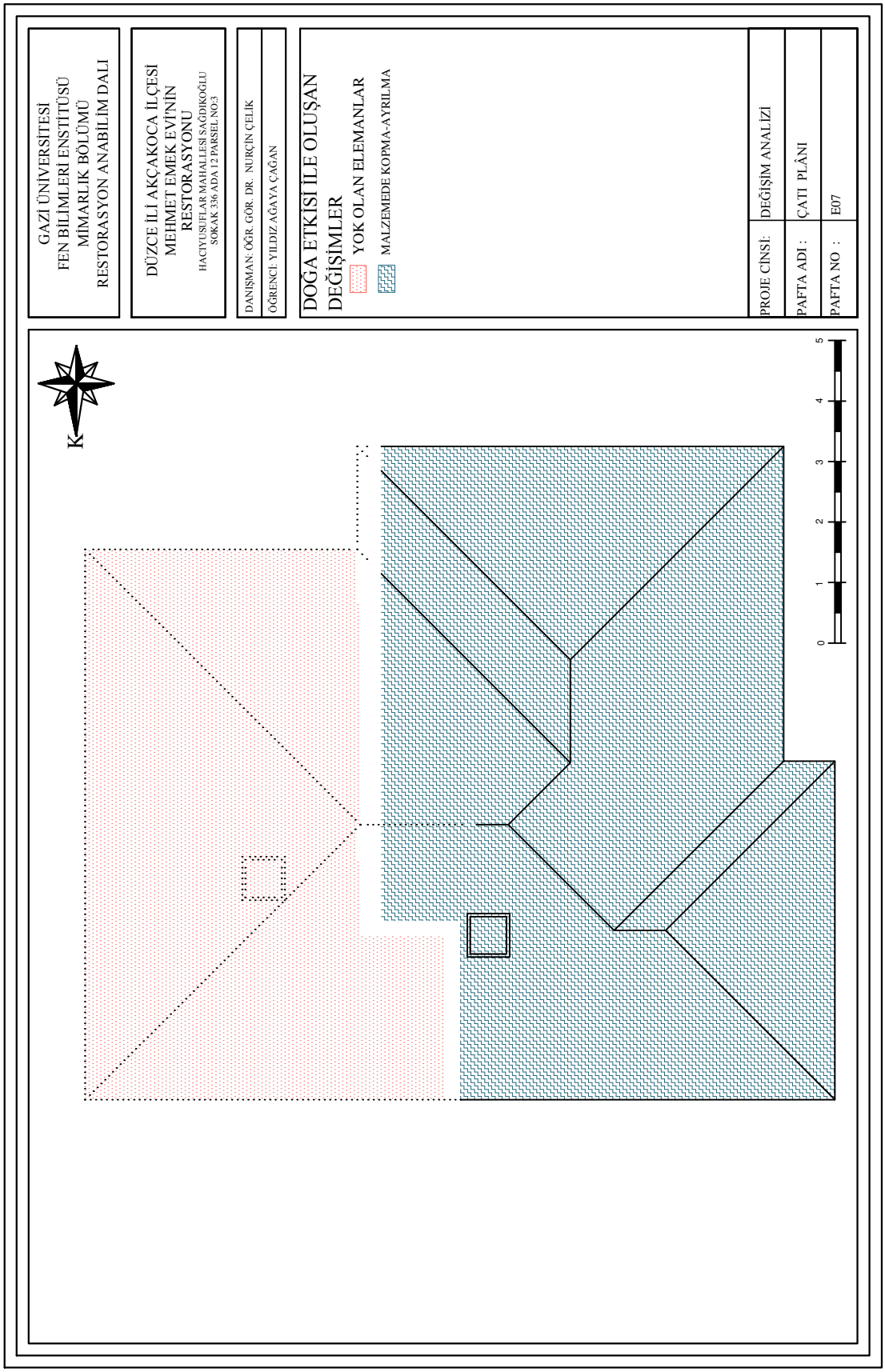

Şekil 3.50. Çatı plânı (Değişim Analizi)

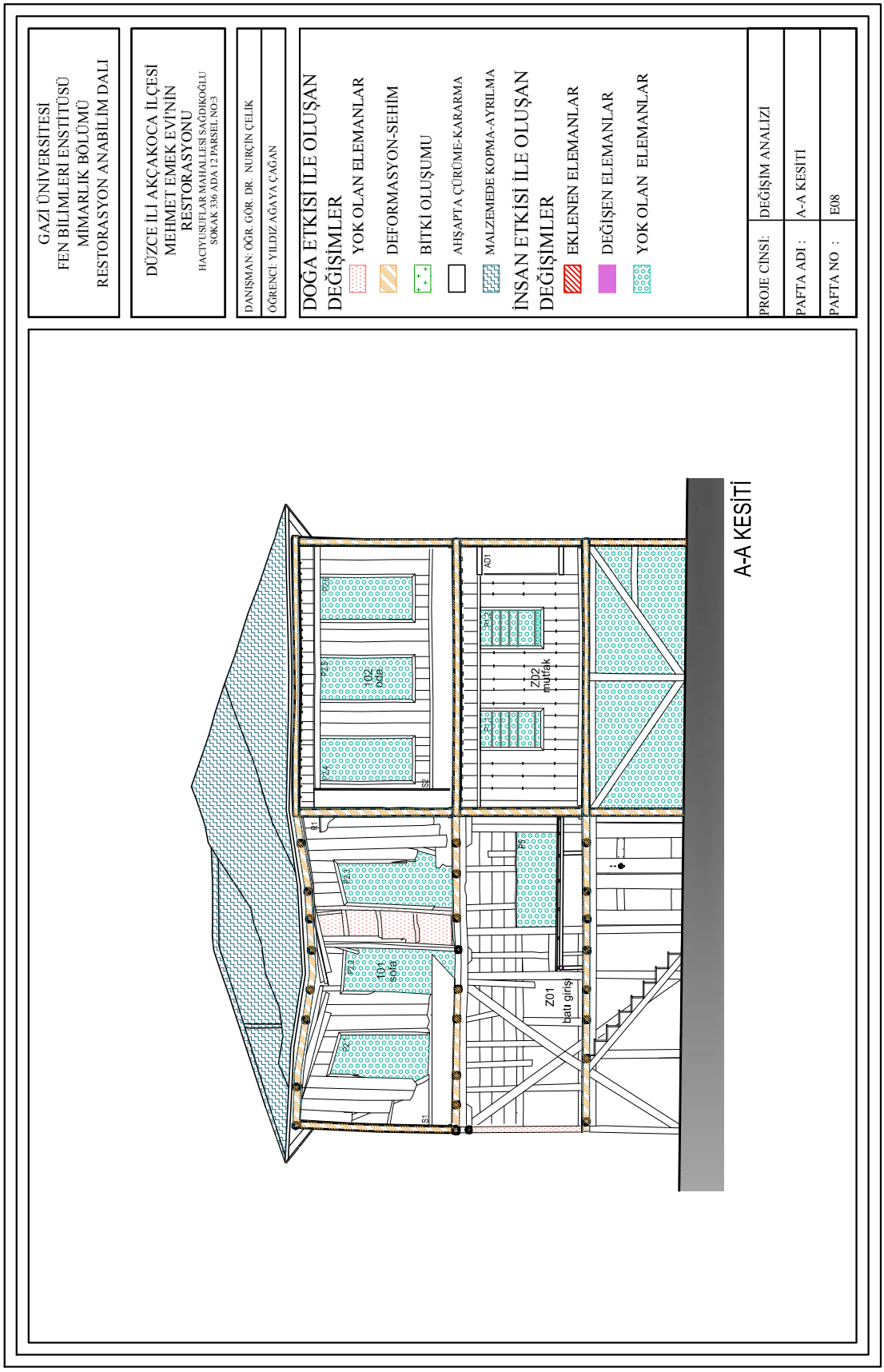

Şekil 3.51. A-A Kesiti (Değişim Analizi)

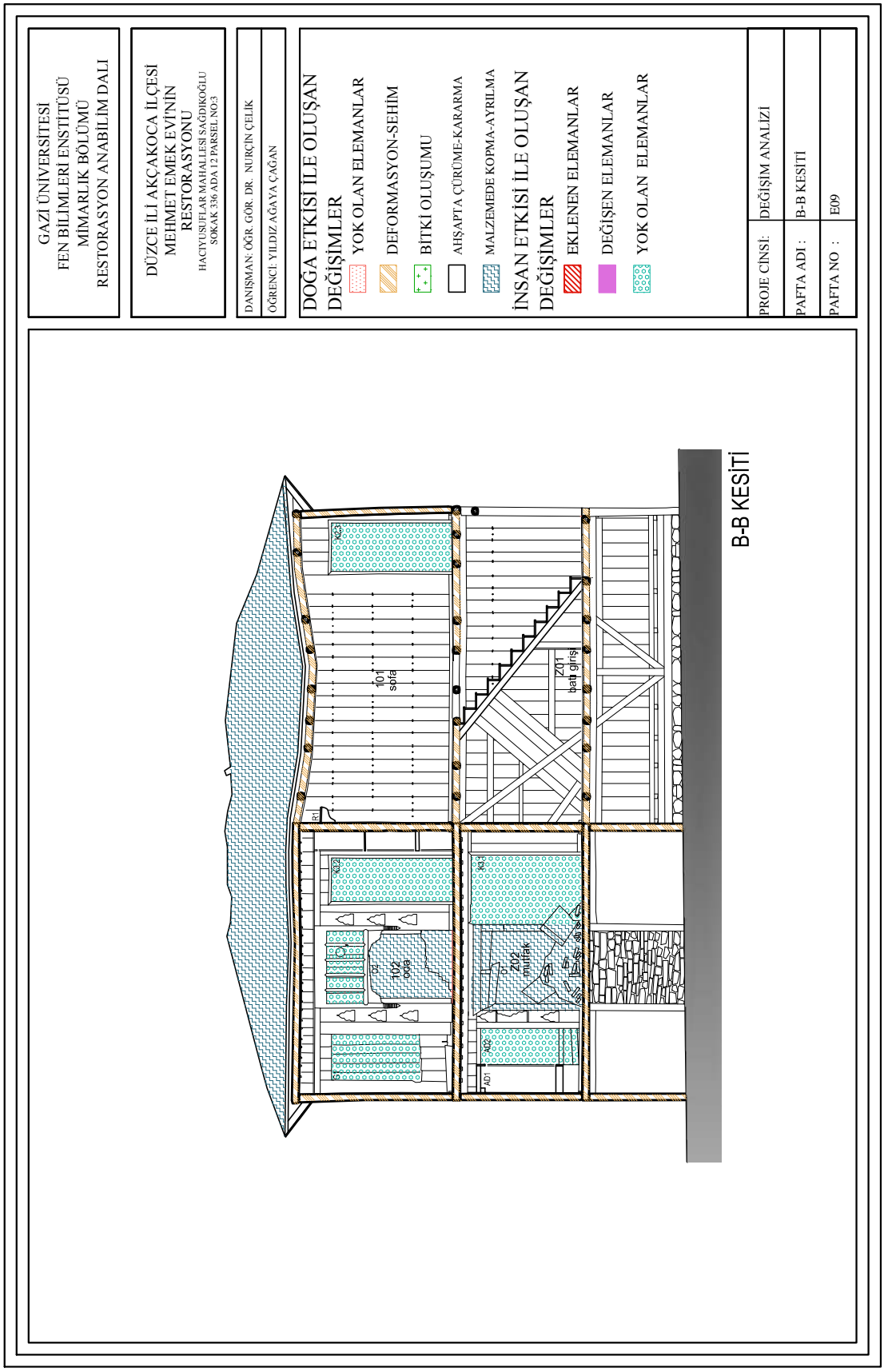

Şekil 3.52. B-B Kesiti (Değişim Analizi)

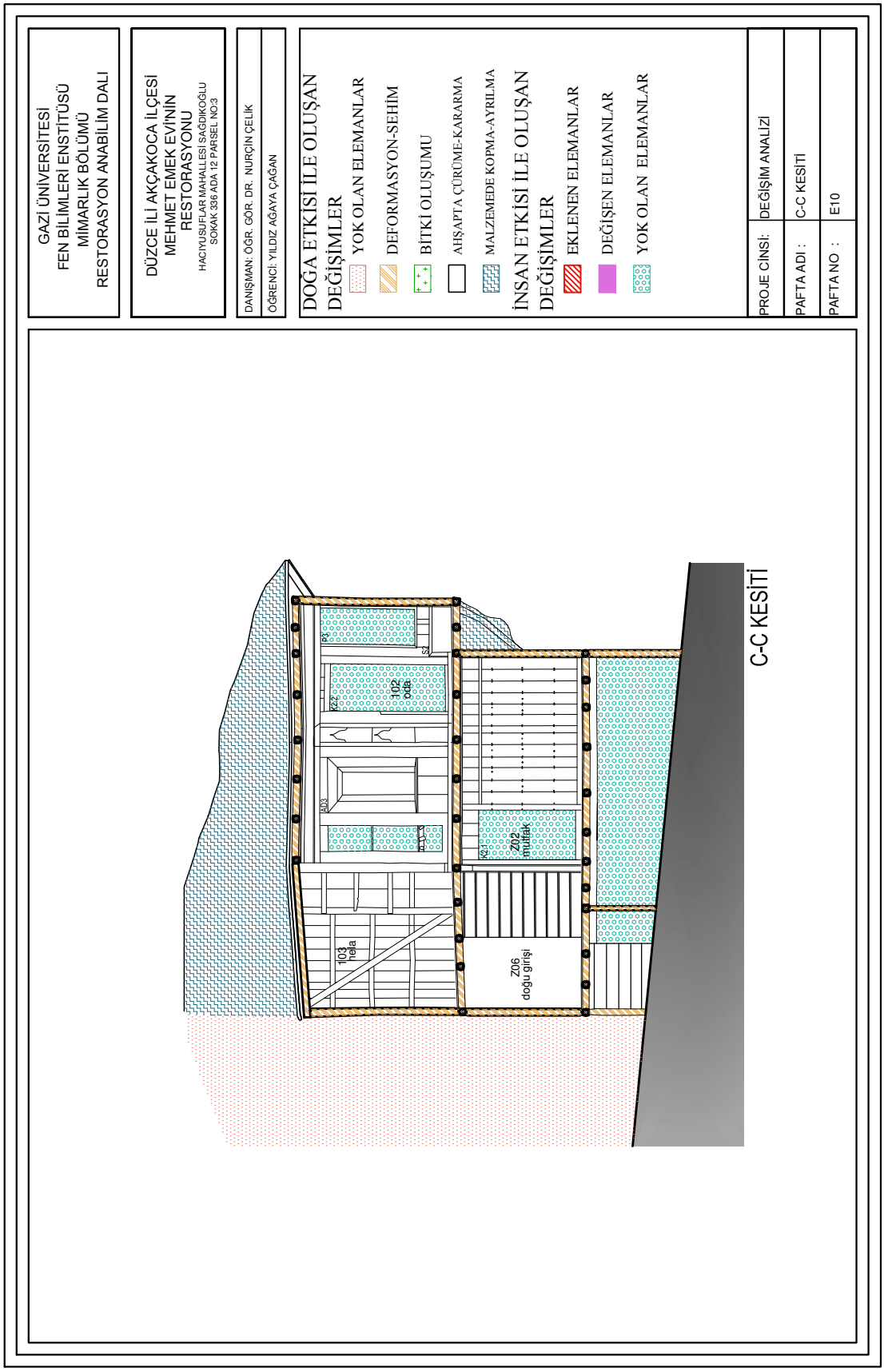

Şekil 3.53. C-C Kesiti (Değişim Analizi)

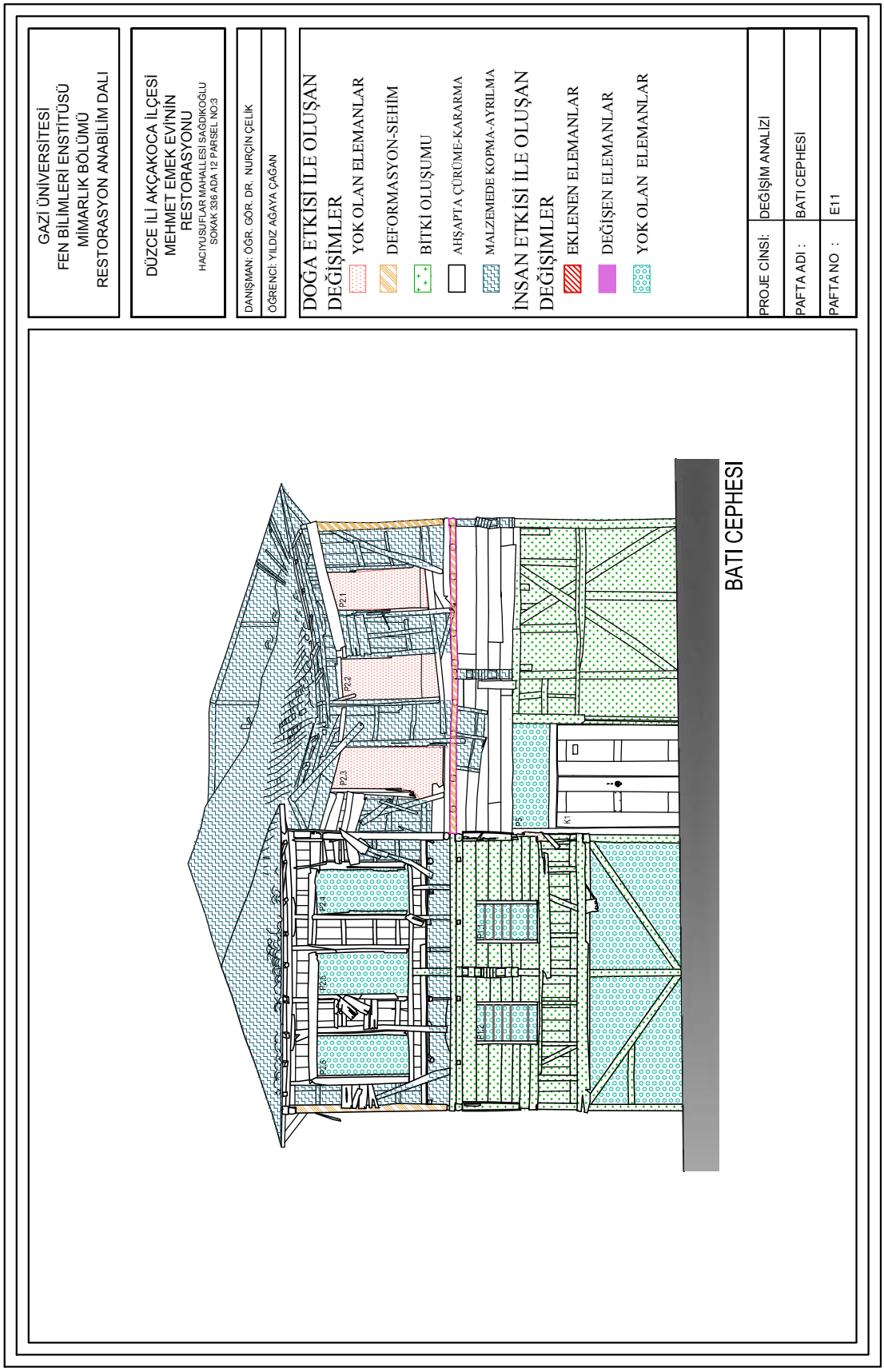

Şekil 3.54 Batı Cephesi (Değişim Analizi)

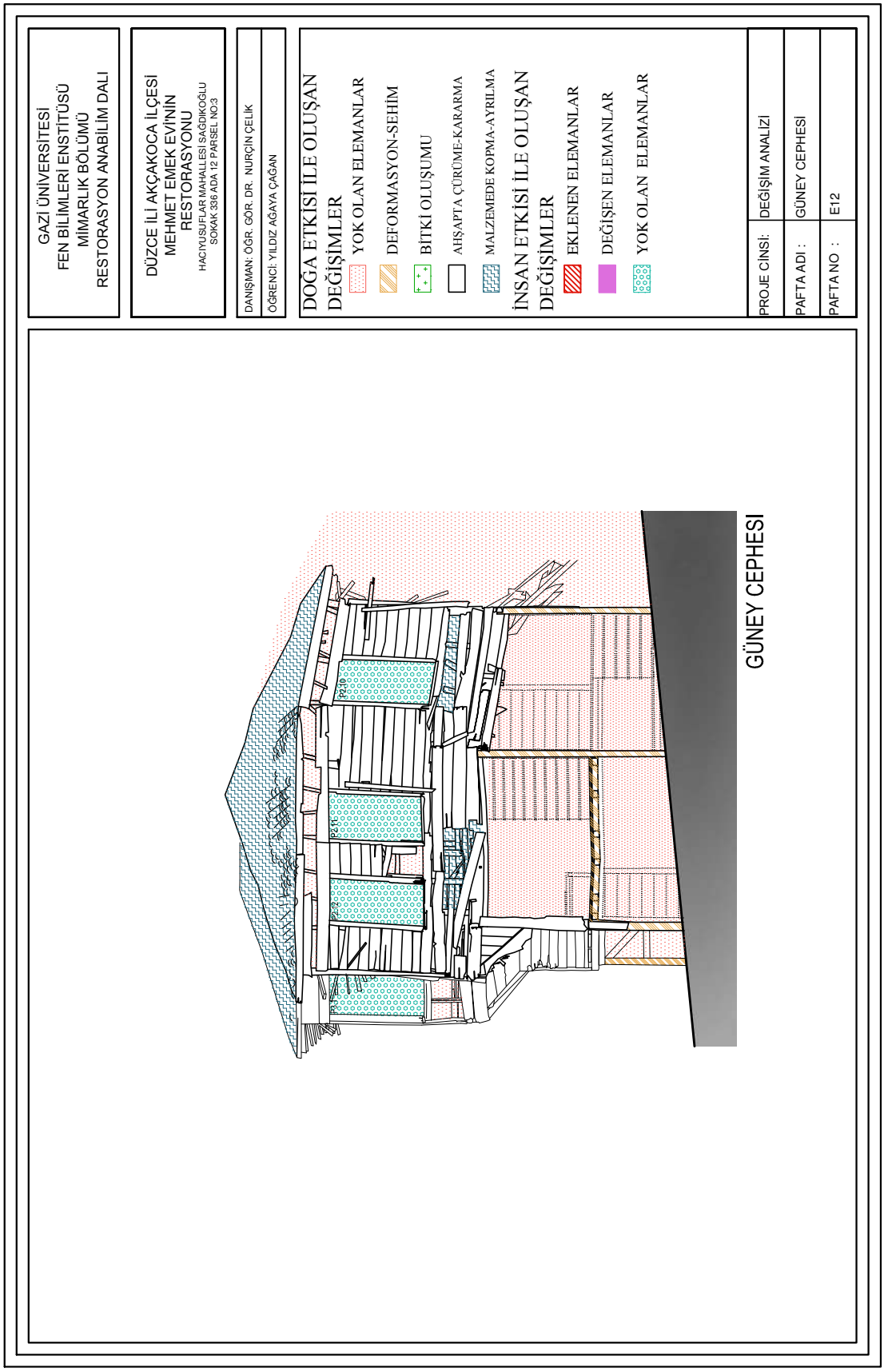

Şekil 3.55 Güney Cephesi (Değişim Analizi)

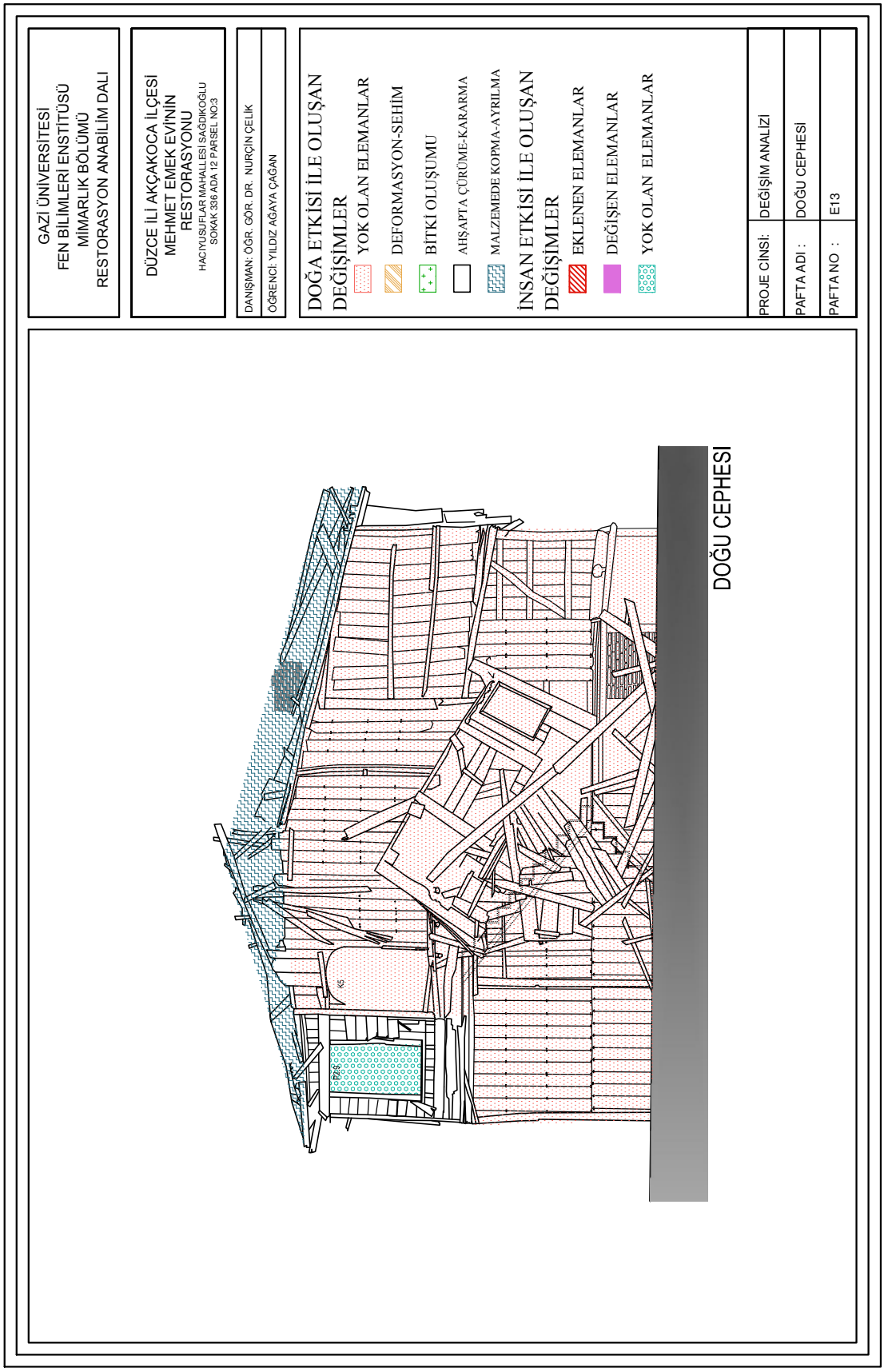

Şekil 3.56 Doğu Cephesi (Değişim Analizi)

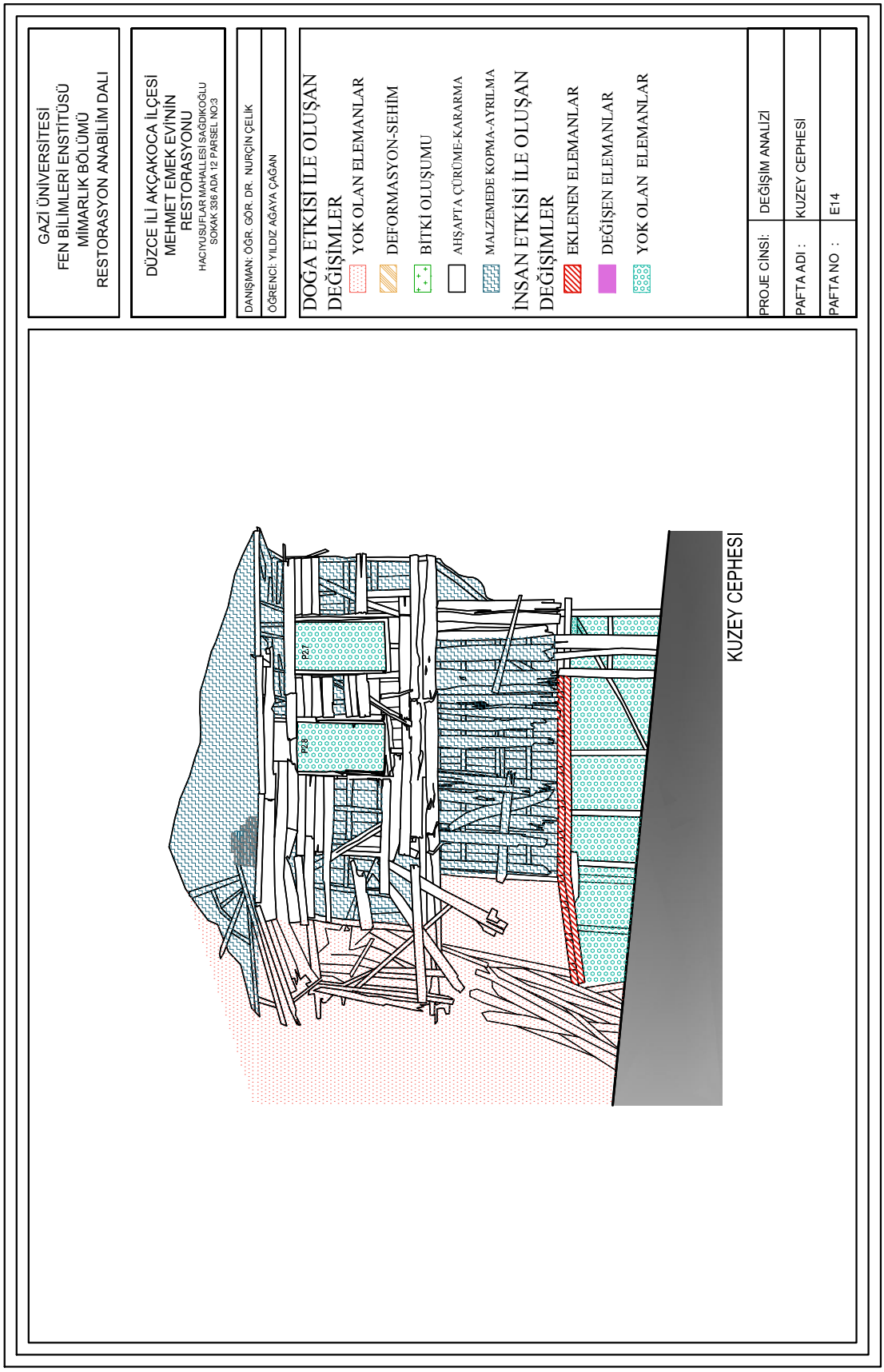

Şekil 3.57 Kuzey Cephesi (Değişim Analizi)

Çizelge 3.1. Batı cephesi mekânı tanımlama tablosu

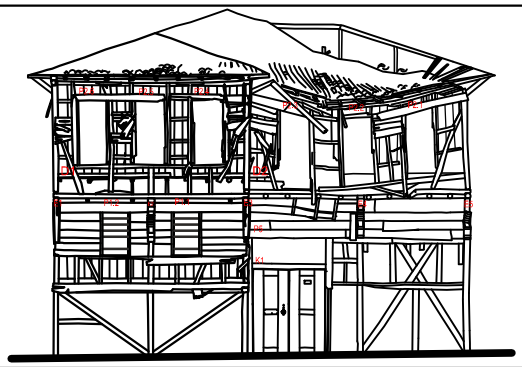

Eserin deniz manzaralı batı cephesi çift kanatlı ahşap giriş kapısı, süslemeli payandaları, testere dişli çıkması ile dikkat çekicidir. Ana giriş kapısının üzerinde bulunan aydınlatma penceresi tamamen yok olmuştur. Küçük mutfak pencerelerinin önünde demir parmaklıklar bulunmaktadır. (Resim 3.4, 3.5)

ZX: ZEMİN NO	X: BOY (cm)	T : TAŞ	KE: KERPİÇ	TS: TATLI SIVA
DX: DUVAR NO	Y: EN (cm)	A : AHŞAP	BS: BALIKSIRTI TUĞ.	AK: AHŞAP KAPLAMA
KX: KAPI NO	Z: KALINLIK (cm)	TL: TUĞLA	D :DOLGUSUZ	AS: ALÇI SIVA
PX: PENCERE NO	H: YÜKSEKLİK (cm)			KA: KAPLAMASIZ

ELEMAN.		FORMU	ÖLÇÜLER				MALZEME										DURUM				RESİM NO:
							TAŞIYICI			DOLGU			YÜZEY								
TAŞIYICI	MİMARİ		X	Y	Z	H	T	A	TL	KE	BS	D	TS	AK	AS	KA	NOTLAR	İYİ	ORTA	KÖTÜ	
D1			468	658	15																3.4 3.5
	P1.1			60		100															3.4 3.5
	P1.2			60		100															3.4 3.5
	P2.4			70		152															3.4 3.5
	P2.5			70		152															3.4 3.5
	P2.6			70		152															3.4 3.5
	E1			15	70	100															3.4 3.132
	E2			15	70	100															3.4 3.132
	E3			15	70	100															3.4 3.132
D2			508	606	15																3.4 3.5
	P5			170		70															3.19
	K1			170		220															3.19 3.99
	P2.1			70		158															3.4 3.5
	P2.2			70		158															3.4 3.5
	P2.3			70		158															3.4 3.5
	E4			15	70	100															3.4 3.132
	E5			15	70	100															3.4 3.132

Çizelge 3.2. Güney cephesi mekânı tanımlama tablosu

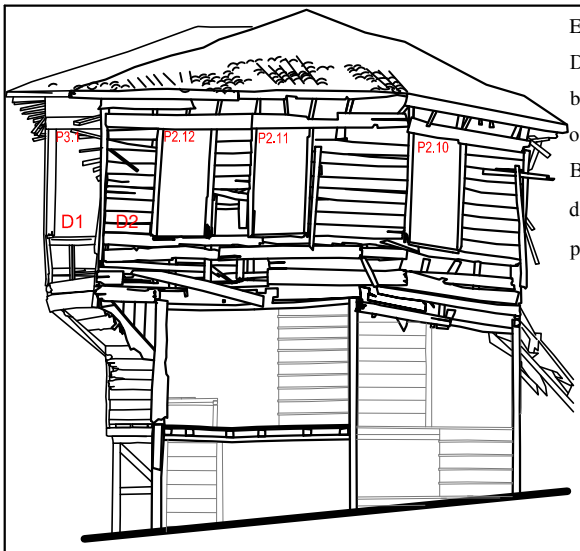

Eserin güney cephesini doğu ve batı kütlesi oluşturmaktadır. Doğu kütlesi şuan tamamen yıkılmıştır. Eski fotoğraflardan bu kütlenin zemin katta sağır, üst katta payandalarla çıkmalı olduğu, kare formlu pencerelere sahip olduğu görülmektedir. Batı kütlesinin zemin katın büyük bir kısmı ahşap dikmeler dışında yok olmuştur. Üst katta ise dikdörtgen formlu ahşap pencereler bulunmaktadır. (Resim 3.6, 3.7)

ZX: ZEMİN NO	X: BOY (cm)	T : TAŞ	KE: KERPİÇ	TS: TATLI SIVA
DX: DUVAR NO	Y: EN (cm)	A : AHŞAP	BS: BALIKSIRTI TUĞ.	AK: AHŞAP KAPLAMA
KX: KAPI NO	Z: KALINLIK (cm)	TL: TUĞLA	D :DOLGUSUZ	AS: ALÇI SIVA
PX: PENCERE NO	H: YÜKSEKLİK (cm)			KA: KAPLAMASIZ

ELEMAN.		FORMU	ÖLÇÜLER				MALZEME										DURUM				RESİM NO:
							TAŞIYICI			DOLGU			YÜZEY								
TAŞIYICI	MİMARİ		X	Y	Z	H	T	A	TL	KE	BS	D	TS	AK	AS	KA	NOTLAR	İYİ	ORTA	KÖTÜ	
D1			81	637	15																3.6 3.7
	P3.1			65		157															3.6 3.7
D2			623	534 629	15																3.6 3.7
	P2.10			70		157															3.6 3.7
	P2.11			70		157															3.6 3.7
	P2.12			70																	3.6 3.7

Çizelge 3.3. Doğu cephesi mekânı tanımlama tablosu

Eserin doğu cephesini oluşturan kütle şu an tamamen yıkılmış durumdadır. Eski fotoğraflardan bu cephenin zemin katının sağır, 1. katının ise çıkma ve kare formlu pencerelere sahip olduğu görülmektedir. Eserin doğu girişi sol köşeden mütevazı bir kapıyladır. Bu kapı şu an yok olmuştur. (Resim 3. 8, 3. 9)

ZX: ZEMİN NO	X: BOY (cm)	T : TAŞ	KE: KERPİÇ	TS: TATLI SIVA
DX: DUVAR NO	Y: EN (cm)	A : AHŞAP	BS: BALIKSIRTI TUĞ.	AK: AHŞAP KAPLAMA
KX: KAPI NO	Z: KALINLIK (cm)	TL: TUĞLA	D :DOLGUSUZ	AS: ALÇI SIVA
PX: PENCERE NO	H: YÜKSEKLİK (cm)			KA: KAPLAMASIZ

ELEMAN.		FORMU	ÖLÇÜLER				MALZEME										DURUM				RESİM NO:
							TAŞIYICI			DOLGU			YÜZEY								
TAŞIYICI	MİMARİ		X	Y	Z	H	T	A	TL	KE	BS	D	TS	AK	AS	KA	NOTLAR	İYİ	ORTA	KÖTÜ	
D1			984	568	15																3.8 3.9
	P2.9			80		151															3.8 3.9
	K5			104		190															3.8 3.9

Çizelge 3.4. Kuzey cephesi mekânı tanımlama tablosu

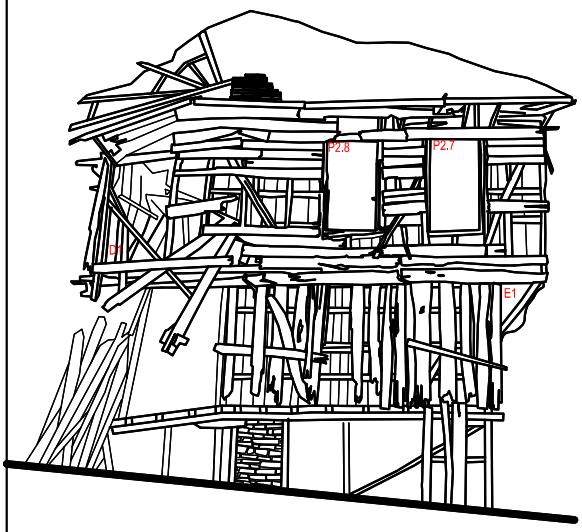

Eserin kuzey cephesi diğer cephelerine oranla daha özensiz ve içe dönüktür. Bu cephede sonradan eklendiği düşünülen ıslak hacimler ve eski resimlerinde görülen şu an yıkılmış durumda olan depo ve balkon bulunmaktadır. (Resim 3.10, 3.11)

ZX: ZEMİN NO	X: BOY (cm)	T : TAŞ	KE: KERPİÇ	TS: TATLI SIVA
DX: DUVAR NO	Y: EN (cm)	A : AHŞAP	BS: BALIKSIRTI TUĞ.	AK: AHŞAP KAPLAMA
KX: KAPI NO	Z: KALINLIK (cm)	TL: TUĞLA	D :DOLGUSUZ	AS: ALÇI SIVA
PX: PENCERE NO	H: YÜKSEKLİK (cm)			KA: KAPLAMASIZ

ELEMAN.		FORMU	ÖLÇÜLER				MALZEME										DURUM				RESİM NO:
							TAŞIYICI			DOLGU			YÜZEY								
TAŞIYICI	MİMARİ		X	Y	Z	H	T	A	TL	KE	BS	D	TS	AK	AS	KA	NOTLAR	İYİ	ORTA	KÖTÜ	
D1			733	592 - 666	15																3.10 3.11
	P2.7			69		139															3.10 3.11
	P2.8			69		139															3.10 3.11
	E1			15	70	100															3.10 3.11

Çizelge 3.5. Z01 mekânı tanımlama tablosu

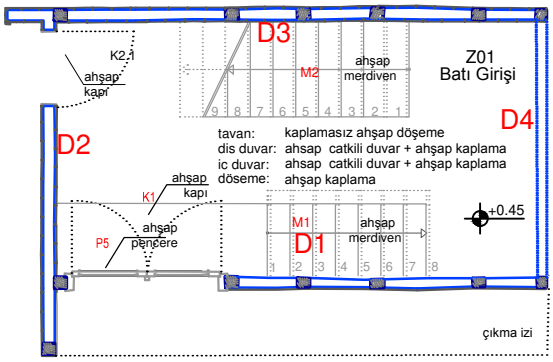

Z01 batı girişi

Bu Mahal'in duvarları büyük ölçüde yok olmasına rağmen ahşap giriş kapısı hâlâ mevcuttur. Ahşap kapı 170/212 ölçülerindedir. Kapının üzerinde mekânı aydınlatmak için bırakılan pencere boşluğu 170/60 ölçülerindedir (Resim 3.19). Giriş kapısının üstünde giriş terası bulunmaktadır (Resim 3.12, 3.16). Mahal'in zemini M1 merdiveni ile yaklaşık 160 cm yükseltilmiştir (Resim 3.18). Bu mahalden mutfağa açılan bir kapı boşluğu (Resim 3.13, 3.26) ve 1. Kata çıkan tek kollu bir merdiven bulunmaktadır (Resim 3.17). Döşeme ahşap kaplamalı tavan kaplamasızdır. Duvarlar ahşap kaplamadır. (Resim 3.12-3.19)

ZX: ZEMİN NO	X: BOY (cm)	T : TAŞ	KE: KERPİÇ	ST: SIKŞTIRILMIŞ TOPRAK
DX: DUVAR NO	Y: EN (cm)	A : AHŞAP	BS: BALIKSIRTI TUĞ.	AK: AHŞAP KAPLAMA
KX: KAPI NO	Z: KALINLIK (cm)	TL: TUĞLA	D:DOLGUSUZ	AS: ALÇI SIVA
PX: PENCERE NO	H: YÜKSEKLİK (cm)			KA: KAPLAMASIZ

ELEMAN.		FORMU	ÖLÇÜLER				MALZEME										DURUM				RESİM NO:
							TAŞIYICI			DOLGU			YÜZEY								
TAŞIYICI	MİMARİ		X	Y	Z	H	T	A	TL	KE	BS	D	ST	AK	AS	KA	NOTLAR	İYİ	ORTA	KÖTÜ	
D1			509	203	15																3.12
	P5			170	15	70															3.12
	K1			170	15	220															3.12
	M1																				3.18
D2			267	203	16																3.13
	K2.1			80	15	184															3.13
D3			507	203	14																3.14
	M2																				3.17
D4			268	202	15												Duvar tamamen yıkılmış				3.15
DÖŞEME KAPLAMASI																					3.16
TAVAN KAPLAMASI																					3.111

Çizelge 3.6. Z02 mekânı tanımlama tablosu

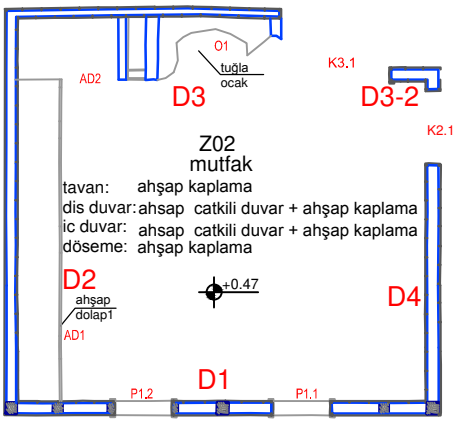

Z02 mutfak

Bu Mahal'in tavanında çökmeye, zemininde yükselme rastlanmıştır. Mahalde bulunan ocakta da çökmeler mevcuttur. Mahal'in sokak cephesinde 70/105 ölçülerinde 2 adet pencere bulunmaktadır. Pencerelerin önünde yatay demir parmaklıklar bulunmaktadır (Resim 3.20). Mahal'in diğer duvarında lâmbalıklar ve yerden 30 cm yüksekte, 145 cm yükseklikte dolap bulunmaktadır (Resim 3.22 3.24). Döşeme tavan ve duvarlar ahşap kaplamadır. Mahal'i doğu ve batı girişine bağlayan kapı boşluklar bulunmaktadır. (Resim 3.20-3.27)

ZX: ZEMİN NO	X: BOY (cm)	T : TAŞ	KE: KERPİÇ	TS: TATLI SIVA
DX: DUVAR NO	Y: EN (cm)	A : AHŞAP	BS: BALIKSIRTI TUĞ.	AK: AHŞAP KAPLAMA
KX: KAPI NO	Z: KALINLIK (cm)	TL: TUĞLA	D :DOLGUSUZ	AS: ALÇI SIVA
PX: PENCERE NO	H: YÜKSEKLİK (cm)			KA: KAPLAMASIZ

ELEMAN.		FORMU	ÖLÇÜLER				MALZEME										DURUM				RESİM NO:
							TAŞIYICI			DOLGU			YÜZEY								
TAŞIYICI	MİMARİ		X	Y	Z	H	T	A	TL	KE	BS	D	TS	AK	AS	KA	NOTLAR	İYİ	ORTA	KÖTÜ	
D1			435	199	15																3.20
	P1.1			60		100															3.20
	P1.2			60		100															3.20
D2			408	199	15																3.21
	AD1			340	46	192															3.123
D3			279	199	10																3.22
	K3.1			114		187															3.22
	O1			130		192															3.22
	AD2																				3.124
D3-2			38	198	15																3.22
D4			342	199	16																3.23
	K2.1			77		186															3.26
DÖŞEME KAPLAMASI			408	435	18																3.23
TAVAN KAPLAMASI			408	435	17																3.113

Çizelge 3.7. Z03 mekânı tanımlama tablosu

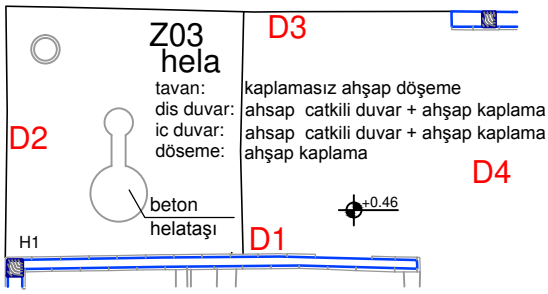

Z03 ıslak hacim

Islak hacmin dış duvarları tamamen yıkılmıştır. (Resim3.28-3.33) Çimento harçlı helâ taşına rastlanmıştır.

ZX: ZEMİN NO	X: BOY (cm)	T : TAŞ	KE: KERPİÇ	TS: TATLI SIVA
DX: DUVAR NO	Y: EN (cm)	A : AHŞAP	BS: BALIKSIRTI TUĞ.	AK: AHŞAP KAPLAMA
KX: KAPI NO	Z: KALINLIK (cm)	TL: TUĞLA	D :DOLGUSUZ	AS: ALÇI SIVA
PX: PENCERE NO	H: YÜKSEKLİK (cm)			KA: KAPLAMASIZ

ELEMAN.		FORMU	ÖLÇÜLER				MALZEME										DURUM				
							TAŞIYICI			DOLGU			YÜZEY								
TAŞIYICI	MİMARİ		X	Y	Z	H	T	A	TL	KE	BS	D	TS	AK	AS	KA	NOTLAR	İYİ	ORTA	KÖTÜ	RESİM NO:
D1			160	199	10																3.28
D2			175	199													Duvar tamamen yıkılmış				3.29
D3			160	199													Duvar tamamen yıkılmış				3.31
D4			175	199													Duvar tamamen yıkılmış				3.30
DÖŞEME KAPLA.			160	175	18																3.31
	H1		40	80																	3.32
TAVAN KAPLAMASI			160	175	17																3.29

Çizelge 3.8. Z04 mekânı tanımlama tablosu

Z04 depo

Mahal tamamen yok olmuştur.

ZX: ZEMİN NO	X: BOY (cm)	T : TAŞ	KE: KERPİÇ	ST: SIKŞTIRILMIŞ TOPRAK
DX: DUVAR NO	Y: EN (cm)	A : AHŞAP	BS: BALIKSIRTI TUĞ.	AK: AHŞAP KAPLAMA
KX: KAPI NO	Z: KALINLIK (cm)	TL: TUĞLA	D :DOLGUSUZ	AS: ALÇI SIVA
PX: PENCERE NO	H: YÜKSEKLİK (cm)			KA: KAPLAMASIZ

ELEMAN.		FORMU	ÖLÇÜLER				MALZEME										DURUM				RESİM NO:
							TAŞIYICI			DOLGU			YÜZEY								
TAŞIYICI	MİMARİ		X	Y	Z	H	T	A	TL	KE	BS	D	ST	AK	AS	KA	NOTLAR	İYİ	ORTA	KÖTÜ	
D1			287	199													Mahal tamamen yıkılmış				
D2			475	199													Mahal tamamen yıkılmış				
D3			287	199													Mahal tamamen yıkılmış				
D4			475	199													Mahal tamamen yıkılmış				
DÖŞEME KAPLAMASI			287	475	18												Mahal tamamen yıkılmış				
TAVAN KAPLAMASI			287	475	17																

Çizelge 3.9. Z05 mekânı tanımlama tablosu

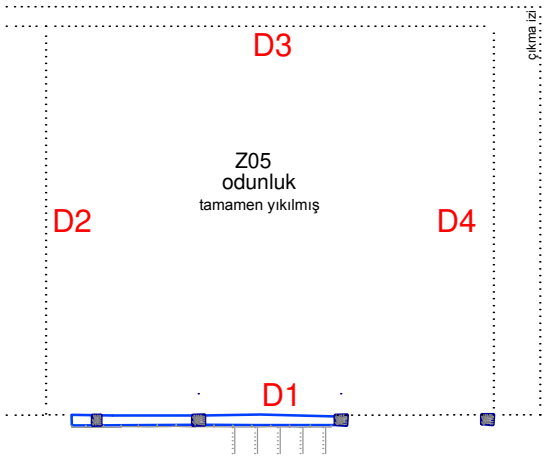

Z05 odunluk

Mahal tamamen yok olmuştur.

ZX: ZEMİN NO	X: BOY (cm)	T : TAŞ	KE: KERPİÇ	ST: SIKŞTIRILMIŞ TOPRAK
DX: DUVAR NO	Y: EN (cm)	A : AHŞAP	BS: BALIKSIRTI TUĞ.	AK: AHŞAP KAPLAMA
KX: KAPI NO	Z: KALINLIK (cm)	TL: TUĞLA	D :DOLGUSUZ	AS: ALÇI SIVA
PX: PENCERE NO	H: YÜKSEKLİK (cm)			KA: KAPLAMASIZ

ELEMAN.		FORMU	ÖLÇÜLER				MALZEME										DURUM				RESİM NO:
							TAŞIYICI			DOLGU			YÜZEY								
TAŞIYICI	MİMARİ		X	Y	Z	H	T	A	TL	KE	BS	D	ST	AK	AS	KA	NOTLAR	İYİ	ORTA	KÖTÜ	
D1			474	199													Mahal tamamen yıkılmış				
D2			430	199													Mahal tamamen yıkılmış				
D3			474	199													Mahal tamamen yıkılmış				
D4			433	199													Mahal tamamen yıkılmış				
DÖŞEME KAPLAMASI			474	430	18																
TAVAN KAPLAMASI			474	430	17												Mahal tamamen yıkılmış				

Çizelge 3.10. Z06 mekânı tanımlama tablosu

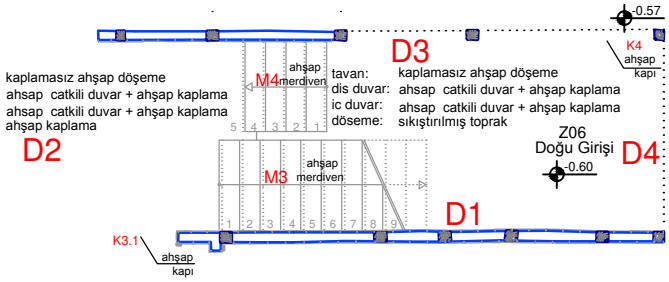

Z06 doğu girişi

Bu Mahal'in duvar kaplamalarının büyük bir kısmı ve kapısı yok olmuştur. Bu mahal M4 merdiveni ile 105 cm yükseltilmiştir. Döşeme kısmen ahşap kaplamalı, tavan kaplamasızdır. Duvarlar ahşap kaplamadır. Bu Mahal'i 106 Sofa Mahal'ine bağlayan M3 Merdiveni bulunmaktadır. (Resim 3.34-3.37)

ZX: ZEMİN NO	X: BOY (cm)	T : TAŞ	KE: KERPİÇ	ST: SIKIŞTIRILMIŞ TOPRAK
DX: DUVAR NO	Y: EN (cm)	A : AHŞAP	BS: BALIKSIRTI TUĞ.	AK: AHŞAP KAPLAMA
KX: KAPI NO	Z: KALINLIK (cm)	TL: TUĞLA	D :DOLGUSUZ	AS: ALÇI SIVA
PX: PENCERE NO	H: YÜKSEKLİK (cm)			KA: KAPLAMASIZ

ELEMAN.		FORMU	ÖLÇÜLER				MALZEME										DURUM				RESİM NO:
							TAŞIYICI			DOLGU			YÜZEY								
TAŞIYICI	MİMARİ		X	Y	Z	H	T	A	TL	KE	BS	D	ST	AK	AS	KA	NOTLAR	İYİ	ORTA	KÖTÜ	
D1			555	197	15																3.34
	K3.1			114		187															3.27
	M3																				3.107 3.108
D1-2			132	197	10																
D2			175	197													Duvar tamamen yıkılmış				3.35
D3			809,6	198	10																3.36
	M4																				3.35
D4			226	198													Duvar tamamen yıkılmış				3.37
DÖŞEME KAPLAMASI			809,6	226	18																3.109
TAVAN KAPLAMASI			809,6	226	17																3.35

Çizelge 3.11. 101 mekânı tanımlama tablosu

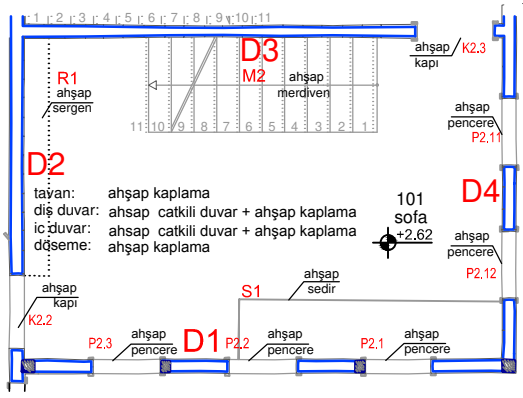

101 Sofa

Bu sofanın içe bakan duvarları sağlamdır, dışa bakan duvarların ise büyük bir kısmı yıkılmıştır. Sofa kapalı çıkması ile sokağa uzanmış, batı cephesinde bulunan girişe saçak görevini üstlenmiş, 5 adet ½ oranında dikdörtgen giyotin pencereyle ferah bir mekân haline gelmiştir. Sofada bulunan 11 basamaklı tek kollu M2 merdiveniyle zemin kata inilmektedir. Çıkmanın bulunduğu duvarda 70cm genişliğinde 30cm yüksekliğinde ahşap sedir bulunmaktadır (Resim 3.46) Merdivenin tam karşısında kapı hizasında sergen bulunmaktadır. (Resim 3.47) Kapı boşluklarıyla 106 nolu sofaya ve 102 nolu odaya geçilebilmektedir. Kapıların kasaları mevcuttur fakat kanatları sökülmüştür. (Resim 3.45) Döşeme tavan ve duvarlar ahşap kaplamadır. (Resim 3.38- 3.47)

ZX: ZEMİN NO	X: BOY (cm)	T : TAŞ	KE: KERPİÇ	TS: TATLI SIVA
DX: DUVAR NO	Y: EN (cm)	A : AHŞAP	BS: BALIKSIRTI TUĞ.	AK: AHŞAP KAPLAMA
KX: KAPI NO	Z: KALINLIK (cm)	TL: TUĞLA	D :DOLGUSUZ	AS: ALÇI SIVA
PX: PENCERE NO	H: YÜKSEKLİK (cm)			KA: KAPLAMASIZ

ELEMAN.		FORMU	ÖLÇÜLER				MALZEME									DURUM				RESİM NO:
							TAŞIYICI			DOLGU			YÜZEY							
TAŞIYICI	MİMARİ		X	Y	Z	H	T	A	TL	KE	BS	D	TS	AK	AS	KA	NOTLAR	İYİ	ORTA	KÖTÜ	
D1			508	255	15																3.38
	P2.1			70		152															3.42
	P2.2			70		152															3.43
	P2.3			70		152															3.44
	S1		279	80	36																3.46
D2			343	257	15																3.39
	K2.2			78		197															3.45
	R1		251	25		10															3.47
D3			215	252	15																3.40
	M2																				3.105 3.106
	K2.3			65		200															3.85
D4			343	257	15																3.41
	P2.11			69		151															3.89
	P2.12			69		151															3.90
DÖŞEME KAPLAMASI			510	343	17																3.110
TAVAN KAPLAMASI			510	343	17																3.114

Çizelge 3.12. 102 mekânı tanımlama tablosu

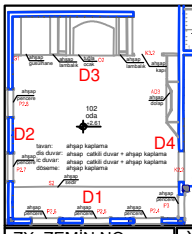

102 Oda

Bu oda eğim yönündeki konumuyla manzaraya yönelmiş, bu durum odayı yapının en önemli Mahal'i haline getirmiştir. Oda kapalı çıkması ile sokağa uzanmış, 6 adet ½ oranında dikdörtgen giyotin pencereyle ferah bir mekân haline gelmiştir. Pencereler, üst hizalarında bulunan sergenle bir bütünlük arz eder. Çıkmanın bulunduğu duvarda 80cm genişliğinde 30cm yüksekliğinde ahşap sedir bulunmaktadır (Resim 3.62). Çıkmanın tam karşısındaki duvarda, ortada ocak, yanlarda lâmbalık solda gusulhane ve sağda 103 nolu mekâna açılan bir kapı boşluğu bulunmaktadır (Resim 3.50). Diğer iç duvarda lâmbalıklı, köşesi 45 derece açılı biten, el yapımı dolap ve aynalık bulunmaktadır (Resim 3.51). Döşeme tavan ve duvarlar ahşap kaplamadır. (Resim 3.48-3.62)

ZX: ZEMİN NO	X: BOY (cm)	T : TAŞ	KE: KERPİÇ	TS: TATLI SIVA
DX: DUVAR NO	Y: EN (cm)	A : AHŞAP	BS: BALIKSIRTI TUĞ.	AK: AHŞAP KAPLAMA
KX: KAPI NO	Z: KALİNLİK (cm)	TL: TUĞLA	D :DOLGUSUZ	AS: ALÇI SIVA
PX: PENCERE NO	H: YÜKSEKLİK (cm)			KA: KAPLAMASIZ

ELEMAN.		FORMU	ÖLÇÜLER				MALZEME										DURUM				RESİM NO:
							TAŞIYICI			DOLGU			YÜZEY								
TAŞIYICI	MİMARİ		X	Y	Z	H	T	A	TL	KE	BS	D	TS	AK	AS	KA	NOTLAR	İYİ	ORTA	KÖTÜ	
D1			430,8	256	15																3.48
	P2.4			70		152															3.52
	P2.5			70		152															3.53
	P2.6			70		152															3.54
	S2		430,8	80	36																3.62
D2			525	252	15																3.49
	P2.7			69		139															3.55
	P2.8			69		139															3.56
D3			215	252	15																3.50
	O2		182	232	100																3.60
	G1		120	232	100																3.58
D3-2			119	252	5																3.50
	K3.2			65		200															3.59
D4			215	252	15																3.51
	P3			59		149															3.58
	K2.2			78		197															3.51
	AD3			226	30	231															3.61
DÖŞEME KAPLAMASI			431	525	17																3.49
TAVAN KAPLAMASI			431	425	17																3.116

Çizelge 3.13. 103 mekânı tanımlama tablosu

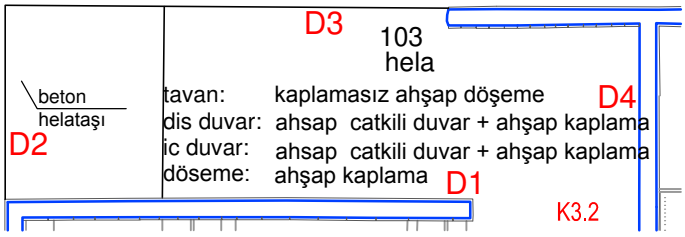

103 hela

Bu mahal oldukça harap haldedir. Dış duvarları ve tavanının büyük bir kısmı yıkılmıştır. Mahal zeminin bir bölümünde çimentolu tesviyeye rastlanmıştır. (Resim 3.63-3.66)

ZX: ZEMİN NO	X: BOY (cm)	T : TAŞ	KE: KERPİÇ	TS: TATLI SIVA
DX: DUVAR NO	Y: EN (cm)	A : AHŞAP	BS: BALIKSIRTI TUĞ.	AK: AHŞAP KAPLAMA
KX: KAPI NO	Z: KALINLIK (cm)	TL: TUĞLA	D :DOLGUSUZ	AS: ALÇI SIVA
PX: PENCERE NO	H: YÜKSEKLİK (cm)			KA: KAPLAMASIZ

ELEMAN.		FORMU	ÖLÇÜLER				MALZEME										DURUM				RESİM NO:
							TAŞIYICI			DOLGU			YÜZEY								
TAŞIYICI	MİMARİ		X	Y	Z	H	T	A	TL	KE	BS	D	TS	AK	AS	KA	NOTLAR	İYİ	ORTA	KÖTÜ	
D1			315	250	15																3.63
D1-2			119	252	5																3.63
	K3.2			65		200															3.59
D2			122	250	15												Duvar tamamen yıkılmış				3.64
D3			431	251	14																3.65
D4			232	251	15																3.66
DÖŞEME KAPLAMASI			431	122	18																3.65
TAVAN KAPLAMASI			431	122	17																3.65

Çizelge 3.14. 104 mekânı tanımlama tablosu

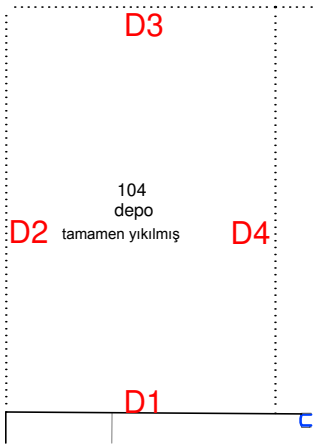

104 Depo

Mahal tamamen yok olmuştur.

ZX: ZEMİN NO	X: BOY (cm)	T : TAŞ	KE: KERPİÇ	TS: TATLI SIVA
DX: DUVAR NO	Y: EN (cm)	A : AHŞAP	BS: BALIKSIRTI TUĞ.	AK: AHŞAP KAPLAMA
KX: KAPI NO	Z: KALINLIK (cm)	TL: TUĞLA	D :DOLGUSUZ	AS: ALÇI SIVA
PX: PENCERE NO	H: YÜKSEKLİK (cm)			KA: KAPLAMASIZ

ELEMAN.		FORMU	ÖLÇÜLER				MALZEME										DURUM				RESİM NO:
							TAŞIYICI			DOLGU			YÜZEY								
TAŞIYICI	MİMARİ		X	Y	Z	H	T	A	TL	KE	BS	D	TS	AK	AS	KA	NOTLAR	İYİ	ORTA	KÖTÜ	
D1			285	250	14												Mahal tamamen yıkılmış				
D2			475	251													Mahal tamamen yıkılmış				
D3			285	251													Mahal tamamen yıkılmış				
D4			475	251													Mahal tamamen yıkılmış				
DÖŞEME KAPLAMASI			475	285	18																
TAVAN KAPLAMASI			475	285	17																

Çizelge 3.15. 105 mekânı tanımlama tablosu

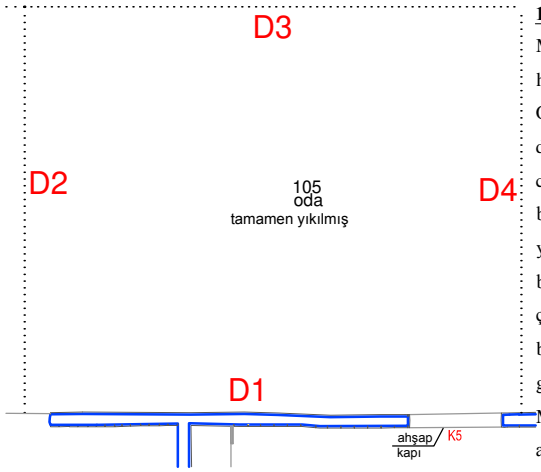

105 Oda

Mahal tamamen yok olmuştur. Eski fotoğraflarda da oldukça harap haldedir. Zemininde ve tavanında yer yer çökmeler görünmektedir. Odaya kemerli bir kapı boşluğundan girilmektedir. Odanın içinden depoya açılan bir kapı boşluğu bulunmaktadır (Resim 3.68). Odanın 2 cephesinde ~70 cm genişliğinde ~30 cm yüksekliğinde sedirler bulunmaktadır (Resim 3.76). D2 duvarının ortasında üçgen alınlı yaşmaklı ocak, yanında lâmbalık (Resim 3.71) ve gusulhane bulunmaktadır (Resim 3.72). Ocağın diğer yanındaki duvar tamamen çökmüştür. Odanın diğer cephesinde ise kapakları sökülmüş, boydan boya bir dolap bulunmaktadır (Resim 3.73). Mahal 6 adet kare formlu giyotin pencereyle hem doğudan hem de güneyden güneş almaktadır. Mahal'in duvarlarında pencerelerin 15 cm kadar üzerinde yer yer ahşap süslemelere rastlanmaktadır. (Resim 3.79). Mahal'in güney cephesinde ~50 cm derinliğinde kapalı çıkma görülmektedir. Döşeme tavan ve duvarlar ahşap kaplamadır. (Resim 3.67-3.79)

ZX: ZEMİN NO	X: BOY (cm)	T : TAŞ	KE: KERPİÇ	TS: TATLI SIVA
DX: DUVAR NO	Y: EN (cm)	A : AHŞAP	BS: BALIKSIRTI TUĞ.	AK: AHŞAP KAPLAMA
KX: KAPI NO	Z: KALINLIK (cm)	TL: TUĞLA	D :DOLGUSUZ	AS: ALÇI SIVA
PX: PENCERE NO	H: YÜKSEKLİK (cm)			KA: KAPLAMASIZ

ELEMAN.		FORMU	ÖLÇÜLER				MALZEME										DURUM				RESİM NO:
							TAŞIYICI			DOLGU			YÜZEY								
TAŞIYICI	MİMARİ		X	Y	Z	H	T	A	TL	KE	BS	D	TS	AK	AS	KA	NOTLAR	İYİ	ORTA	KÖTÜ	
D1			526	250	15												Mahal tamamen yıkılmış				3.67
	K5			104		190															3.84
D2			430	250													Mahal tamamen yıkılmış				3.68
D3			526	250													Mahal tamamen yıkılmış				3.69
D4			430	250													Mahal tamamen yıkılmış				3.70
DÖŞEME KAPLAMASI			526	430	18																3.68
TAVAN KAPLAMASI			526	430	17																3.112

Çizelge 3.16. 106 mekânı tanımlama tablosu

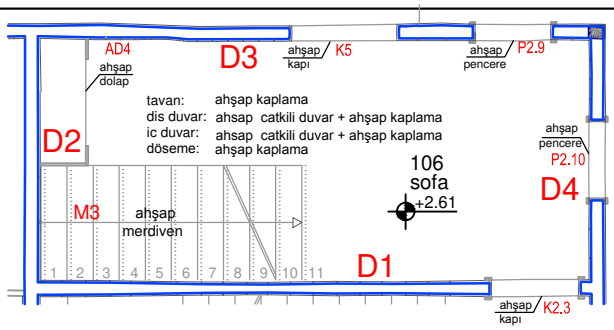

106 Sofa

Bu Mahal'i biri doğuya diğeri güneye bakan 2 pencereyle aydınlanmaktadır. Mahalde tek kollu 11 basamaklı bir merdiven ve vestiyer vazifesi gören bir dolap bulunmaktadır (Resim 3.90). Döşeme tavan ve duvarlar ahşap kaplamadır. (Resim 3.80-3.90)

ZX: ZEMİN NO	X: BOY (cm)	T : TAŞ	KE: KERPİÇ	TS: TATLI SIVA
DX: DUVAR NO	Y: EN (cm)	A : AHŞAP	BS: BALIKSIRTI TUĞ.	AK: AHŞAP KAPLAMA
KX: KAPI NO	Z: KALINLIK (cm)	TL: TUĞLA	D :DOLGUSUZ	AS: ALÇI SIVA
PX: PENCERE NO	H: YÜKSEKLİK (cm)			KA: KAPLAMASIZ

ELEMAN.		FORMU	ÖLÇÜLER				MALZEME										DURUM				RESİM NO:
							TAŞIYICI			DOLGU			YÜZEY								
TAŞIYICI	MİMARİ		X	Y	Z	H	T	A	TL	KE	BS	D	TS	AK	AS	KA	NOTLAR	İYİ	ORTA	KÖTÜ	
D1			505	250	15																3.80
	K2.3			80		200															3.85
	M3																				3.107 3.108
D2			223	250																	3.81
	AD5			116	45	230															3.88 3.127
D3			505	250																	3.82
	P2.9			80		151															3.86
	K5			104		190															3.84
D4			220	250																	3.83
	P2.10			70		157															3.87
DÖŞEME KAPLAMASI			505	223	18																3.81
TAVAN KAPLAMASI			505	223	17																3.81

4. KARŞILAŞTIRMALI ÇALIŞMA

Karşılaştırmalı çalışmanın 1. Kısmında Türk Evleri'nin oluşumu ve özelliklerine değinilmiş 2. Kısmın da ise Mehmet Emek Evi'nin Geleneksel Akçakoca Evleri ile karşılaştırılması yapılarak restitüsyon çizimlerine alt yapı oluşturulmuştur.

4.1. Geçmişten Günümüze Türk Evi Kavramı

Bu bölümde Anadolu'da konut mimarisinin oluşumundan başlanarak, Türk Evi kavramının oluşumu ve Türk Evi'nin özelliklerine değinilmiştir.

4.1.1. Anadolu'da " Türk Evi " kavramının oluşumu ve özellikleri

Bu bölümde Anadolu'ya göç eden Türkler'in, burayı yurt olarak benimsemesinden sonra kendi kültürleri ile Anadolu'da mevcut kültürlerin bir sentezi halinde oluşturdukları kendilerine özgü mimari anlayışın oluşma süreci tespit edilecektir.

4.1.2. Erken dönem ilk Türk yerleşimleri

Yazılı veya görsel kaynaklara tam olarak dayandırılamasa da, göçebe bir toplum olan Türklerin Anadolu toprakları ile ilk tanışmalarından itibaren, gerek Anadolu'da mevcut yerleşik toplumların konut anlayışları gerekse de göç yolları üzerinde etkileşim kurulan bölgelerde görülen konut anlayışlarından etkilenmemiş olmalarını söylemek elbette ki mümkün değildir. Göç ettikleri ve ele geçirdikleri kentlerde önceleri kısmen mevcut konutları kullanan Türkler, daha çok kent surları bitişiğinde yurt edinmeyi tercih etmişlerdir [Kuban, 1995, Soysal, 1997].

Yurt ve çadır kavramından kent ve konut kavramına geçişte evlerin ana malzemesinin göçerlerin ruhuna ve yaşam felsefelerine uygun bir biçimde daha hafif, hızlı kullanılan bir malzeme olan ahşap olacağını düşünmek gerekmektedir. Ancak kısmen, yerel dinamiklerden de etkilenerek, Anadolu'da binlerce yıldır kullanılan malzeme olan kerpiçten evler de inşa etmeleri de muhtemeldir. Türk kent kültürünün

Anadolu'da gelişiminin ilerlemesi Selçukluların bu topraklarda iyice yayılması ve yurt edinmesinin ardından hızlanmıştır. Kent ve konut dokusunun yerleşmesini sekteye uğratan Moğol istilasının ve İlhanlı egemenliğinin ardından gelen Beylikler Dönemi'nde, kimi büyük beyliklerin önemli kentlerinde mimari açıdan büyük gelişmeler sağlandığı, bu dönemden günümüze kalan anıtsal yapılar kaynak gösterilerek söylenebilir. Amasya, Manisa, Bursa ve Kastamonu gibi şehirler bu açıdan değerlendirilebilecek şehirlerdir. Bu dönemde inşa edilen konutlar için yerel dinamikler ile Mezopotamya ve Suriye etkilerinin Türk yaşam tarzı ile harmanlandığı bir konut tipi denilebilir [Kuban, 1995].

4.1.3. Osmanlı döneminin başlangıcı ve Türk Evi'nin oluşum süreci

Osmanlılar için de henüz bir beylik olduğu dönemlerde göçebe yaşantısından kaynaklanan alışkanlıkların devam ettiği, ancak sonraları yeni kentler ele geçirdikçe yerleşik düzene ayak uydurmaya başlayarak yavaş yavaş kendi yerleşik kültürlerini oluşturduklarını söylemek mümkündür. Osmanlı kültürünün oluşmaya başlaması ile ele geçirilen kentlerin dokusu yenilenmeye başlamış, kendi yaşam felsefeleri doğrultusunda gerekli dönüşümü sağlamış olmalıdırlar. Yaklaşık olarak 12. yüzyıldan 16. yüzyıla kadar süren bir gelişme devresinden sonra Türk Evi'nin yapısının oturmaya başladığı söylenebilir [Kuban, 1995]. Osmanlıların kendi mimari karakterlerinin oturma sürecini ancak günümüze ulaşabilen anıtsal yapılardan takip edebilmekteyiz. Bu dönemdeki değişim ve etkileşimler, bu eserlerden rahatlıkla gözlenebilmektedir, fakat konut mimarisindeki değişimi gösterebilecek herhangi bir somut belge bulunmamaktadır. Sadece 14. yüzyılda inşa edilen anıtsal yapılardaki Bizans etkileşimleri ile 15. Yüzyıldaki Osmanlı mimari geleneğinin oluşmaya başladığı dönem yapıları arasındaki farkı gözlemleyerek fikir yürütme şansımız bulunmaktadır. Bu bakış açısıyla düşünüldüğünde, klasik biçimiyle Türk Evi kavramının 15. yüzyıl ortalarından itibaren oluştuğunu söyleyebiliriz [Günay, 1998]. Bu dönem konutlarının tasarım ilkelerini çözmeye çalışırsak; birkaç pencere dışında sokağa kapalı veya bahçe duvarları içerisinde avluya açılan bir konut yapısı olduğunu söylemek mümkün olabilir. Yapıların taş veya kerpiçten inşa edilmiş olmaları muhtemeldir. Genelde tek katlı olduğu düşünülen evlerin, bir zenginlik

göstergesi olarak Timur devrinden sonra iki katlı olarak yapılmaya başlandığı görüşü bulunmaktadır [Kuban, 1995]. Diğer bir görüşe göre ise 15. ve 16. yüzyıllarda tek katlı olan evde kışlık bir asma kat bulunmakta; ikinci kata geçiş 17. yüzyıldan itibaren belirginleşmektedir [Günay, 1998]. Sonuç olarak, elde görsel veya fiziksel herhangi bir kaynak bulunmayan bu dönemin konut mimarisi hakkında ancak çeşitli veriler göz önünde bulundurularak fikir yürütme şansı bulunmaktadır. Bütün bu evrelerin geçirilmesinden sonra belli bir yapıya oturan ve artık Türk Evi statüsünü kazanan konut mimarimizde belli esaslar hüküm sürmektedir. Bu esaslar yaklaşık olarak 16. yüzyıldan 18. yüzyıl ortalarına kadar geçen dönem içerisinde konut mimarisinde egemen olmuş, yapılan tüm konutlar sahibinin ihtiyaçları ve yapıldığı çevrenin doğal ve fiziksel özellikleri de göz önünde bulundurularak bu esaslar çerçevesinde inşa edilmişlerdir. Ancak Türk Evi'nin plân ve cephesini oluşturan bu esaslar konusunda da çeşitli görüşler bulunmaktadır. Örneğin Esin'e göre, Türk Evi'nin kökeni Orta Asya'dadır [Esin, 1976]. Çinlilerden alınan geleneklerin Uygurlar üzerinden Anadolu'ya taşınarak Türk Evi'ne geçtiğini savunur. Arel ise, taş duvarlı ve cephesi dışa kapalı kat üzerinde birinci kat yapılmasını, Orta Asya geleneğinin uzantısı ve savunma amaçlı yapı yapma isteği olarak yorumlamaktadır [Arel, 1982]. Eruzun, çadır yaşamının temel ilkelerinin yerleşik hayata geçildikten sonra da sürdürüldüğünü belirtirken [Soygeniş, 1995], Kazmaoğlu ve Tanyeli, Osmanlı kültürü ile Anadolu sosyo-kültürel yapısını birleşimi olan Türk Evi'nin temel biriminin oda olduğunu savunur [Kazmaoğlu ve Tanyeli, 1978]. Orta sofanın, otantik geleneğin bir kültürel mekân kavrayış biçimi olarak yansıdığı ihtimali üzerinde duran, ancak yine de orta sofanın toplumdaki kültürel değişimlerle oluştuğunu savunan Akın'ın yanı sıra, Türk Evi'nin temel esasının sofa olduğuna dair tezi savunan Eldem'in bu tezi son derece rağbet görmüştür. Aksoy, Küçükerman, Günay, Bektaş gibi koruma konusunun önde gelen isimleri aynı doğrultuda fikirlerini çeşitli yayınlarında belirtmişlerdir [Akın, 1990; Eldem, 1984, 1986, 1987; Aksoy, 1983; Küçükerman, 1973; Günay, 1998; Bektaş, 1996]. Sadece Kuban bu görüşlere tam olarak katılmamış ve Türk Evi'nin temel öğesinin "Hayat" adını verdiği dış sofa olduğunu savunmuştur [Kuban, 1995].

4.1.4. Geleneksel Türk Evi'nin özellikleri

16. yüzyıldan 18. yüzyılın ortalarına kadar gelen süre boyunca konut mimarimizde egemen olan yapım esasları ve mimari biçim üzerine konunun önde gelen isimleri tarafından çeşitli düşünceler ileri sürülmüştür. Bu konuda en çok destek bulan iki önemli görüş doğrultusunda geleneksel Türk Evi'nin genel özelliklerin tanımlanmaya çalışılmalıdır. Koruma ve restorasyon konularında önde gelen birçok kişinin temel olarak kabul ettiği Eldem'in Türk Evi modeli incelendiğinde; bu yapıların kendine özgü bir karakteri ve yapım ilkeleri olduğu tespit edilmektedir [Eldem, 1984]. Bektaş'a göre bu yapım ilkeleri; doğaya, çevreye ve insana saygı, akılcılık, tutumluluk, içten-dışa çözüm, iç-dış uyumu, açıklık, gereçlerin en yakından seçilmesi, esneklik ve çağdaşlık olarak tanımlanmaktadır. Yapım yöntemleri kolaylık ilkesine dayanan Türk Evi'nde ölçüler insan vücudundan çıkar. Evin inşası için kullanılan malzeme yakından seçilir ve evin yapısında esneklik vardır; aile yapısına göre büyür ya da bölünür. Tek bir odadan başlayan bir konut giderek yapılan ilavelerle büyüyerek birçok aileyi barındıracak hale gelebilmekte, ardından istenildiği takdirde birkaç parçaya ayrılabilmektedir. Çevre şartlarına uygun malzeme ile çevresine uyumlu, etraftakilere saygılı yapılar inşa edilir. Her dönem çağdaş koşullara göre yenilenen ve değiştirilebilen konutlardır [Bektaş, 1996].

Türk Evi'nin yapım tekniği ve malzemesi yörede bulunan malzeme türüne ve iklim şartlarına göre değişim göstermektedir. Eldem'e göre bu çeşitliliği iklim gruplarına ayırmak mümkündür [Eldem, 1984]. Bu açıdan bakıldığında, karasal iklimin hâkim olduğu ve ahşap bulmanın zor ve pahalı olduğu Doğu ve Güneydoğu Anadolu'da doğal olarak yığma taş veya kerpiç yapılar çoğunluktadır. Hava şartlarının yumuşak olduğu ve ahşabın bol bulunduğu Trakya, Ege, Akdeniz gibi yerlerde ana taşıyıcı sistemin ahşaptan yapıldığı karkas veya karma yapı çeşidinin egemen olduğu görülmektedir. Sofanın bulunduğu konuma göre mimarisi oluşan konutların doğramaları genelde ahşaptan yapılmış, kat aralarında bulunan döşemeler ve merdivenler ile evlerin çatılarında da ahşap kullanılmıştır. Özellikle tavan süslemelerinde son derece görkemli örnekler bulunan ahşap süsleme sanatı Türk

Evi'nin her parçasında ön sıraya geçmiş, dolaplar, doğramalar, çeşitli dış cephe öğeleri gibi elemanlarda göz alıcı süslemeler yapılmıştır [Kuban, 1995].

Türk Evi genelde iki katlı olarak inşa edilmekle beraber, yaptıranın maddi durumuna ve yapıldığı bölgeye göre bir ara katı olan veya iki kattan daha yüksek yapılan örneklere de sıkça rastlanmaktadır. Tüm konutlarda giriş katın servis mekânlarının yerleştirilmesi maksadıyla kullanıldığı belirtilebilir [Bektaş, 1990]. Bu kat genelde yığma olarak, kalın duvarlı, az açıklıklı ve sokak dokusuna uygun bir biçimde inşa edilmiştir. Yüksek tavanlı olan servis katının bir bölümünün kışlık oda olarak kullanılmak üzere alçak tavanlı ve yine az açıklıklı bir ara kat olarak düzenlendiği çok sayıda örnek bulunmaktadır. Evin esas yaşama alanı olan birinci kat ahşap taşıyıcılı olarak genelde sokağa doğru çıkmalı ve bol açıklıklı inşa edilir. Ahşap çatkının arası kerpiç, tuğla veya taş dolgulu, üzeri ahşap kaplamalı veya ahşap çıta çakılı (bağdadi) yapılır ve dış duvarlar son derece (0,20m civarı) incelir. Ancak özellikle kış mevsiminin soğuk geçtiği Erzurum ve Kars gibi bölgelerde iklimsel koşullar nedeniyle tamamen yığma olarak inşa edilmiş örnekler de bulunmaktadır.

Türk Evi'nin temel öğeleri odalar ve odalar arasındaki mekânlardır. Odaların yerleşim düzeni Türk göçebe yaşam kültüründen belirgin izler taşımaktadır. Her biri birer ev olan odaların evde yapılacak her aktiviteyi içinde barındıracak şekilde tasarlanmış olmaları yine Türk Evi'nin kendine has özelliklerinden biridir. Kimi yörelerde belki de bu özelliğini belirtme açısından oda olarak değil de "ev" olarak adlandırılan odalar arasında başoda, en büyük ve özenli olanıdır [Bektaş, 1996]. Ayrıcalıklı bir konumu olan başodada sosyalleşme ağır basmakta olup; evin erkek üyesi tarafından temsil edilen bu mekânın bağımsız bir köşk şeklinde düzenlendiği örnekler de vardır [Turuthan-Ulusu, 1990]. Ayrıca kimi yapılarda yapının çatı seviyesinde üzerine kondurulan ve genelde cihannüma veya guşgana (kuşhane) adı verilen mekân da süslü yapısı ve konumu itibariyle evin erkek üyesine özel bir mekân özelliği göstermektedir. Daha büyük boyutlarda inşa edilen yapılarda, ev harem ve selamlık olarak iki bölüme ayrılmaktadır. Çoğunlukla iki katlı olan ve dışa kapalı bir yapı sergileyen harem, evin nispeten daha büyük olan bölümüdür [Kuban, 1995]. Evin kadın üyelerinin ve hizmetlilerin yaşam alanı olarak düzenlenen harem

kısmı, evdeki tüm mutfak, depo gibi servis mekânlarını da içermektedir. Selamlık kısmı daha çok konukların kabul edildiği mekânları içerisine alan bölümlerden oluşmaktadır. Bu nedenle evin en görkemli mekânları genelde selamlık kısmında bulunur. Genellikle selamlık ve harem için ayrı girişler ve ayrı merdivenler yapılmıştır.

Bektaş'ın da belirttiği gibi Türk Evi tek bir odadan başlayarak yan sofalıya, L plân tipine, U plân tipine şeklinde büyüme, ardından bölünerek iki L plân tipli eve dönüşerek küçülme özelliğine sahiptir [Bektaş, 1996]. Bunun nedeni tüm servis mekânlarının yer katında çözülmesidir. Eldem'in modelinde Türk Evi plân tipini sofanın konumu belirlemektedir [Eldem, 1968, 1984, 1986,1987]. Buna göre oluşan plân tipolojisi şöyledir;

Sofasız plân tipi:

Bu konut tipinde sofanın yerini bahçe alır. Odalar bahçeye doğrudan açılırken evin iki katlı olduğu durumlarda üst kattaki odalar yarı açık bir balkona (gezemek) açılırlar. Odaların yan yana dizilmesi ile oluşturulan en ilkel plân tipi olarak kabul edilir. Odalar arası bağlantı bir kaldırım veya avlu ile sağlanır. Odadan odaya geçişte evin dışına çıkılır. Bu nedenle daha çok sıcak iklim bölgelerinde uygulanır.

Dış sofalı plân tipi:

Dış sofalı plân en basit ve yalın haliyle bir oda ve onun önündeki sofadan ibarettir. Sofa bir ya da üç cephesi duvarsız olarak dış dünyaya açıktır. Sofa kısmı iyi havalarda ve özellikle yazın yoğun bir yaşama ve üretim alanıdır. Genellikle bağ evleri bu tipte inşa edilir.

İç sofalı plân tipi:

Dış sofalı tipe göre daha korunaklıdır. Sofanın iki tarafında da odalar yer alır. Sofa genellikle güneşli ve manzaralı yöne doğru yapılır ve bu yönde oda sırası yer almaz.

Eyvanların ilavesiyle sofa genişletilebilir. Genellikle bir yönde simetri görülür. Odaların karşılıklı olarak sofanın paralel iki yanında konumlandırıldığı bu plân şekline "karnıyarık" adı verilmektedir. Bu tipte sofanın çıkma yaparak uzadığı veya balkon şeklini aldığı örnekler mevcuttur.

Orta sofalı plân tipi:

Bu plân tipinde sofa evin ortasında yer alır ve dört tarafı odalar ve hizmet mekânları ile çevrilidir. Genellikle dört büyük oda evin dört köşesine getirilir, sofanın ışık alabilmesi maksadıyla genelde merdiven aksının bulunduğu yönde odaların arasından çıkma yaptığı görülmektedir. Konaklar genellikle bu plân tipinde inşa edilmektedir. Batılılaşma etkisi altındaki bazı konutlarda orta sofa Barok tarzın yarattığı etkiler sonucu oval olarak yapılmıştır [Batur, 1985; Soygeniş, 1995; Kuban, 2001]. Bölüm ve birleşmelerden oluşan plân tipi de orta sofalı plân tipi içerisinde değerlendirilmektedir. Bu tip plân tipinde yapı, iç ve dış daire ya da harem ve selamlık olmak üzere birbirine yakın büyüklükte iki bölümden oluşur. İki bölümün de kendine ait sofa ve merdivenleri vardır. Özellikle ölçek olarak daha büyük boyutta olan yapılarda bu tip plânlara rastlanılmaktadır.

4.2. Akçakoca Evleri'nin Analizi ve Mehmet Emek Evi'nin Akçakoca Kentsel Sit Alanı İçindeki Evlerle Karşılaştırılması

Mehmet Emek Evi'nin aynı çevre içindeki diğer yapılarla karşılaştırılarak yapılacak bu çalışma yapının dönemsel olarak diğer yapılarla ortak özelliklere ulaşılması, kayıp mimari elemanların neler olabileceğinin öngörülmesi ve yapının restitüsyonu için nesnel bir zemin oluşturması için önem arz etmektedir.

4.2.1. Akçakoca Evleri'nin analizi ve Geleneksel Türk Evleri içindeki yeri

Akçakoca evlerinin genel yapısı incelendiğinde, çevresel faktörlerin son derece etkin olduğu bir dokunun oluştuğu dikkat çekmektedir. Yapım tekniği, plân ve cephe özellikleri ile malzeme kullanımı ve konumsal özellikleri açısından bakıldığında

Akçakoca konut dokusunun Batı Karadeniz Bölgesi ve Bolu-Düzce konut dokusu ile benzer özellikleri taşıdığı görülebilmektedir. Akçakoca'da kentsel sit sınırı içinde yer alan adalarda parseller cumhuriyet caddesinin sağlı sollu iki yanındaki adalar hariç organik dokuya sahiptir. Geleneksel Akçakoca Evlerinin çoğunlukla parselin ön tarafında konumlandığı, parsel içerisinde doğrudan sokağa cephe veren bir konumda yerleştirildiği görülmektedir. Topoğrafyanın fazla eğimli olmaması nedeni ile yapıların yan ve arka cepheleri de açıktır. Kentsel sit alanı içindeki tescilli evlerin %55'i 2katlı, %45'i ise 3 katlıdır. Kottan kat kazanımı söz konusu değildir. Bazı evlerin zemin katları, dolayısı ile yapı girişleri yüksek tutulmuştur. Envanter No: 23, Mehmet Emek Evi ve Envanter No: 34 bu tür yapılara örnek olarak gösterilebilir. Kentsel sit alanı içindeki tescilli evlerde zemin kat servis birimlerinin (depo, hela, mutfak, vb.) yer aldığı hizmet veren kattır. Üst katlar ise, odaların ve sofanın yer aldığı asıl yaşama katıdır. Yapılarda ara kat mevcut değildir [Çelik, 2009].

Akçakoca evlerinde çıkmalar ile birlikte yapı girişlerinin çoğu evde, bir niş içerisine yerleştirilmesi suretiyle cephe hareketi sağlandığı gözlenmektedir. (Envanter No: 23, Envanter No: 66) Doğu Karadeniz evlerinde hayat mekânının bir çıkma biçiminde olduğu örneklerde cephe, çatıya alınlık benzeri bir üçgen parça ile bağlanır. Hemen tüm örneklerde bu üçgen yüzey, geometrik veya stilize bitkisel motiflerle bezelidir. Alınlık üstündeki saçak altı genellikle kaplanmıştır [Batur, 2005]. Kaplanmış saçak altı ile bu çıkma modeli Akçakoca evlerinde de izlenmektedir [Çelik, 2009].

Geleneksel evlerde cephe düzeninin oluşumunda önemli yeri olan elemanlardan biri de kapılar ve pencerelerdir. Sonradan değiştirilen örnekleri dikkate almazsak, geleneksel Akçakoca evlerinde kapı ve pencerelerde ahşap malzeme kullanılmış ve boyanmamıştır. Ahşabın doğal rengi kullanılmıştır.

Akçakoca evlerinde cepheler çoğunlukla sıvalıdır. Bu, Akçakoca'nın iklimsel şartlarına bağlanabilir. Pencere tipi olarak genelde giyotin tipi açılımı olan geleneksel pencere şeklinin kullanıldığı, son dönemde değiştirilen pencerelerde ise, kanatlı pencere tipinin tercih edildiği görülmektedir. Boyut olarak ele alındığında, pencere düşey ve yatay oranlarının yapıların kendi içerisinde değişiklikler göstermesinin yanı

sıra, ilçe genelinde de yapıdan yapıya değişiklik gösterdiği de görülmektedir. Yapı giriş kapıları bir kısmı yapı büyüklüğü ve mülk sahibinin varlık düzeyine göre ahşap işlemeciliğinin güzel örneklerini vermişlerdir. Geleneksel Akçakoca evlerinin pencereleri oranlarına göre 2 gruba ayırabiliriz. Geleneksel evleri karakteristiğini oluşturan ½ pencere oranı Akçakoca evlerinde de çok yaygındır. Bu tipde, hem kanatlı, hem de giyotin pencere eşit oranda yaygındır. Daha geç dönemde yapılan evlerde pencere oranlarında değişimler görülür. Oranlar büyür. Bunun da en yeygın örneği ¾ oranına sahip pencerelerdir [Çelik, 2009].

Geleneksel Akçakoca evlerinin yaygın çatı formu ahşap oturtma çatıdır. Çatı kaplaması olarak orijinalinde alaturka kiremit kullanılmıştır. Bugün evlerin bir kısmının çatısı marsilya tipi kiremit ile değiştirilmiştir. Saçakların altı çoğunlukla ahşap kaplıdır. Yapılarda saçak genişliği 50cm.'yi geçmez. Gerek kentsel sit alanı içinde, gerekse Akçakoca'nın bütününde bir iki tane orijinal baca tipine rastlanmıştır [Çelik, 2009].

Geleneksel Akçakoca evleri, plân şemaları bakımından incelendiğinde, Anadolu'nun hemen her bölgesinde örneklerini gördüğümüz Türk Evi Plân şemasının iki temel öğesi, oda ve sofayı görmekteyiz."Akçakoca Evleri Plân Tipolojisi" (Çizelge 5.1) incelendiğinde sofasız konut bulunmadığı görülmektedir. Ayrıca yapıların çoğunun tek veya çift orta sofalı olarak inşa edilmiş olması da Akçakoca konut dokusunun oluşumunda son dönemlerde İstanbul kökenli olarak Anadolu'ya yayılan merkezi orta sofa akımı sonrası değişimlerin Akçakoca'da da etkili olduğunu ortaya çıkarmaktadır. Yapıların boyutlarına göre sofa sayısının değiştiği de gözlemlenmiştir. İç sofalı şemalarda sofanın sokağa bakan bölümü çıkma veya balkon olarak sokağa taşmaktadır. Her iki tip de kendi içinde tek birimli ve iki kısımlı olmak üzere 2 gruba ayrılır. Hem iç sofalı, hem de orta sofalı tipin iki birimli şemalarında temel birim kopyalanıp birbirlerine yapıştırılarak, ikiz yapı karakteri gösterir. Birimler içeride birbiri ile bağlantılıdır. Ancak, her birim kendi içinde bir bütündür [Çelik, 2009].

Kentsel sit alanı içindeki tescilli evlerde odalardaki temel bezeme elemanı ocaklar ve ahşap dolaplardır. Bugün, hemen hemen her evde ocağa rastlanmaktadır. Mevcut ocakların da hiç biri bugün kullanılmamaktadır. Ocaklar ve dolaplar dışında iç mekânlarda gusulhane, lâmbalık, niş, aynalık, yüklük, raf, seki ve bezemeli ahşap tavanlara rastlanmıştır. İç mekânlarda ocaklar hariç, süsleme elemanlarında, ahşap malzeme kullanılmıştır [Çelik, 2009].

Akçakoca evleri yapım tekniği ve malzeme kullanımı açısından incelendiğinde yapıların tamamının bölge genelinde yapılan Türk Ev tipine benzer biçimde olduğu gözlemlenmektedir. Bodrum kat ve temel duvarları yığma taştır. Zemin kat, taş veya kerpiçten yığma veya ahşap çatkılıdır. Üst katlar ise ahşap karkas arası dolgulu inşa edilmektedir. Dolgu malzemesi genellikle tuğladır. Geleneksel Akçakoca Evleri'nde ahşabın yoğun kullanıldığı göz önüne alındığında, bölgenin coğrafi özelliklerinin ve bölgede yapılan ormancılık faaliyetlerinin konutların inşasında ne kadar etkili oldukları ortaya çıkmaktadır.

Geleneksel Akçakoca Evleri'nin yapımında dayanıklılığı sebebiyle kestane kerestesi tercih edilmektedir. Bu keresteler ilk zamanlarda, çentiklerle üst üste konarak, daha sonraları dövme demir çivilerle birbirlerine rapt edilerek, son zamanlarda ise fabrika çivisi ile rapt edilerek evlerin yapımında kullanılmışlardır. Bölgede bir asırdan daha yaşlı bir eve pek rastlanmamaktadır [Emiroğlu, 1970].

Dış cephelerde ahşap karkas arası tuğla dolgu duvar yüzeyleri, çoğunlukla sıvasız açıkta bırakılmıştır. Dış duvar yüzeylerinin sıvandığı evler de mevcuttur. Bunun dışında alanda, tescilli ve tescilli olmayan yapılar arasında dolgusuz ahşap çatkılı ve dış duvar yüzeyi yalı baskısı ahşap kaplama olan yapılar da vardır. Evlerde duvarların iç yüzeyleri genellikle sıvalıdır. Çok harap durumda olan tescilli yapılarda (Mehmet Emek Evi, Envanter No: 32 nolu ev gibi) iç duvarları ahşap kaplamalı olanlarda da vardır [Çelik, 2009].

Akçakoca Evleri'ni, yerli ve göçmenlere (Abaza, Çerkez, Gürcü, Laz, Tatar, Boşnak, Arnavut) ait evler olarak ayıracak olursak, bu yapılar arasında belirli farklar

olmadığını görürüz. Fark daha ziyade yenilik, eskilik üzerinde toplanmaktadır. Ayrıca sosyal faktörler yapının büyüklüğüne, küçüklüğüne etki etmektedir. Eski evler ahşap karkastır, geniş bahçelerin içerisinde yer alırlar. Bahçelerin etrafı tahta perdelerle, (avla, avlu ağı) çevrilmiştir. Bahçeler arasında bir kısmı taşlarla döşenmiş sokaklar yer alır. Evler caminin çevresinde 10-15 hanelik gruplar halindedir. Ambarlar (serender) avlu içinde veya avluya bitişiktir. Mısır ziraatinin azalması sebebiyle yeniden serender yapılmamaktadır. Ahırlar, evlerin dışındadır. İktisadi faaliyette, hayvancılık önemli bir yer tutmadığından, avlunun ayrı bir yerindeki ahırlarda saman muhafaza edilmektedir. Ahırların damları pedavra (köknar veya ladin ağaçlarından elde edilen ahşap çatı örtüsü) veya kiremitle örtülü, çoğu tek, bazıları ise iki katlıdır [Emiroğlu, 1970].

Bölgede bulunan 1. dönem evler, tek katlı, dikdörtgen plânlı, sofaları ve mutfakları geniş, yan odaları ise küçüktür. 2. dönem evler iki katlıdır. Kareye yakın dikdörtgen plânlıdır. Odalarda ocaklarda bulunur. Üst katta sofalar dışarıya çıkıntılıdır (musandra). Helalar ikinci katta, evlerin arka yüzlerinde ve dışarıya çıkıntı teşkil eder şekilde inşa edilmiştir. Bu evlerde pencereler dar ve çok sayıdadır. Pencereler de cam kullanılmaktadır. Giriş ön cephedendir. Evler taş temel üzerine ahşap karkas olarak inşa edilmiştir. Dış yüzün birinci katı sıvalı, ikinci katlar ahşap kaplamadır. Mehmet Emek Evi de 2 katlı olması, kareye yakın dikdörtgen plânlı olması, odalarında ocak bulunması, sofalardan birinin dışarıya çıkıntılı olması gibi nedenlerle 2. Dönem evlere girdiği söylenebilir. 3. dönem evler plân bakımından ikinci tiple büyük bir fark göstermemektedir. Pencereleri daha geniş, tavanları daha alçaktır. Bu evler taş temel üzerine ahşap karkas, araları çimentolu harç kullanılarak tuğla dolguyla yapılmaktadır. Evlerin dış yüzleri sıvanmamaktadır. Döşeme ve tavan ahşaptandır. Çatılar kırma çatı, üstü oluklu kiremit veya Marsilya tipi kiremit kaplanmaktadır. 4. ve son dönem evler ise betonarmedir [Emiroğlu, 1970].

Emiroğlu Akçakoca Evleri'ni eski ve yeni olarak aşağıdaki plân şemalarıyla tariflemiştir.

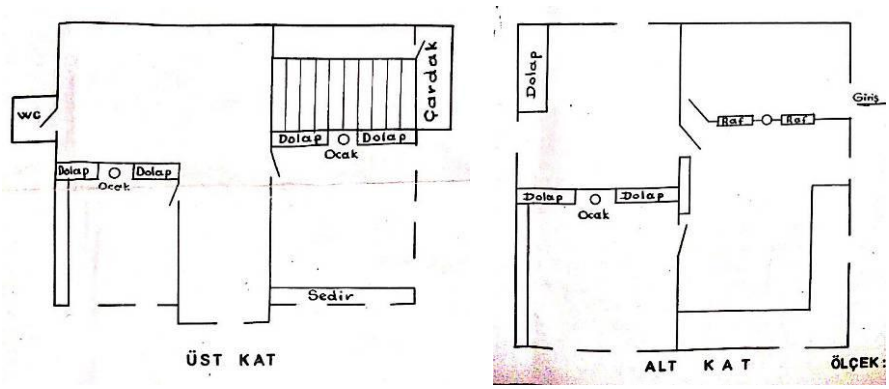

Şekil 4.1. Plân şeması eski meskenler [Emiroğlu, 1972]

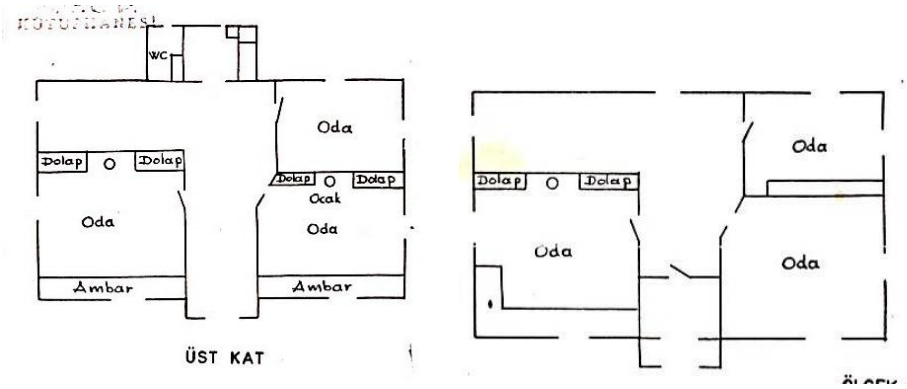

Şekil 4.2. Plân şeması yeni meskenler [Emiroğlu, 1972]

Kentsel sit alanı içinde bulunan geleneksel Akçakoca evleri, binaların inşa malzemesinin dayanıksızlığından dolayı 100 yıldan daha uzun bir ömre sahip değildirler. Bu nedenle, ahşap karkas sistem ile inşa edilmiş geleneksel Akçakoca evleri 19.yy.'ın sonu ve 20.yy.'ın başlarına tarihlendirilmektedir [Çelik, 2009].

Sit alanı içinde yer alan diğer yapılar ise 1970'li yıllardan itibaren inşa edilmişlerdir. Özellikle yığma sistemde inşa edilenlerin 1970'lerden sonra, betonarme sistem ile inşa edilen yapıların ise 1980'li yıllardan sonra yapıldığı tespit edilmiştir [Çelik, 2009]

4.2.2. Karşılaştırmalı çalışmada kullanılacak yapıların tanıtılması

Envanter no: 32 (tescili yapı)

Eser Hacıyusuflar Mahallesi 341 ada 15 parselde Sadık Reis Sokakta bulunmaktadır. Yapı sahibi Sadık kızı Havva Torum'dur. Yapı iki katlıdır. Zemin katın bir bölümü ahırdır. Mehmet Emek Evinde olduğu gibi ahşap çatkılı olarak inşa edilmiştir, ahşapların arası herhangi bir malzemeyle doldurulmamıştır. Temeli de Mehmet Emek Evi'nin doğu kütlesinde olduğu gibi ~50cm çapında taşlara, ahşap direklerin oturtulması ile oluşturulmuştur.

Dış cephede yatay ve dikey ahşap kaplamalar bulunmaktadır. Yapı harap halde ve kullanılmamaktadır. Yapının doğu ve güney cepheleri doğrudan sokağa açılmaktadır ve yapının arka cephesinde bahçesi bulunmaktadır. Yapının doğu girişinde çift kanatlı ana giriş kapısı ve üzerinde aydınlatma penceresi bulunmaktadır. Yapının bu cephesinde balkonlu çıkma mevcuttur. Bu çıkma ahşap payandalarla desteklenmektedir (Resim 4.18). Payanda süsleme detayları Mehmet Emek Evi'nin batı cephesinde bulunan payanda süsleme detayları ile aynıdır. Yapıda ½ oranında ahşap giyotin pencereler mevcuttur. Yapının güney cephesinde tek kanatlı mütevazı bir giriş kapısı daha bulunmaktadır. Yapının batı ve kuzey cepheleri dikine özensiz yerleştirilmiş ahşaplarla kaplanmıştır ve içe dönüktür (Resim 4.1-4.4).

Yapı, içte dikey ahşaplarla kaplanmıştır. Sofada bulunan merdiven ahşap korkuluklarını hâlâ mevcuttur. Yapıda iç kapıların çoğu özgündür. Başodada ocak, lâmbalık, yüklük, dolap aynalık ve gusulhaneye rastlanmıştır (Resim 4.5-4.17).

Resim 4.1. Doğu Cephesi (Env. 32)

Resim 4.2. Güney Cephesi (Env. 32)

Resim 4.3. Batı Cephesi (Env. No: 32)

Resim 4.4. Kuzey Cephesi

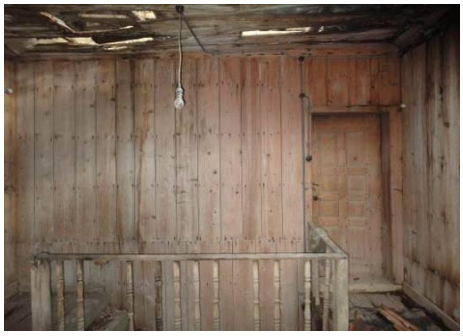

Resim 4.5. Sofa (Envanter No: 32)

Resim 4.8. Mutfak (Envanter No: 32)

Resim 4.6. Sofa (Envanter No: 32)

Resim 4.9. Oda (Envanter No: 32)

Resim 4.7. Başoda (Envanter No: 32)

Resim 4.10. Başoda Ocak (Env 32)

Resim 4.11. Başoda Aynalık ve Dolap

Resim 4.12. Sofa Ahşap Korkuluk

Resim 4.13. Başoda tavan ve döşeme

Resim 4.14. Sofa Pencere

Resim 4.15. Merdiven (Env. 32)

Resim 4.16. K1 (Envanter No: 32)

Resim 4.17. K2.1 (Envanter No: 32)

Resim 4.18. Payanda (Env. 32)

Envanter no: 23 (tescili yapı)

Eser Hacıyusuflar Mahallesi 326 ada 11 parselde Park Caddesi'nde bulunmaktadır. Yapı sahibi Hürriyet Tezel'dir. Yapı üç katlıdır. Bir bahçe içerisine yerleştirilmiştir. Plân şeması olarak iç sofalı ve iki birimlidir (Çizelge 4.6). Zemin kat birkaç basamakla yükseltilmiştir. Ahşap çatkılı olarak inşa edilmiştir, ahşapların arası tuğla ile doldurulmuştur. Zemin kat kısmen sıvalı üst katlar yatay ahşap kaplamalıdır. Kuzey cephede ise sıva ve ahşap kaplamaya rastlanılmamıştır. Yapının doğu bölümü terk edilmiş halde batı bölümü ise halen kullanılmaktadır. Güney cephesinde üçgen alınlık, balkonlu çıkma ve 2 adet çift kanatlı ana giriş kapısı bulunmaktadır. Ana giriş kapılarının üzerinde aydınlatma penceresi bulunmaktadır. Balkonlu çıkma ahşap payandalarla desteklenmektedir. Yapıda ½ oranında ahşap giyotin pencereler mevcuttur. Yapının batı cephesinde tek kanatlı mütevazı bir giriş kapısı daha bulunmaktadır (Resim 4.19-4.22) .

Yapı, içte dikey ahşaplarla kaplanmıştır. Sofada bulunan merdiven ahşap korkuluklarını hala muhafaza etmektedir. Yapıda iç kapıların çoğu özgün halini korumaktadır. Başodada ocak, lâmbalık, aynalık, yüklük ve sergene rastlanmıştır (Resim 4.23-4.28).

Resim 4.19. Güney Cephesi (Env. 23)

Resim 4.20. Batı Cephesi (Env. 23)

Resim 4.21. Güney ve Doğu Cephesi

Resim 4.22. Kuzey ve Batı Cephesi

Resim 4.23. Başoda (Envanter No: 23)

Resim 4.26. Sofa (Envanter No: 23)

Resim 4.24. Başoda (Envanter No: 23)

Resim 4.27. Pencere (Envanter No: 23)

Resim 4.25. Merdiven (Env. 23)

Resim 4.28. Giriş Kapısı (Env. 23)

Envanter no: 34 (tescili yapı)

Eser Yukarı Mahalle 267 ada 19 parselde Racil Sokak'ta bulunmaktadır. Yapı sahibi Mehmet kızı Rukiye Yardımcı'dır. Yapı iki katlıdır. Plân şeması olarak iç sofalı ve tek birimlidir (Çizelge 4.6). Zemin kat birkaç basamakla yükseltilmiştir. Ahşap çatkılı olarak inşa edilmiştir. Dış cephede yatay ve dikey ahşap kaplamalar bulunmaktadır. Yapı kullanılmamaktadır. Doğu ve güney cepheleri doğrudan sokağa açılmaktadır. Arka ve yan cephesinde bahçesi mevcuttur. Yapının güney girişinde çift kanatlı ana giriş kapısı bulunmaktadır. Ana giriş kapısının üzerinde aydınlatma penceresi bulunmaktadır. Yapının bu cephesinde balkonlu çıkma mevcuttur. Bu çıkma ahşap payandalarla desteklenmektedir. Yapıda farklı oranlarda ahşap pencereler mevcuttur. Zemin kattaki pencerelerde demir korkuluklar bulunmaktadır. Güney cephesinde tek kanatlı dükkân kapısı ve ahşap kepenkler bulunmaktadır. Yapının zemin katının bir bölümü ticari amaçlı kullanılmıştır. Doğu cephesinde tek katlı yığma tuğla eklenti bulunmaktadır. Bu eklenti ahır olarak kullanılmıştır. Yapının kuzey cephesi dikine özensiz yerleştirilmiş ahşaplarla kaplanmıştır ve içe dönüktür (Resim 4.29-4.34).

Yapı, içte kısmen sıvalı ve dikey ahşaplarla kaplanmıştır. Başodada ocak ve lâmbalığa rastlanmıştır (Resim 4.35).

Resim 4.29. Güney Cephesi (Env. 34)

Resim 4.30. Doğu ve Güney Cephesi

Resim 4.31. Doğu Cephesi (Env. 34)

Resim 4.32. Kuzey Cephesi (Env.34)

Resim 4.33. Giriş Kapısı (Env. 34)

Resim 4.35. Sofa (Envanter No: 34)

Resim 4.34. Pencere (Envanter No: 34)

Envanter no: 78 (tescilli yapı)

Eser Kapkirli Mahallesi 211 ada 8 parselde Okul Sokak'ta yer almaktadır. Yapının sahibi Miraciye Karadeniz'dir. Yapı üç katlıdır. Zemin ve 1. katlar hala kullanılmaktadır. Plân şeması olarak dış sofalı ve tek birimlidir (Çizelge 4.6). Ahşap çatkılı, ve tuğla dolgulu olarak inşa edilmiştir. Arazinin eğimli olması sebebiyle, yapının temeli yığma kerpiç üzerine taşların sıralanması, taşların üzerine, ahşap kirişlerin yerleştirilmesi, ahşap kirişlerin üzerine de düşey taşıyıcı ahşap kolanların çatılmasıyla oluşturulmuştur (Resim 4.48). Yapının temelinde devşirme malzeme görülmektedir (Resim 4.49).

Yapının tek kanatlı orijinal ana giriş kapısı, aynı zamanda yol cephesi olan güney cephededir. Bu cephede ahşap direklerle 1. kata yükseltilmiş bir de balkon mevcuttur. Dış cephede yatay ahşap kaplamalar bulunmaktadır. Kat boyu çıkması mevcuttur. Çıkma payandalarla desteklenmektedir. Yapıda ½ oranında ahşap giyotin pencereler mevcuttur (Resim 4.36-4.39).

Yapı, içte dikey ahşaplarla kaplanmıştır. Zemin katı 1. kata bağlayan merdiven değiştirilmiştir. Zemin kat şu an depo olarak kullanılmaktadır. Başodada ocak, lâmbalık, aynalık, yüklük ve sergene rastlanmıştır (Resim4.40-4.47).

Resim 4.36. Güney Cephesi (Env. 78)

Resim 4.37. Batı ve Güney Cephesi

Resim 4.38. Doğu ve Güney Cephesi

Resim 4.39. Kuzey Cephesi

Resim 4.40. 2. Kat sofa (Env. 78)

Resim 4.41. 2. Kat sofa merdiven

Resim 4.42. 1. Kat oda (Env. 78)

Resim 4.43. 2. Kat sofa (Env. 78)

Resim 4.44. Pencere detayı

Resim 4.45. 2. Kat başoda aynalık

Resim 4.46. 2. Kat sofa kapı detayı

Resim 4.47. 2. Kat başoda kapı detayı

Resim 4.48. Temel detayı

Resim 4.49. Temel'de devşirme malz.

Envanter no: 66 (tescili yapı)

Eser Yukarı Mahalle'de 273 ada 5 parselde, Fevzi Paşa Sokak'ta bulunmaktadır. Yapı sahibi Ali oğlu Enver Gümüş'tür. Yapı üç katlıdır, halen kullanılmaktadır. Plân şeması olarak iç sofalı ve iki birimlidir (Çizelge 4.6). Yapı konut işlevinin yanı sıra ahır ve odunluk birimlerini de içinde barındırır. Ahşap karkas yapım tekniğiyle inşa edilmiştir. Doğu cephesinde üçgen alınlık, çift kanatlı ahşap giriş kapısı ve kat boyu dar ortada geniş çıkma vardır. Çıkma payandalarla desteklenmektedir. Yapı bu cephesinde doğrudan sokağa açılmaktadır. Yan ve arka cephelerde küçük bahçeler mevcuttur. Yapıda ½ oranında ahşap giyotin pencereler mevcuttur. Cepheler yatay ahşaplarla kaplanmıştır. Yapıda dolap, ocak, yüklük, gusülhane, lâmbalık, niş gibi mekân elemanları bulunmaktadır. Cepheler yatay ahşaplarla kaplanmıştır (Resim 4.50).

Resim 4.50. Güney ve Doğu Cephesi (Envanter No: 66)

Envanter no: 13 (tescili yapı)

Eser Aşağı Mahalle'de 420 ada 15 parselde Ali Çavuş Sokak'ta bulunmaktadır Yapının sahipleri Hasan Tahsin'dir. Yapı üç katlıdır. Plân şeması olarak iç sofalı ve tek birimlidir (Çizelge 4.6). Ahşap çatkılı, tuğla dolgulu olarak inşa edilmiştir. Yapının bir bölümü halen kullanılmaktadır. Doğu cephesinde üçgen alınlık ve kat boyu dar ortada geniş çıkması ve çift kanatlı ahşap giriş kapısı vardır. Bu cephenin önünde küçük bir bahçe mevcuttur. Güney cephesinde tek kanatlı 2 giriş kapısı daha mevcuttur. Bu cephe doğrudan sokağa açılmaktadır. Yapıda ½ oranında ahşap giyotin pencereler mevcuttur. Batı cephesi hariç tüm cepheler yatay ahşaplarla kaplanmıştır. Çimento harçlı sac kapaklı bacası mevcuttur. Batı cephesine beton eklenti yapılmıştır. Yapıda dolap, ocak, lâmbalık, niş gibi mekân elemanları bulunmaktadır (Resim 4.51).

Resim 4.51. Doğu Cephesi (Envanter No: 13)

4.2.3. Karşılaştırmalı çalışmanın sonucu

Karşılaştırmalı çalışmada Akçakoca'da farklı dönemlerde yapılmış yapılar ele alınmış ve Mehmet Emek Evi ile benzer özellikler yakalanmaya çalışılmıştır.

Mevcut yapıda örneği bulunmayan iç kapı ve pencerelerin formu ve malzemesi, büyük ölçüde yıpranmış olan payanda süsleme detayı, 1. Dönem restitüsyona ilişkin yapının plân şeması karşılaştırmalı çalışmadan yararlanılarak tamamlanmıştır.

Yapılan bu çalışma, yapıda yer alan mimari elemanlar ile mekânların özgün durumunun tespiti için kullanılacak olup, restitüsyon çalışması için veri niteliği taşımaktadır.

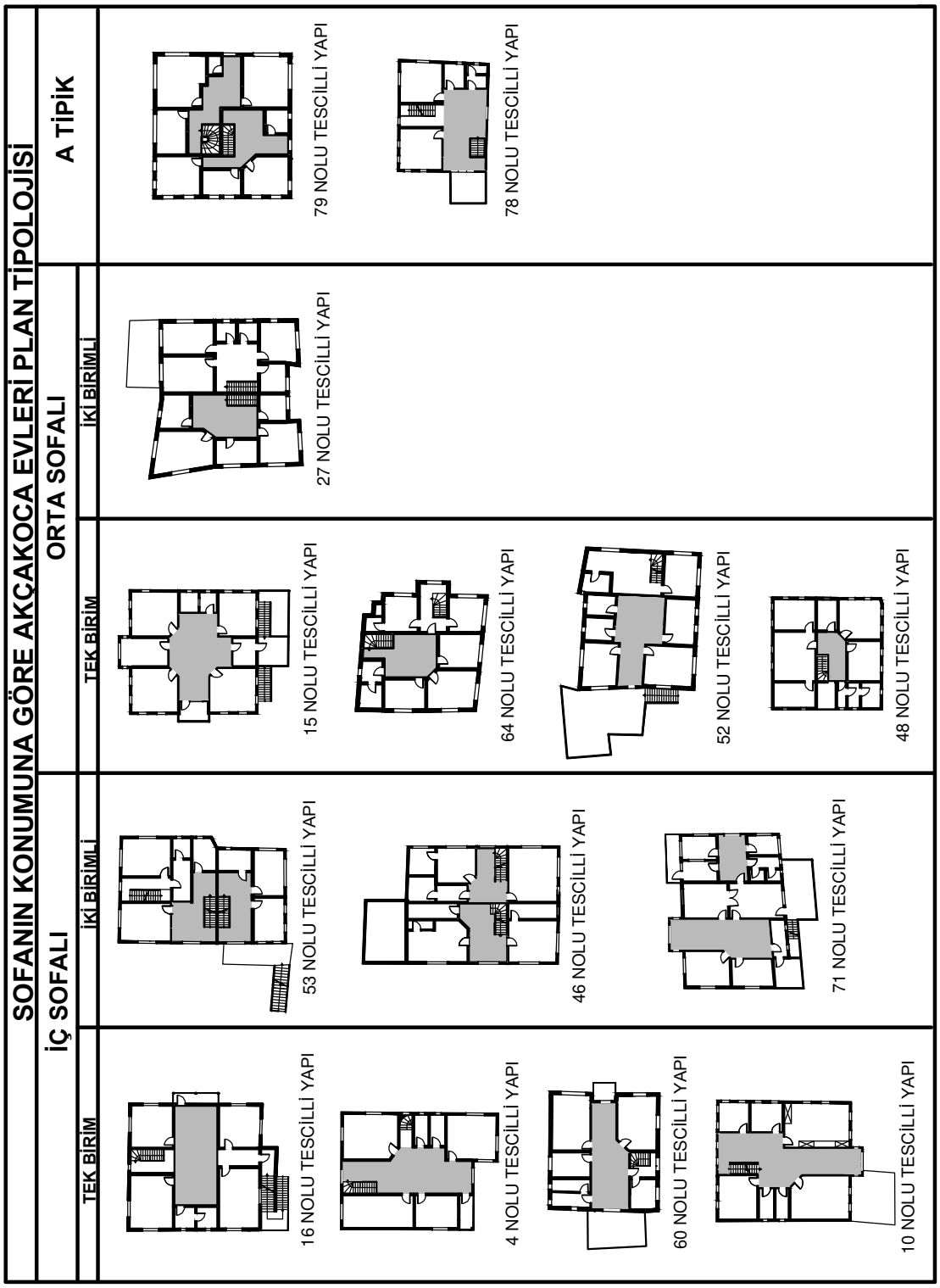

Çizelge 4.1 Akçakoca Evleri Plan Tipolojisi [Çelik ve ark., 2009]

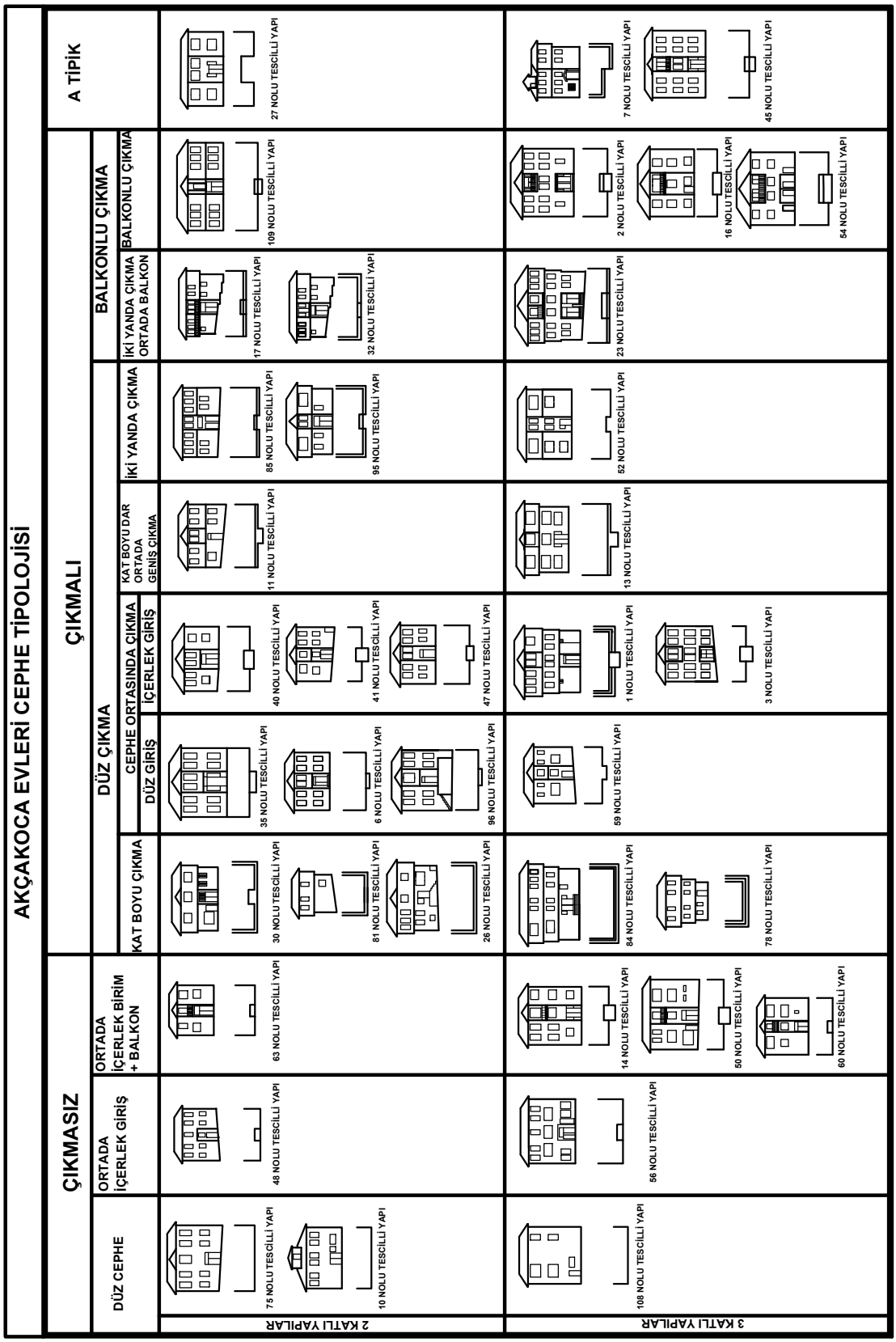

Çizelge 4.2 Akçakoca Evleri Cephe Tipolojisi [Çelik ve ark., 2009]

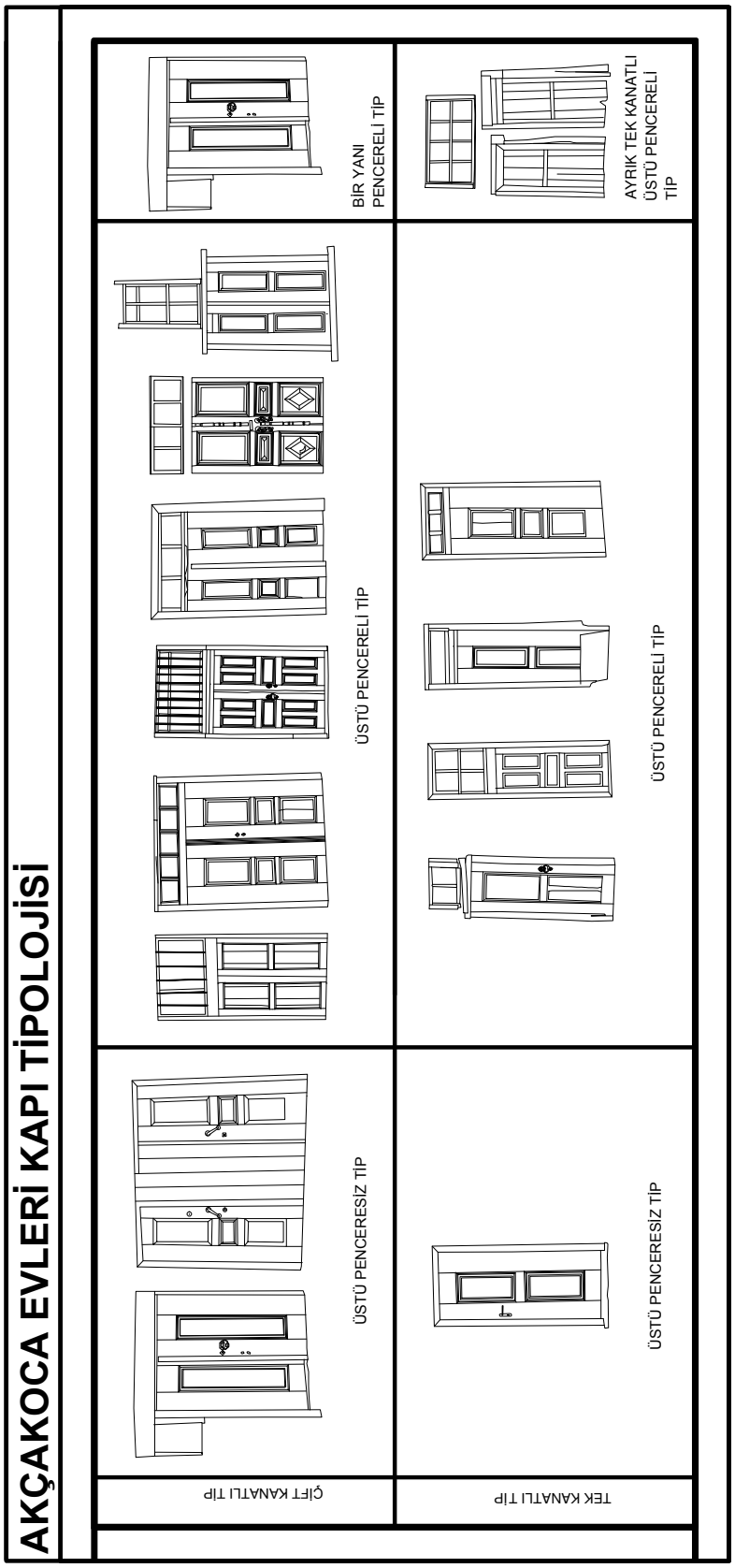

Çizelge 4.3-1 Akçakoca Evleri Kapı Tipolojisi [Çelik ve ark., 2009]

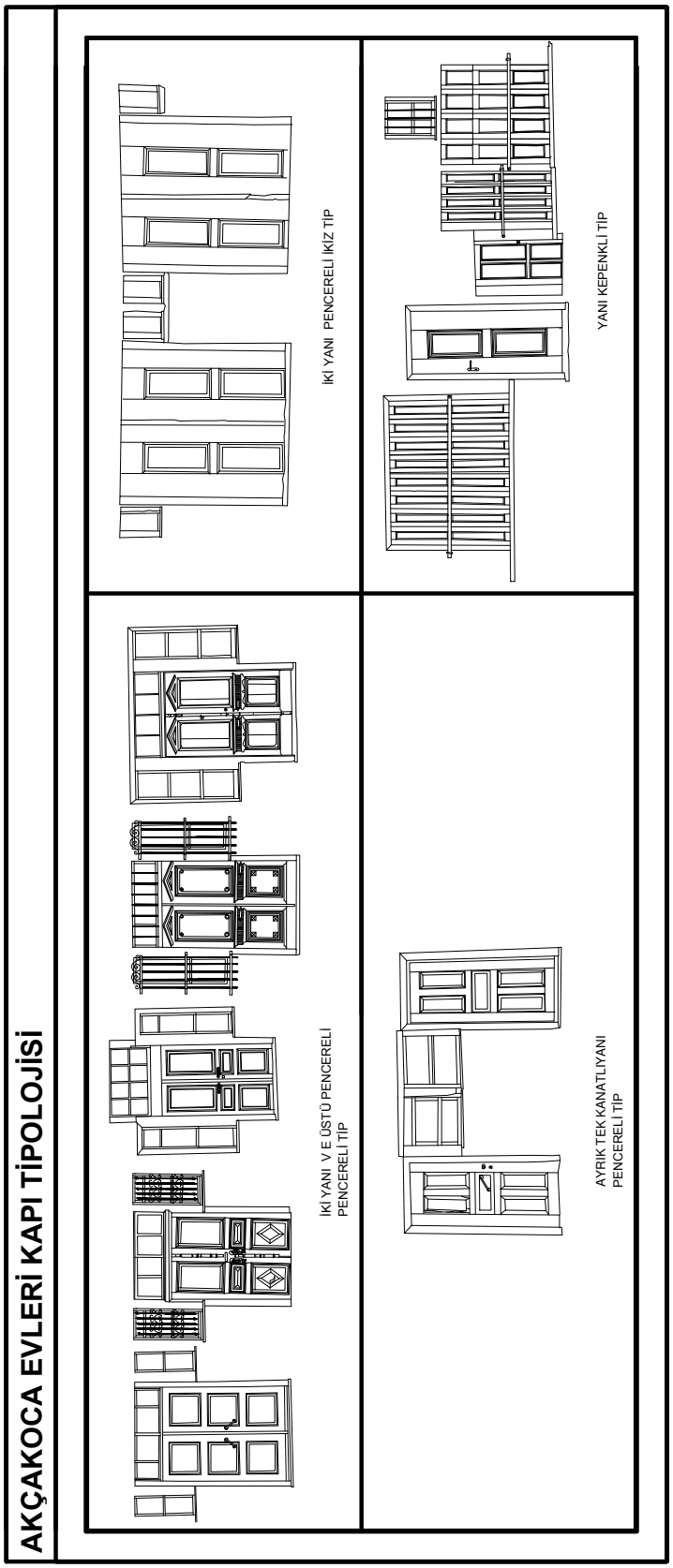

Çizelge 4.3-2 Akçakoca Evleri Kapı Tipolojisi [Çelik ve ark., 2009]

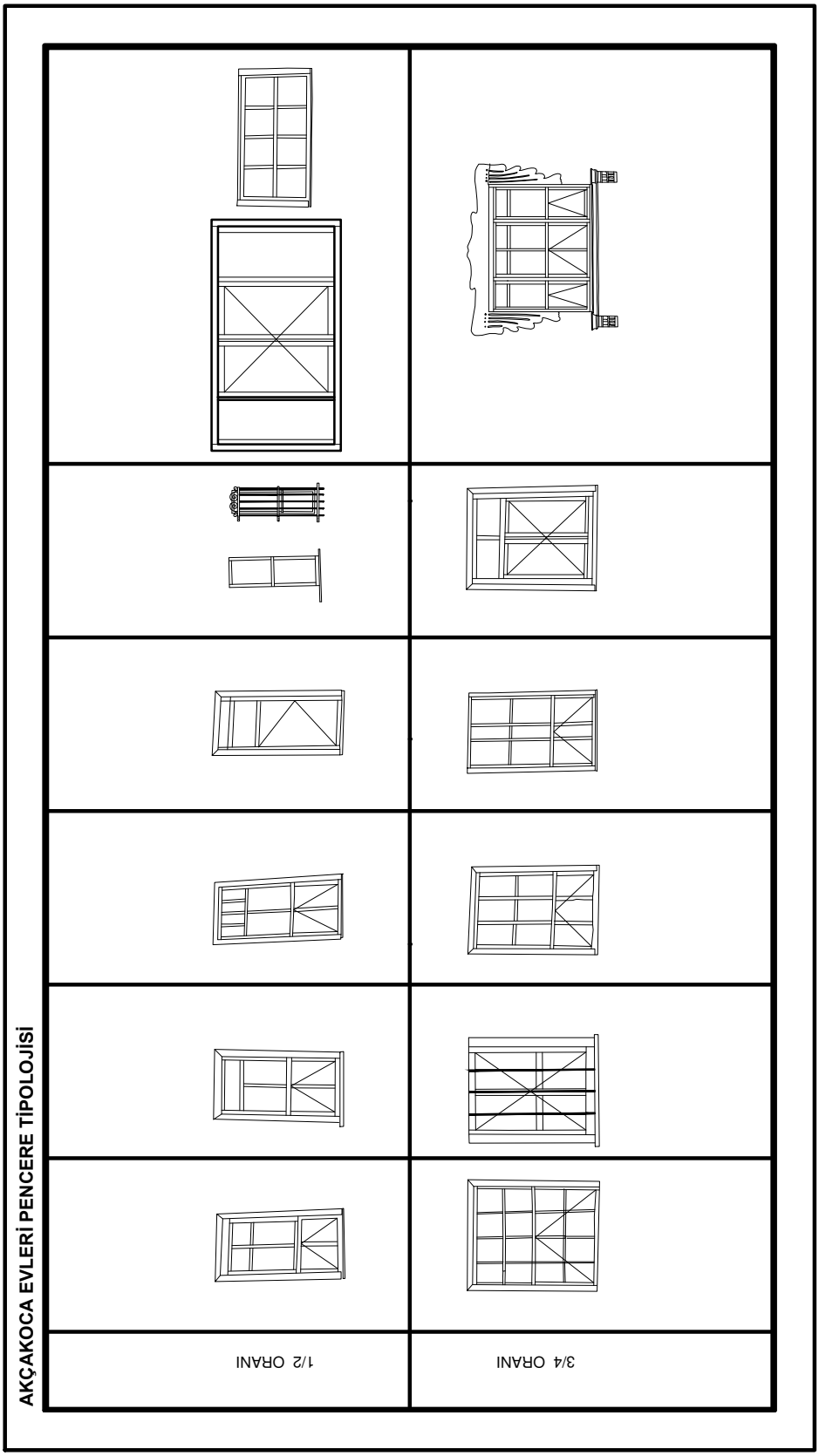

Çizelge 4.4 Akçakoca Evleri Pencere Tipolojisi [Çelik ve ark., 2009]

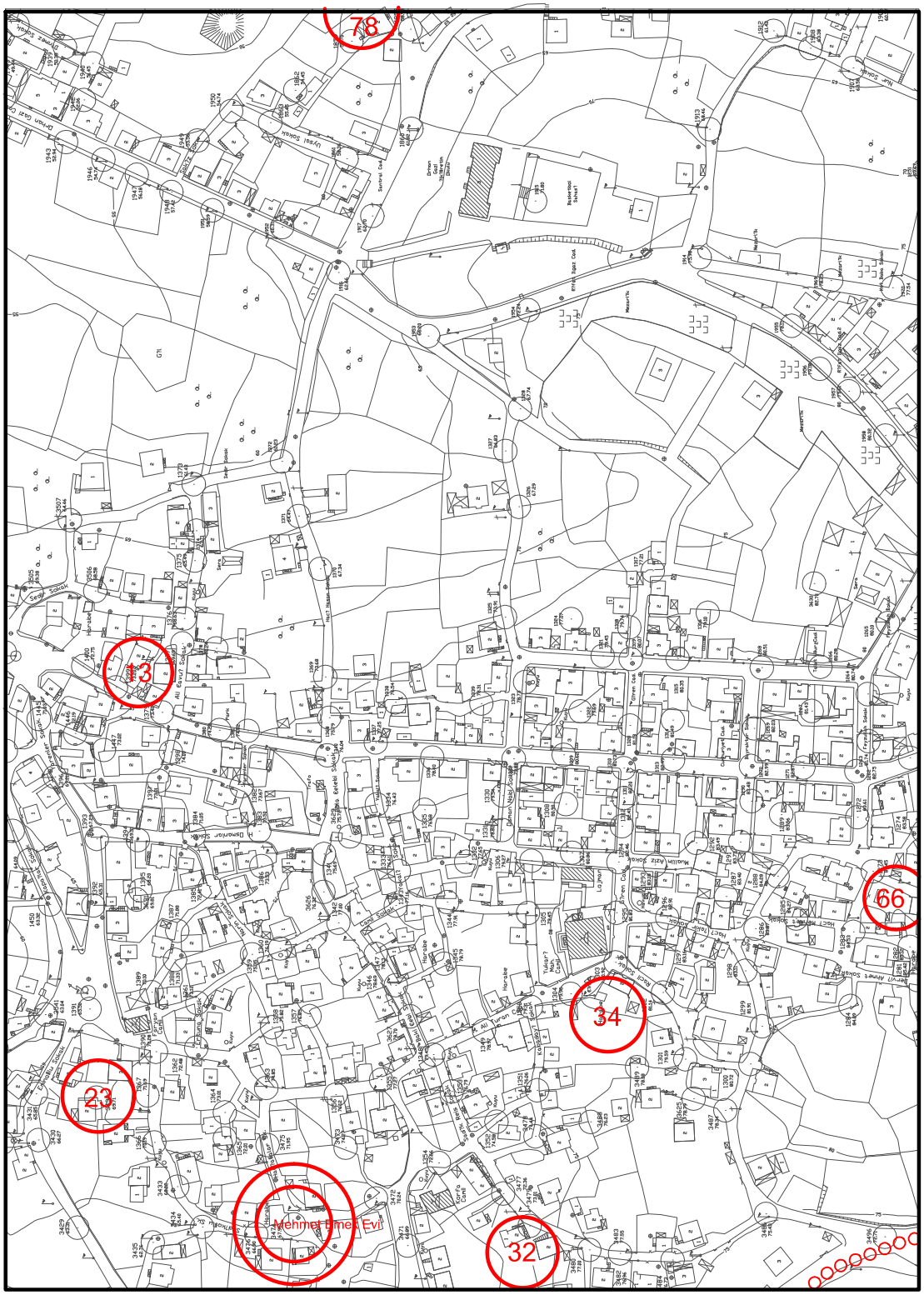

Çizelge 4.5 Mehmet Emek Evi ve Karşılaştrmalı Çalışmada Kullanlıan Tescilli Yapılar [Çelik ve ark., 2009]

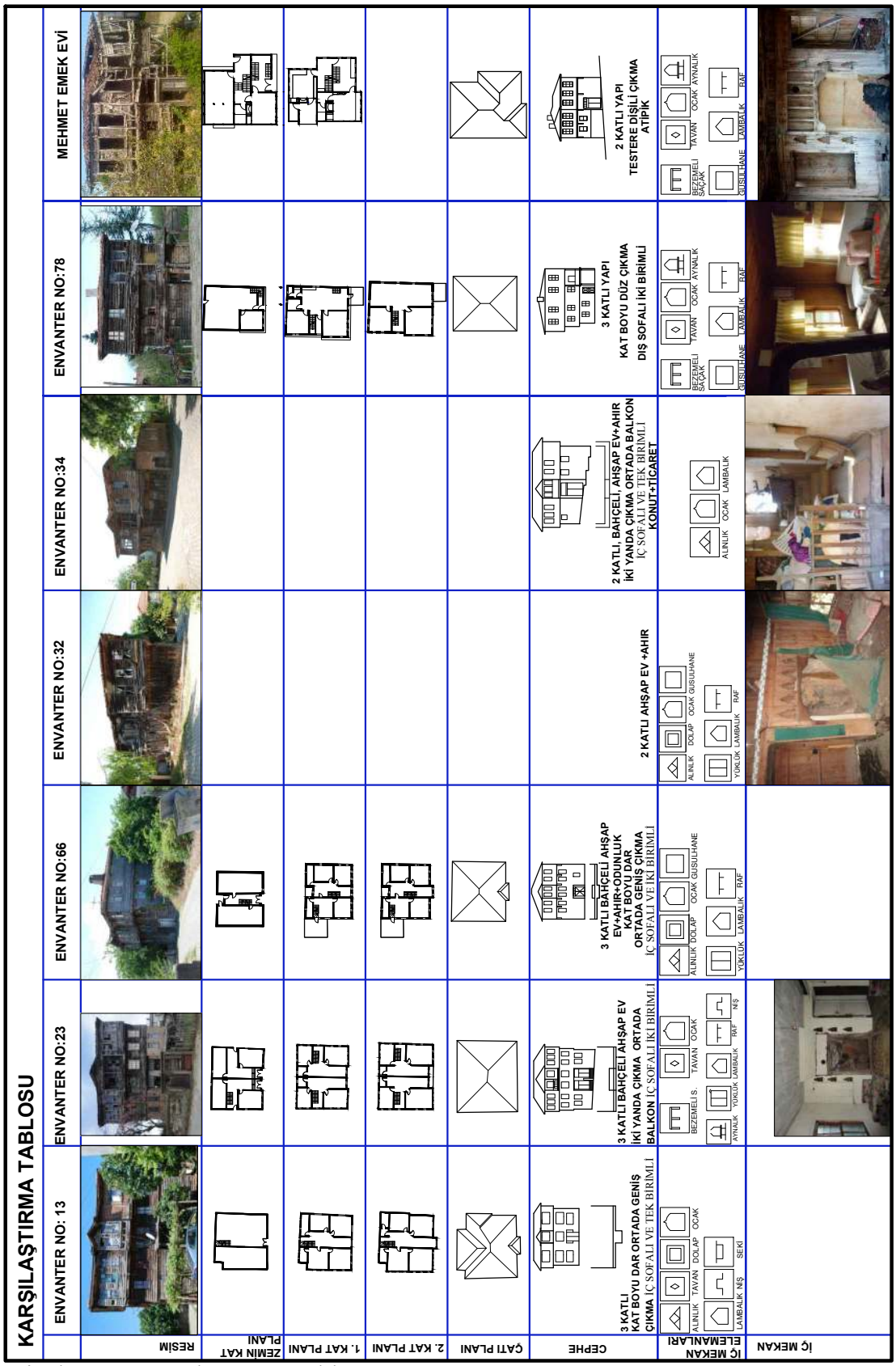

KARŞILAŞTIRMA TABLOSU

	ENVANTER NO: 13	ENVANTER NO:23	ENVANTER NO:66	ENVANTER NO:32	ENVANTER NO:34	ENVANTER NO:78	MEHMET EMEK EVİ
RESİM							
ZEMİN KAT PLANI							
1. KAT PLANI							
2. KAT PLANI							
ÇATI PLANI							
CEPHE	3 KATLI KAT BOYU DAR ORTADA GENİŞ ÇIKMA İÇ SOFALI VE TEK BİRİMLİ	3 KATLI BAHÇELİ AHŞAP EV İKİ YANDA ÇIKMA ORTADA BALKON İÇ SOFALI İKİ BİRİMLİ	3 KATLI BAHÇELİ AHŞAP EV+AHIR+ODUNLUK KAT BOYU DAR ORTADA GENİŞ ÇIKMA İÇ SOFALI VE İKİ BİRİMLİ	2 KATLI AHŞAP EV +AHIR	2 KATLI, BAHÇELİ, AHŞAP EV+AHIR İKİ YANDA ÇIKMA ORTADA BALKON İÇ SOFALI VE TEK BİRİMLİ KONUT+TİCARET	3 KATLI YAPI KAT BOYU DÜZ ÇIKMA DIŞ SOFALI İKİ BİRİMLİ	2 KATLI YAPI TESTERE DİŞİLİ ÇIKMA ATIPIK
İÇ MEKAN ELEMANLARI	ALINLIK TAVAN DOLAP OCAK LAMBALIK NİŞ SEKİ	BEZEMELİ S. TAVAN OCAK AYNALIK YÜKLUK LAMBALIK RAF NİŞ	ALINLIK DOLAP OCAK GUSULHANE YÜKLUK LAMBALIK RAF	ALINLIK DOLAP OCAK GUSULHANE YÜKLUK LAMBALIK RAF	ALINLIK OCAK LAMBALIK	BEZEMELİ SAÇAK GUSULHANE TAVAN OCAK AYNALIK LAMBALIK RAF	BEZEMELİ SAÇAK GUSULHANE TAVAN OCAK AYNALIK LAMBALIK RAF
İÇ MEKAN							

Çizelge 4.6 Karşılaştırma Tablosu

5. RESTİTÜSYON

Restitüsyon, zaman içerisinde değişikliklere uğramış bir eserin, ilk yapıldığı dönemde veya başka bir dönemdeki durumunun, eserin kendisinde bulunan ve farklı kaynaklardan edinilen bilgilerden faydalanılarak tespit edilmesi, yok olmuş ve değişmiş özelliklerinin özgün durumunun belirlenmesi ve bunların yeri, biçimi, malzeme ve boyutlarının restitüsyon kaynaklarının güvenirlik derecelerine bağlı olarak ortaya konulmasıdır. Bir mimari restitüsyon çalışmasında, yapının mevcut veriler doğrultusunda değerlendirmesi yapılarak restorasyon kararları için bir temel oluşturulmaktadır. Restitüsyonun yapının yeniden eski haline dönüştürülmesi amacıyla değil de, belgeleme aşamasının aydınlattığı verilerin bir sentezi olarak değerlendirilmesi gerektiği ve restitüsyonun bir modeli gösterirken; restorasyonun uygulamayı yönlendiren bir belge olduğu göz önüne alınması gereken önemli bir ayırımdır [Kuban, 2000].

Bu bağlamda, Mehmet Emek Evi'nin restitüsyonu, yapının ilk tasarlandığı dönemden bu yana geçirdiği değişikliklerin belirlenerek, yapının yeniden kullanımını sağlayacak restorasyon projesine temel olabilecek verilerin elde edilmesi amacıyla hazırlanmıştır. Bu veriler, yapının mimari miras değeri taşıyan özelliklerinin korunması ve yapıya zarar veren, niteliksiz kısımlarının kaldırılması bağlamında alınacak koruma kararlarına baz teşkil etmiştir.

5.1. Restitüsyon İçin Kaynak Kullanımı

Yapının özgün halinin belirlenebilmesi için yapının kendisi başta olmak üzere, kentteki aynı dönem yapılmış sivil mimarlık örneklerinden ve yazılı ve görsel kaynaklardan yararlanılmış, ya da mimari gerekliliği olan elemanların, olması gereken yerler mantık yolu ile belirlenmeye çalışılmıştır.

Yapının restitüsyonu için kullanılan kaynaklar en çok kesinlik gösterenden başlamak üzere aşağıdaki gibidir.

A. Yapını kendisinden elde edilen veriler

A-1 Rölöve tespitleri ile varlığı kesinlikle bilinen: Yapıda bugün mevcut olan ve rölöve çizimleri ile belgelenmiş olan yapı elemanları.

A-2 Yeri boyutu malzemesi ve formu yapı içi diğer örneklerden bilinen: Yapıda boyutları, malzemesi ve biçimiyle örnekleri mevcut olan ve yapı içindeki yeri, izleriyle belirli olan yapı elemanlarıdır.

A-3 İzi olmayan fakat yeri, boyutu, malzemesi ve formu yapı içindeki diğer örneklerden tahmin edilenler: Çeşitli nedenlerle bir kısmı veya tamamı yok olmuş çeşitli yapı elemanlarının yapıdan gelen bilgiler sayesinde belirlenmesidir.

B. Yapı dışındaki kaynaklardan elde edilen veriler

B-1 Yeri belli olan boyutu malzemesi ve formu, yapı ile benzer örnekler ile karşılaştırmalı çalışma sonucu tahmin edilenler.

B-2 Yeri belli olmayan fakat yeri, boyutu malzemesi ve formu, yapı ile benzer örnekler ile karşılaştırmalı çalışma sonucu tahmin edilenler.

C. Yapıda mimarinin doğası gereği olması gereken yapı elemanları

C-1 Yeri belli olan: Yapıdaki yeri ve izi belli olan, ancak boyutu malzemesi ve detayı bilinmeyen, mimari gereklilik nedeni ile binada olması gereken yapı elemanlarıdır.

C-2 Yeri belli olmayan: Yapıdaki yeri ve izi belli olmayan, ancak boyutu malzemesi ve detayı bilinmeyen, mimari gereklilik nedeni ile binada olması gereken yapı elemanlarıdır.

5.2. Yapının Restitüsyonuna İlişkin Notlar

Yapının Restitüsyon çizimleri oluşturulurken iki dönemin varlığı tespit edilmitir. 1. Dönem Restitüsyon ve 2. Dönem Restitüsyon. Yapının öncelikle doğu bölümü, eve gelin gelmesi sebebiyle de batı bölümü inşa edilmiştir. Doğu kütlesinin daha harap durumda olması, yapıda yan yana iki merdiven bulunması ve doğu - batı yönündeki kütlelerin temellerinde farklılıklar görülmesi bu durumu kanıtlar niteliktedir. Restitüsyon çizimlerinde de yapının ilk hâli 1. Dönem Restitüsyon, eve gelin gelmesiyle oluşan hâli ise 2. Dönem Restitüsyon olarak adlandırılmıştır.

Gerek eski fotoğraf taramasında gerekse de çevre sakinleriyle yapılan görüşmelerde, yapının 1. Dönem Restitüsyonuna ilişkin doğu kütlesinde bulunan başodanın varlığı dışında herhangi bir bilgiye ulaşılamamıştır. Türk Evi'nin oluşum sürecinde Eldem'in görüşü dikkate alındığında yapının plân şemasının sırt sırta iki oda ve önünde, manzara yönüne bakan, bol pencereli bir sofadan (dış sofalı plân tipi) oluştuğu düşünülmektedir. Mehmet Emek Evine yakın bir dönemde inşa edilen Envanter No: 78 nolu tescilli yapı da dış sofalı plân şemasına sahiptir. (Çizelge 4.6) Geleneksel Akçakoca Evleri'nin çoğunlukla parselin ön tarafında konumlandığı, parsel içerisinde doğrudan sokağa cephe veren bir konumda yerleştirildiği dikkate alınarak, yapının girişinin yol cephesi olan güney cephesinden olduğu, şu an batı kütlesinin bulunduğu alanın, yapının bahçesi olduğu düşünülmektedir. Yapının kuzey cephesinin 1996 yılında çekilen fotoğraftan (Resim 5.7.) yola çıkarak ve Geleneksel Akçakoca Evleri'nin büyük bir bölümünde olduğu gibi içe dönük olduğu düşünülmektedir.

2. Dönem Restitüsyon çizimleri oluşturulurken Ankara Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu tarfından (02.06.1996) tarihinde çekilen fotoğraflardan yaralanılmıştır. Şu an tüm pencereleri sökülmüş olan yapının 1996 yılına ait fotoğraflarından tüm pencerelerin giyotin tipi olduğu sonucuna varılmıştır. Ayrıca fotoğraflarda batı yönündeki çift kanatlı ahşap giriş kapısının dışında doğu yönünde tek kanatlı mütevazı bir ahşap giriş kapısının daha olduğu görülmektedir (Resim

5.5.). Yapının şu an yıkılmış olan doğu kütlesinin zemin katında eskiden fındıklık olduğu, birinci katında 105 nolu odadan açılan bir kapıyla depoya geçildiği 1996 yılı fotoğraflarında yapının kuzey cephesinde görünen balkonda yapı sahibinin meyve ve sebzelerini kuruttuğu çevre sakinlerinden öğrenilmiştir (Resim 5.1-5.8). Şu an yapıda hiçbir örneği bulunmayan iç kapılar ve pencereler karşılaştırmalı çalışmadan elde edilen verilerle tamamlanmıştır.

5.3. Restitüsyon Çalışmasının Sonucu

Restitüsyon çalışmasından elde edilen bilgilere göre yapıdaki en önemli değişiklikler; bir dönemden sonra eve gelin gelmesiyle yapıya eklenen bölümler neticesinde yapının hem iki ayrı yapı gibi ayrı girişlerinin ve merdivenlerinin bulunması, hem de içerden bir kapıyla sofaların birbirine bağlanmasıdır. Ayrıca tuvalet depo, gibi dönem eklentileri karşımıza çıkmaktadır. Terk edilmişlik ve bakımsızlık sebebiyle yapının plânında ve cephelerinde büyük fiziki sorunlar meydana gelmiştir.

Yapıdaki değişikliklerin neler olduğu ve yapının özgün durumunun nasıl olduğunu saptayabilmek için yapılan restitüsyon analiz tabloları daha detaylı bir şekilde ekte sunulmaktadır (Çizelge 5.1-5.4).

Bu tablolara göre hazırlanan restitüsyon projeleri yapının özgün hali ile ilgili bilgi vermektedir (Şekil 5.1-5.40).

Çizelge 5.1. Birinci Dönem Restitüsyon Tablosu Zemin Kat ve Birinci Kat

Mahal Adı		**Özgün İşlev**	**Yapı Elemanı**	**Tamamlanan**	**Açıklama**	**Restitüsyon Kaynakları**
rölöve	**restitüsyon**					
Z05	Z01	Fındıklık	Mahalin tamamı	Mahalin tamamı		B-1
Z06	Z02	Güney Girişi	Mahalin tamamı	Mahalin tamamı		C-2
106	101	Sofa	Mahalin tamamı	Mahalin tamamı		C-2
105	102	Başoda	Mahalin tamamı	Mahalin tamamı		B-1
104	103	Oda	Mahalin tamamı	Mahalin tamamı		B-1

Çizelge 5.2. İkinci Dönem Restitüsyon Tablosu Zemin Kat

Mahal Adı		**Özgün İşlev**	**Yapı Elemanı**	**Tamamlanan**	**Açıklama**	**Restitüsyon Kaynakları**
rölöve	**restitüsyon**					
Z01	Z01	Batı Girişi	D1 Duvarı	Ahşap pencere	Tüm iç kapılar karşılaştırmalı çalışmadan elde edilen verilerle tamamlanacaktır. Tüm Pencereler 1996 yılı fotoğrafları ve karşılaştırmalı çalışmalardan elde edilen verilerle tamamlanacaktır.	B-1
			D2 Duvarı	Ahşap Kapı		B-1
			D3 Duvarı	_		B-2
			D4 Duvarı	Duvarın tamamı		A-3
Z02	Z02	Mutfak	D1 Duvarı	Ahşap pencere		B-1
			D2 Duvarı	AD1 Dolabı		A-1
			D3 Duvarı	dolap,ocak, kapı		A-1, B-1
			D4 Duvarı	Ahşap Kapı		B-1
			Tavan	Kaplama		B-1
Z03	Z03	Hela	Mahalin tamamı	Mahalin tamamı		A-1
Z04	Z04	Depo	Mahalin tamamı	Mahalin tamamı		B-1
Z05	Z05	Fındıklık	Mahalin tamamı	Mahalin tamamı		B-1
Z06	Z06	Doğu Girişi	D3 Duvarı	Duvarın tamamı		A-2
			D3 Duvarı	Ahşap Kapı		B-1
			D4 Duvarı	Duvarın tamamı		A-2
			D4 Duvarı	Ahşap Kapı		B-1

Çizelge 5.3. İkinci Dönem Restitüsyon Tablosu Birinci Kat

Mahal Adı		**Özgün İşlev**	**Yapı Elemanı**	**Tamamlanan**	**Açıklama**	**Restitüsyon Kaynakları**
Rölöve	**Restitüsyon**					
101	101	Sofa	D1 Duvarı	Ahşap pencere	Tüm iç kapılar karşılaştırmalı çalışmadan elde edilen verilerle tamamlanacaktır. Tüm Pencereler 1996 yılı fotoğrafları ve karşılaştırmalı çalışmalardan elde edilen verilerle tamamlanacaktır	B-1
			D2 Duvarı	Ahşap Kapı		B-1
			D3 Duvarı	Ahşap Kapı		B-1
			Tavan	Kaplama		B-1
			D4 Duvarı	Ahşap pencere		B-1
102	102	Oda	D1 Duvarı	Ahşap pencere		B-1
			D2 Duvarı	Ahşap pencere		B-2
			D3 Duvarı	dolap,ocak, kapı		A-1, B-1
			D4 Duvarı	Ahşap Kapı		B-1
			Tavan	Kaplama		B-1
103	103	Hela	Mahalin tamamı	Mahalin tamamı		A-1
104	104	Depo	Mahalin tamamı	Mahalin tamamı		B-1
105	105	Oda	Mahalin tamamı	Mahalin tamamı		B-1
106	106	Sofa	D1 Duvarı	Ahşap Kapı		B-1
			D2 Duvarı	_		_
			D3 Duvarı	Ahşap Kapı, penc.		B-1
			Tavan	Kaplama		B-1
			D4 Duvarı	Ahşap pencere		B-1

Resim 5.1. Batı Cephesi Fotoğrafı [AKTVKK, 1996]

Resim 5.2. Batı Cephesi Fotoğrafı (07.12.2012)

Resim 5.3. Güney Cephesi Fotoğrafı [AKTVKK, 1996]

Resim 5.4. Güney Cephesi Fotoğrafı (07.12.2012)

Resim 5.5. Doğu Cephesi Fotoğrafı [AKTVKK, 1996]

Resim 5.6. Doğu Cephesi Fotoğrafı (07.12.2012)

Resim 5.7. Kuzey Cephesi Fotoğrafı [AKTVKK, 1996]

Resim 5.8. Kuzey Cephesi Fotoğrafı (07.12.2012)

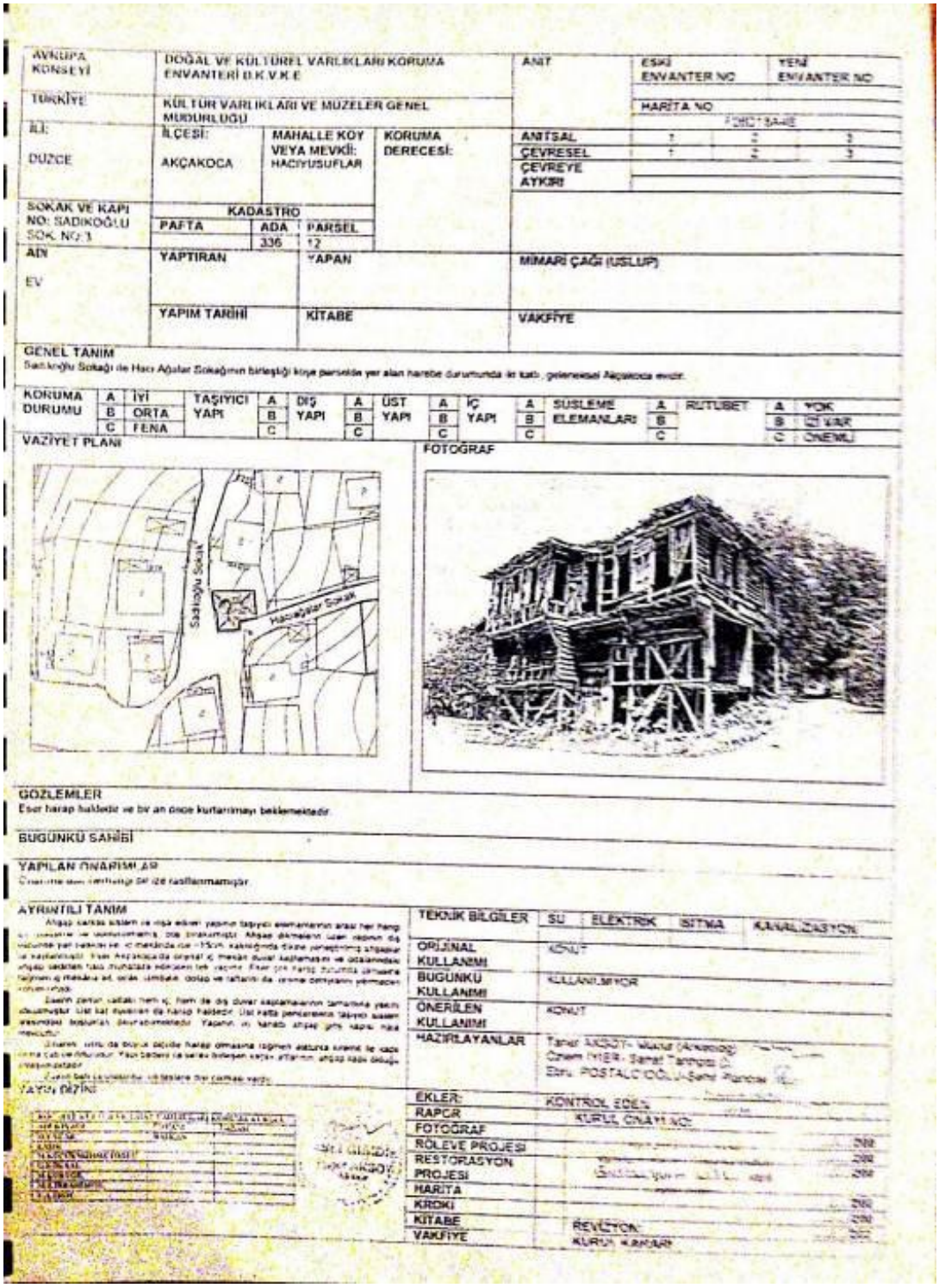

AVRUPA KONSEYİ | DOĞAL VE KÜLTÜREL VARLIKLARI KORUMA ENVANTERİ D.K.V.K.E | ANIT | ESKİ ENVANTER NO | YENİ ENVANTER NO

TÜRKİYE | KÜLTÜR VARLIKLARI VE MÜZELER GENEL MÜDÜRLÜĞÜ | HARİTA NO

İL: DÜZCE | İLÇESİ: AKÇAKOCA | MAHALLE KÖY VEYA MEVKİ: HACIYUSUFLAR | KORUMA DERECESİ: | ANITSAL 1 2 3 | ÇEVRESEL 1 2 3 | ÇEVREYE AYKIRI

SOKAK VE KAPI NO: SADIKOĞLU SOK. NO: 3 | KADASTRO: PAFTA | ADA 336 | PARSEL 12

AD: EV | YAPTIRAN | YAPAN | MİMARİ ÇAĞI (USLUP)

YAPIM TARİHİ | KİTABE | VAKFİYE

GENEL TANIM

KORUMA DURUMU: A İYİ, B ORTA, C FENA | TAŞIYICI YAPI | DIŞ YAPI | ÜST YAPI | İÇ YAPI | SUSLEME ELEMANLARI | RUTUBET: A YOK, B VAR, C ÖNEMLİ

VAZİYET PLANI

FOTOĞRAF

GÖZLEMLER

BUGÜNKÜ SAHİBİ

YAPILAN ONARIMLAR

AYRINTILI TANIM

TEKNİK BİLGİLER | SU | ELEKTRİK | ISITMA | KANALİZASYON

ORİJİNAL KULLANIMI: KONUT

BUGÜNKÜ KULLANIMI: KULLANILMIYOR

ÖNERİLEN KULLANIMI: KONUT

HAZIRLAYANLAR

YAYIN DEĞİNİ

EKLER: KONTROL EDEN

RAPOR | KURUL ONAY NO

FOTOĞRAF

RÖLEVE PROJESİ

RESTORASYON PROJESİ

HARİTA

KROKİ

KİTABE

VAKFİYE

REVİZYON

Resim 5.9. Mehmet Emek Evi Tescil Fişi [AKTVKK, 2009]

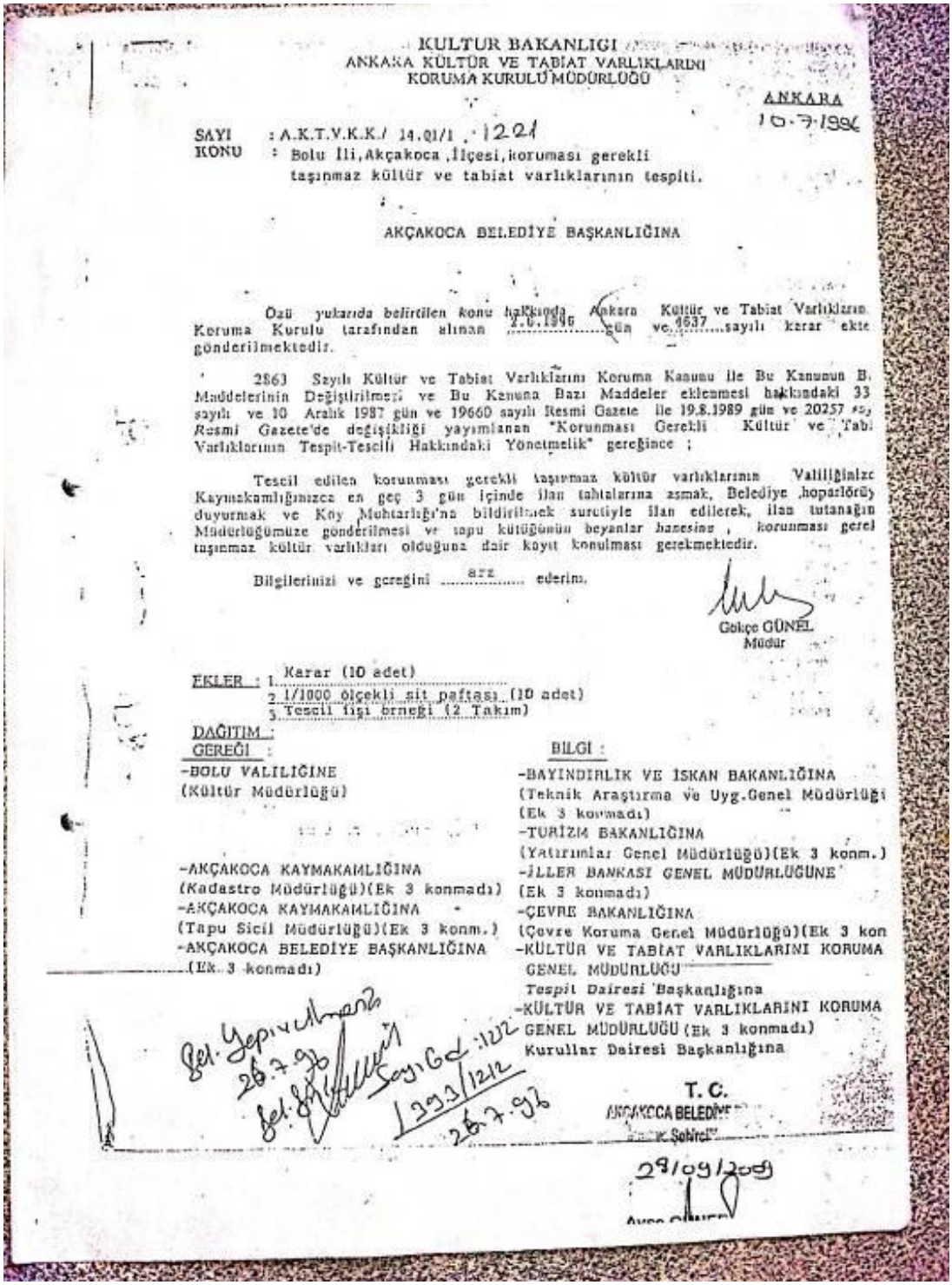

KÜLTÜR BAKANLIĞI
ANKARA KÜLTÜR VE TABİAT VARLIKLARINI
KORUMA KURULU MÜDÜRLÜĞÜ

ANKARA
10.7.1996

SAYI : A.K.T.V.K.K./ 14.01/1 . 1221
KONU : Bolu İli, Akçakoca, İlçesi, koruması gerekli taşınmaz kültür ve tabiat varlıklarının tespiti.

AKÇAKOCA BELEDİYE BAŞKANLIĞINA

Özü yukarıda belirtilen konu hakkında Ankara Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu tarafından alınan 7.6.1996 gün ve 4637 sayılı karar ekte gönderilmektedir.

2863 Sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu ile Bu Kanunun B. Maddelerinin Değiştirilmesi ve Bu Kanuna Bazı Maddeler eklenmesi hakkındaki 33 sayılı ve 10 Aralık 1987 gün ve 19660 sayılı Resmi Gazete ile 19.8.1989 gün ve 20257 sayılı Resmi Gazete'de değişikliği yayımlanan "Korunması Gerekli Kültür ve Tabiat Varlıklarının Tespit-Tescili Hakkındaki Yönetmelik" gereğince ;

Tescil edilen korunması gerekli taşınmaz kültür varlıklarının Valiliğinize Kaymakamlığınıza en geç 3 gün içinde ilan tahtalarına asmak, Belediye, hoparlörü duyurmak ve Köy Muhtarlığı'na bildirilmek suretiyle ilan edilerek, ilan tutanağın Müdürlüğümüze gönderilmesi ve tapu kütüğünün beyanlar hanesine, korunması gerekli taşınmaz kültür varlıkları olduğuna dair kayıt konulması gerekmektedir.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Gökçe GÜNEL
Müdür

EKLER : 1. Karar (10 adet)
2. 1/1000 ölçekli sit paftası (10 adet)
3. Tescil fişi örneği (2 Takım)

DAĞITIM :
GEREĞİ :
-BOLU VALİLİĞİNE
(Kültür Müdürlüğü)
-AKÇAKOCA KAYMAKAMLIĞINA
(Kadastro Müdürlüğü)(Ek 3 konmadı)
-AKÇAKOCA KAYMAKAMLIĞINA
(Tapu Sicil Müdürlüğü)(Ek 3 konm.)
-AKÇAKOCA BELEDİYE BAŞKANLIĞINA
(Ek 3 konmadı)

BİLGİ :
-BAYINDIRLIK VE İSKAN BAKANLIĞINA
(Teknik Araştırma ve Uyg.Genel Müdürlüğü
(Ek 3 konmadı)
-TURİZM BAKANLIĞINA
(Yatırımlar Genel Müdürlüğü)(Ek 3 konm.)
-İLLER BANKASI GENEL MÜDÜRLÜĞÜNE
(Ek 3 konmadı)
-ÇEVRE BAKANLIĞINA
(Çevre Koruma Genel Müdürlüğü)(Ek 3 kon
-KÜLTÜR VE TABİAT VARLIKLARINI KORUMA GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
Tespit Dairesi Başkanlığına
-KÜLTÜR VE TABİAT VARLIKLARINI KORUMA GENEL MÜDÜRLÜĞÜ (Ek 3 konmadı)
Kurullar Dairesi Başkanlığına

Gel. Yapılmasın 26.7.96
Sayı: 6d. 1212
1993/1212
26.7.96

T.C.
AKÇAKOCA BELEDİYESİ
Şehirci
29/09/2009

Resim 5.10. Mehmet Emek Evi Tescil Kararı-1 [AKTVKK, 2009]

T.C.
KÜLTÜR BAKANLIĞI
ANKARA KÜLTÜR VE TABİAT VARLIKLARINI
KORUMA KURULU
(KARAR)

Toplantı Tarihi ve No : 2.6.1996 371 Toplantı Yeri
Karar Tarihi ve No : 2.6.1996 4637 ANKARA

Bolu İli, Akçakoca İlçesi, Korunması Gerekli Taşınmaz Kültür ve Tabiat Varlıklarının tespitine ilişkin Ankara Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu Müdürlüğü uzmanlarının 14.9.1996 gün ve 759 sayılı raporu okunda, ekleri incelendi, kurulumuz üyelerince yerinde 2.6.1996 tarihinde yapılan incelemeler sonunda;

Bolu İli, Akçakoca İlçesinde karamız eki Liste (1) de adres ve kadastral numaraları verilen ve ekli 1/1000 ölçekli haritalarda işaretlenen taşınmazların korunması gerekli taşınmaz kültür varlığı olarak tescil kayıtlarının devamına; kurulumuzun 12.6.1995 gün ve 4023 sayılı kararı ile tescillenen Park Caddesi No:3 adresindeki taşınmazın söz konusu karar eki paftalarda sehven başka yerde işaretlendiği belirlendiğinden karamız ekl 1/1000 ölçekli paftalarda yanlışlığın düzeltilmesine,

Ekli Liste (2) de adres ve kadastral numaraları verilen ve ekli 1/1000 ölçekli haritalarda işaretlenen taşınmazların korunması gerekli taşınmaz kültür varlığı olarak tescil edilmelerine,

Ekli 1/1000 ölçekli haritada sınırları verilen alanın " kentsel sit " olarak belirlenmesine, Kentsel Sit içerisinde mevcut imar planı uygulamasının durdurularak ivedilikle bir Koruma Amaçlı İmar Planının hazırlanmasına, Koruma Amaçlı İmar Planı hazırlanıp kurulumuzda onaylanıncaya kadar Kentsel Sit içerisinde karamız eki Geçiş Dönemi Yapılanma koşulları doğrultusunda uygulama yapılmasına,

Karanmız eki 1/1000 ölçekli haritada sınırları gösterilen alanın "Tarihi Ticari Merkez" olarak belirlenmesine, söz konusu alan içerisinde mevcut imar planı uygulamalarının durdurularak bir an önce 1/500 ölçekli kentsel tasarım projesi hazırlanmasının istenilmesine, söz konusu planlama çalışması kurulumuzda onaylanıncaya kadar Tarihi Ticari Merkez içerisindeki her türlü inşai ve fiziki uygulamada karanmız eki Geçiş Dönemi yapılanma koşullarının geçerli olduğuna karar verildi.

Aslı Gibidir
Gökçe GÜNEL
Müdür

BAŞKAN
Prof.Dr.Gönül TANKUT
İMZA

BAŞKAN YARDIMCISI
Prof.Dr.Coşkun ÖZGÜNEL
İMZA

ÜYE
Doç.Dr.Ali Osman Uysal
İMZA

ÜYE
Dr.Zühal ÖZCAN
İMZA

ÜYE
Mustafa ARSLANER
(Bulunmadı)

ÜYE
Erol SOLAK
Akçakoca Bld.Bşk.
(KARŞI OY) İMZA

ÜYE

ÜYE

T.C.
AKÇAKOCA BELEDİYESİ
İmar ve Şehircilik

28/09/2009
Ayşe GÜNEŞ

Resim 5.11. Mehmet Emek Evi Tescil Kararı-2 [AKTVKK, 2009]

				ÖZNUR	ÇELİKOĞLU	MEHMET	Tam					05.07.1979	---	
133	YUKARI	241	2	YUNUS	DAĞLIOĞLU	OSMAN	1/2	HACI HAFIZ	BAHÇELİ AHŞAP EV	1	2	01.09.1978	---	130,80
				SENİHA	YALÇIN	MEHMETALİ	1/2					01.09.1978	---	
134	HACI YUSUFLAR	332	8	ERDOĞAN	SES	ALİ	Tam	HACI OSMAN	BAHÇELİ AHŞAP EV	4	364	01.05.2003	487	80,71
135	HACI YUSUFLAR	332	5	MUSTAFA	CENİK	ALİ	Tam	HACI OSMAN	BAHÇELİ AHŞAP EV	4	361	18.04.2003	431	315,27
136	HACI YUSUFLAR	327	1	İSMAİL	GÜNGÖR	HALİT	Tam	KOCAAHMET	BAHÇ.AHŞAP EV VE AHIR	4	323	24.10.1980	---	182,00
137	HACI YUSUFLAR	327	2	ABDULBAKİ	GÜNGÖR	HALİT	Tam	EMİNOĞLU	BAHÇELİ AHŞAP EV	4	324	24.10.1980	---	191,20
138	HACI YUSUFLAR	325	2	ALİ	BARLAS	HAKKI	+Tam (V.İşt)	SADIKOĞLU	BAHÇELİ AHŞAP EV	3	292	24.10.1980	---	95,64
				NİYAZİ	BARLAS	HAKKI	|					24.10.1980	---	
				CELAL	BARLAS	HAKKI	|					24.10.1980	---	
				MEHMET NİYAZİ	CANTEKİN	İSMAİL	|					24.10.1980	---	
				HALİT	CANTEKİN	MEHMET NİYAZİ	|					24.10.1980	---	
				VEYİS SURAY	CANTEKİN	MEHMET NİYAZİ	+					24.10.1980	---	
139	HACI YUSUFLAR	336	12	MEHMET	EMEK	HALİT	Tam	KÖYAĞASI	BAHÇELİ AHŞAP EV	5	398	24.10.1980	---	128,63
140	YUKARI	244	15	GÜNAY	YETMİŞBİR	YAŞAR	Tam	CUMHURİYET	BAHÇELİ AHŞAP EV	1	79	10.08.1987	699	1295,30

Resim 5.12 Mehmet Emek Evi Tapu Kaydı

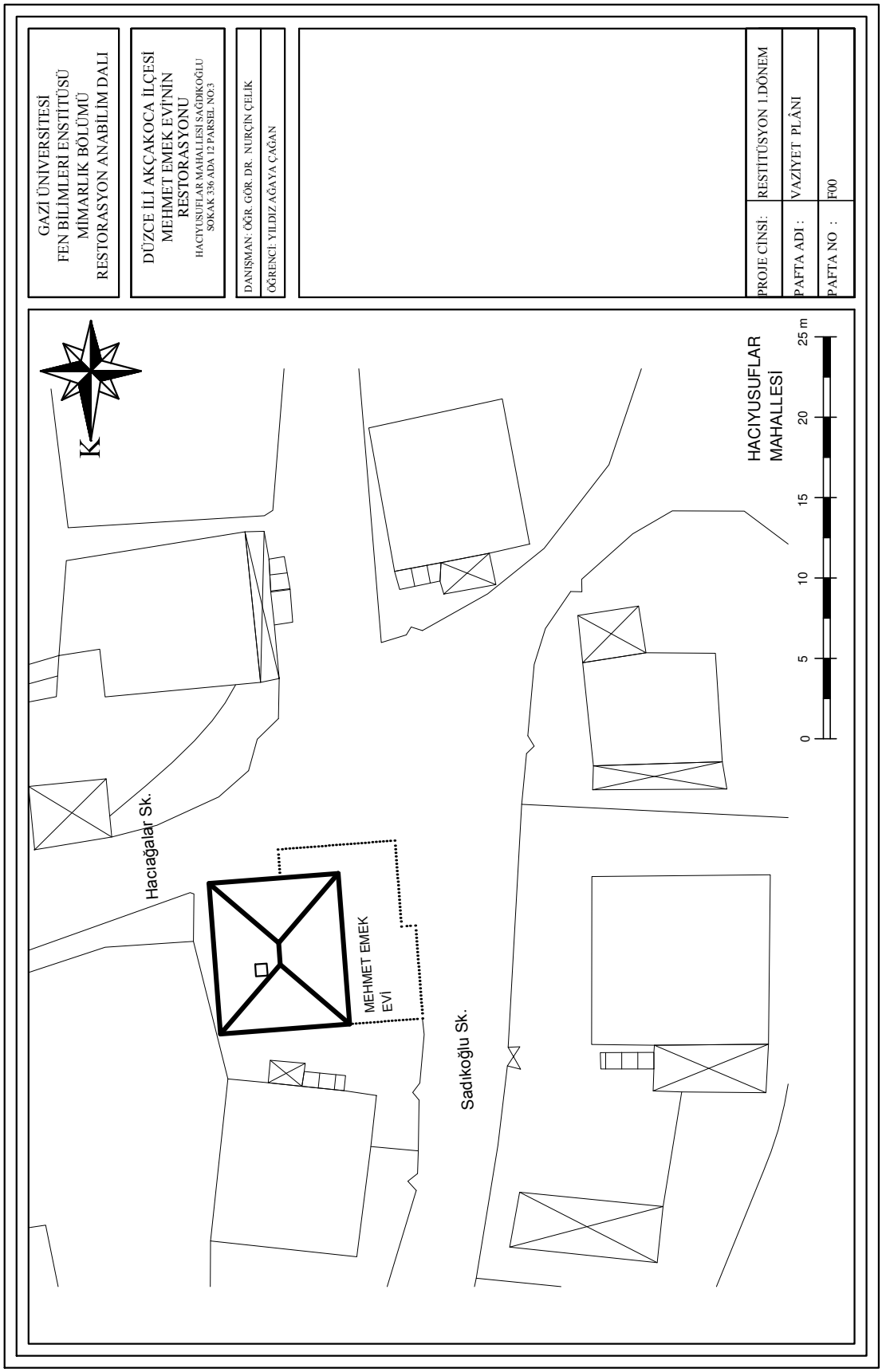

Şekil 5.1.Vaziyet plânı (Restitüsyon 1. dönem)

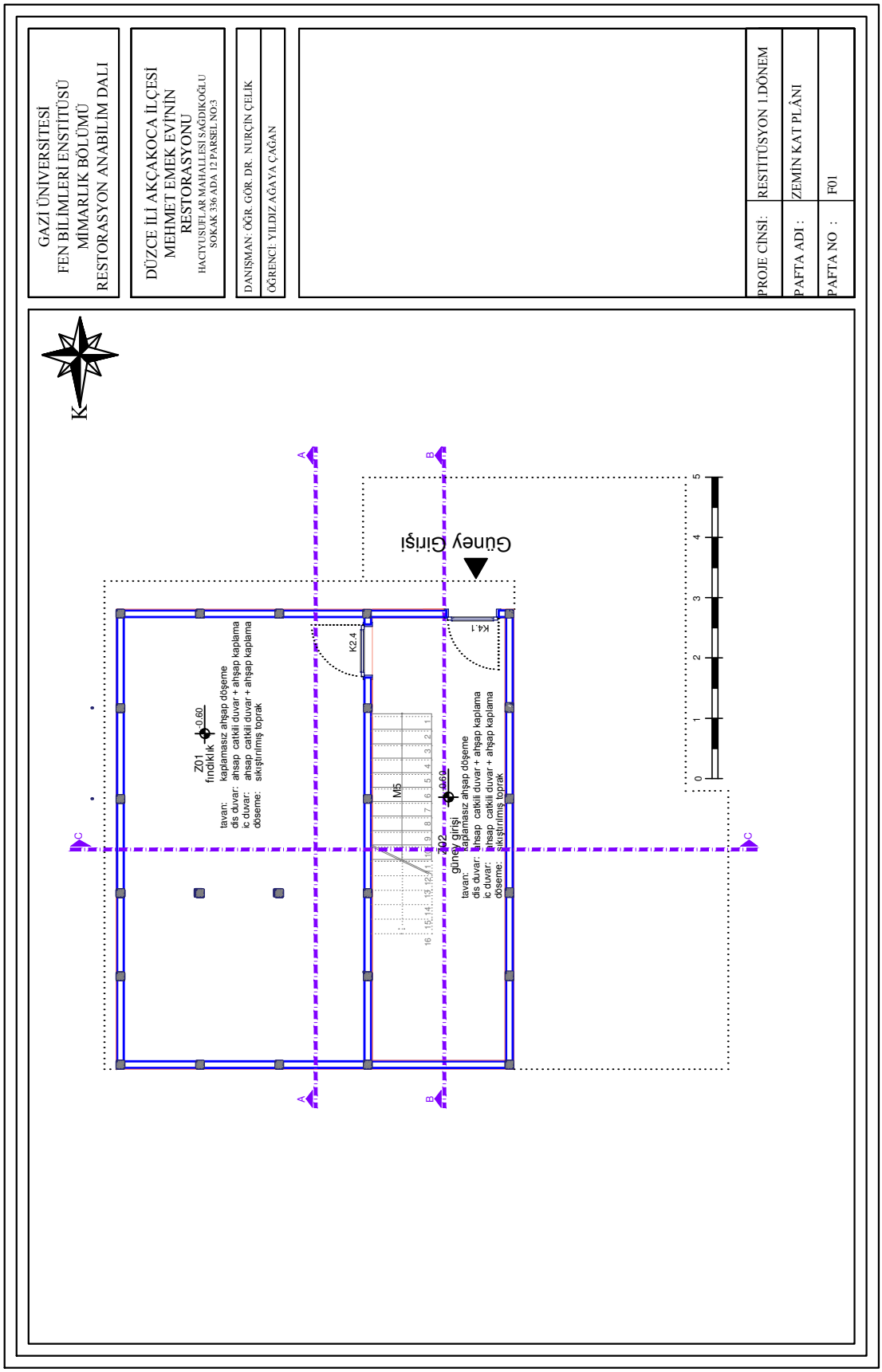

Şekil 5.2. Zemin kat plânı (Restitüsyon 1. dönem-Mekânlar)

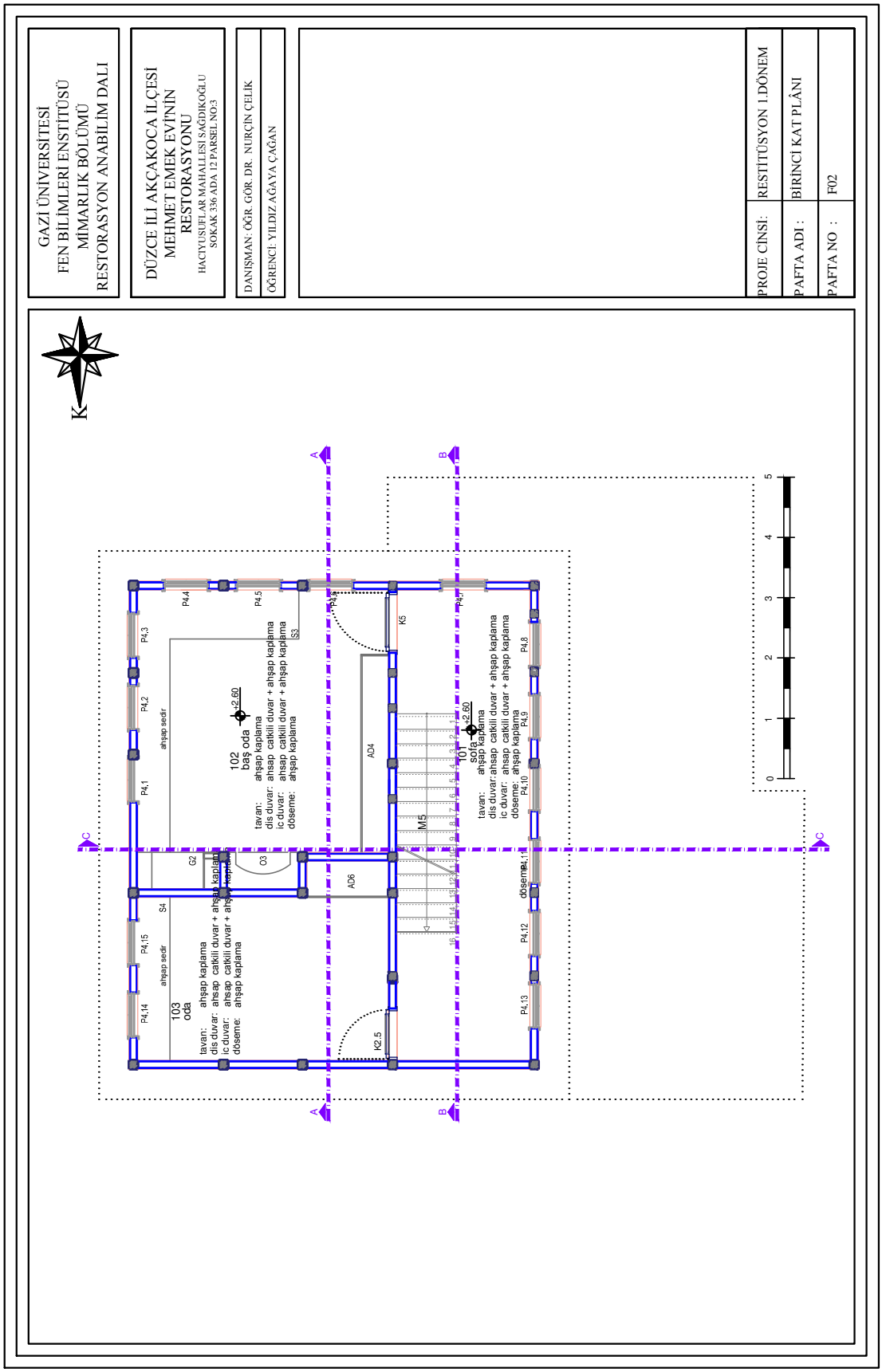

Şekil 5.3. Birinci kat plânı (Restitüsyon 1. dönem-Mekânlar)

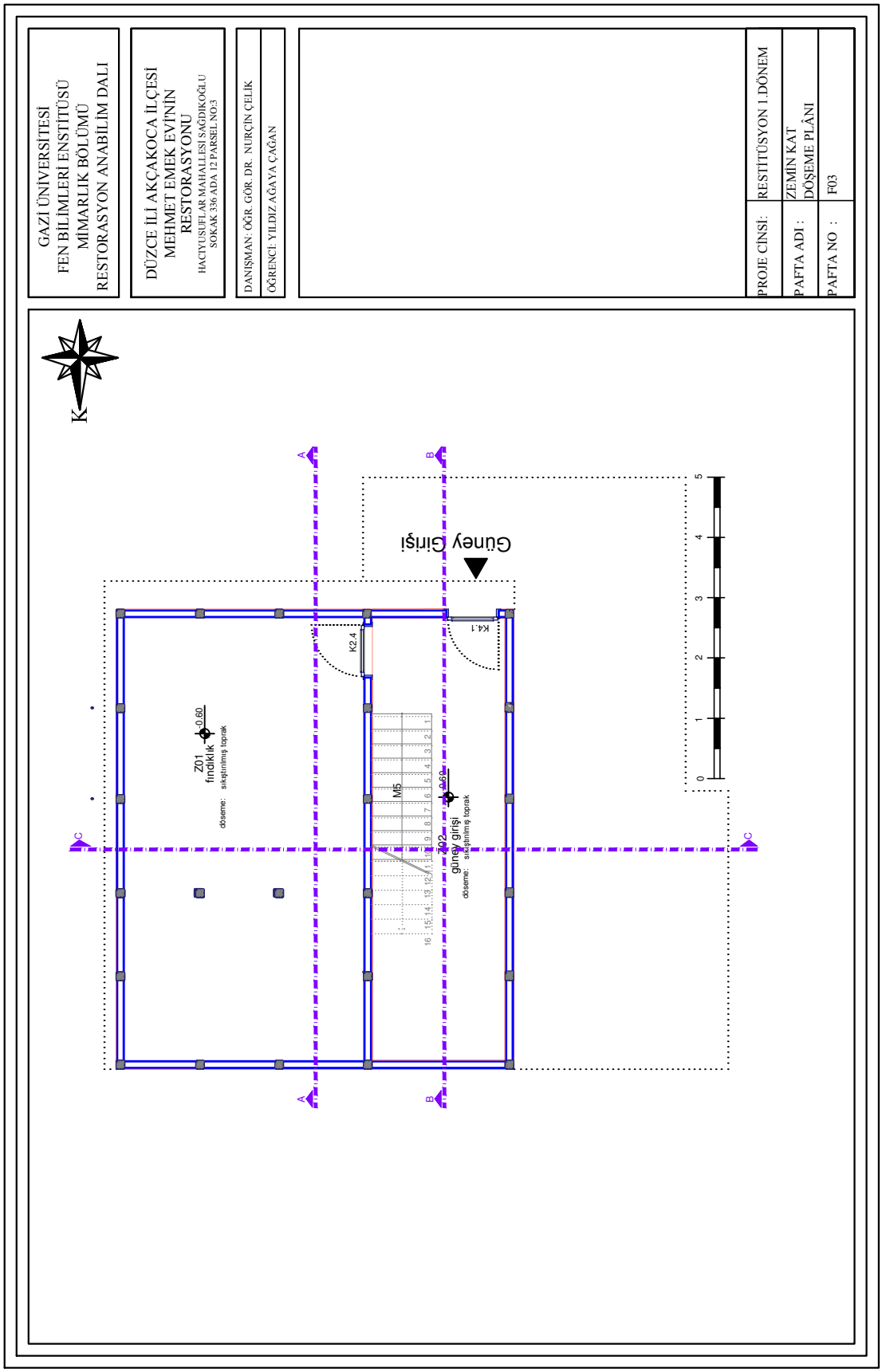

Şekil 5.4. Zemin kat döşeme plânı (Restitüsyon 1. dönem)

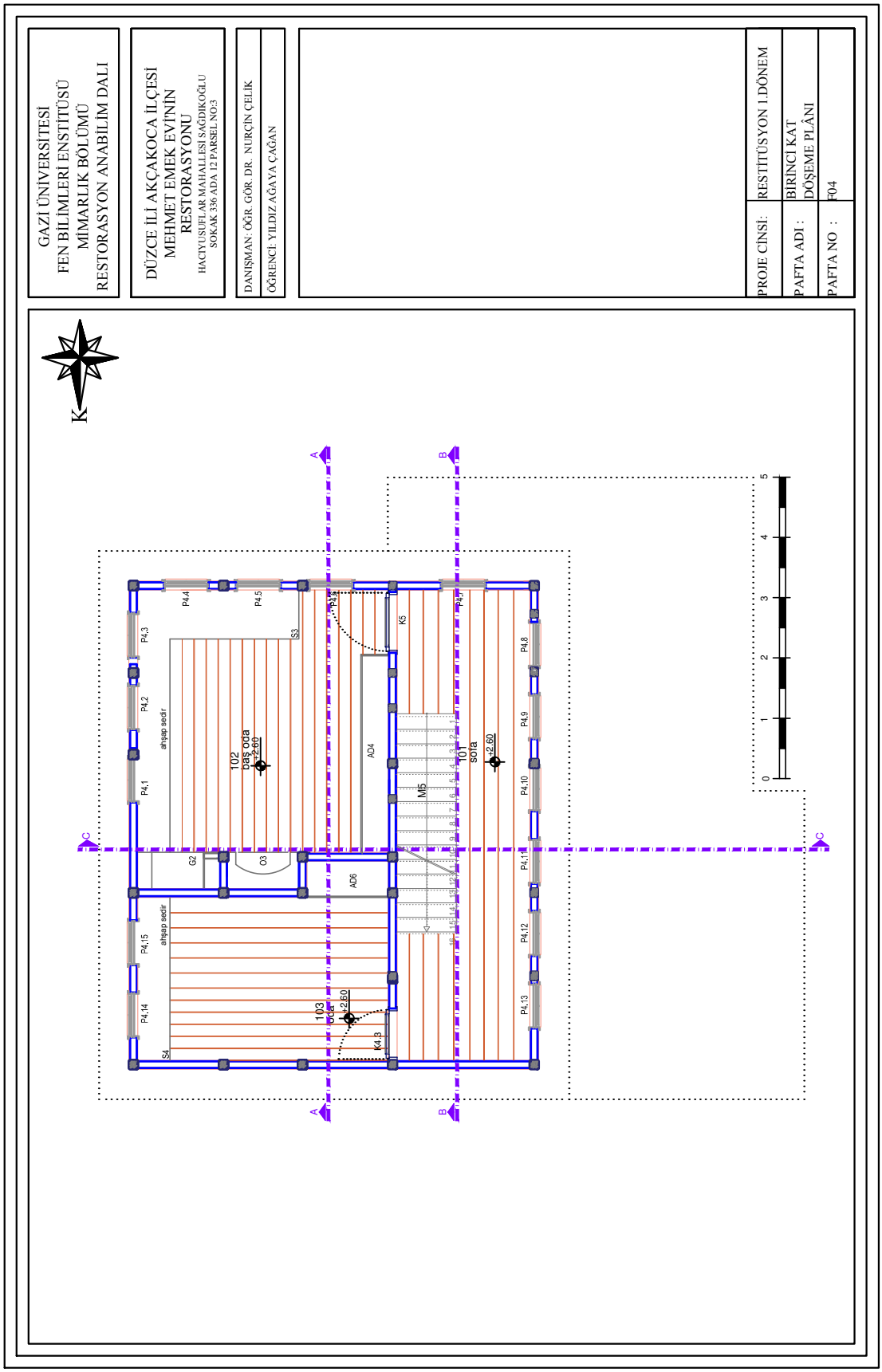

Şekil 5.5. Birinci kat döşeme plânı (Restitüsyon 1. dönem)

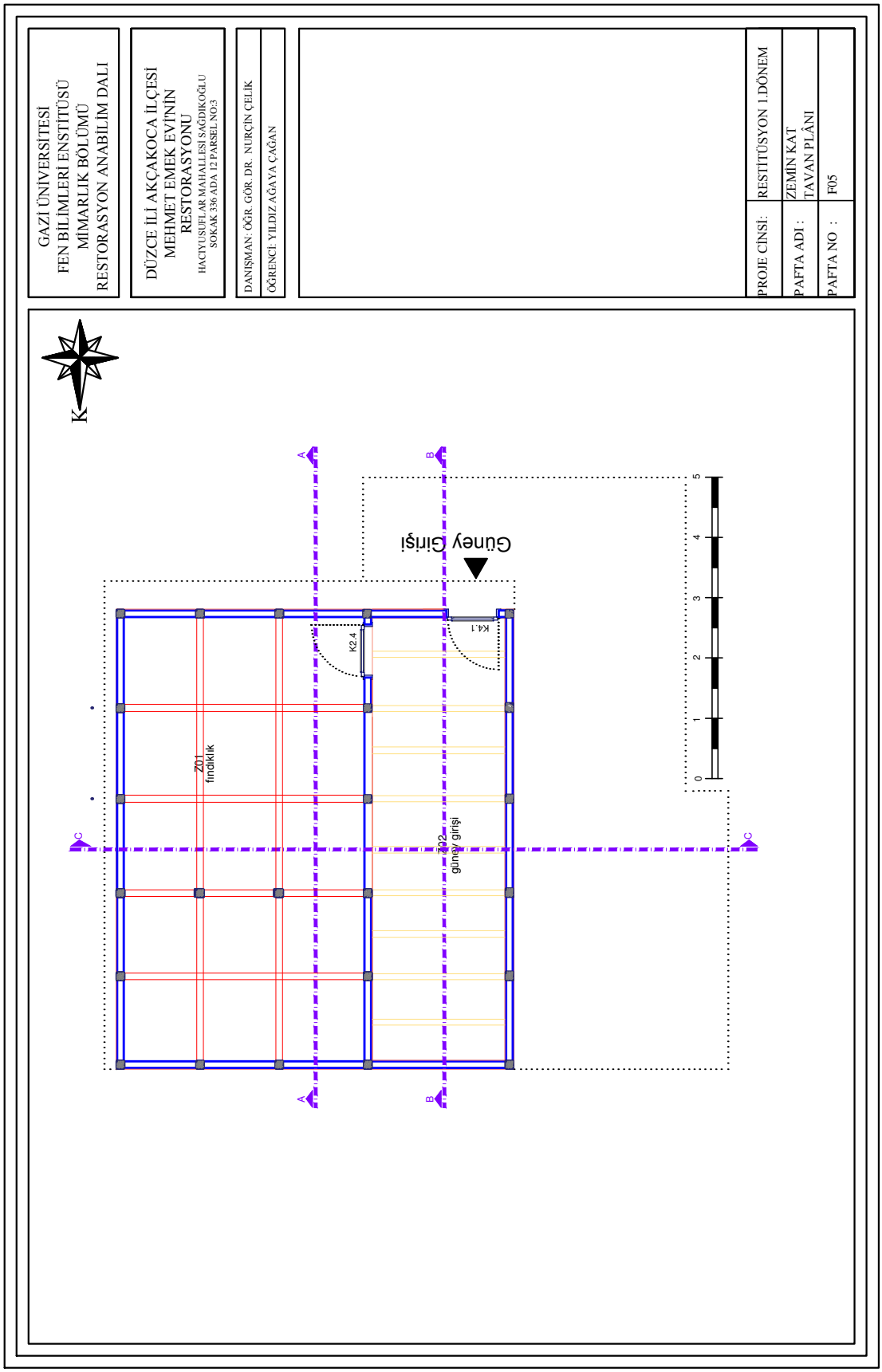

Şekil 5.6. Zemin kat tavan plânı (Restitüsyon 1. dönem)

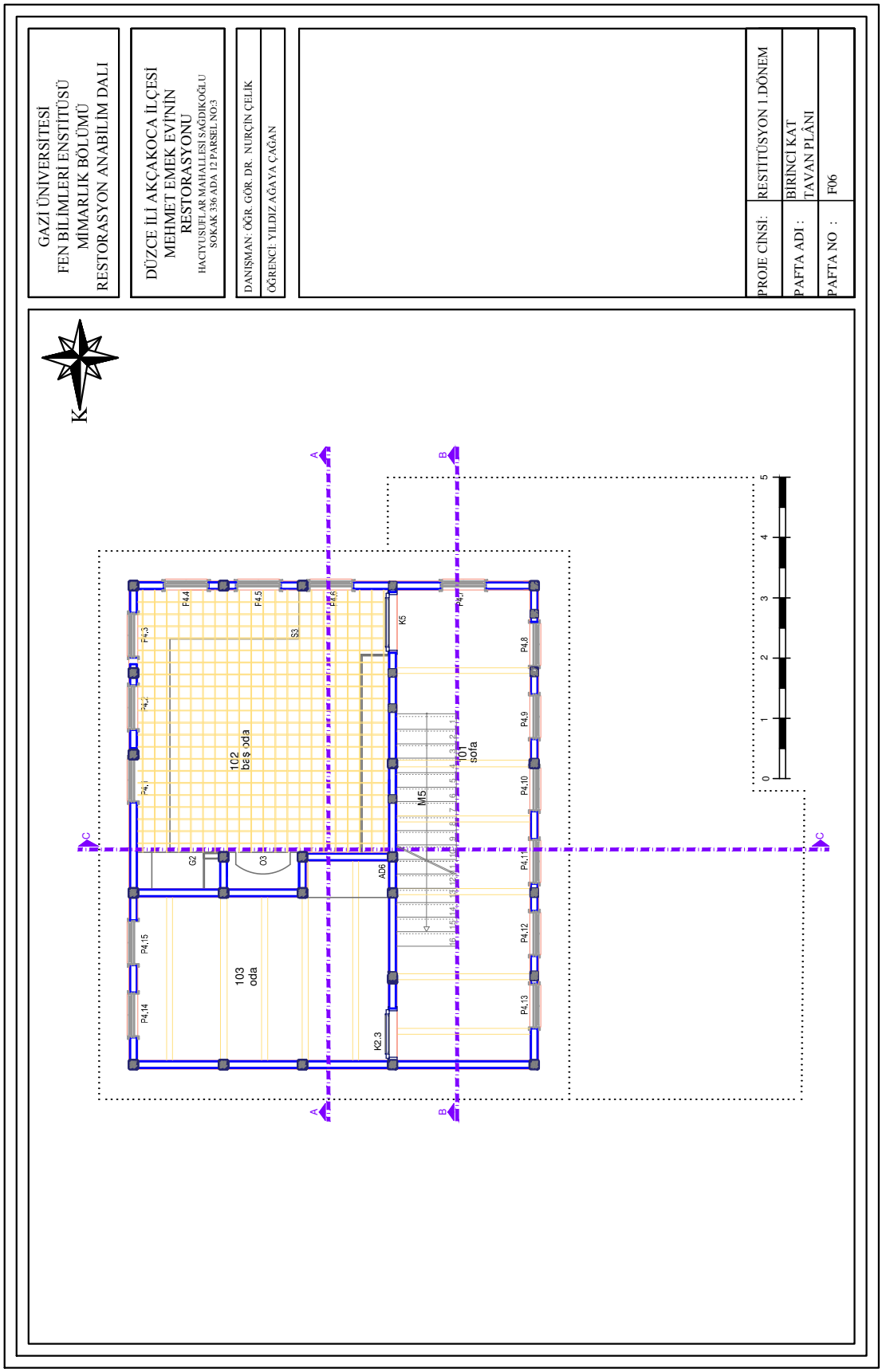

Şekil 5.7. Birinci kat tavan plânı (Restitüsyon 1. dönem)

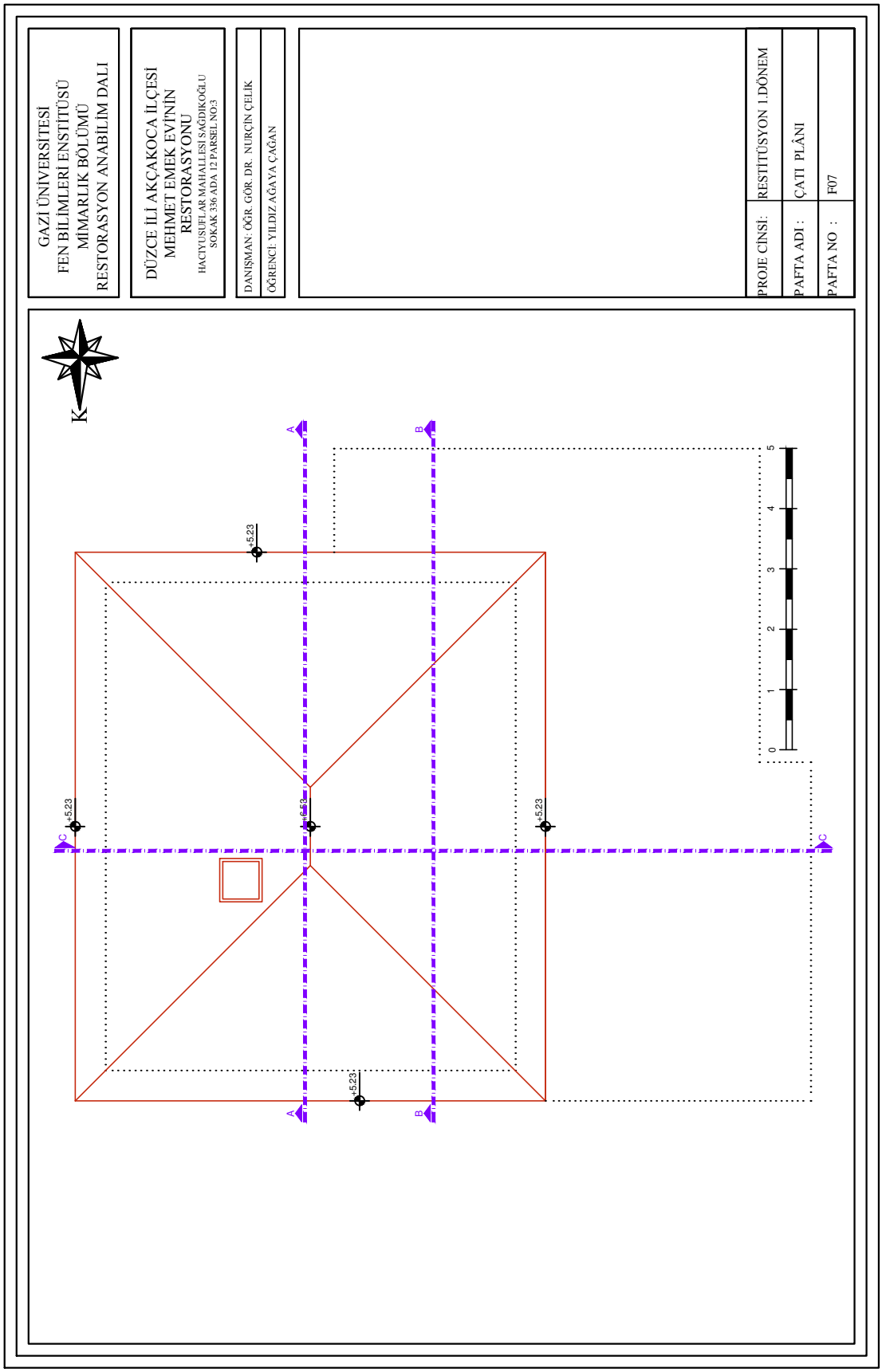

Şekil 5.8. Çatı plânı (Restitüsyon 1. dönem)

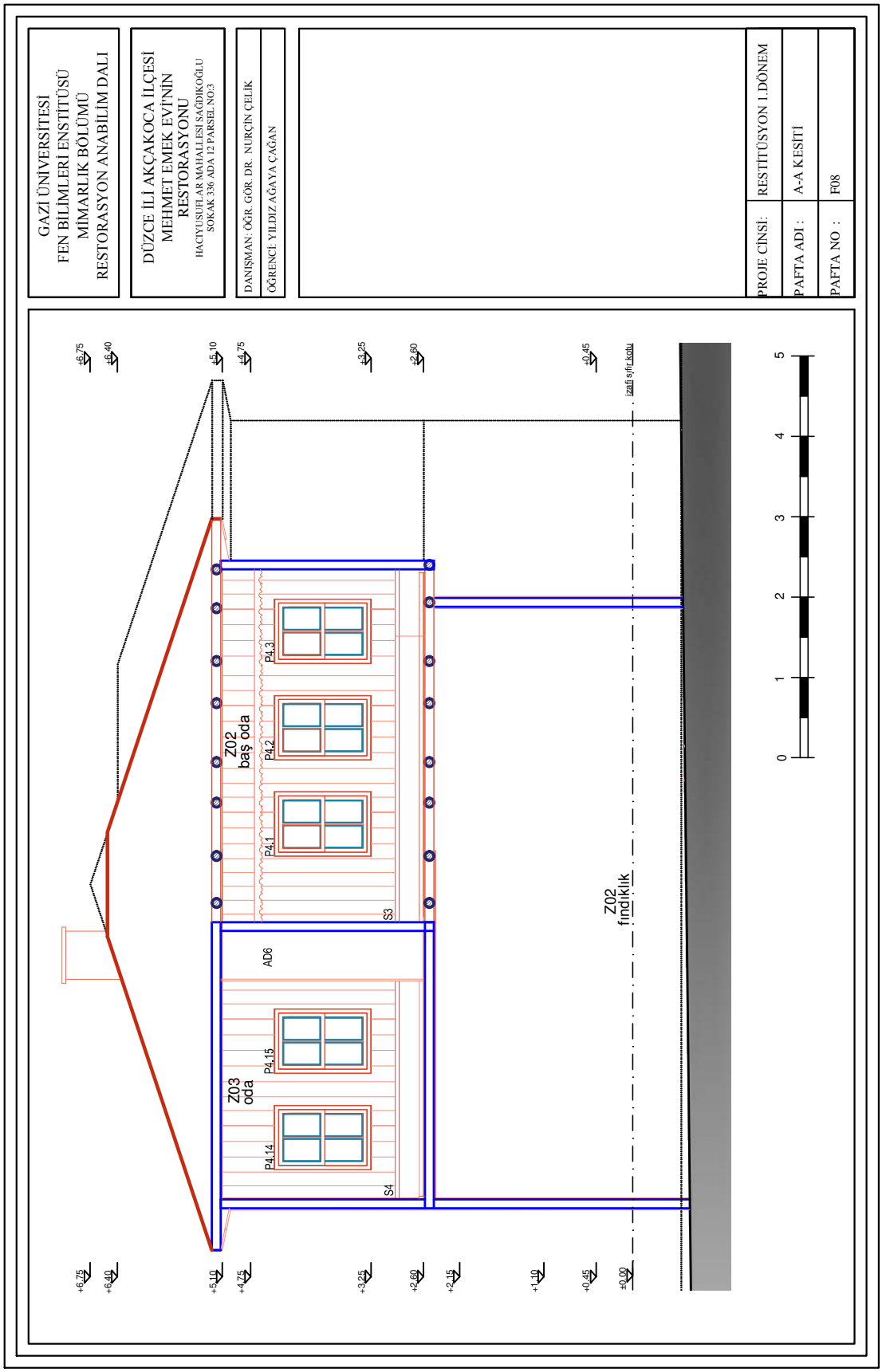

Şekil 5.9. A-A Kesiti (Restitüsyon 1. dönem)

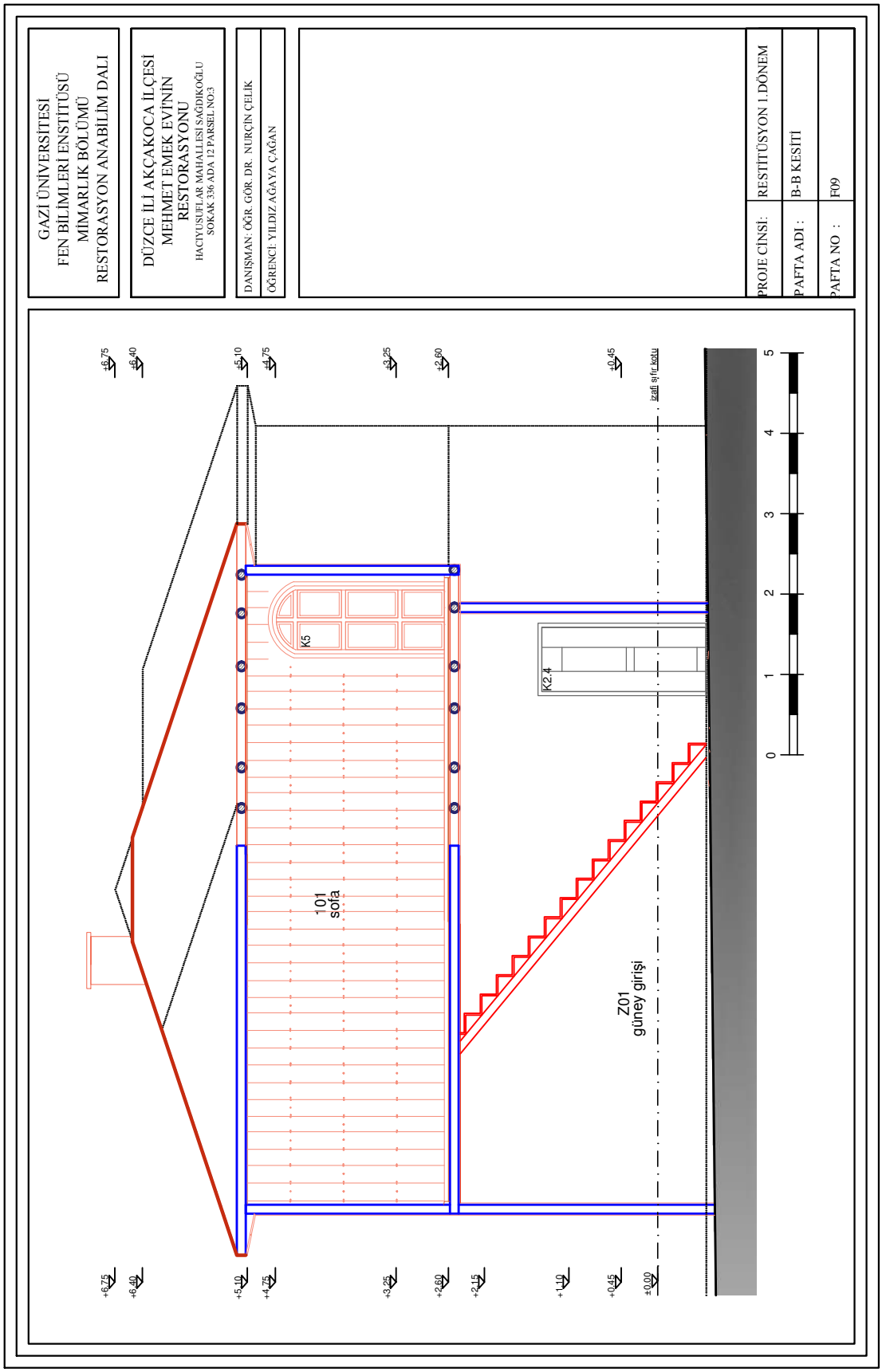

Şekil 5.10. B-B Kesiti (Restitüsyon 1. dönem)

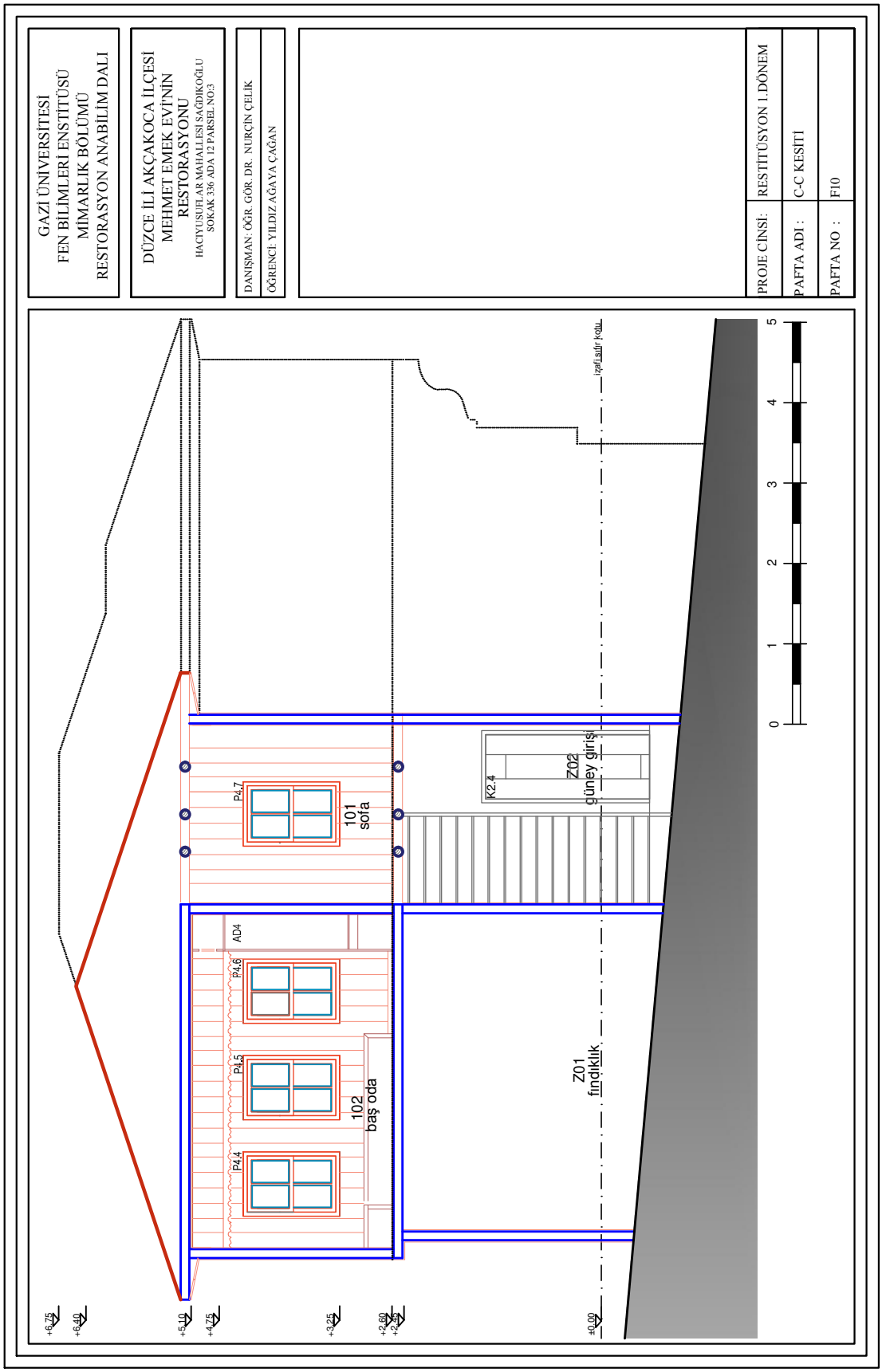

Şekil 5.11. C-C Kesiti (Restitüsyon 1. dönem)

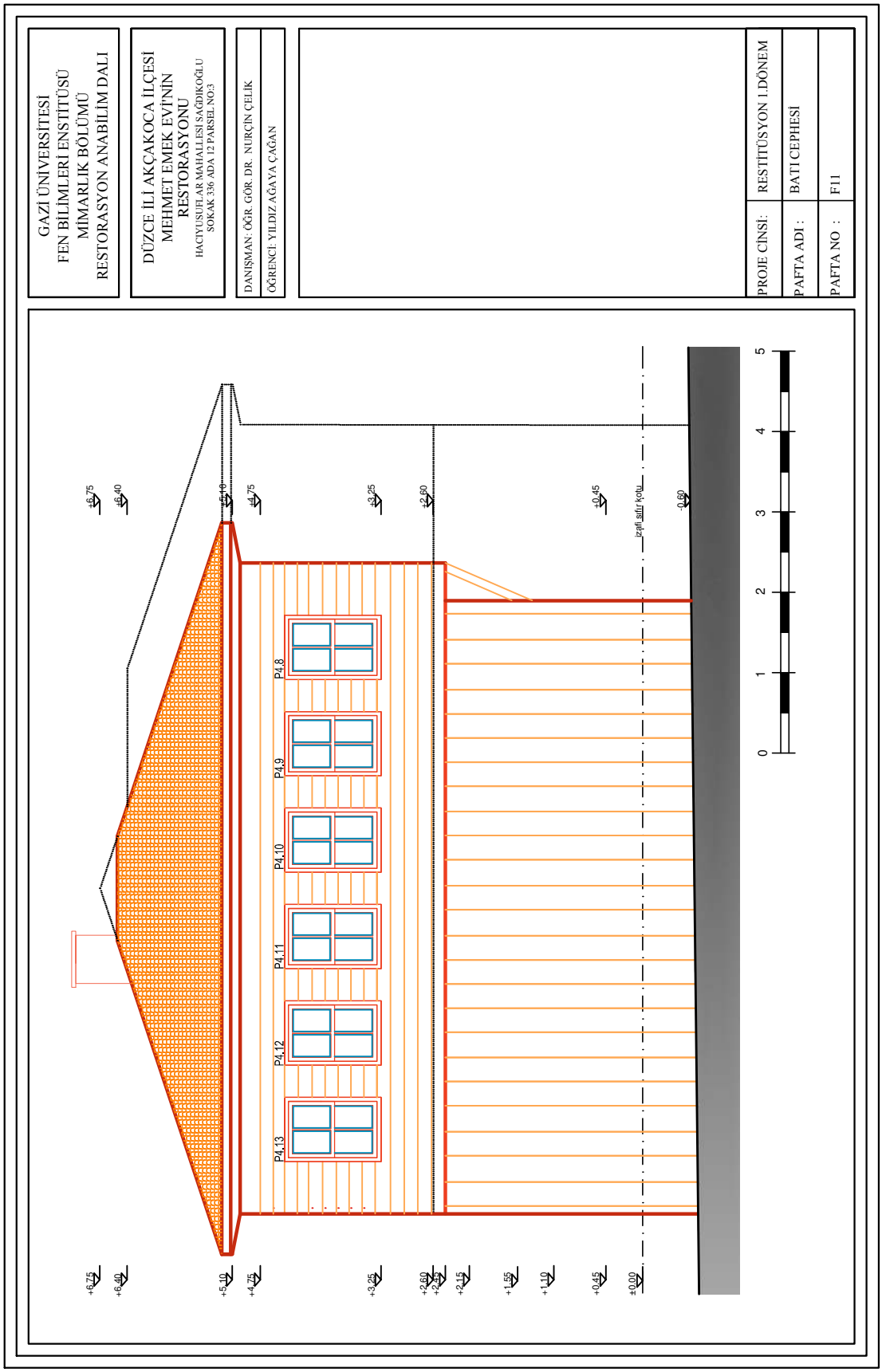

Şekil 5.12 Batı Cephesi (Restitüsyon 1. dönem)

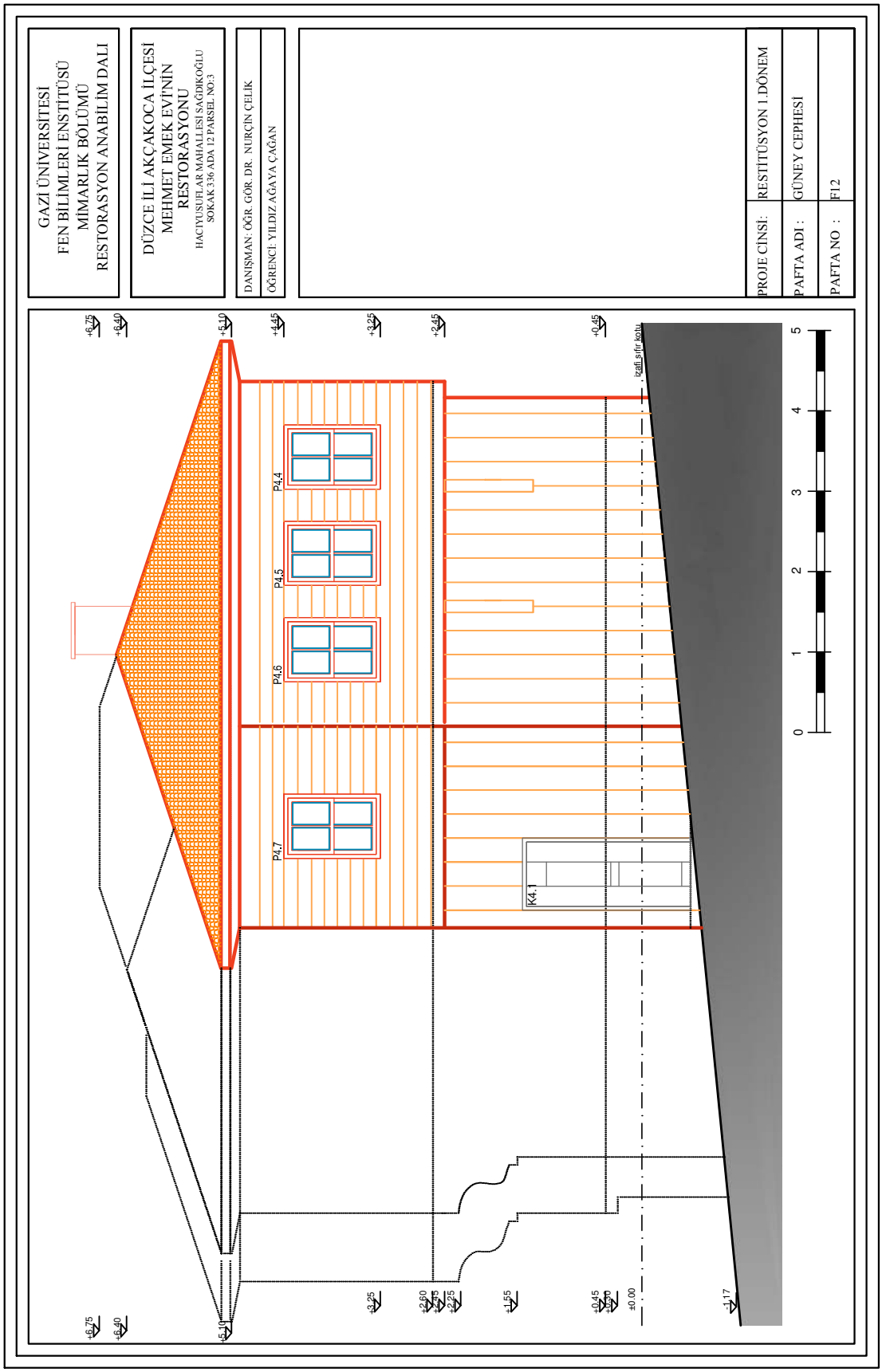

Şekil 5.13 Güney Cephesi (Restitüsyon 1. dönem)

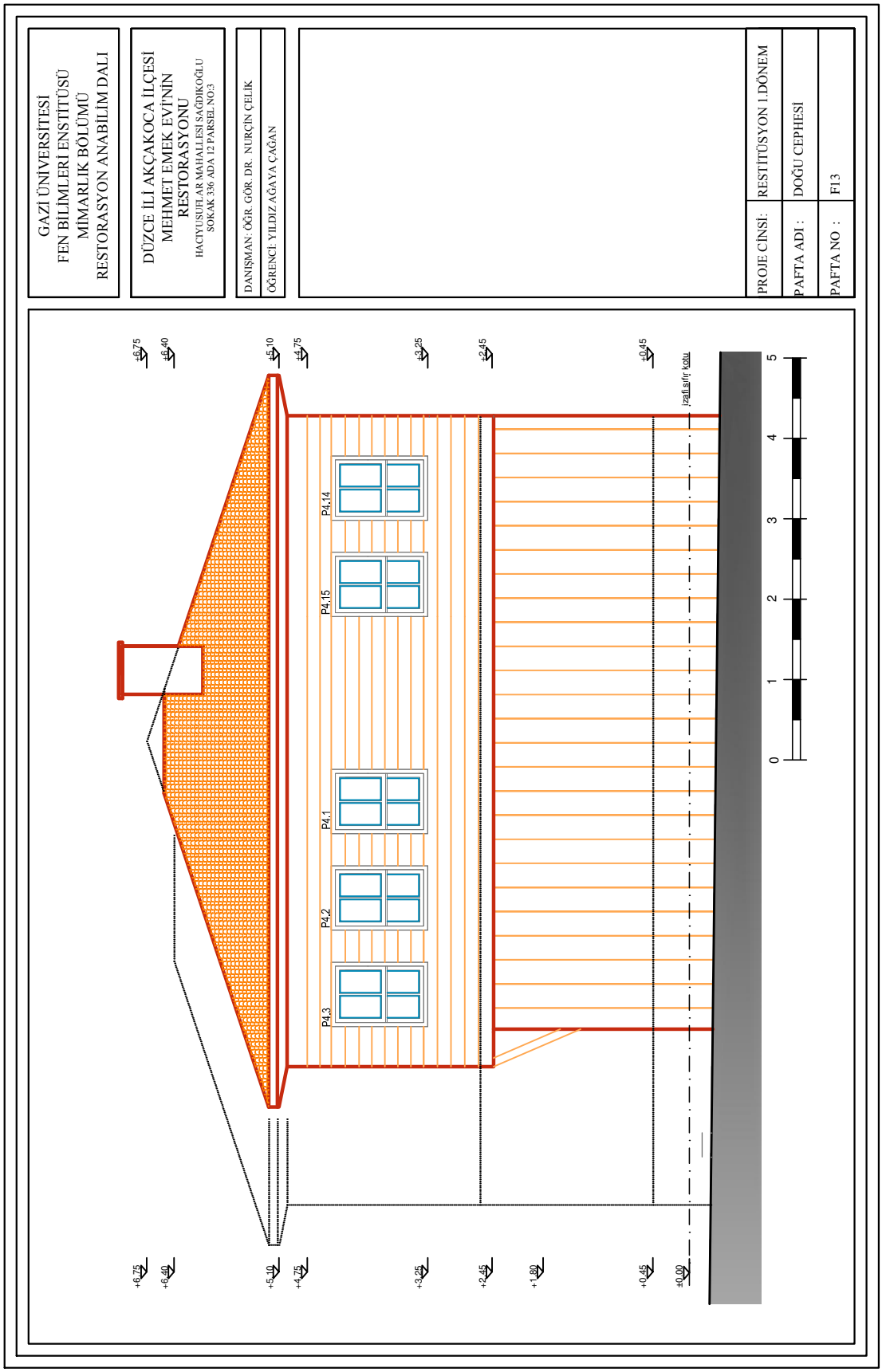

Şekil 5.14 Doğu Cephesi (Restitüsyon 1. dönem)

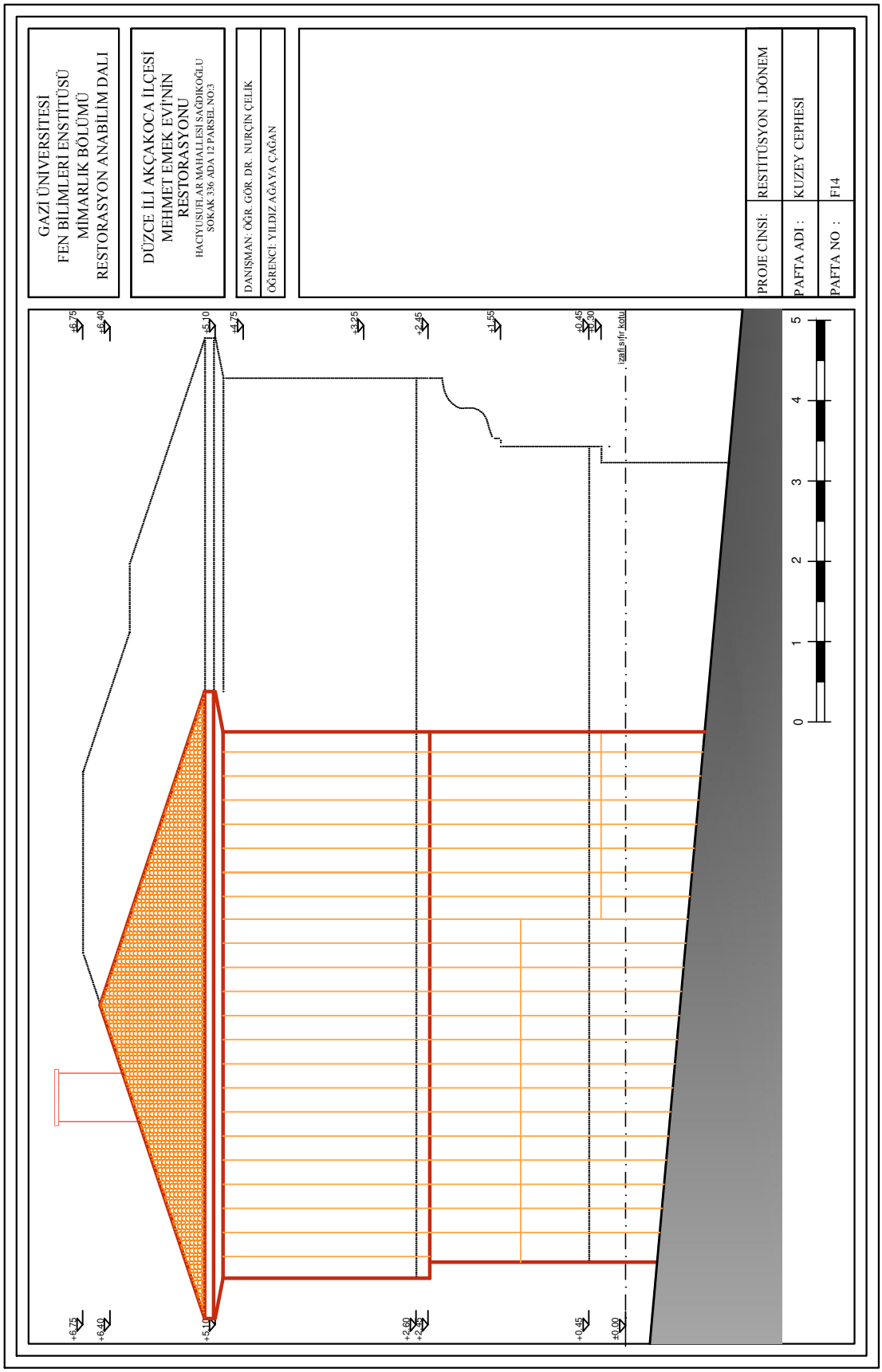

Şekil 5.15 Kuzey Cephesi (Restitüsyon 1. dönem)

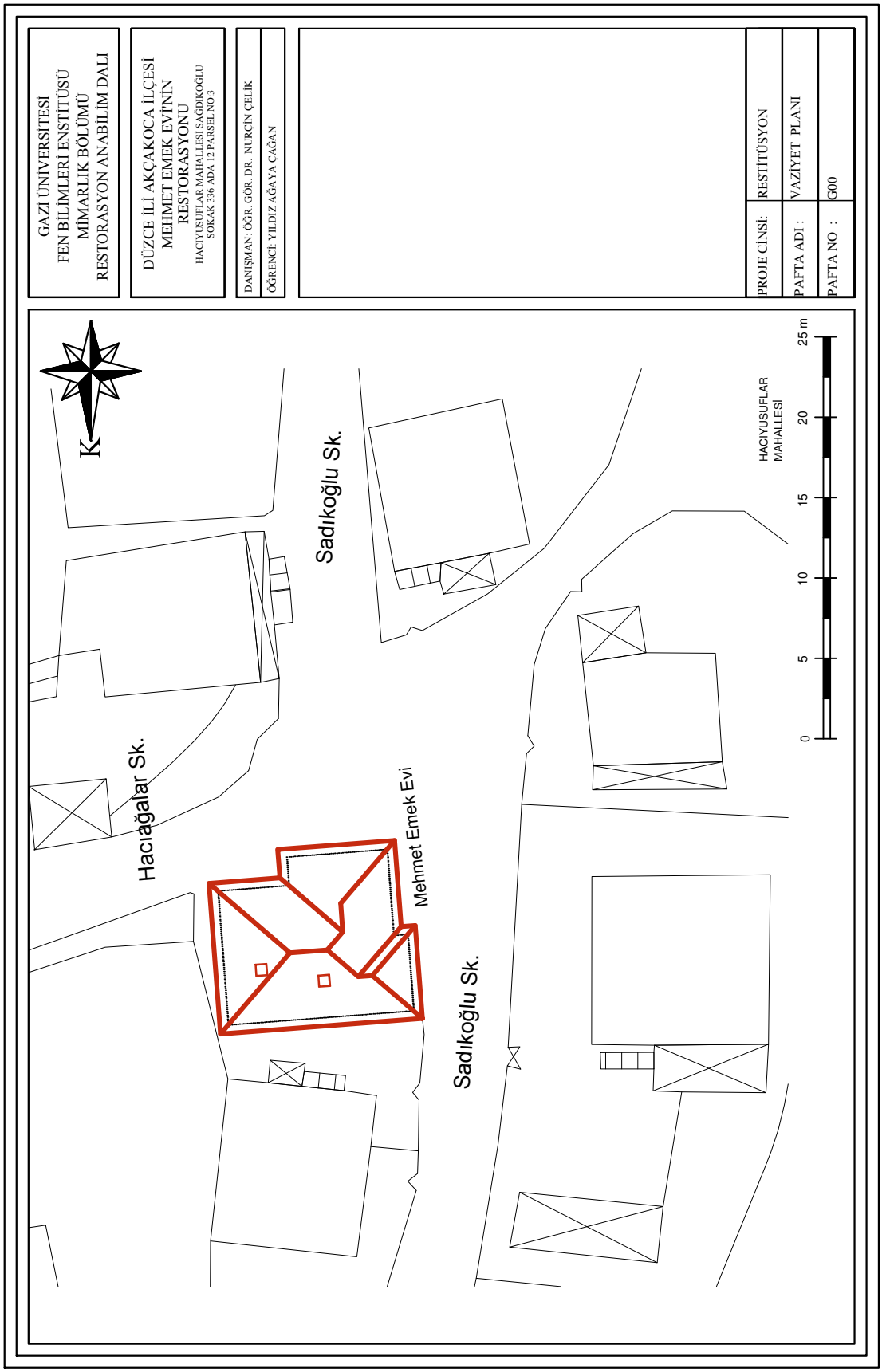

Şekil 5.16.Vaziyet Planı (Restitüsyon 2. dönem)

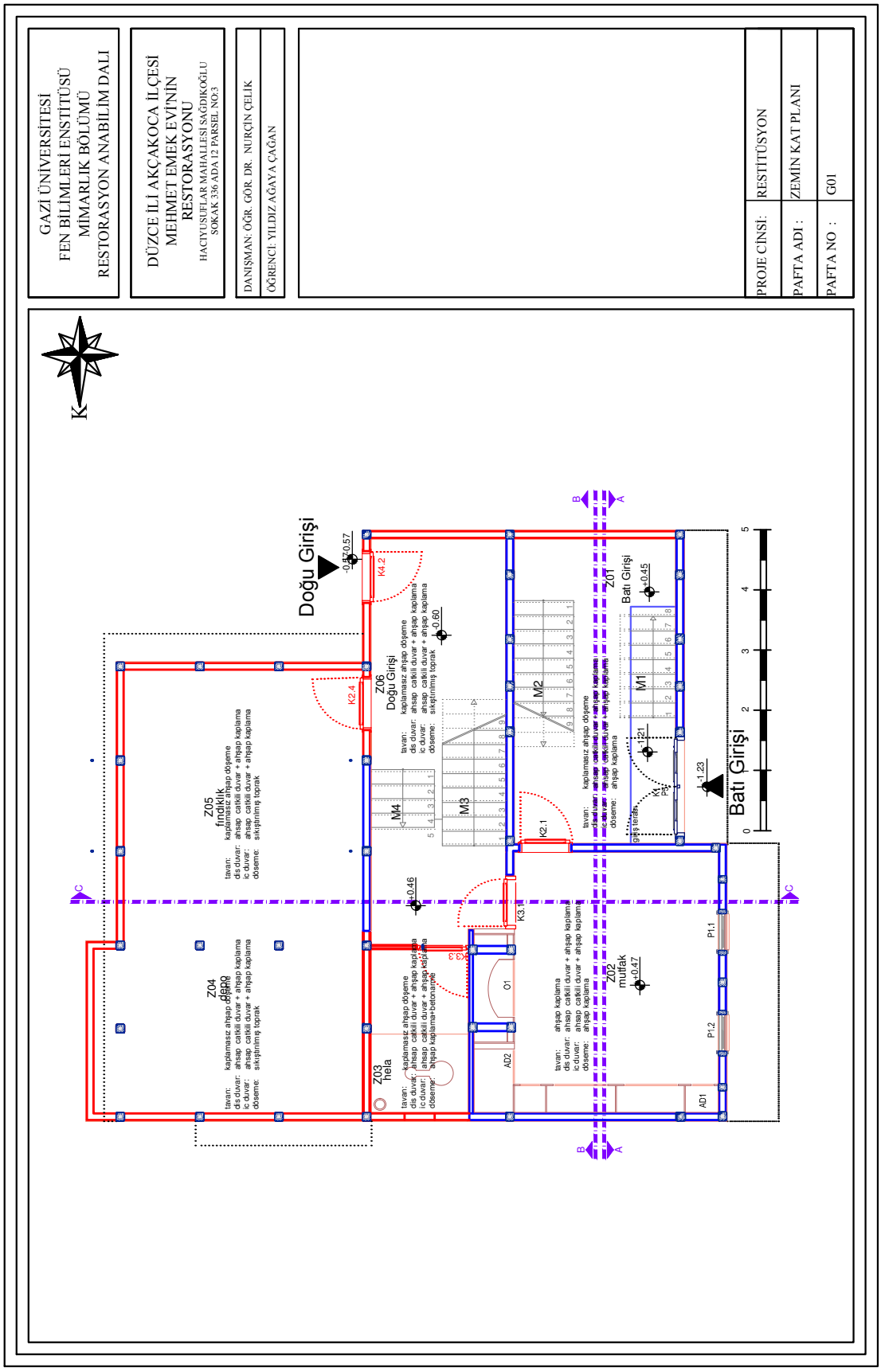

Şekil 5.17. Zemin kat planı (Restitüsyon 2. dönem-Mekânlar)

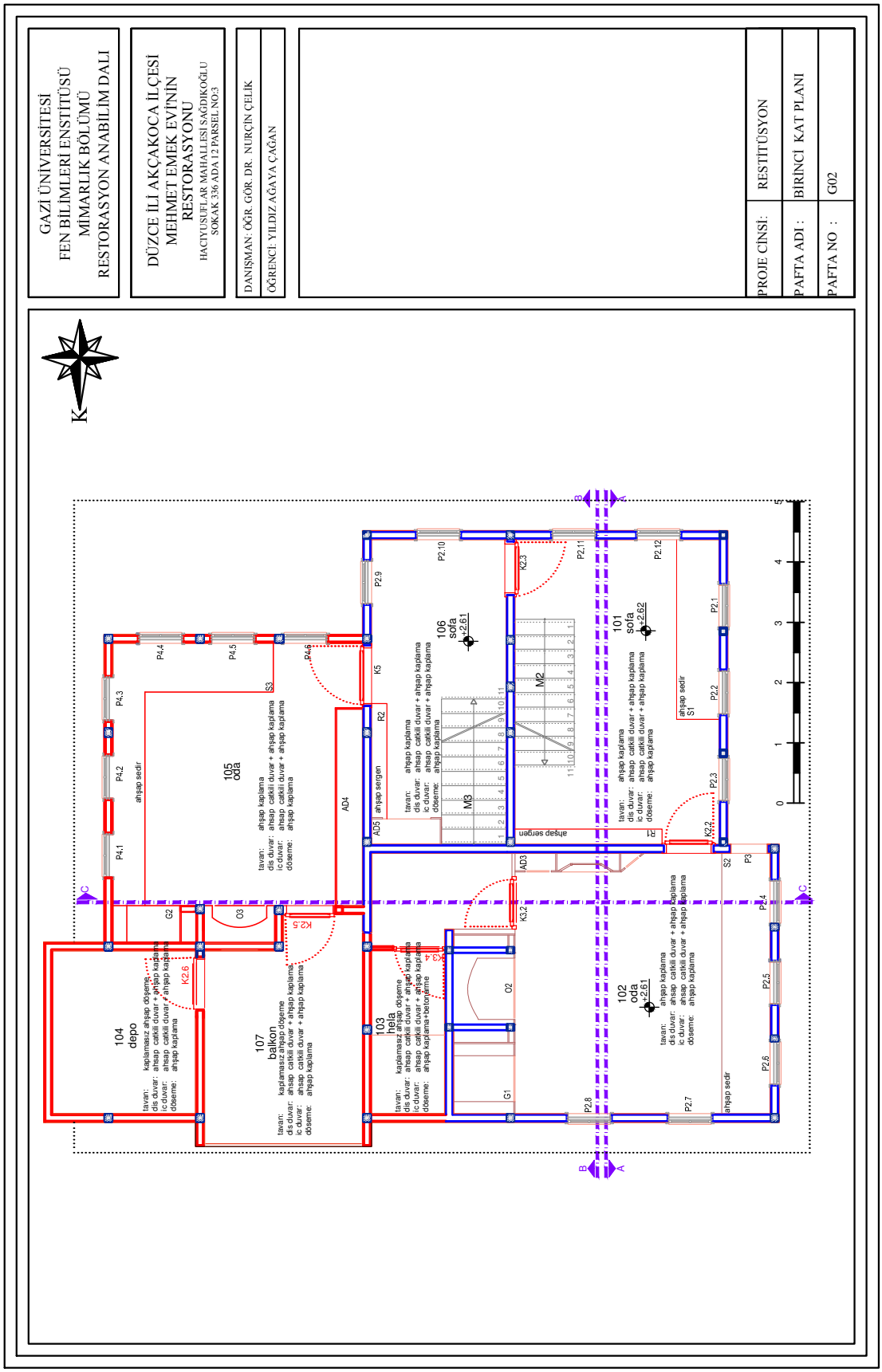

Şekil 5.18. Birinci kat planı (Restitüsyon 2. dönem-Mekânlar)

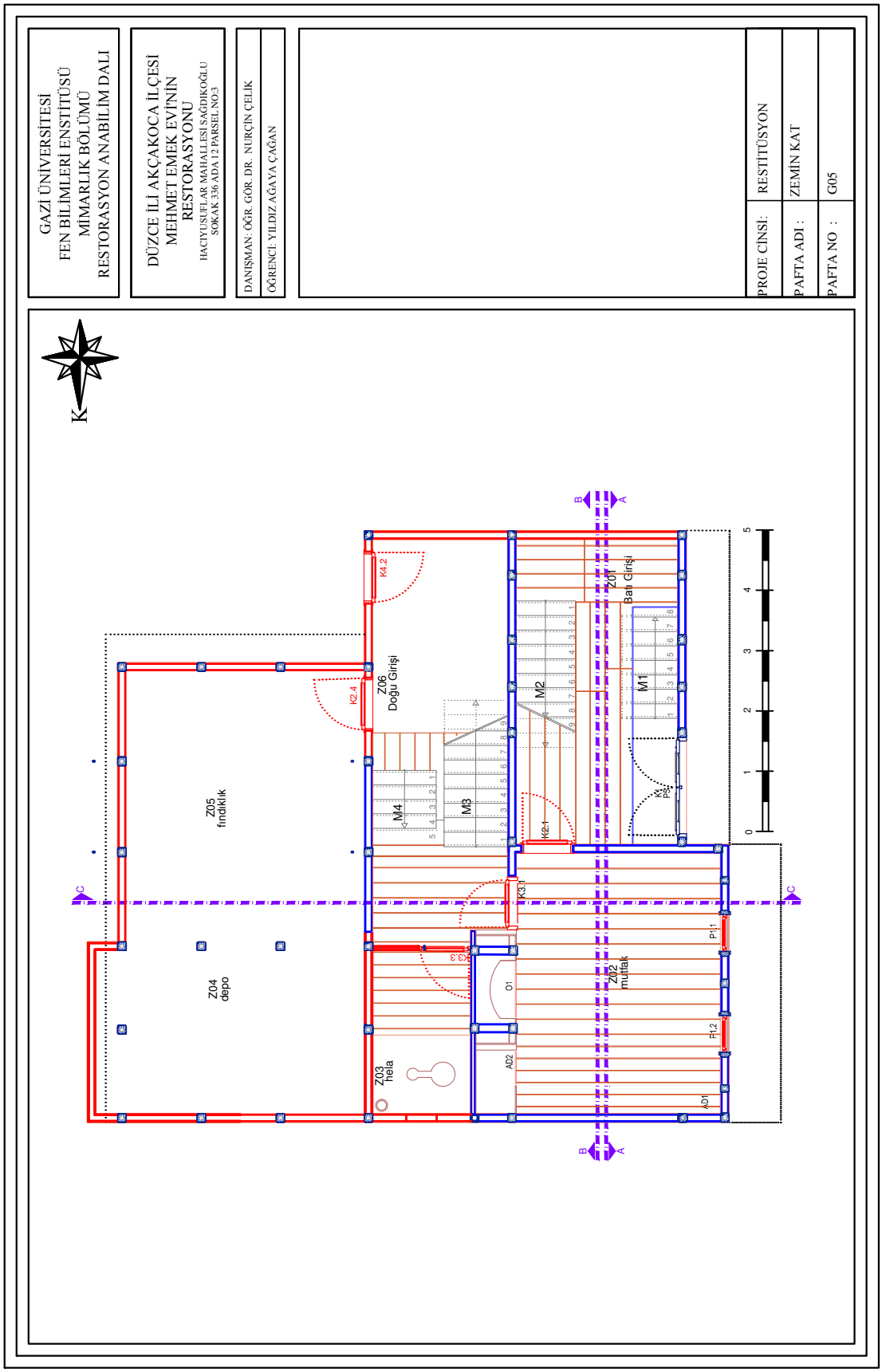

Şekil 5.19. Zemin kat döşeme planı(Restitüsyon 2. dönem)

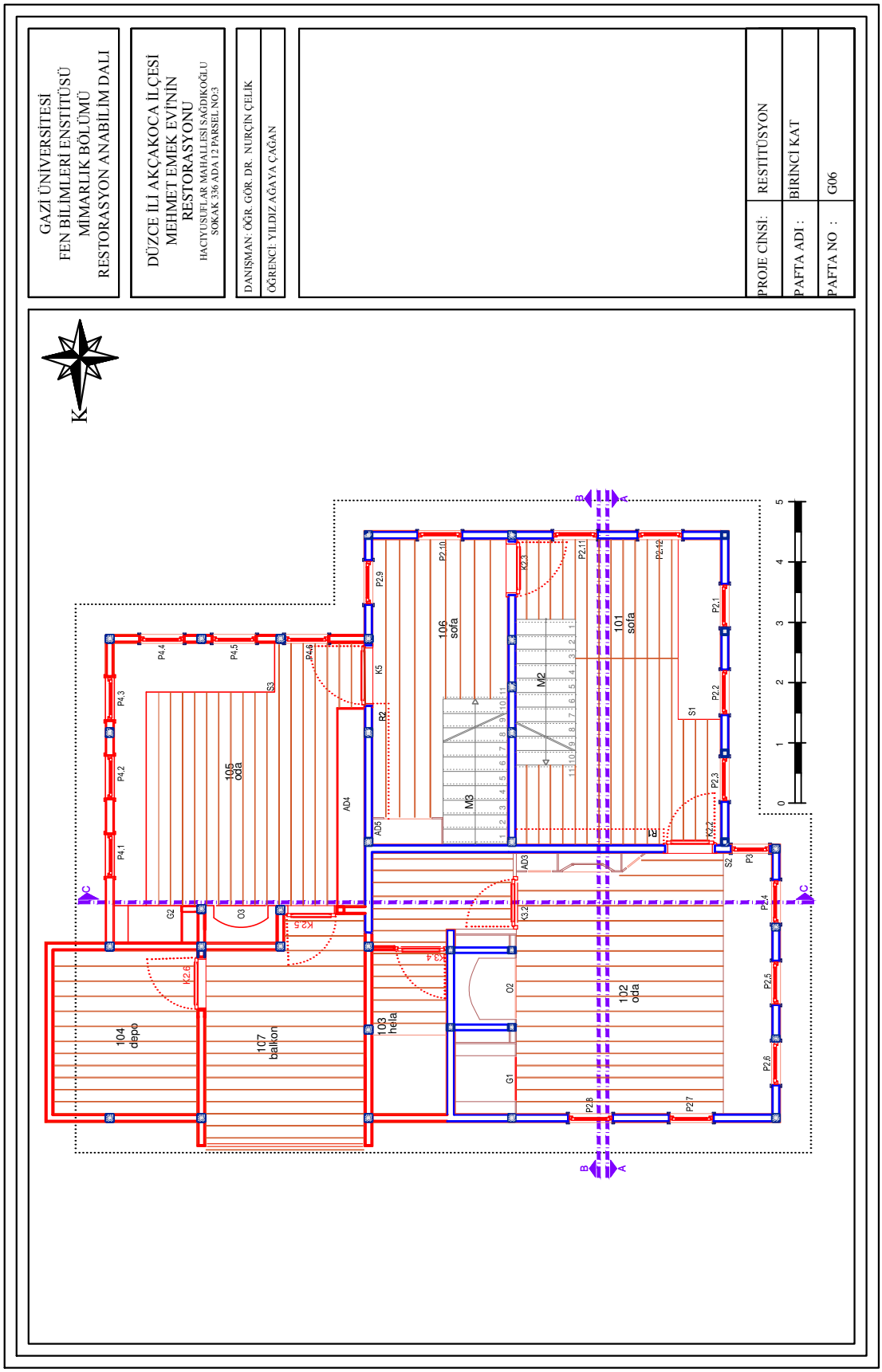

Şekil 5.20. Birinci kat döşeme planı (Restitüsyon 2. dönem)

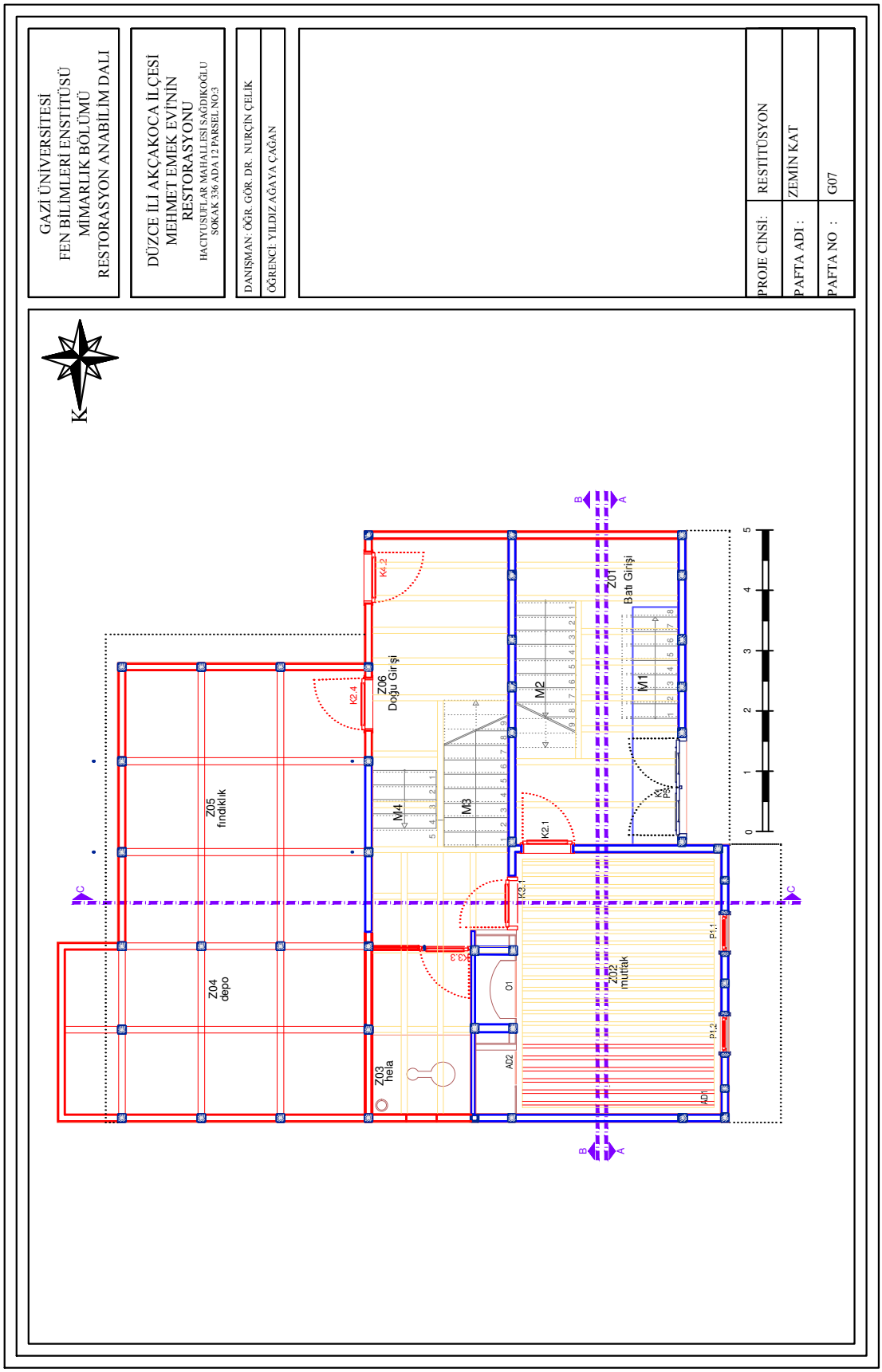

Şekil 5.21. Zemin kat tavan planı (Restitüsyon 2. dönem)

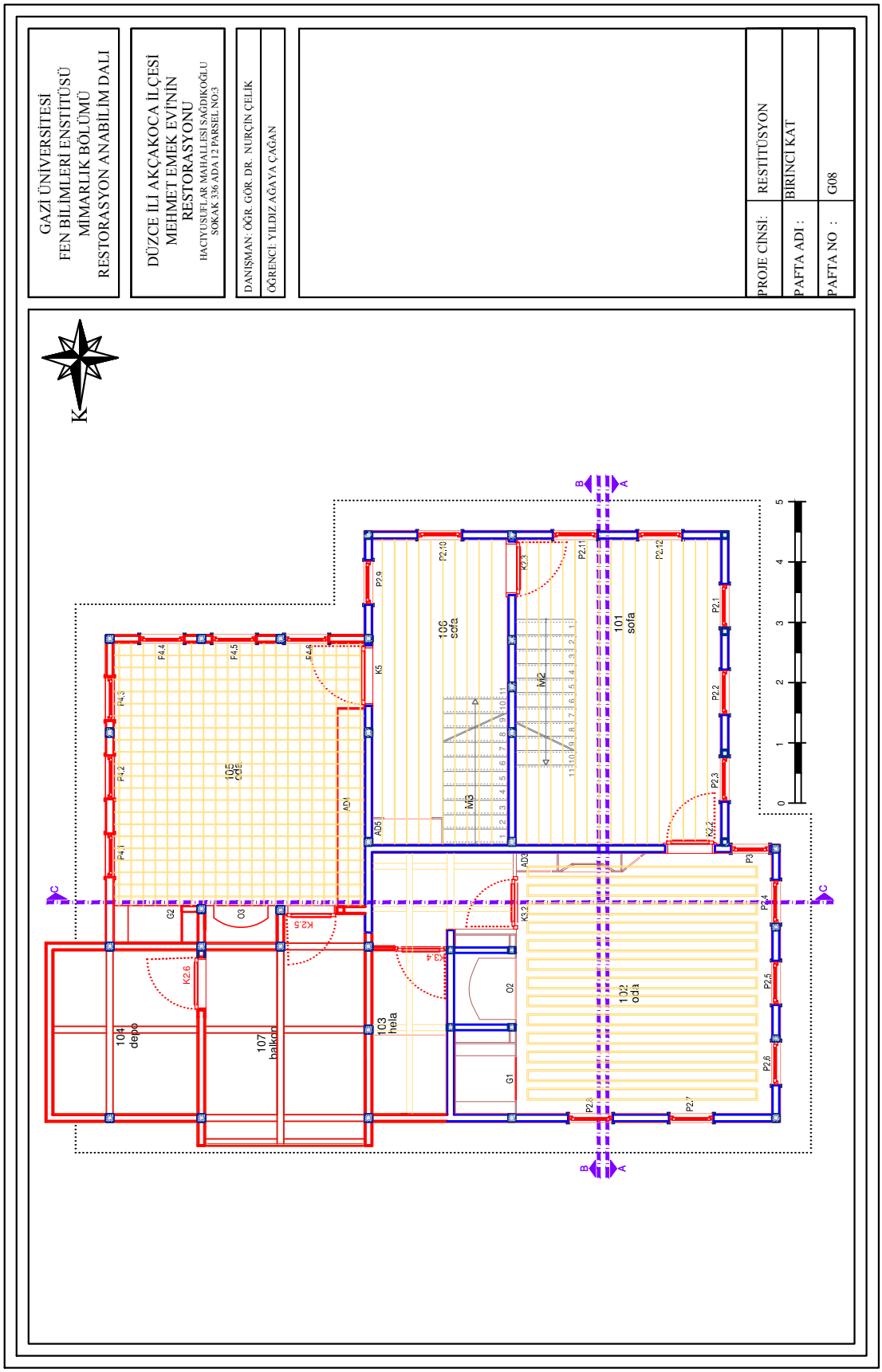

Şekil 5.22. Birinci kat tavan planı (Restitüsyon 2. dönem)

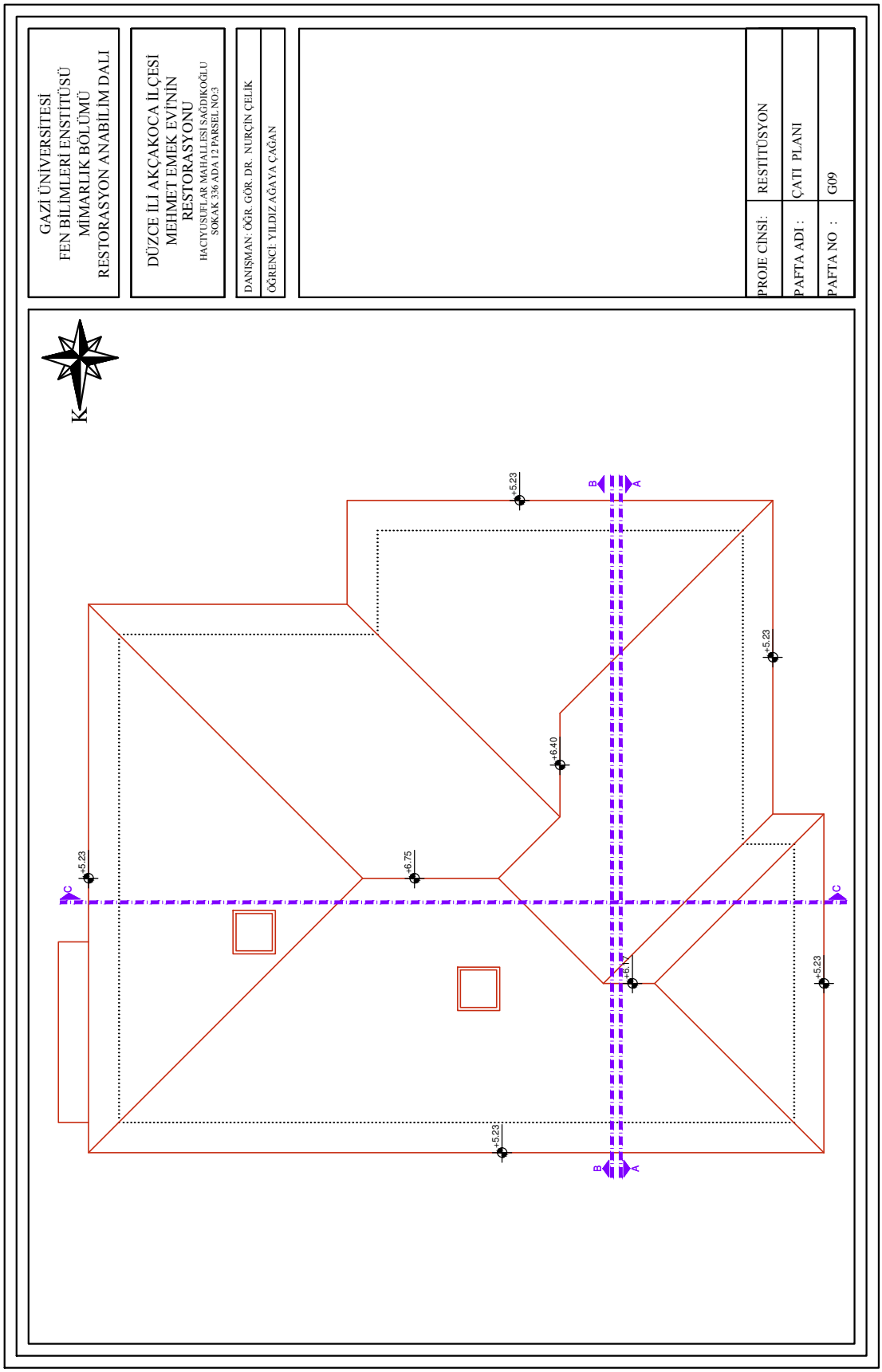

Şekil 5.23. Çatı planı (Restitüsyon 2. dönem)

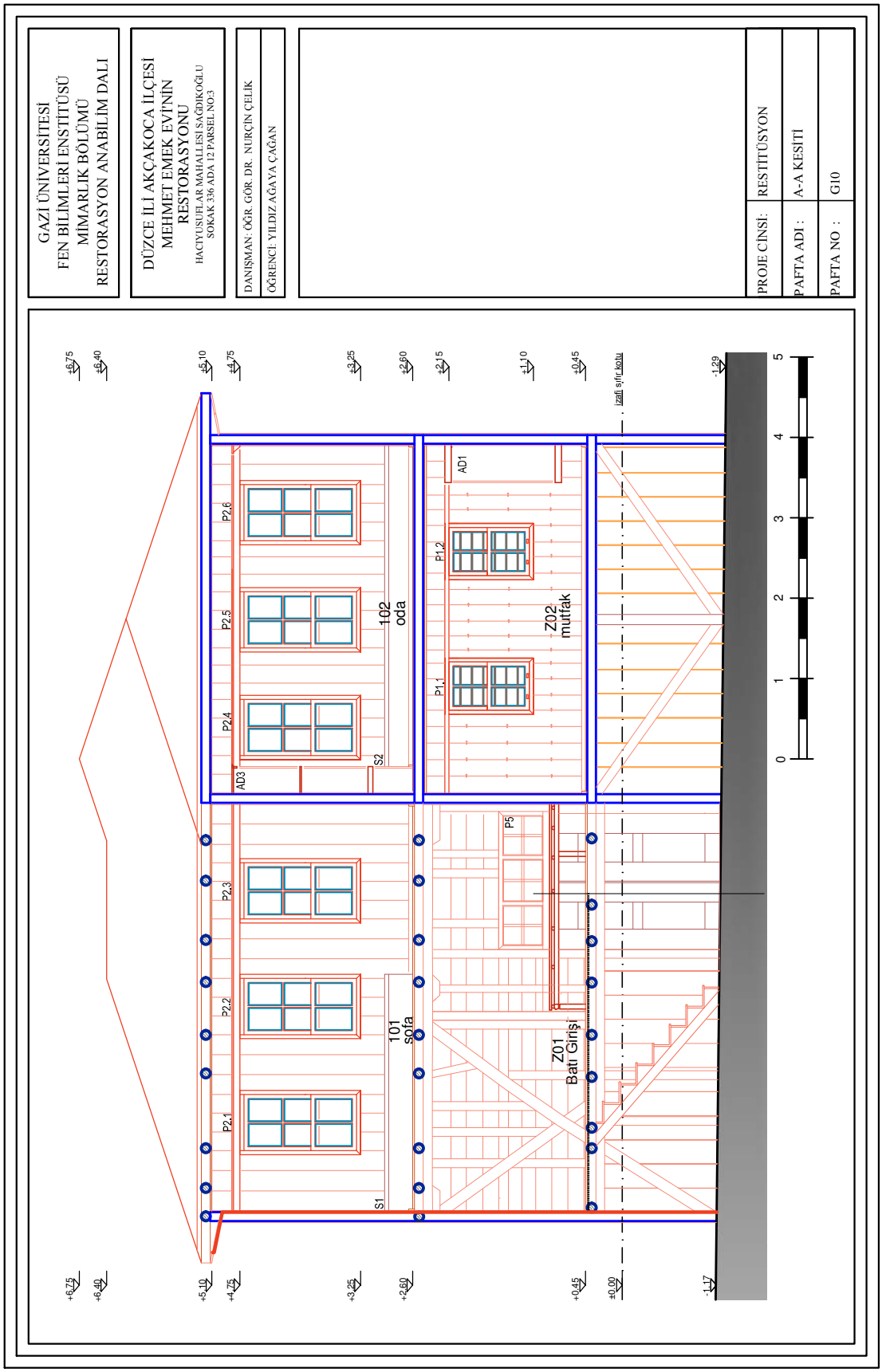

Şekil 5.24. A-A Kesiti (Restitüsyon 2. dönem)

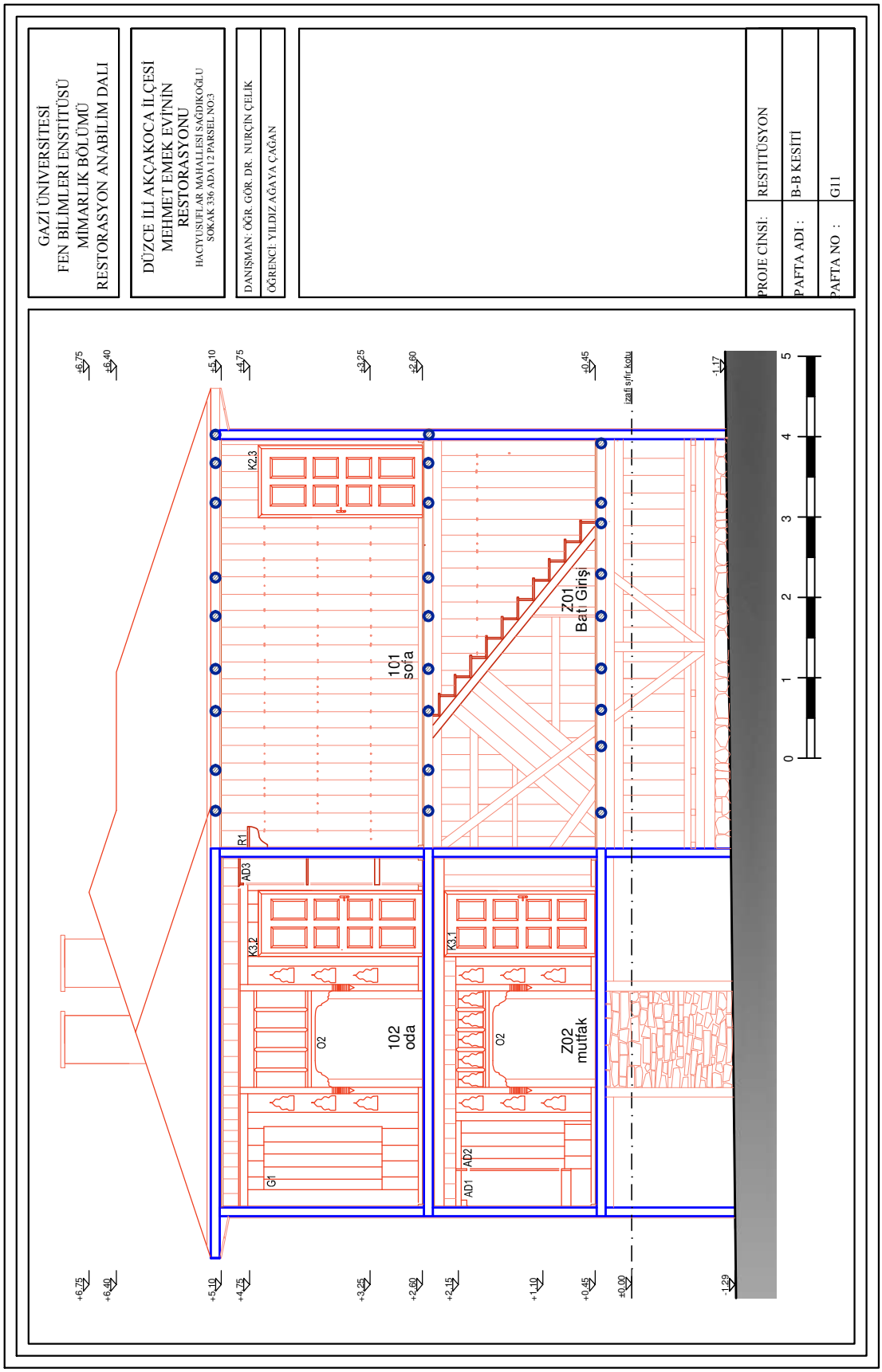

Şekil 5.25. B-B Kesiti (Restitüsyon 2. dönem)

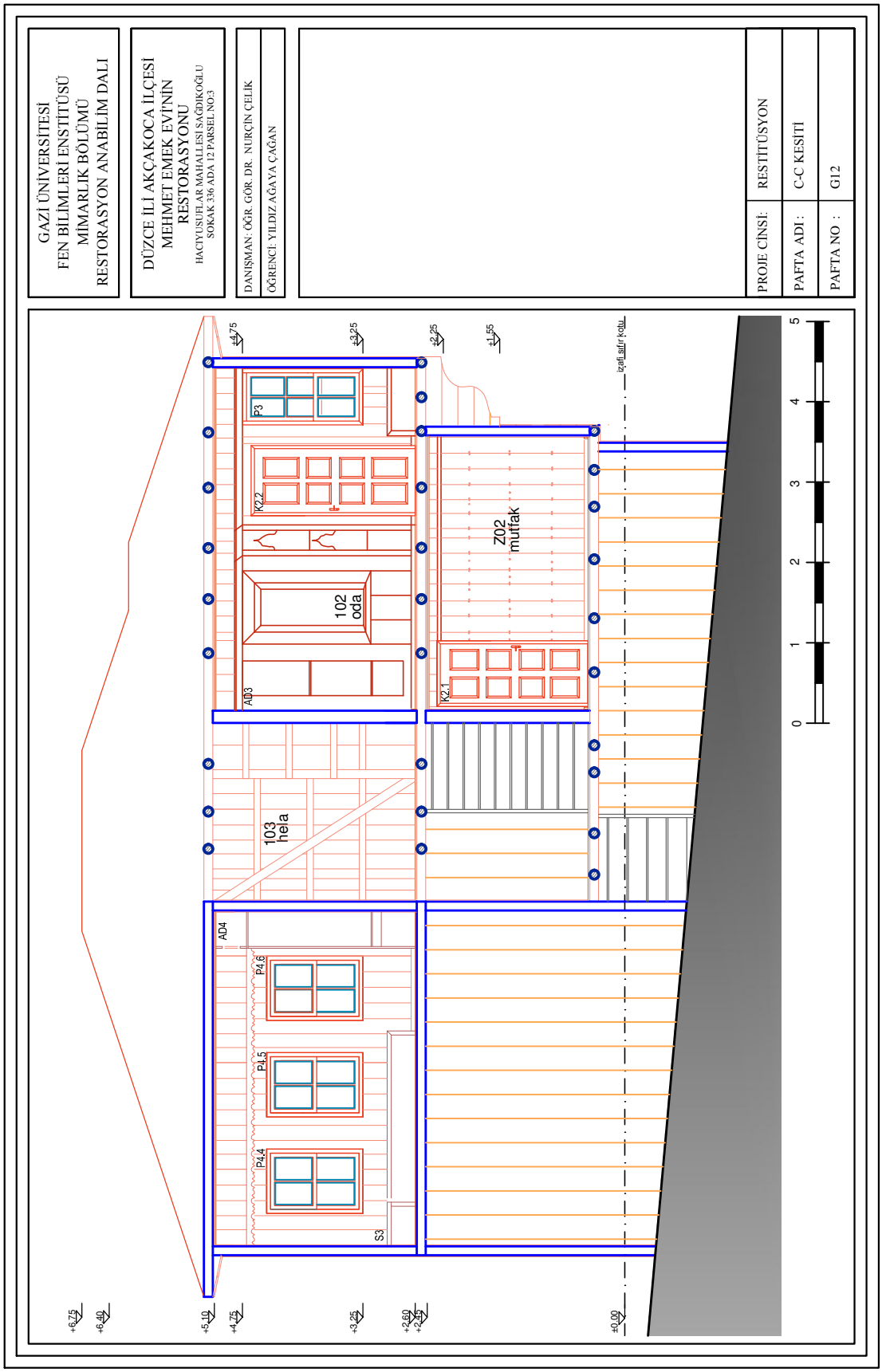

Şekil 5.26. C-C Kesiti (Restitüsyon 2. dönem)

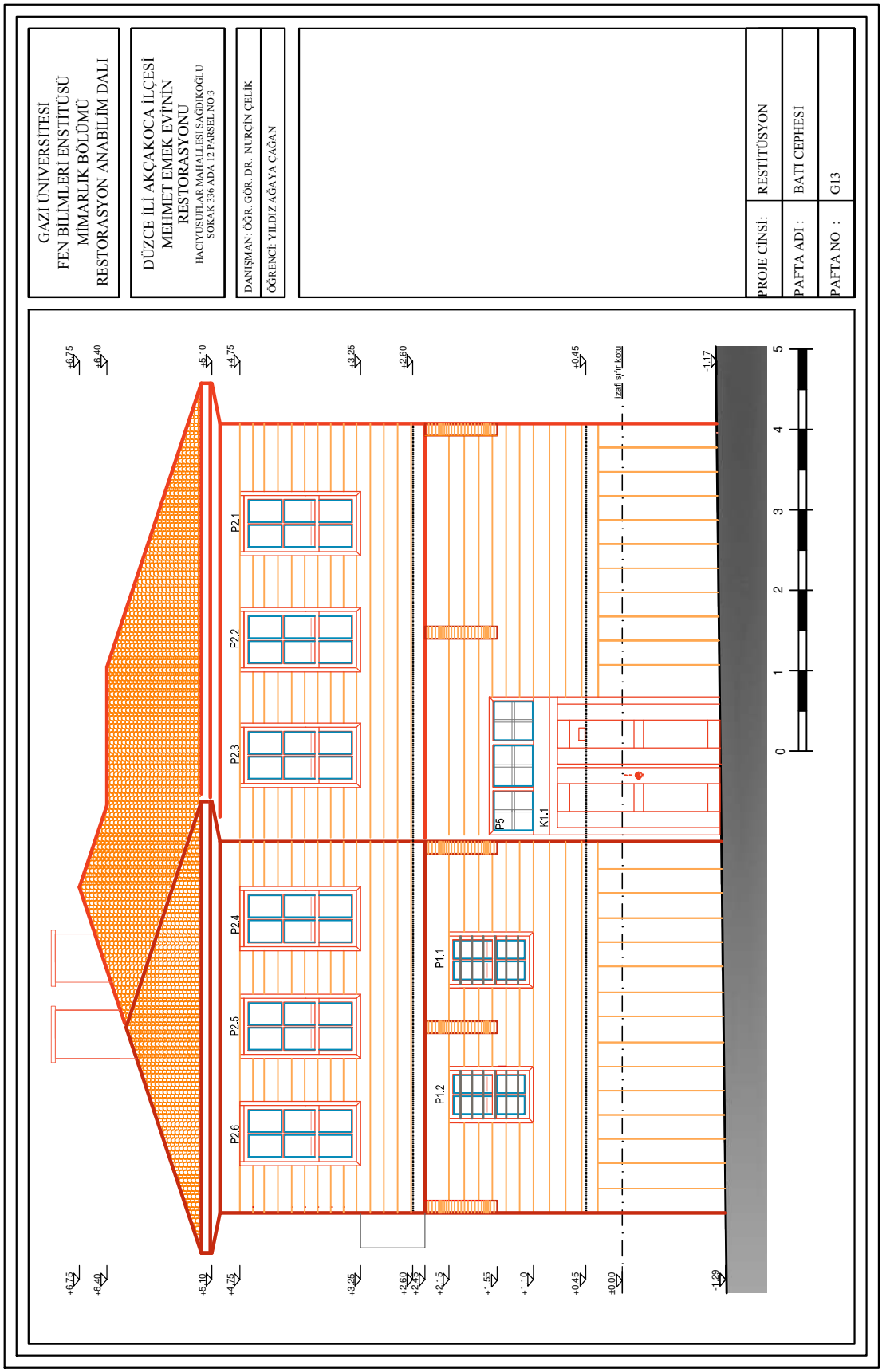

Şekil 5.27 Batı Cephesi (Restitüsyon 2. dönem)

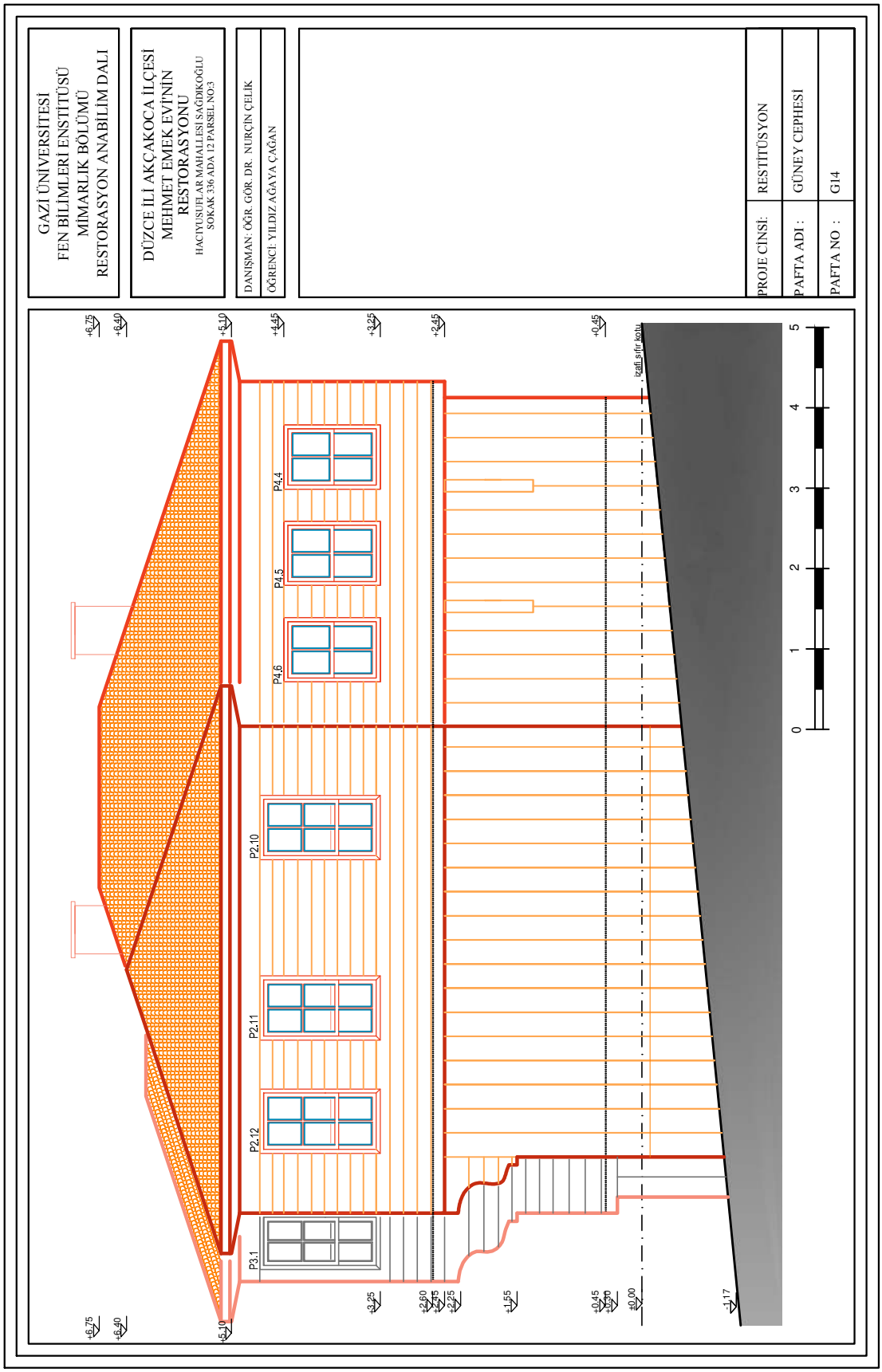

Şekil 5.28 Güney Cephesi (Restitüsyon 2. dönem)

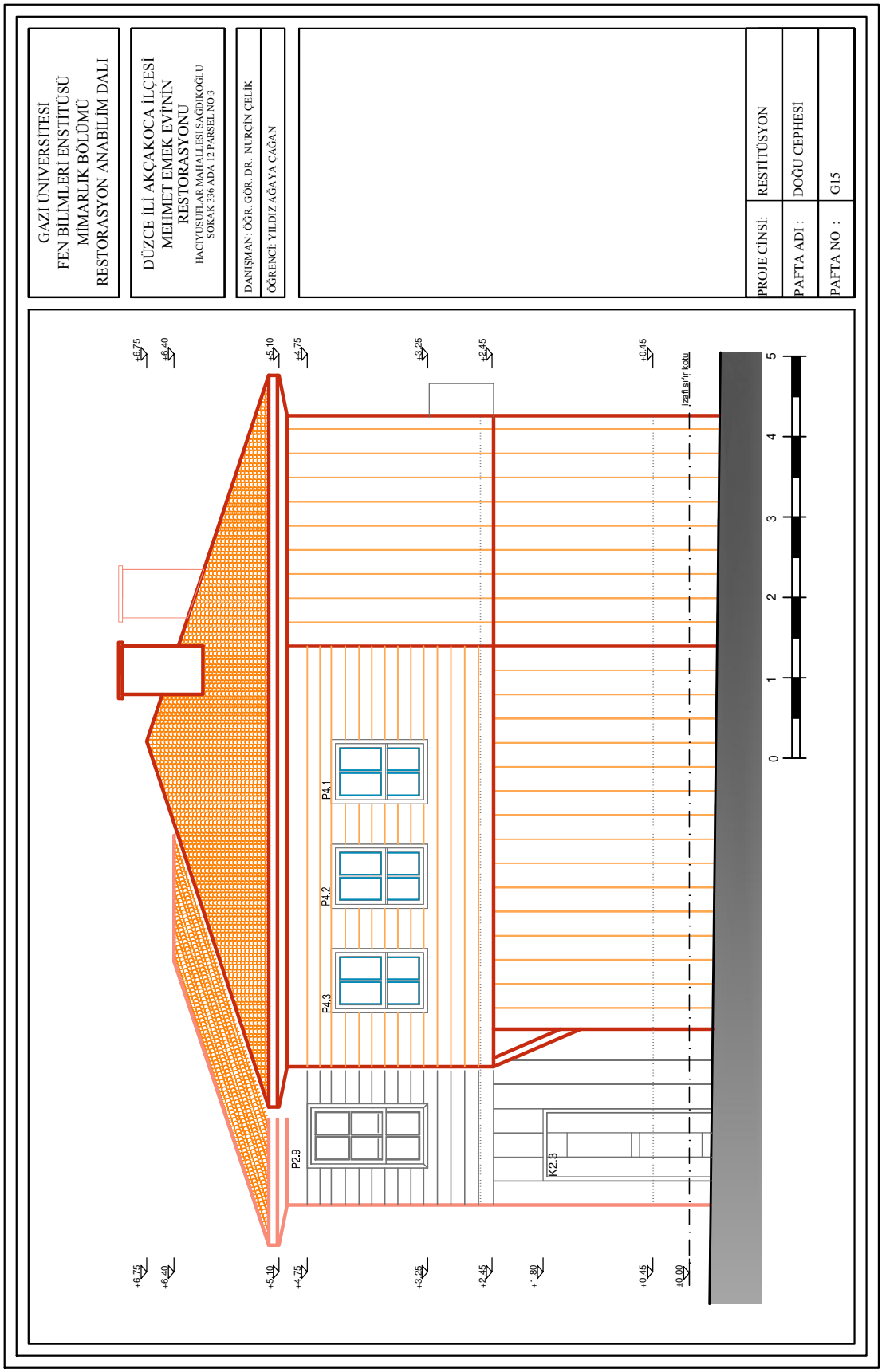

Şekil 5.29 Doğu Cephesi (Restitüsyon 2. dönem)

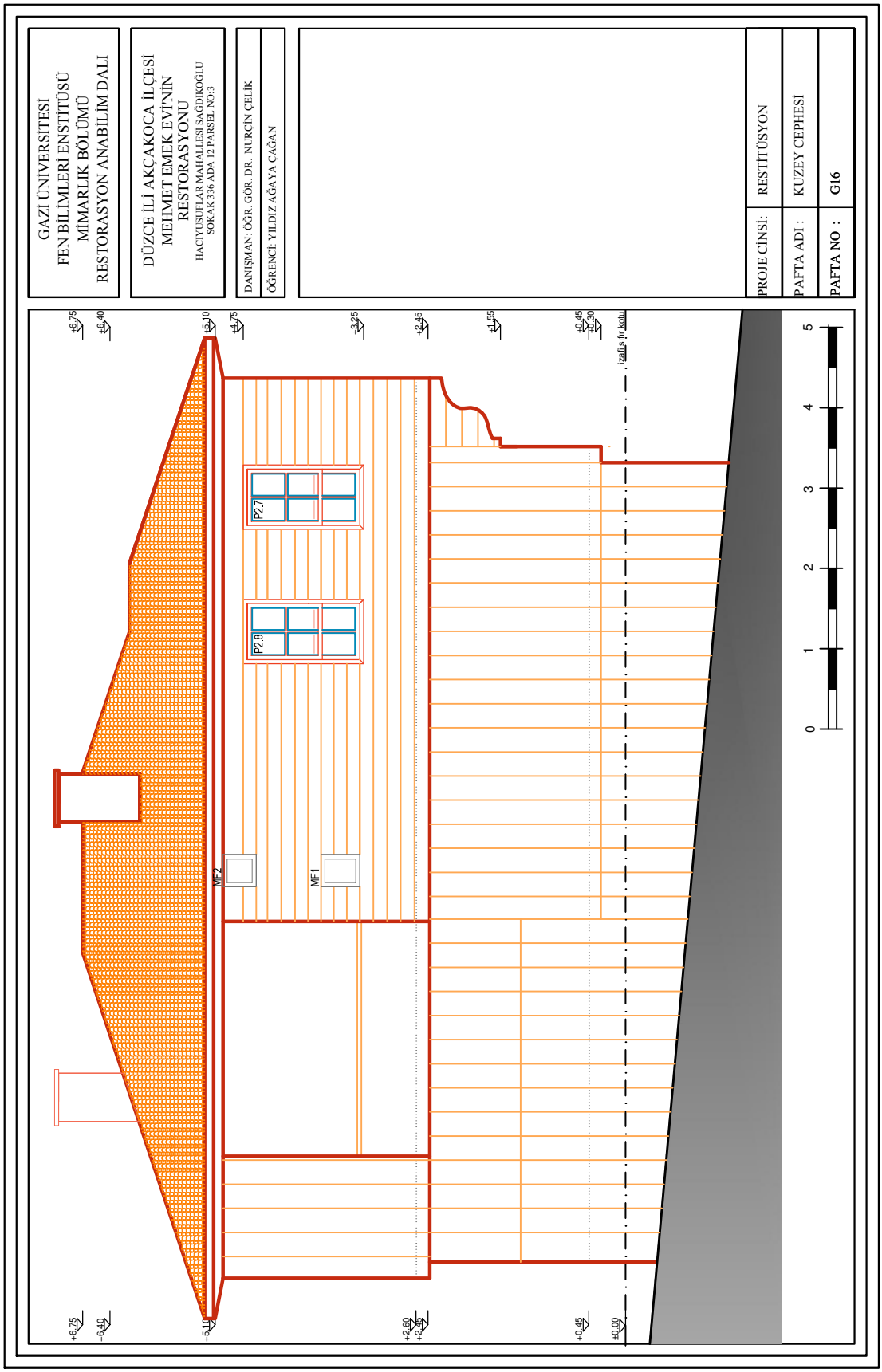

Şekil 5.30 Kuzey Cephesi (Restitüsyon 2. dönem)

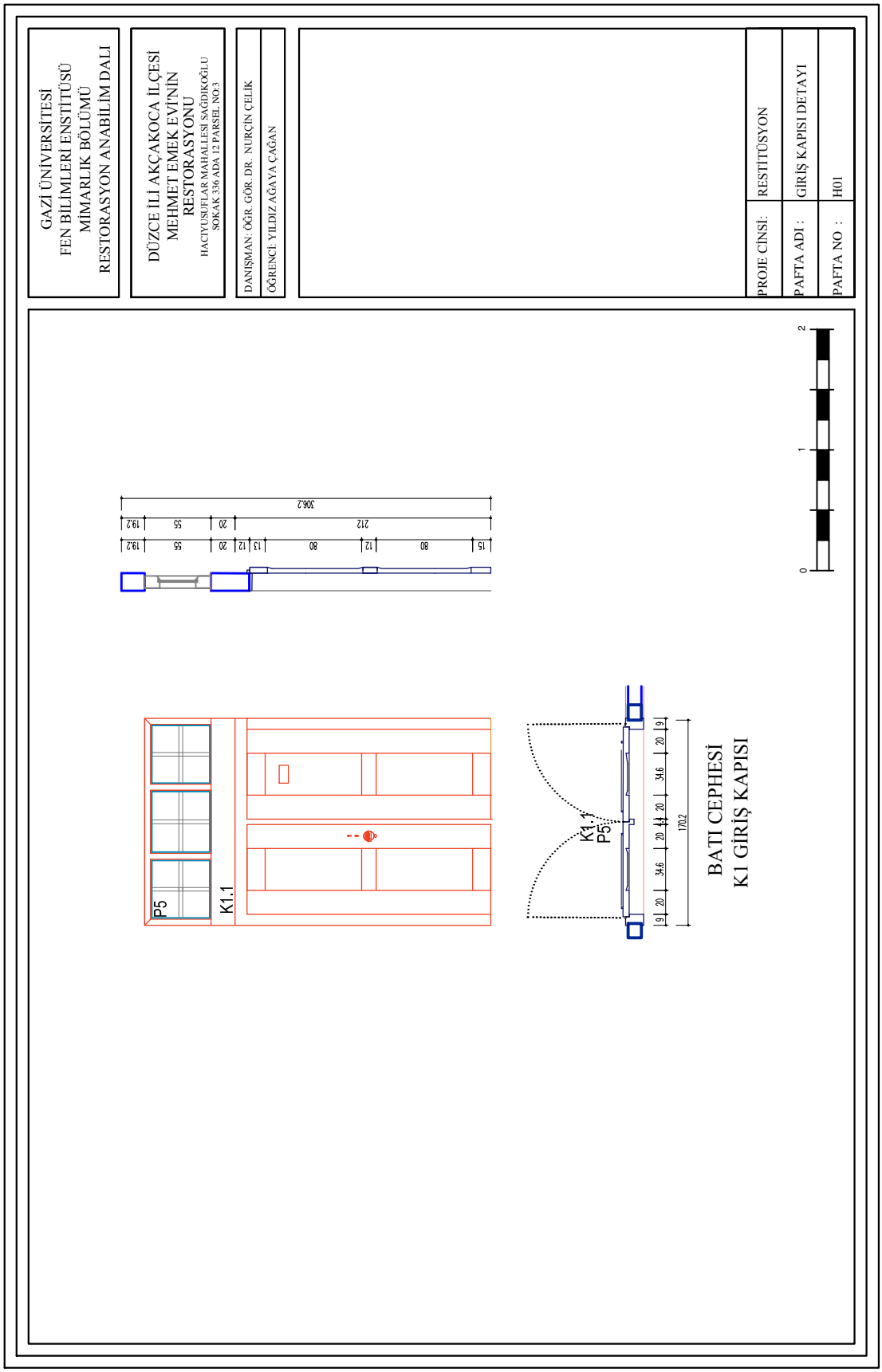

Şekil 5.31 Giriş Kapısı Detayı (Restitüsyon 2. dönem)

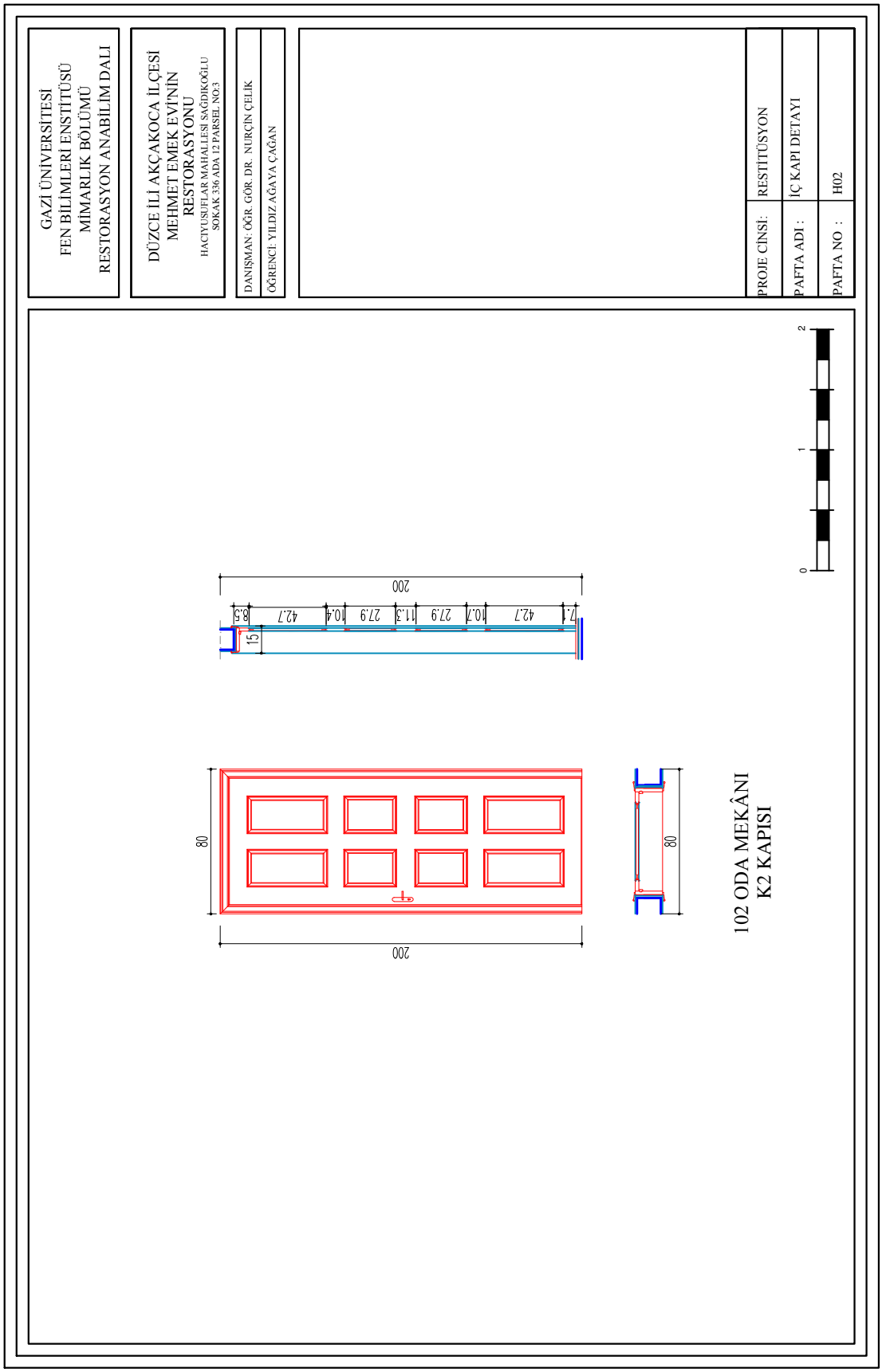

Şekil 5.32 İç Kapı Detayı (Restitüsyon 2. dönem)

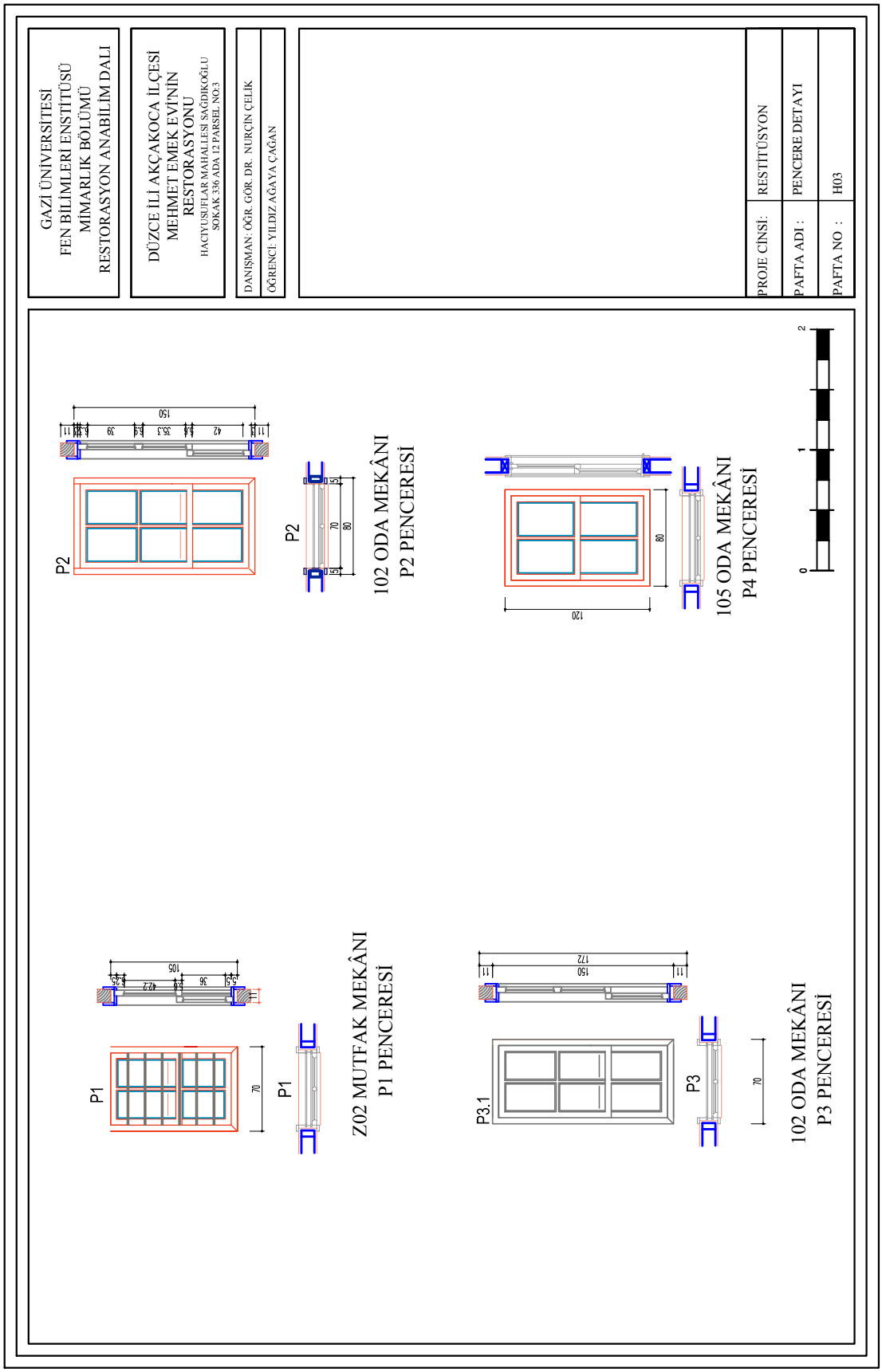

Şekil 5.33 Pencere Detayı (Restitüsyon 2. dönem)

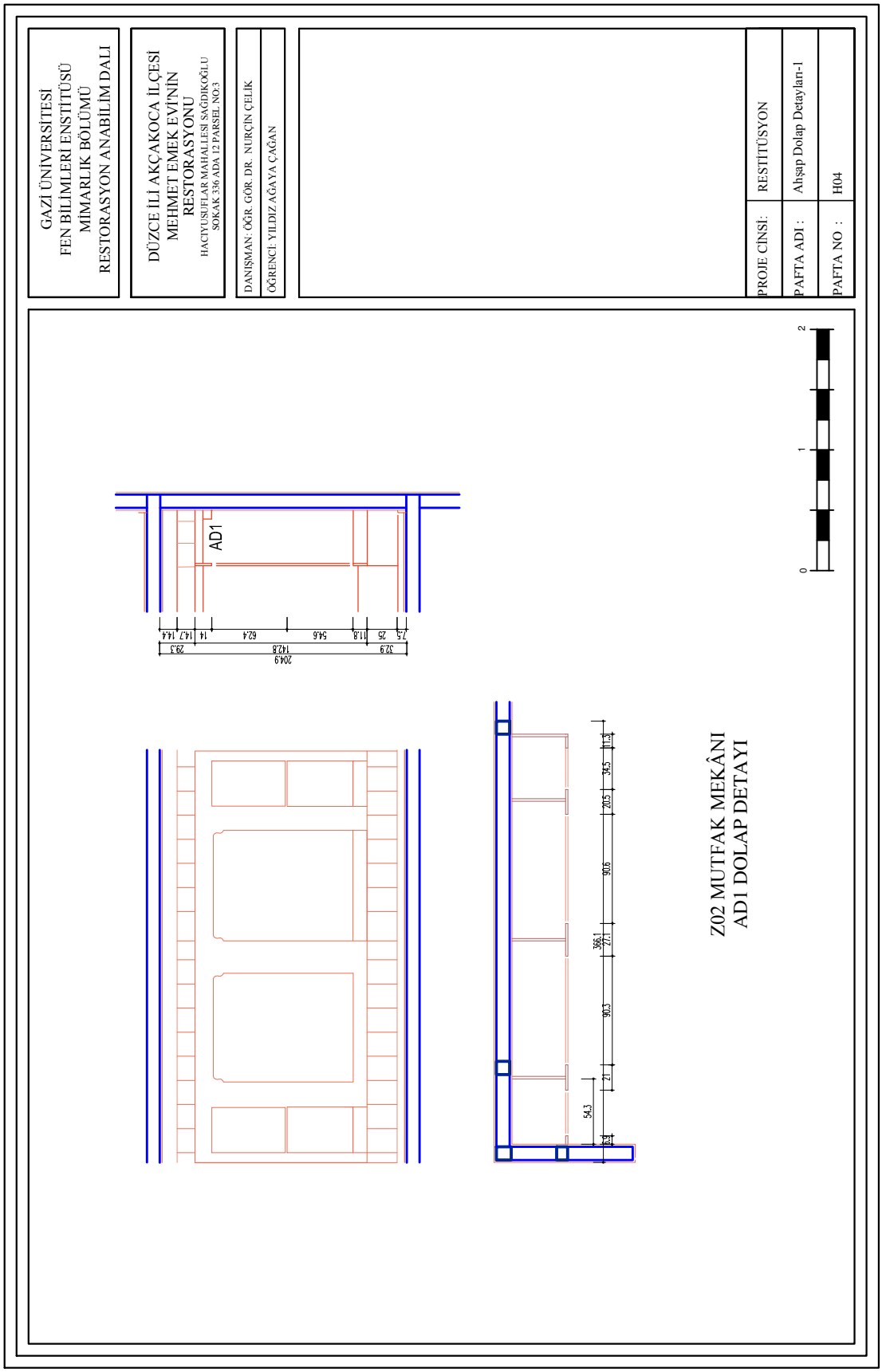

Şekil 5.34 Ahşap Dolap Detayları-1(Restitüsyon 2. dönem)

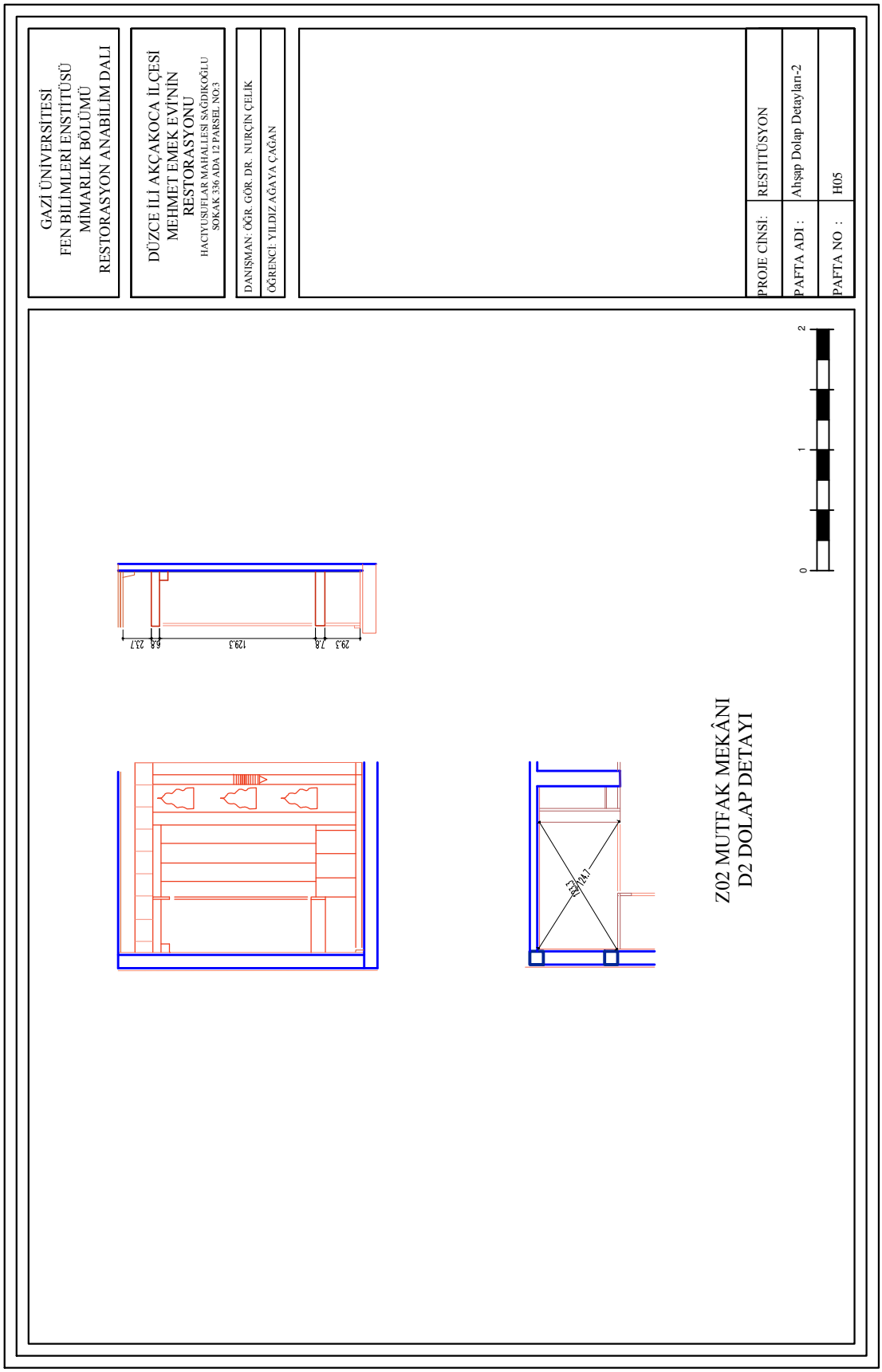

Şekil 5.35 Ahşap Dolap Detayları-2 (Restitüsyon 2. dönem)

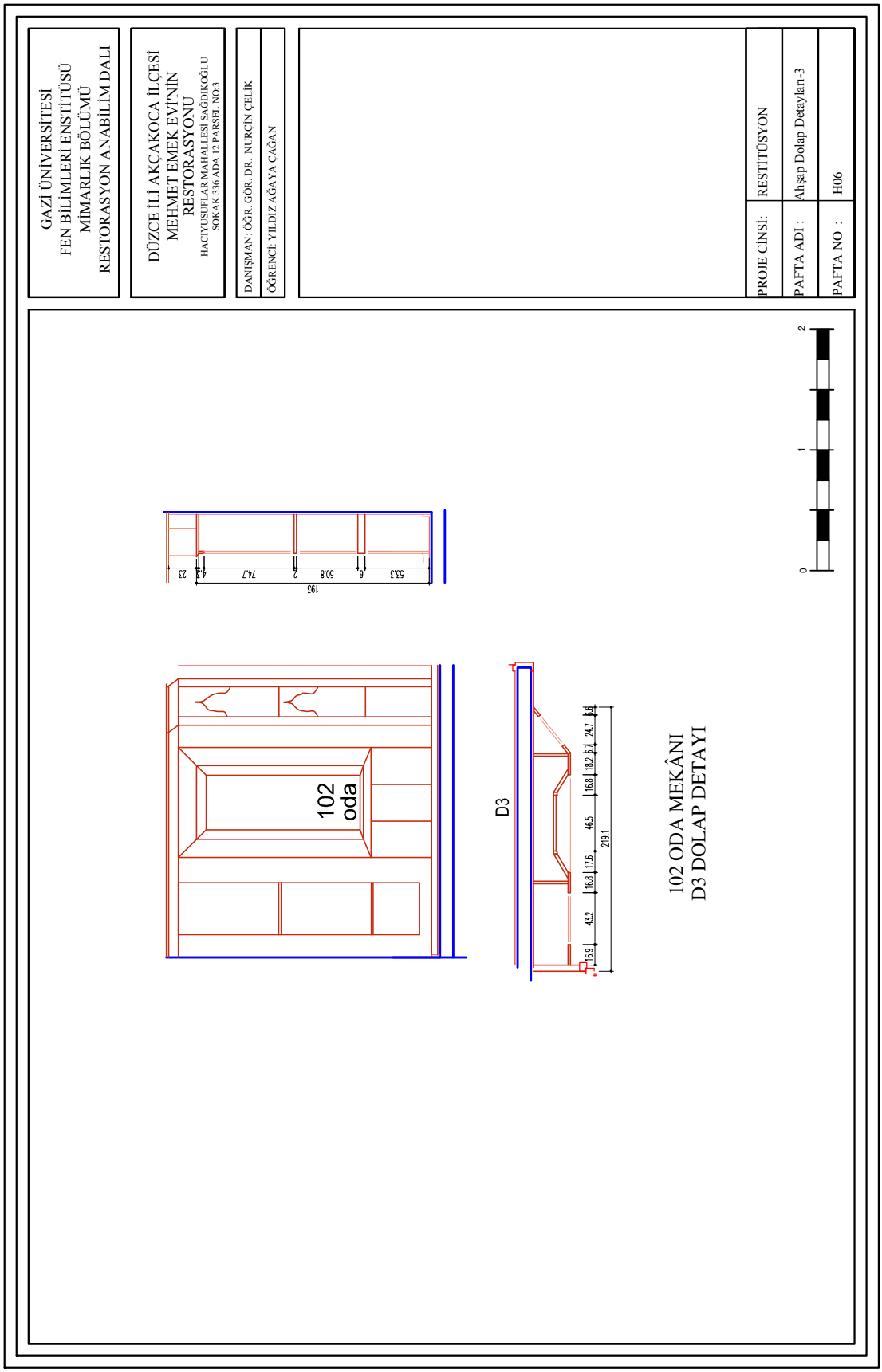

Şekil 5.36 Ahşap Dolap Detayları-3 (Restitüsyon 2. dönem)

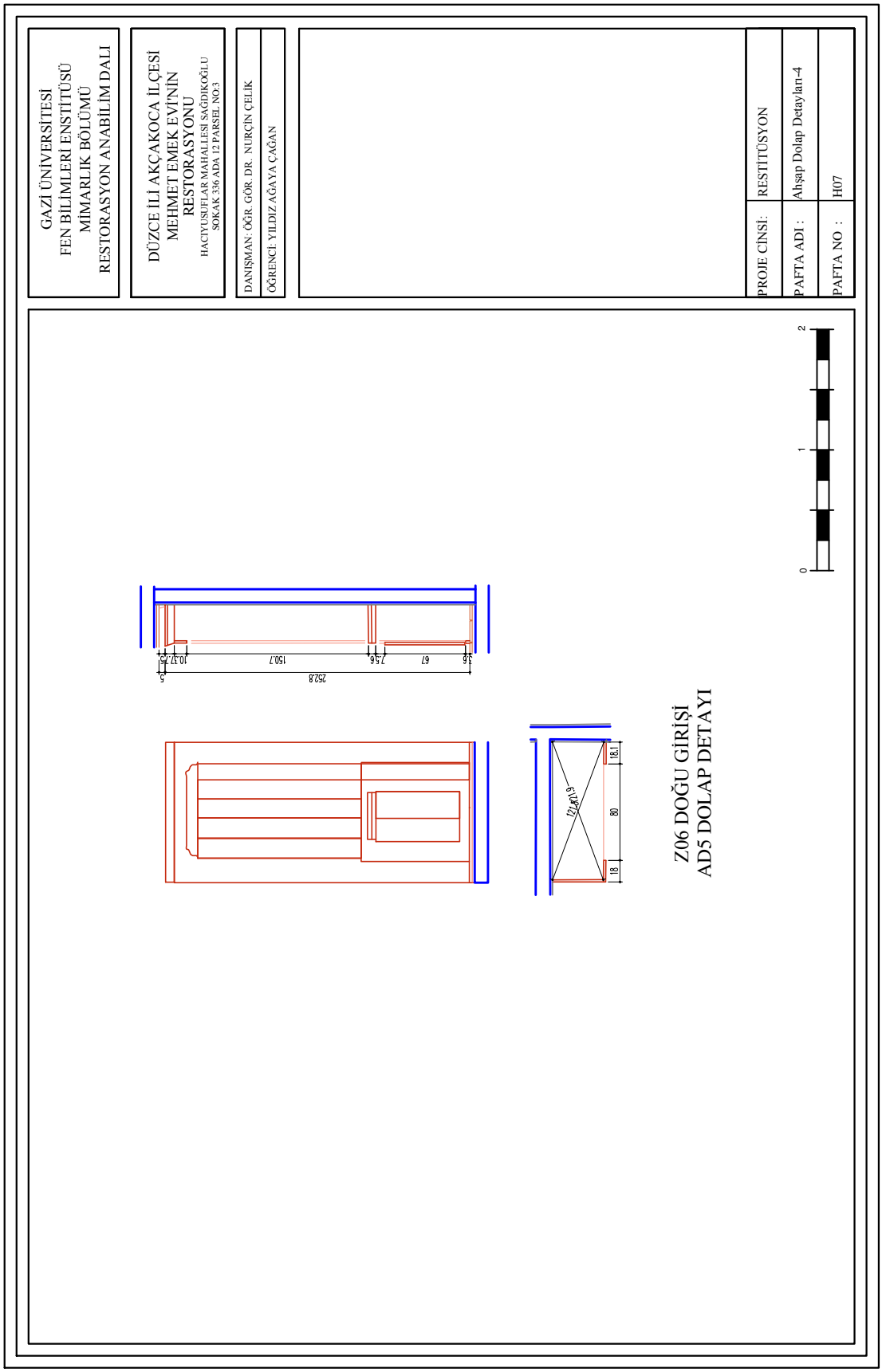

Şekil 5.37 Ahşap Dolap Detayları-4 (Restitüsyon 2. dönem)

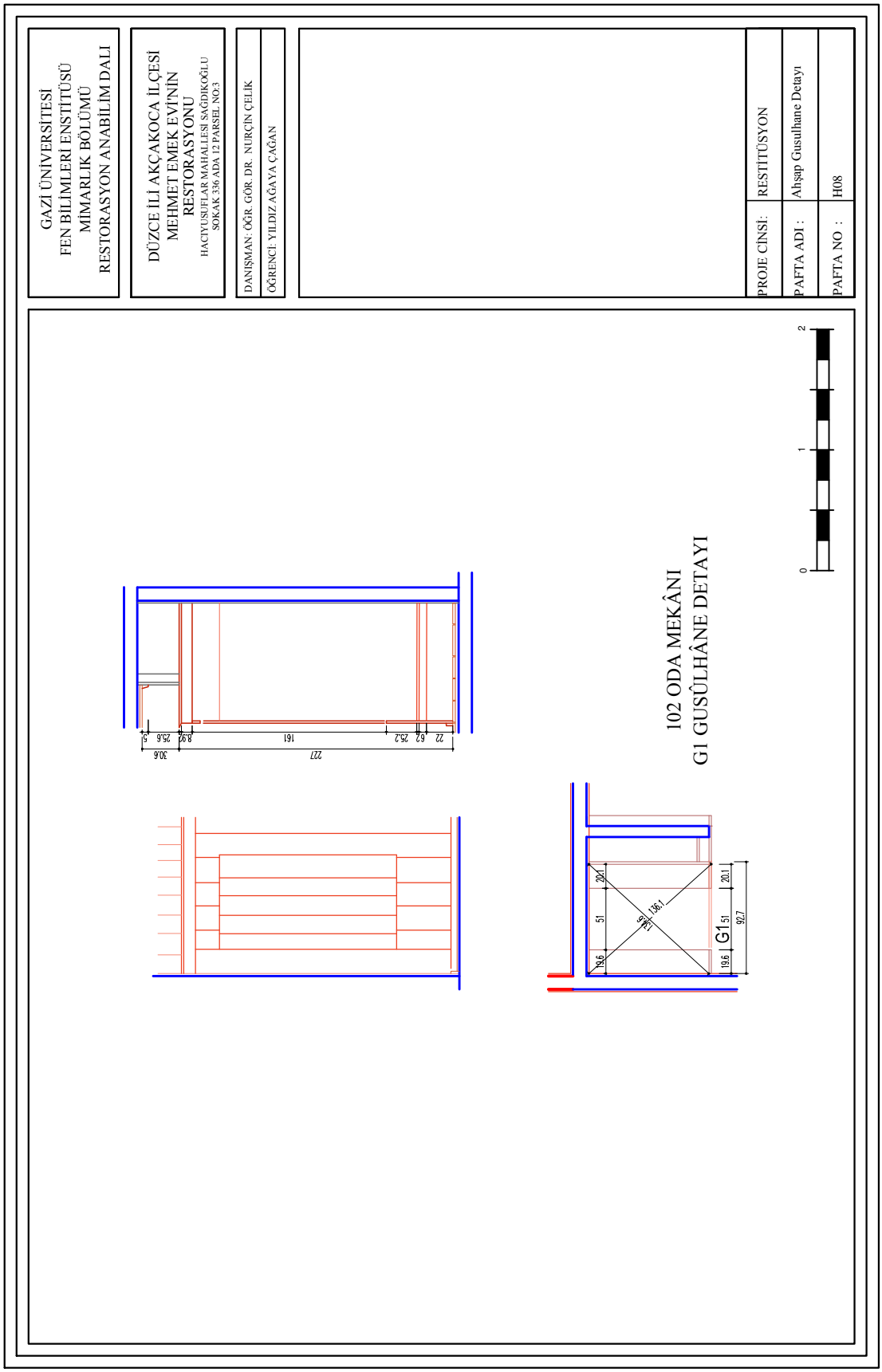

Şekil 5.38 Ahşap Gusulhane Detayı (Restitüsyon 2. dönem)

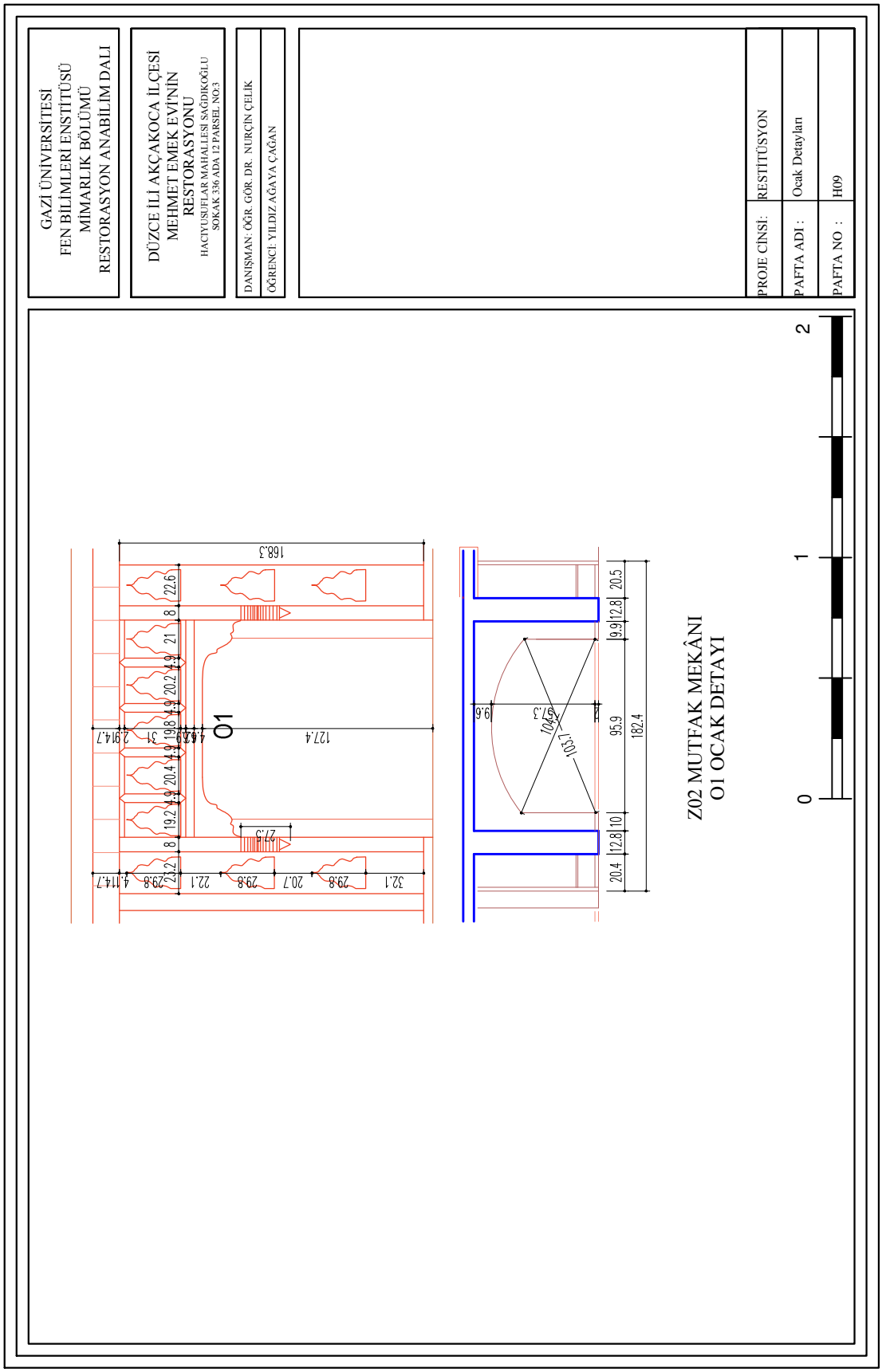

Şekil 5.39 Ocak Detayları (Restitüsyon 2. dönem)

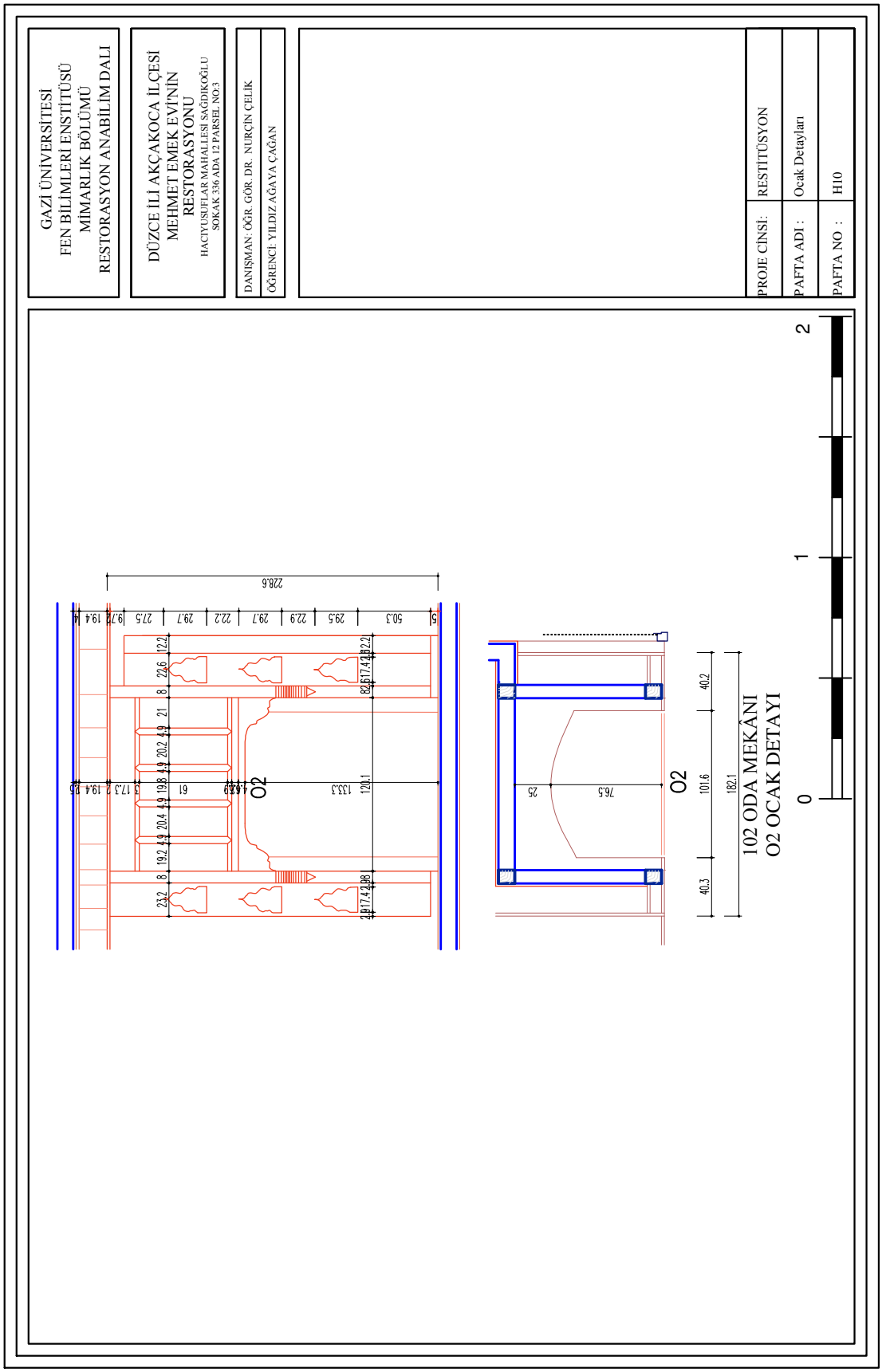

Şekil 5.40 Ocak Detayları (Restitüsyon 2. dönem)

6. RESTORASYON

Gerek koruma ve restorasyon gibi kavramların bir devlet politikası olarak gelişmesinde oluşan gecikmeler, gerekse de oluşan siyasi ve ekonomik çalkantılar nedeniyle Modern Çağ Türkiyesi'nde eski eserlerimiz hızla yok olma süreci içerisine girmiştir. Özellikle halk yapı sanatımızın en önemli örnekleri olan geleneksel evlerimiz, yeni imar faaliyetleri sonucu rant baskısının altında yok olmaya başlamış, pek çok eski eser kayda dahi girmeden, en küçük bir fotoğraf ya da başka bir belge ile tespit edilemeden yok olup gitmiştir [Bektaş, 2001]. Korumaya alınan bölgelerde ise; yanlış plânlama yaklaşımları sonucu bölgenin sadece yeni turistik fonksiyonlar verilerek kentten koparılması, ya da bütüncül bir plânlama yapılmaması nedeniyle sosyal statüsü belli bir seviyenin altında kalan insan topluluklarına terk edilerek koruma problemleri artmıştır. Bu yanlış koruma politikalarının yanı sıra, geleneksel dokunun; günümüz toplumsal, ekonomik ve kültürel yaşantısı ile uyumsuzluğu, mekân organizasyonu açısından günün koşulları ile bütünleşememesi, bu alanların kent merkezinde yer alması nedeniyle oluşan işlevsel yükler, geniş halk kitleleri tarafından koruma konusunda duyarsız kalınması, nüfus artışı sonucu oluşan konut ihtiyacının geleneksel yapı stokunu zorlaması ve kentin eski sahiplerinin bu alanları terk etmesi sonucu yerleşen yeni kitlelerin sosyal yapısı, genel olarak hane halkının yapının bakım ve onarımı için gerekli gelire sahip olmaması ve üst gelir grubunu oluşturan insanların geleneksel dokuda yaşamayı tercih etmemesi gibi birçok sosyoekonomik ve fiziksel problemlerin etkilemesi sonucunda ülkemizde birçok tarihi alan yok olmuş, birçoğu da yok olma tehlikesi altına girmiştir [Sayın ve ark, 2005]. Bu tehlikelerin önlenebilmesi için, yapıların ve eski kent parçalarının, çağdaş insanların gereksinimlerine cevap verecek şekilde işlevlendirilmesi [Bektaş, 2001], toplumu etkileyici ve sonunda eski yapıları yüceltici birer anlam kazandırmak amacıyla yapıları birer yaşayan varlık haline getirecek biçimde çağdaş işlevler verilerek yeniden kullanıma açılması gerekmektedir [Altınoluk, 1998]. Böylece, eski yapının toplumun faydalanabileceği bir eser haline gelerek yararlı, saygıdeğer bir konum kazanması, kültürel mirasın gelecek kuşaklara aktarılırken aynı zamanda kullanılması, eski yapıların birer problem olarak görülmesinin önlenmesi

sağlanmalıdır. Sanatsal değeri olan bir yapıtın, bir kültür ve tarih belgesi olarak bütün özgün nitelikleriyle ömrünün uzatılmasını sağlayan teknik ve yapısal müdahalelerin tümü restorasyon etkinliğini oluşturur [Kuban, 2000]. Burada önemli olan, yapıtın korunmasıdır ve yeniden kullanım sadece bir araç olarak düşünülmelidir. Günümüz restorasyon anlayışının oluşması çok uzun bir tarihsel süreç geçirmiştir. Geçmişte yapılan onarımların amacı yapıyı ayakta tutmak, yıkılan bölümlerini tamamlayarak biçimsel bütünlüğünü korumak iken, günümüzde yapıtlar belli bir dönemin somut ve soyut özelliklerini gösteren birer belge olarak da değerlendirilmektedir. Bugün yapılan onarımlar, kuramsal bir temel üzerine ve belli ölçütlere uyularak yapılmaktadır [Ahunbay, 1996].

Avrupa'da Restorasyon düşüncesi İtalya'daki Fransız egemenliğinin olduğu dönemde (1798–1814) Roma yapılarının onarımı ile başlamış, Almanya'da da bu düşüncenin gelişmesine yönelik günümüzde bazı maddeleri halen geçerli olan ve Avrupa'nın en eski koruma yasasının yayımlanması ile (1818) devam etmiştir [Kuban, 2000]. Bu ilerlemeler sonucunda tarihselcilik akımı çok güçlenmiş, eski yapılara duyulan hayranlık ve saygı had safhaya gelerek yeni yapılan yapıları bile etkilemeye başlamıştır [Kuban, 2000]. Restorasyon kavramının öncü isimlerinden olan Viollet le Duc'ün savunduğu ilkelerden bir bölümü günümüz restorasyon anlayışının temeli olarak ortaya çıkmaktadır. Örneğin restorasyona başlamadan önce yapının belgelenmesi, yapının yapıldığı dönemin üslubu, yöresel özellikleri ve yapım tekniklerinin derinlemesine araştırılması, sonradan yapılan eklerin sanat tarihinin bir noktasını aydınlatması halinde korunması gibi değerlendirmeleri günümüz anlayışlarıyla örtüşmektedir. Ancak İngiltere'de Sir Gilbert Scott gibi kişiler tarafından da destek bulan Stilistik Rekompozisyon (veya üslup birliğine varma) ilkesi [Ahunbay, 1996], günümüz restorasyon anlayışına taban tabana zıttır. Bu düşüncenin yanında, yapıya hiçbir müdahale yapmadan zamanın etkilerine karşı kendi halinde bırakmaya dayanan romantik tutum, Ruskin önderliğinde Didron, Montalembert, Daly, William Morris tarafından desteklemiştir [Kuban, 2000; Ahunbay, 1996]. İtalyan restoratör ve mimarlık tarihçilerinin restorasyon kuramının gelişmesinde önemli etkileri olduğu söylenebilir. Luca Beltrami tarafından ileri

sürülen tarihi restorasyon kavramı, yapıların somut verilere dayanılarak onarımını öngörmektedir [Ahunbay, 1996]. Camillo Boito ise, üslupsal bütünlemenin bir sahtekârlık ve aldatmaca olduğunu belirterek, çağdaş kuramın öncüsü olan bazı ilkeleri ortaya atmıştır. 20. yüzyıl başlarında yaşayan Gustavo Giovannoni ise, korumanın ve restorasyonun tek yapı ölçeğinden çevresel ölçeğe geçmesi yönündeki önemli fikirleri ile öncü olarak 1931 Atina Konferansı'nda da yer alan bu düşüncelerin dünya çapında kabullenilmesinde etkili olmuştur [Kuban, 2000, Ahunbay, 1996]. Atina Konferansı'na göre daha evrensel ve tamamlayıcı bir belge olarak belirtilebilecek Venedik Tüzüğü ile "korunma alanı" kavramının ilk olarak ortaya çıktığı 1962 tarihli Malraux Yasası (Fransız Eski Eserler Yasası) ile koruma ve restorasyon kavramlarında büyük ilerlemeler yaşanmıştır [Kuban, 2000]. Daha sonra Piero Sanpaolesi, John Harvey, Bernard M.Feilden gibi birçok öncü ismin düşünce dünyasına kattığı yeniliklerin bir ürünü olarak günümüz restorasyon ve koruma kavramları oluşmuştur [Kuban, 2000]. Dünyada yaşanan bu gelişmelerin Osmanlı Devleti ve Türkiye Cumhuriyeti'nde de etkileri olmuştur. Koruma ve restorasyon kavramları gelişerek; gerekli yasal mevzuat oluşturulmuş ve korumada uygulama boyutuna geçilmiştir.

Bir yapının restorasyonunda kullanılan teknikleri; sağlamlaştırma, bütünleme, yenileme, yeniden yapma, temizleme ve taşıma olarak sayılabilir [Ahunbay, 1996]. Esere yapılacak müdahalelerde bu tekniklerden hangisinin seçilmesi gerektiği birçok faktöre bağlıdır. Bu faktörlerin en başında, yapıya verilecek yeni işlevin ortaya konulması gelmektedir. Aslında yapının yeni işlevi, daha önce de belirtildiği gibi, restorasyonda bir amaçtan çok, yapının sürekli olarak bakımının yapılmasını sağlayacağından, bir araç olarak değerlendirilmektedir. Ancak, restorasyon uygulaması sonrası yapının üstleneceği işlevin, uygulamayı yönlendiren birincil etkisi olduğu gerçeği yadsınamaz. Restorasyon tekniği seçiminde yeni işlev kadar etkili olabilecek diğer bir faktör ise, yapının mevcut fiziksel durumudur. Yapının tespit ve analizi sonucunda belgelenmesi, yapı dışı kaynakların elde edilerek, yapıdan gelen verilerle birlikte değerlendirilmesi sonucunda elde edilen veriler ışığında restitüsyonun hazırlanması ile analiz ve değerlendirme verilerinin yapı

şartları ve çevre bağlamında değerlendirilerek sentezlenmesi sonucu restorasyon kararları oluşturulur. Yapının fiziksel durumu, kültürel taşıma kapasitesi, yapının değerleri [Madran ve Özgönül 2007], hacmi, boyutları, mekânsal kurgusu ve konumu gibi yapıdan gelen veriler aynı zamanda yeni işlevin belirlenmesini sağlayan birer unsurdur [Altınoluk, 1998]. Bu durum, bu iki faktörün karşılıklı bir geri besleme (feedback) hali oluşturmasını sağlamaktadır. Bu faktörler gibi olmazsa olmaz birçok faktörün yanı sıra, restorasyon uygulamasında kullanılacak maddi imkânlar, uygulamanın yapıldığı yöredeki nitelikli işgücü kalitesi gibi aslında ideal bir restorasyonda göz önüne alınmaması gereken, ancak günümüz şartları gereği üzerinde düşünülmesi faktörler de bulunmaktadır ve tüm bunların ele alınarak restorasyon kararlarının oluşturulması gerekmektedir.

Yapıya yapılacak müdahaleler genelde iki grupta toplanmaktadır. Bunlardan ilki yapısal ve fiziksel bozulmalara yönelik müdahalelerdir. Yapıda mevcut bozulmalar ve kaynakları tespit edilip, yeni işlev de göz önüne alınarak, yapılacak müdahale şeklinin belirlenmesi gerekmektedir. Bu müdahale tekniğinin sorunun kaynağına yönelik olması, ileride aynı sorunun tekrarlanmamasını sağlamak adına önemlidir. İkinci grup müdahaleler ise, yapıdaki değişmişliklere yönelik müdahalelerdir. Özgün yapıya zaman içerisinde yapılan ekler tespit edilerek bu eklerden mimari ve sanatsal açıdan değerli olanları ile yapının yeniden işlevlendirilmesinde kullanılabilecek durumda olan ekler korunabilmektedir. Yapının özgün mimari ve tasarım özelliklerine aykırı olan, niteliksiz ve yapıya zarar veren eklerin yapı bünyesinden uzaklaştırılması gerekmektedir. Özgün yapıda bulunmasına rağmen, zaman içerisinde yok olmuş mimari elemanların, restitüsyon aşamasında veri sağlayan kaynaklar doğrultusunda yapı bünyesine yeniden eklenmesi şeklindeki müdahaleler de bu gruba girmektedir. Bu gruplara dâhil olmayan ve yapının yeni işlevi gereği yapılması gerekli müdahalelerin yapının özgün özelliklerini bozmayacak biçimde ve yapı bünyesinden her an uzaklaştırılabilecek şekilde tasarlanması gerekmektedir. Yapılacak ekler, hiçbir zaman tarihi yapıya egemen olmamalıdır [Kuban, 2000].

6.1. Akçakoca'da Koruma

Küreselleşme ve teknolojik gelişme ile birlikte oluşan yarışmacı ekonomik ortamda yerel kalkınmayı sağlamak ve sürdürülebilir kılmak; ülkeler, bölgeler ve kentlerin yarışabilirliğinde önemli bir yer oluşturmaktadır. Özellikle kalkınmakta olan ülkelerde yerel kalkınmayı sağlamak ve sürdürmek daha da önem kazanmakta ve hizmet sektörü, özellikle turizm, bunu sağlamada anahtar bir rol oynamaktadır. Kıyı turizmi, kış turizmi, macera turizmi, kültür turizmi gibi turizm kollarında dünya çapında önemli merkezler birbiri ardına ortaya çıkmaya başlamış; ulaşım olanakları arttıkça bu merkezler gelişmelerini daha da arttırmıştır. Bu anlamda Hawaii, Dubai, Alpler, Grand Canyon gibi çeşitli turizm kollarında öne çıkan turizm merkezi örnekleri yanında Roma, Floransa, Budapeşte ve Viyana gibi kültür turizmi açısından öne çıkan turizm merkezleri vardır. Ülkemizde ise Safranbolu İlçesi, UNESCO'nun da katkı ve destekleri ve dünya kültürel mirası listesine kabul etmesi ile dünya çapında önemli bir kültür turizmi merkezi haline gelmeye başlamış olup; halen gelişimini sürdürmektedir [Asatekin, 2004]. Kültür turizmi dünyada gelişmekte olan bir turizm öğesi olmasına karşın hızlı tüketilebilirlik gibi bir dezavantajı da bünyesinde barındırmaktadır. Kıyı turizminde olduğu gibi bir devamlılık arz etmeyen ve sadece insanların merak duygusuna hitap eden bir turizm şekli olduğundan kültür turizmi açısından en önemli merkezler bile daha dar anlamda düşünüldüğünde fazla bir potansiyel teşkil etmemektedir. Dezavantajlı yapısının yanında devamlı yeni faktörlerin devreye girebilmesi gibi bir avantaja da sahip olan kültür turizminde, bu avantaj devamlı olarak kullanılmaya çalışılarak yeni potansiyellerin değerlendirilmesi alanında hamleler yapılmaktadır. Ülkemizden Safranbolu'nun yanı sıra Şirince, Beypazarı, Amasya, Urfa, Mardin, Kars gibi aynı anlayış içerisinde fakat farklı tarzlarda yeni potansiyellerin eklenmeye çalışılması ve her geçen gün daha başka bölgelerin hamle yapmak için hazırlık içinde bulunması örnek olarak gösterilebilir. Çeşitli bölgelerin ele alınarak bu bölgedeki birbirine yakın mesafede bulunan tüm potansiyelleri kullanıldığı paketlerin oluşturulması, ulaşım ve zaman gibi turizm için önemli unsurlarda bir kazanım sağladığından turizm alanında mevcut kurum ve kuruluşlar potansiyeli yüksek bölgeler belirleme çalışmalarına girmiş;

bunun sonucunda Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın İpek Yolu Destinasyonu adı altında ele aldığı bir çalışma başlatılmıştır. Çeşitli kurumlar ve sivil toplum örgütlerinin de katkıları ile Ankara'dan Sakarya'ya kadar olan ve eski yol güzergâhı üzerinde bulunan 8 ilçenin turizm potansiyellerinin değerlendirilmesi için gereken şartların sağlanması için çalışmalar yapılmaya başlanmıştır. Bunun sonucunda bölgenin sivil mimarlık yönünden en önemli merkezlerinden biri olan Düzce'nin Akçakoca İlçesi, bir süredir atılım yapmaya çalıştığı kültür turizmi alanında ihtiyaç duyduğu desteğe yavaş yavaş sahip olmaya başlamıştır.

Kültür turizminin gelişmesinde karşılaşılan en büyük problemlerden biri ise, bu turizm dalı açısından potansiyeli olan merkezlerin sayısının son derece az olmasıdır. Gerek teknoloji ve inşaat tekniklerindeki değişimler, gerekse de koruma bilincinin henüz Anadolu'nun her bölgesine tam olarak yerleşmemiş olması gibi nedenlerden dolayı tarihi ve kültürel mirasımız olan eserlerin korunmasında problemler yaşanmakta ve rant kaygısı koruma bilincinin önüne geçmektedir. Bu nedenle kısa bir süre öncesine kadar kültür turizmi açısından büyük potansiyeli olan merkezler yapılan müdahalelerin yetersizliği ve geç kalması gibi etkenler nedeniyle büyük deformasyona uğramış ve potansiyellerini kaybetmişlerdir. Bu anlamda günümüzde mevcut konumu nedeniyle sapa bir bölgede yer alması nedeniyle fazla bir müdahaleye uğramamış olması Akçakoca ilçesinin bir avantajı olmuş, geniş bir kentsel sit alanına sahip olmasında bu durum önemli bir etken olmuştur. Kültür turizmi alanında yarışabilirliği olan Akçakoca ilçesi, Koruma Amaçlı İmar Plânı doğrultusunda kentsel gelişimini sürdürürken aynı zamanda çeşitli destekler ve bireysel yatırımlar sayesinde mevcut kültürel değerlerini yeniden kullanılabilir hale getirerek turizme yönelik atılım yapma yolunda adımlar atmaya başlamıştır. Yapılan çalışmalar ve uygulamalar sonucunda turizm potansiyelinin artmaya başlamasının getirdiği isteklilikle, koruma ve onarım konusunda hassasiyet gelişmiş; tarihi dokunun korunması konusunda halkın duyarlılığı artmıştır. Halkın katılımının en önemli etken olduğu bu çalışmalar, yerel kalkınma sağlamak adına meyve vermeye başlamıştır. Akçakoca'da Ankara ve Kocaeli Kültür ve Tabiat Varlıkları Koruma Kurullarının kararları ile 111 adet yapı "Korunması Gerekli Kültür Varlığı" olarak

tescil edilmiştir. İlçe'nin Mehmet Emek Evi'nin de içinde bulunduğu bölüm Kentsel Sit Alanı olarak tescil edilmiştir. Ankara Kültür ve Tabiat Varlıkları Koruma Kurulu'nun kararıyla onanan Koruma Amaçlı İmar Plânı Uygulama Esasları ve hükümlerine göre imar uygulamaları yapılmaktadır. Yerel dinamiklerin önderliğinde başlatılan projeler ile ekonomik olarak büyük sıkıntılar yaşayan ilçenin ilerleme sağlaması için gerekli çalışmalar başlatılmıştır. Ancak büyük yatırımlar için imkânları yüksek olan destekleyici firmaların bölgeye çekilmesi gerekmektedir. Cumhuriyet Caddesi'nde Sokak Sağlıklılaştırma Projesi hazırlanmıştır. Akçakoca İlçesi'nde Kentsel Sit Alanı içerisindeki tescilli binaların tamamının en azından bakım/basit onarım kapsamında elden geçirilmesi gerekmektedir. Halen fiziksel açıdan çok kötü durumda olan sayısız tescilli yapı vardır [Çelik, 2009].

6.2. Yapının Bugünkü Durumunun Değerlendirilmesi

Yapının bugünkü durumunun yapının mimari özellikleri, yapsal durumu, çevresel ve sosyal faktörler başlıklarıyla değerlendirilmiştir.

6.2.1. Mimari özellikler

Mehmet Emek Evi Geleneksel Akçakoca Evleri içerisinde özgün bir yere sahiptir ve Koruma Alanı içindeki diğer tescilli evlerle de görsel bir bütünlük oluşturmaktadır. Eserin 1900-1938 yılları arasında yapıldığı tahmin edilmektedir. Yapı cephesindeki ahşap payandalar, pencere düzenleri, ocak, gusülhane, lâmbalık, sedir, seki gibi mimari elemanlar orijinal halini yitirmemiştir. Ayrıca orijinal detaylarını hala muhafaza eden ahşap giriş kapısı, yapıyı çevredeki Geleneksel Akçakoca Evleri arasında önemli bir yere oturtur. Bölgedeki etnik ve sosyal yapıyı bozmamak amacıyla, yapı restorasyonundan sonra da konut olarak kullanılacaktır. Restorasyon projesi sırasında gerekli mekânlardan aynen yararlanılmakla beraber, günümüz teknolojileri ve yaşam standartlarına uygun yenilemelere gidilmiştir.

6.2.2. Yapısal durum

Terkedilmişlik ve bakımsızlık sebebiyle yapının plânında ve cephelerinde büyük fiziki sorunlar meydana gelmiştir. Doğu kütlesi 2012 kışında yıkılmıştır. Batı kütlesinin strüktürü de büyük ölçüde zarar görmüştür. Batı kütlesinin çatısında yer yer çökmeler görülmektedir.

6.2.3. Çevresel faktörler

Mehmet Emek Evi Akçakoca kentsel sit alanı içinde çevresindeki birçok Geleneksel Akçakoca Evi ile birlikte koruma altına alınmıştır. Yapının geleneksel konut dokusu içinde önemli bir yeri vardır. Yapının diğer Akçakoca evleriyle ortak özellikler taşıması, belli bir dokunun parçası olması ve strüktürünün büyük ölçüde zarar görmesi, bu yapının restorasyonunun yapılmasını zorunlu kılmaktadır.

6.2.4. Sosyal faktörler

1960'ların modernleşme sürecinde yok olmaya terk edilen bölge, halkın duyarlığı ile tekrar eski önemine kavuşmuştur. Sit alanı olarak ilan edilen kentsel dokuda çok sayıda tescilli yapı bulunmakla beraber bu yapıların restorasyonları yerel yönetim tarafından desteklenmektedir. Çarşı Merkezinde bulunan Geleneksel Akçakoca Evlerinden biri Akçakoca Belediyesi tarafından restore edilmiş ve şu an müze olarak kullanılmaktadır. Yerel yönetim, her yıl Kentsel sit alanı içindeki tescilli evlerin restorasyonu desteklemek amacıyla ödenek ayırmaktadır.

6.3. Restorasyon Projesinin Amacı

Restorasyon önerisi verilen söz konusu yapı uzun süredir kullanılmaması sebebiyle doğal ve insan kaynaklı olumsuz etkenlerle maruz kalmış ve büyük ölçüde yıpranmıştır. Eser, önümüzdeki günlerde tamamen yok olma tehlikesi ile karşı karşıya kalmıştır. Mehmet Emek Evi için hazırlanan restorasyon projesinin amacı,

yapıyı aslına uygun olarak tekrar inşa edip aynı işlevle sürekliliğini sağlamak ve gelecek nesillere kültürel miras olarak devredebilmektir.

6.4. Restorasyon Yaklaşımı

Yapının özgün işlevi ile aynı işlev yükleneceği için yapının her fonksiyonu bünyesinde barındırdığı görülmektedir. Bu nedenle yapıda mekân anlamında yeni eklentiler söz konusu olmayacaktır.

6.5. Yeni İşlev

Tarihi yapıların korunması ve ileri kuşaklara aktarılmasında öncelikle verilecek yeni işlev programının yapının programı ile örtüşmesi gerekmektedir. Yapıyı, taşıyıcı yapı bakımından zorlayacak yeni işlevler vermekten kesinlikle kaçınılmalıdır. Ayrıca, yapının mekânsal organizasyonu da önemlidir. Bir yapıyı mekânsal ve fiziksel anlamda zorlamayacak şekilde, yapının özgün işlevini sürdürmesini ve böylece herhangi bir değişime gerek kalmamasını sağlayan yeni işlev müze ya da müze benzeri işlevlerdir [Ahunbay, 1996; Kuban,2000]. Çok önemli plân ve iç mekân özelliklerine sahip yapılarda tarihi mekânların anısını sürdüren düzenlemelere gidilmesi daha doğrudur [Ahunbay, 1996].

Hacıyusuflar Mahallesi Geleneksel Akçakoca Evleri'nin bir bölümünü içinde barındıran ve eski dokusunu hala muhafaza edebilen küçük bir mahalledir. Geleneksel Akçakoca Evleri'nin büyük bir bölümü halen kullanılmaktadır. Mehmet Emek Evi Geleneksel Akçakoca evlerinin en güzel örneklerinden biridir. Yapılacak küçük değişiklikler ve tefrişlerle, yapı özgün halini yitirmeden günümüzde de aynı işlevle kullanılabilir. Restorasyonda eserin aynı işlevle işlevlendirilmesi, hem yapıyı mekânsal ve fiziksel anlamda zorlamaz hem de yapının sosyal çevresiyle olan bütünlüğünün devamlılığını sağlar.

6.6. Yeni İşlev İçin Mekân Kullanımı

Bu bölümde yeni işlevde mekânların nasıl kullanılacağı ve bu mekanların kullanımı için için gerekli tefrişler ayrıntılı olarak anlatılmaktadır.

Z01: Mekân özgün halinde olduğu gibi "giriş holü" olarak kullanılacaktır. M1 ve M2 merdivenleri orijinal yapıdan sökülüp, temizlenip, sağlamlaştırılıp, eksiklikleri tamamlanarak yeniden inşa edilen yapıya monte edilecektir.

Z02: Mekân özgün halinde olduğu gibi "mutfak" olarak kullanılacaktır. O1 ocağı mutfak için kullanılabilir hale getirilecektir. AD1 ve AD2 dolapları orijinal yapıdan sökülüp, temizlenip, sağlamlaştırılıp, eksiklikleri tamamlanarak, bu mekânda mutfak dolabı olarak kullanılacaktır. Günümüz ihtiyaçları olan tezgâh, ocak, evye, musluk, buzdolabı, mutfak masası tefrişleri eklenecektir.

Z03: Bu mekân ahşap panel duvar ve kapıyla 2 ye bölünecek, "lavabo ve wc" bölümleri oluşturulacaktır. Zemin ve duvarlar seramikle kaplanacaktır. 1 adet alaturka tuvalet, 1 adet lavabo ve musluk eklenecektir.

Z04: Mekân özgün halinde olduğu gibi "depo" olarak kullanılacaktır. Zemini ve iç duvarları yapının diğer bölümlerinde olduğu gibi ahşap kaplanacaktır.

Z05: Mekân özgün halinde olduğu gibi "fındıklık" olarak kullanılacaktır. Zemini ve iç duvarları yapının diğer bölümlerinde olduğu gibi ahşap kaplanacaktır.

Z06: Mekân özgün halinde olduğu gibi "giriş holü" olarak kullanılacaktır. M3, M4 merdivenleri ve AD5 dolabı orijinal yapıdan sökülüp, temizlenip, sağlamlaştırılıp, eksiklikleri tamamlanarak, yeniden inşa edilen yapıya monte edilecektir. AD5 dolabı bu mekânda vestiyer olarak kullanılacaktır.

101: Mekân yalın ve küçük olması sebebiyle “oturma odası” olarak kullanılacaktır. R1 sergen orijinal yapıdan sökülüp, temizlenip, sağlamlaştırılıp, eksiklikleri tamamlanarak, yeniden inşa edilen yapıya monte edilecektir. Ahşap sedir ve tv ile tefriş edilecektir.

102: Mekân banyoya yakın olması sebebiyle “yatak odası” olarak kullanılacaktır. O2 ocağı mekânda dekoratif amaçlı kullanılacaktır. S2 sedir ve AD3 dolabı orijinal yapıdan sökülüp, temizlenip, sağlamlaştırılıp, eksiklikleri tamamlanarak, yeniden inşa edilen yapıya monte edilecektir. AD3 dolabı ve G1 gusülhane bu mahalde dolap olarak kullanılacaktır.

103: Bu mekân yapıda olmayan, günümüz ihtiyaçları gereği yapıda bulunması gereken bir bölüm olan “banyo” olarak kullanılacaktır. Zemin ve duvarlar seramikle kaplanacaktır. Duş teknesi, lavabo ve klozet tefrişleriyle tamamlanacaktır.

104: Mekân özgün halinde olduğu gibi “depo” olarak kullanılacaktır.

105: Mekân özgün halinde olduğu gibi “oda” olarak kullanılacaktır. Bu bölüm ahşap işçiliğinin en güzel örneklerini taşıdığı için aslına uygun olarak tefriş edilecektir. O3 ocağı dekoratif amaçlı kullanılacaktır. Özgün sedirlerle ve AD4 dolabı ile gün boyu kullanılabilecek otantik bir mekân olarak oluşturulacaktır.

106: Mekân özgün haline yakın bir işlev olan “hol” olarak kullanılacaktır.

107: Mekân özgün halinde olduğu gibi “balkon” olarak kullanılacaktır.

6.7. Müdahale Biçimleri

Restorasyon çalışmasında seçilen müdahale biçimleri rekonstrüksiyon, temizleme, sağlamlaştırma ve tamamlama, ve çağdaş ek başlıkları altında ayrıntlı olarak açıklanmıştır.

6.7.1. Rekonstrüksiyon

Yapının bir bölümünün yıkılmış olması, kalan kısmının harap halde olması, yapının taşıyıcı ahşaplarının gönyesinde kayma, dayanıklılığında azalma olması sebepleriyle, yapı özgün haline uygun şekilde yeniden inşa edilecektir.

6.7.2. Temizleme, sağlamlaştırma ve tamamlama

Yapıda özgün halini halen muhafaza eden, tanımlama tablolarında fiziki durumu iyi ve orta olan; ahşap giriş kapısı, sedir, dolap, merdiven, lâmbalık, sergen gibi mimari elemanlar ve mekân elemanları orijinal yapıdan sökülüp, temizlenip, sağlamlaştırılıp, eksiklikleri tamamlanarak yeniden inşa edilen yapıya monte edilecektir.

6.7.3. Çağdaş ek

Yapının mutfak, banyo, wc gibi mahallerine günümüz ihtiyaçları doğrultusunda sökülebilir tefrişler eklenecektir.

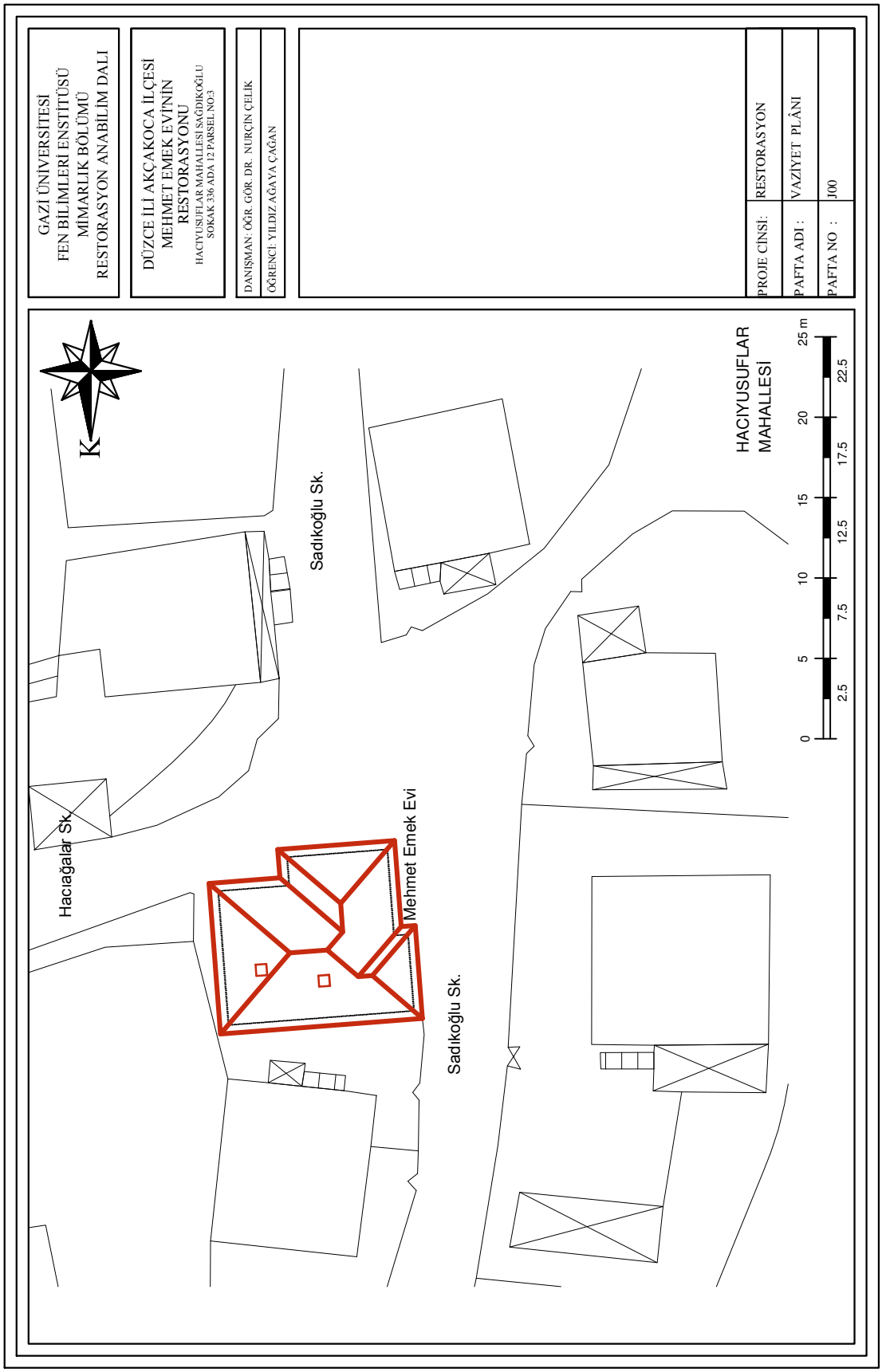

Şekil 6.1.Vaziyet plânı (Restorasyon)

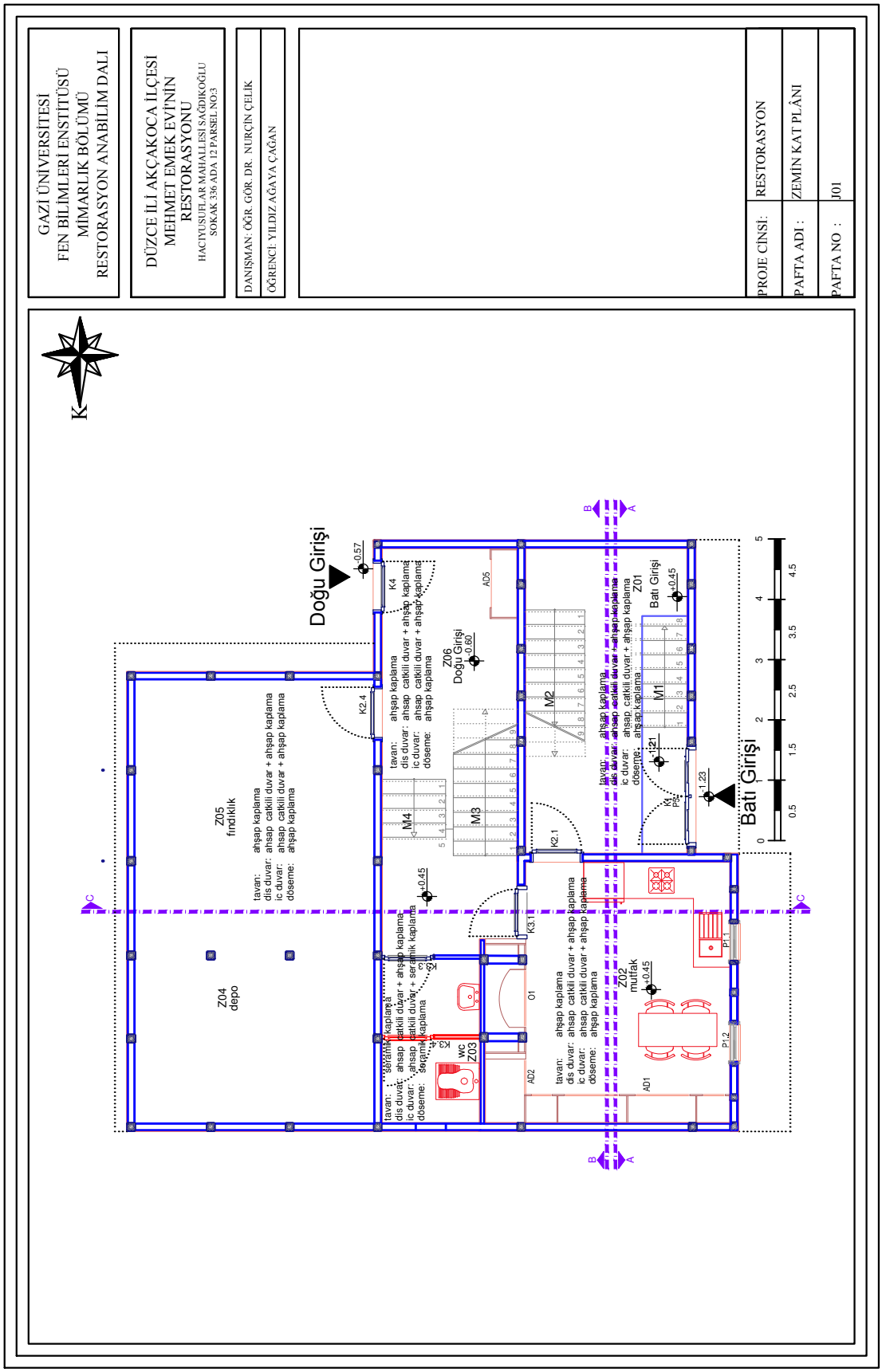

Şekil 6.2. Zemin kat plânı (Restorasyon-Mekânlar)

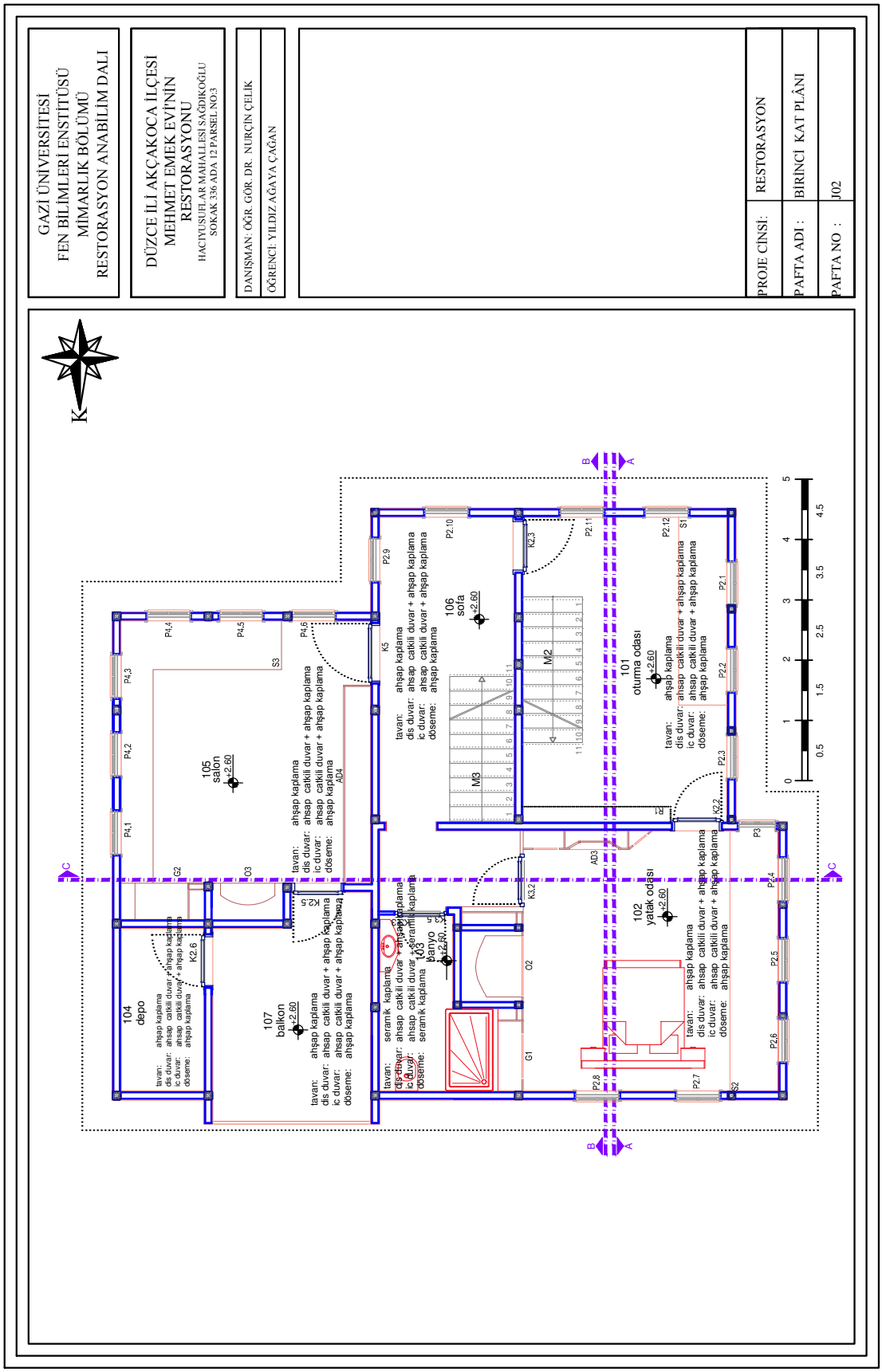

Şekil 6.3. Birinci kat plânı (Restorasyon-Mekânlar)

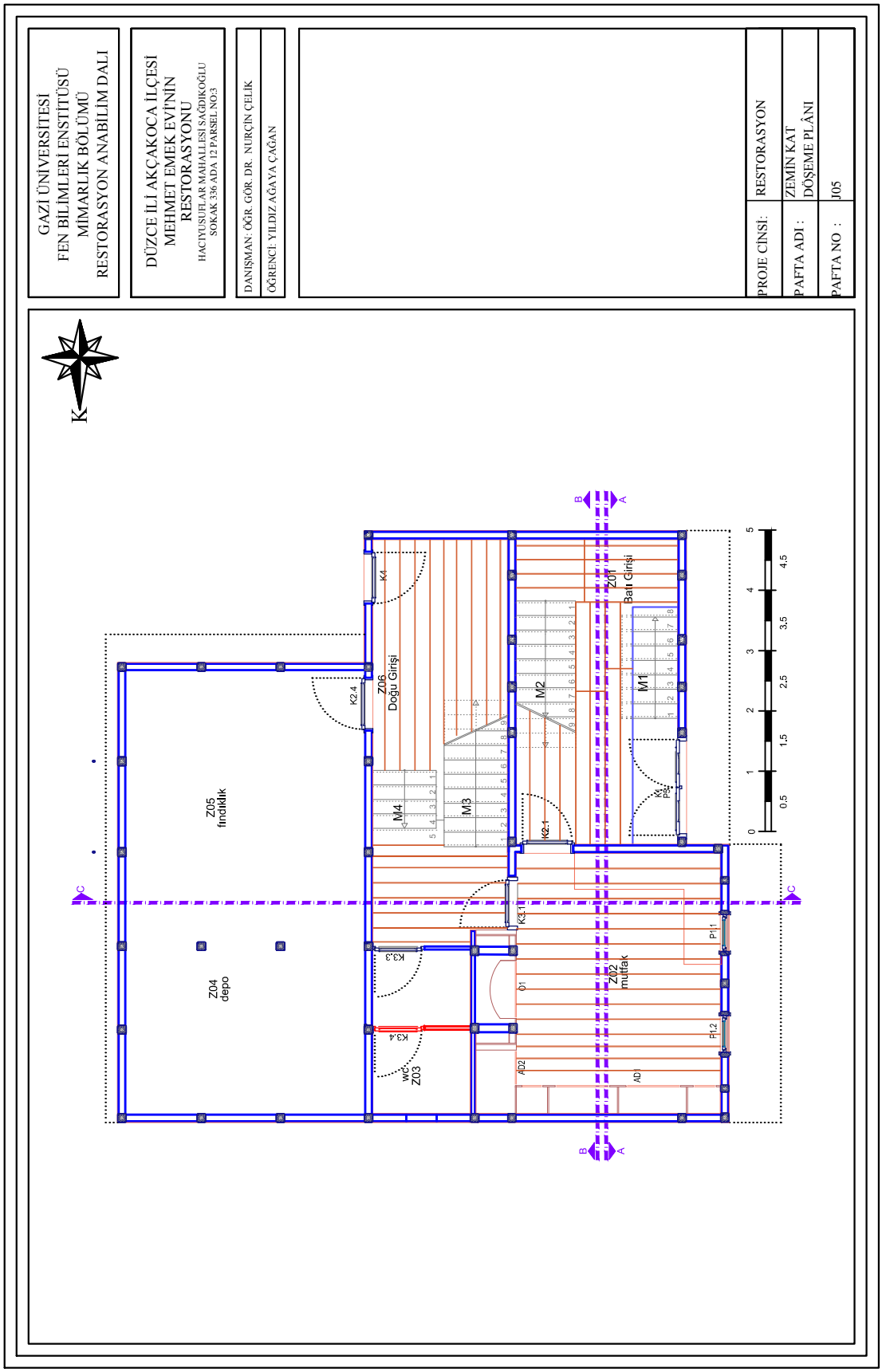

Şekil 6.4. Zemin kat döşeme plânı (Restorasyon)

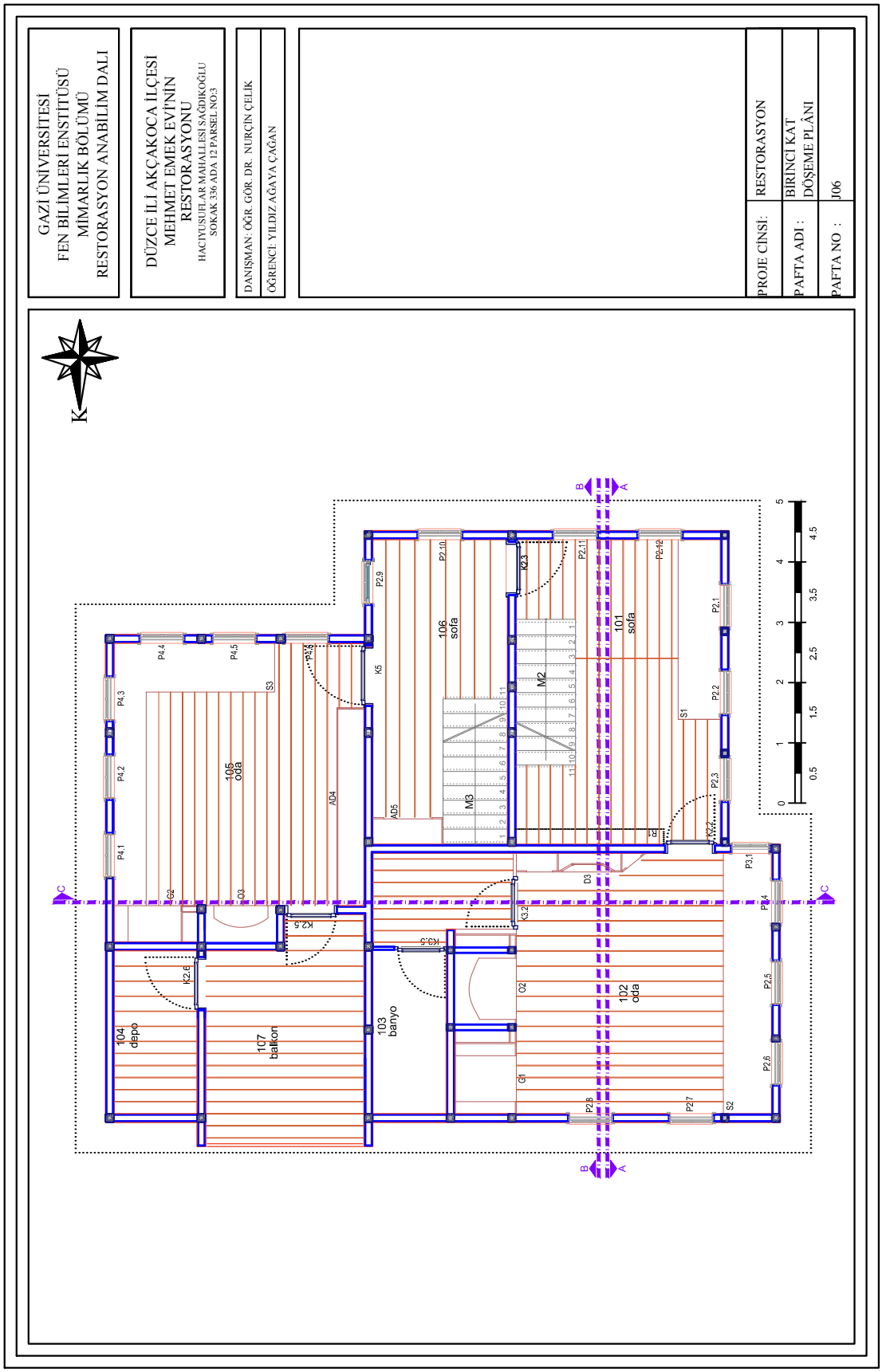

Şekil 6.5. Birinci kat döşeme plânı (Restorasyon)

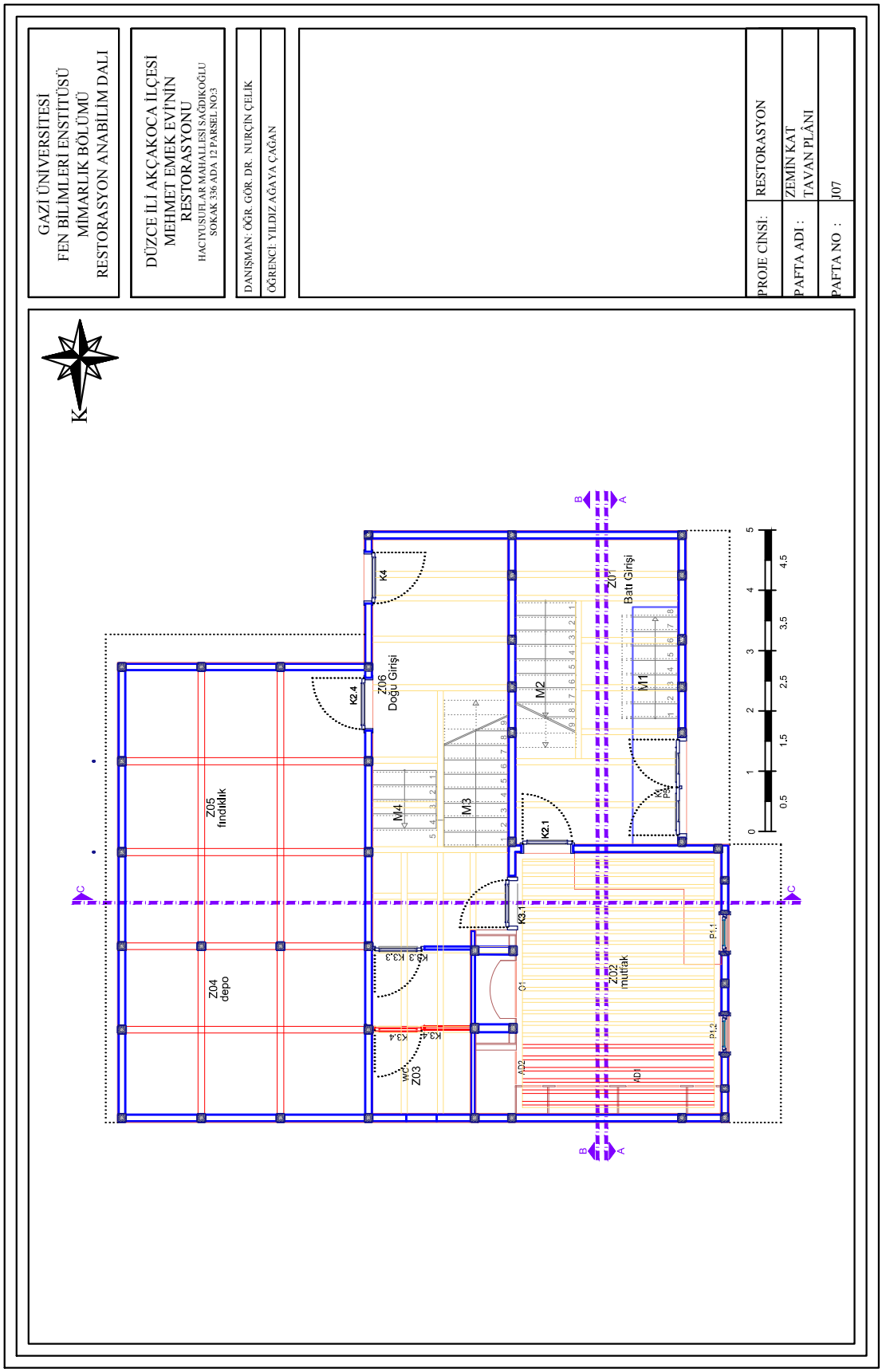

Şekil 6.6. Zemin kat tavan plânı (Restorasyon)

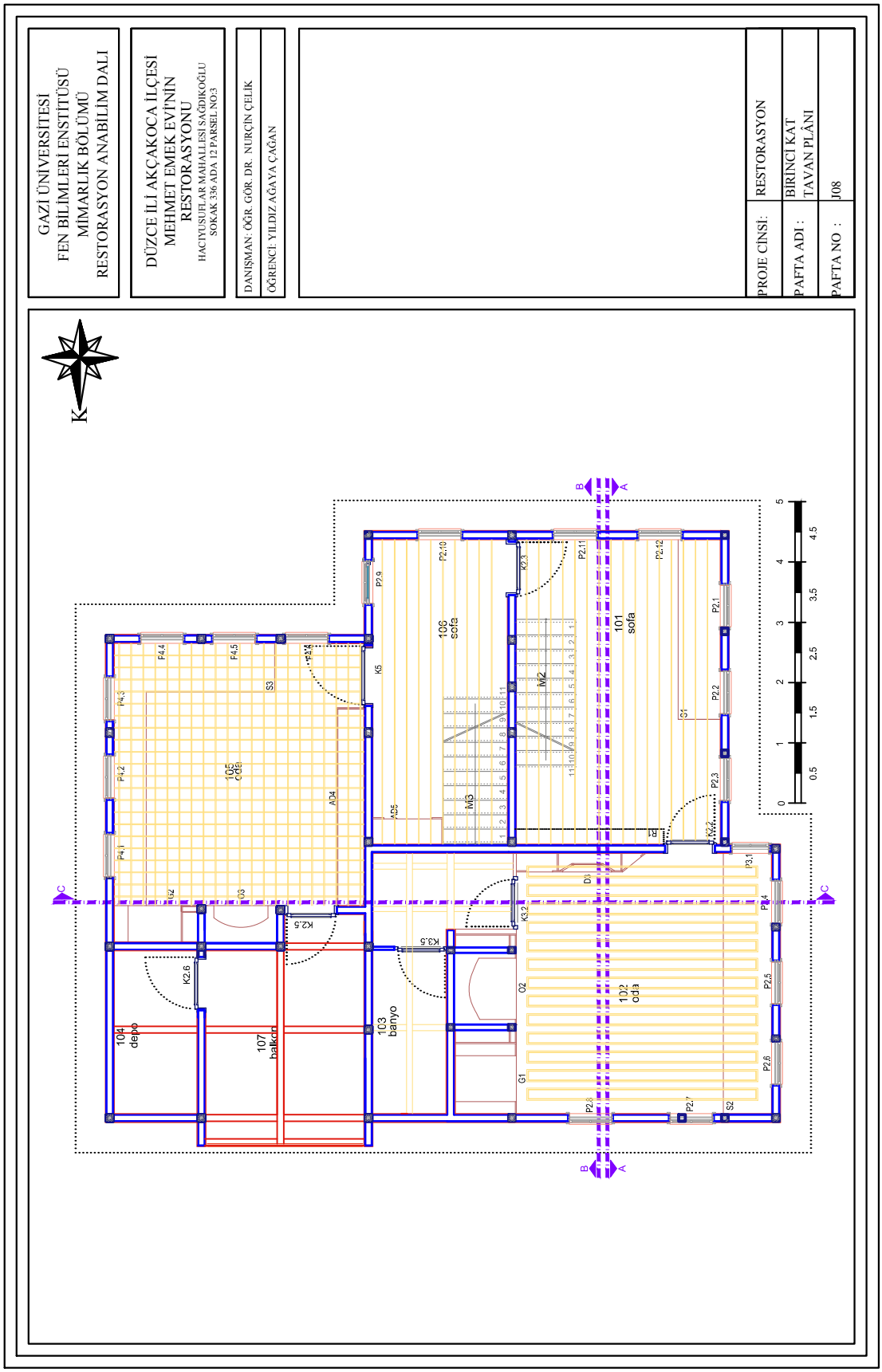

Şekil 6.7. Birinci kat tavan plânı (Restorasyon)

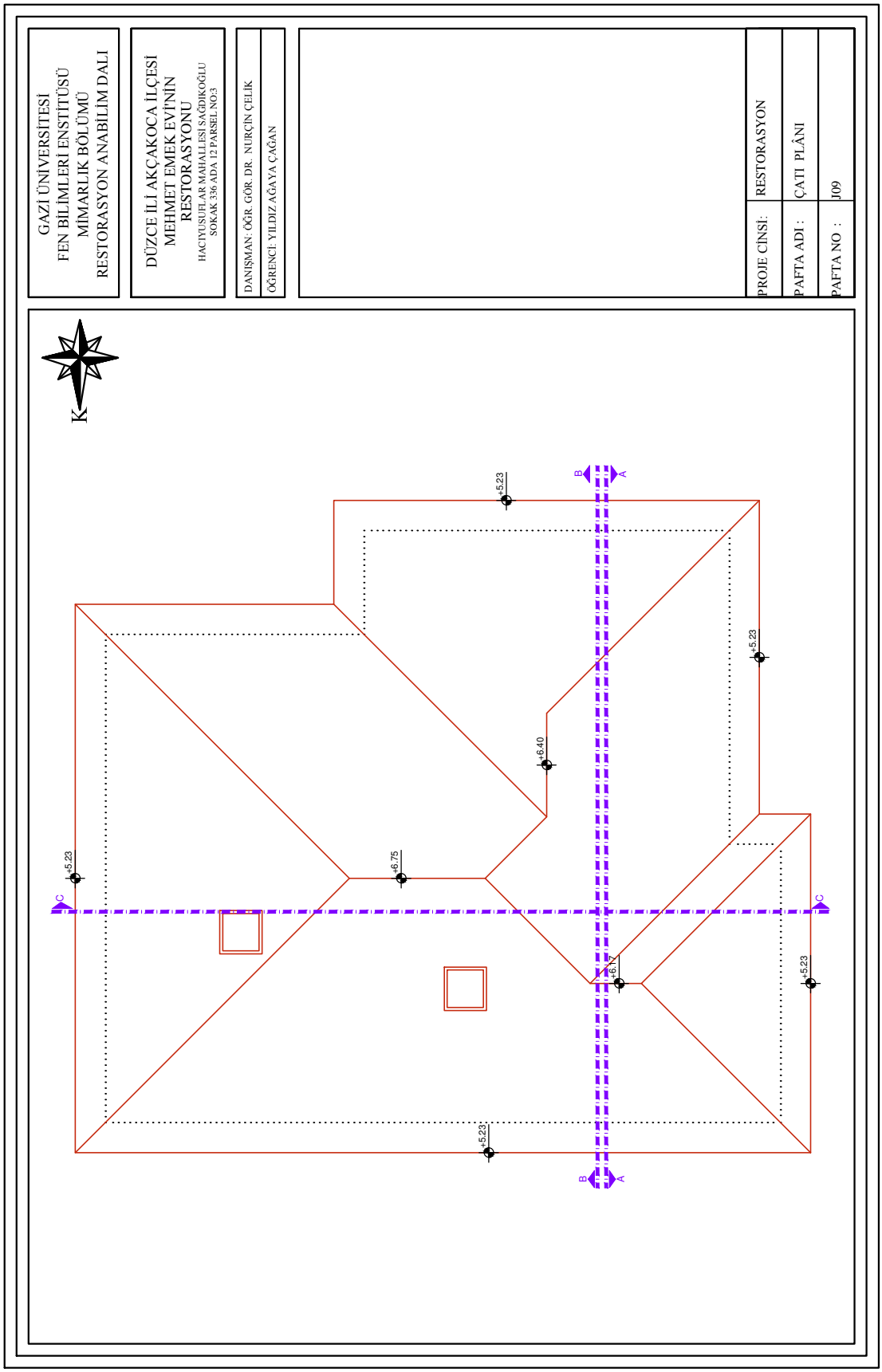

Şekil 6.8. Çatı plânı (Restorasyon)

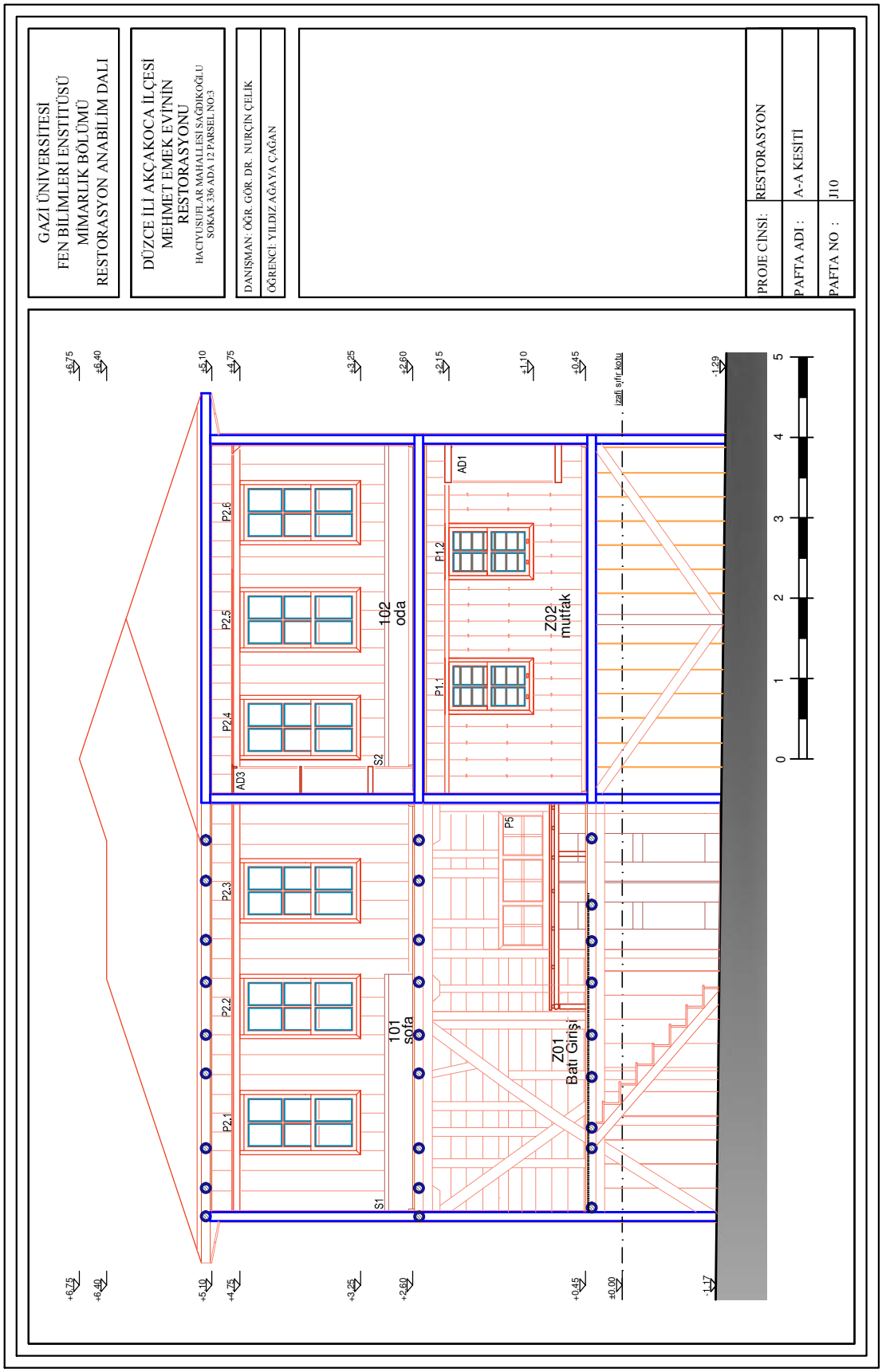

Şekil 6.9. A-A Kesiti (Restorasyon)

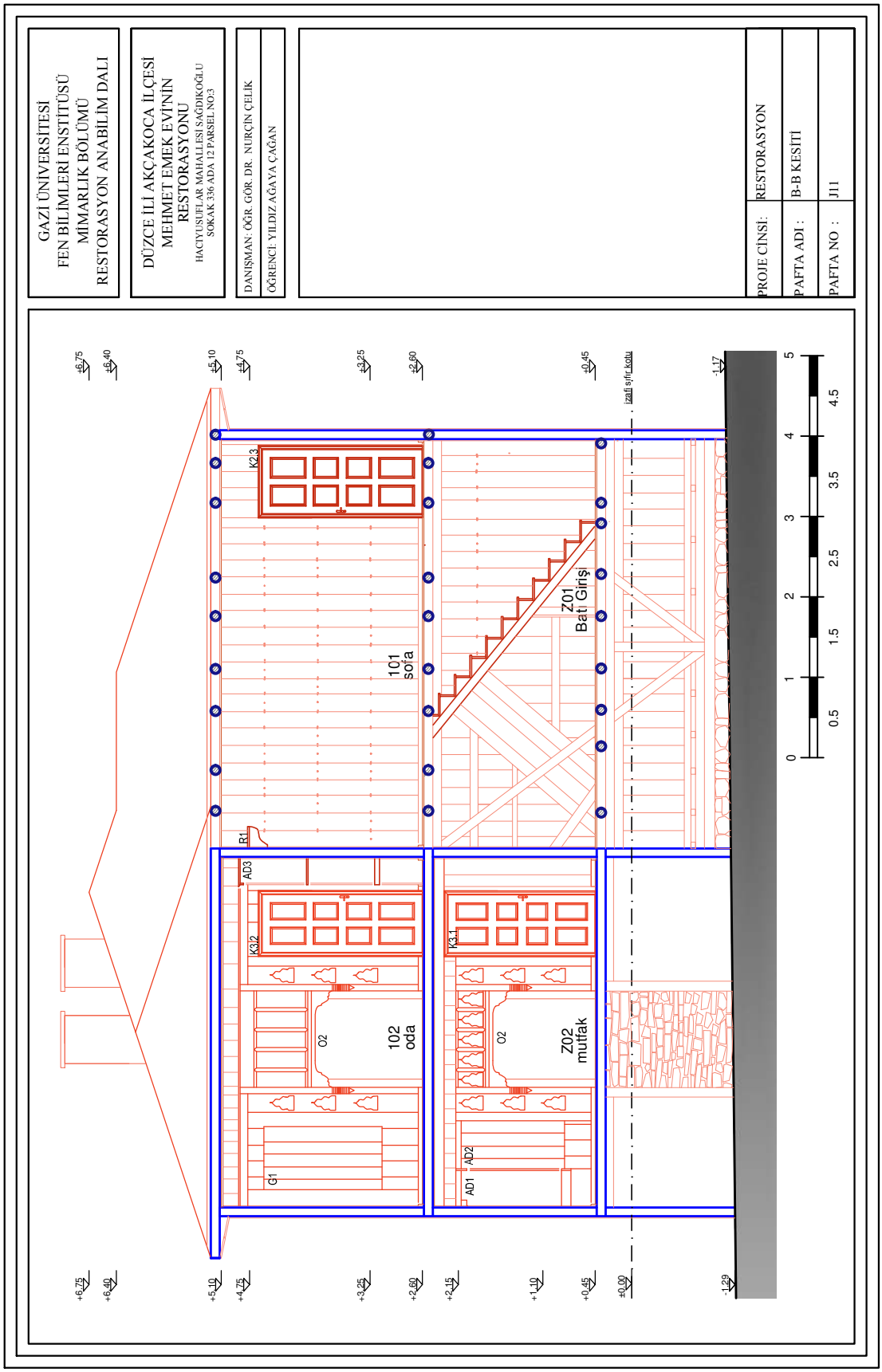

Şekil 6.10. B-B Kesiti (Restorasyon)

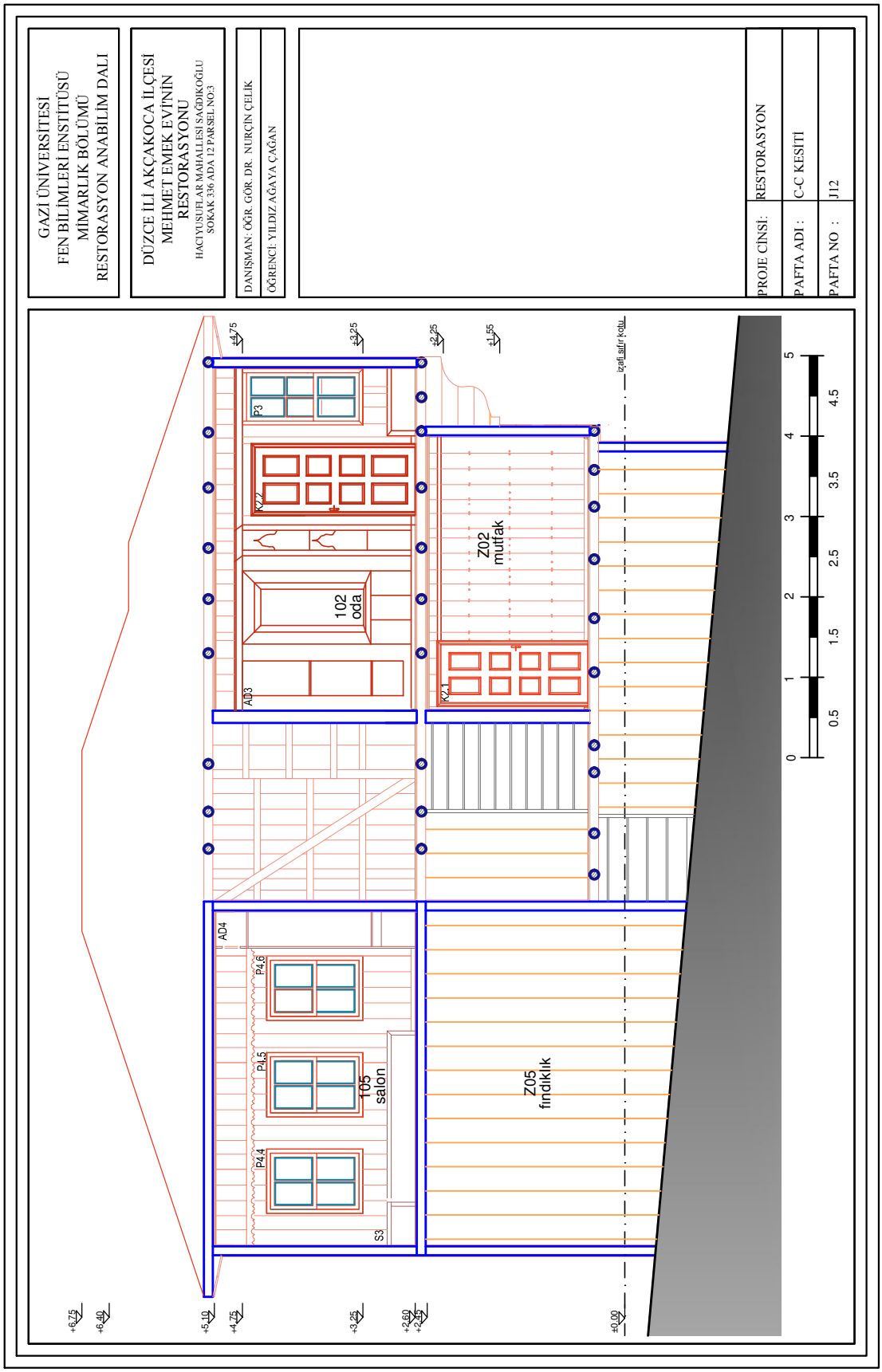

Şekil 6.11. C-C Kesiti (Restorasyon)

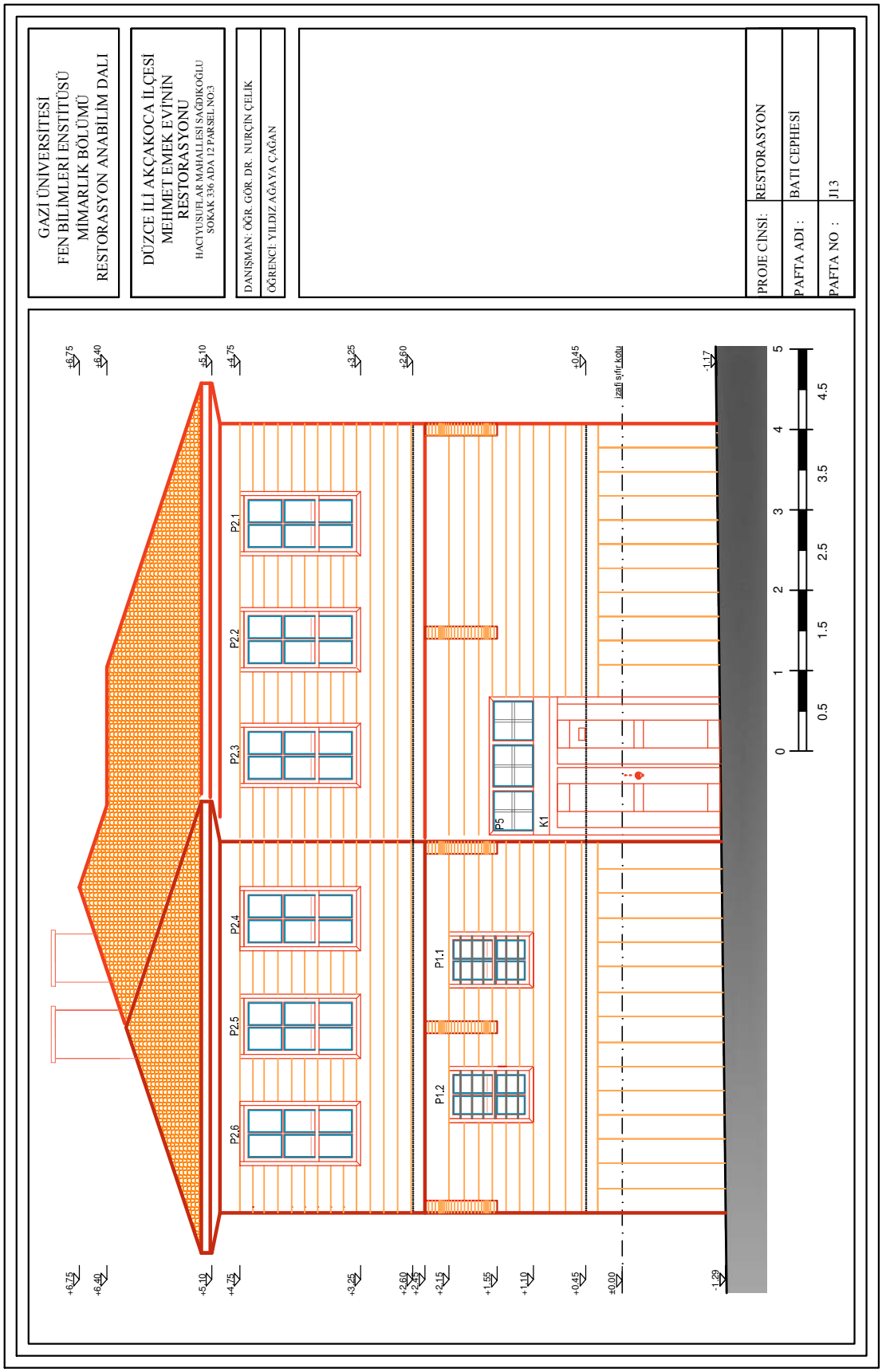

Şekil 6.12 Batı Cephesi (Restorasyon)

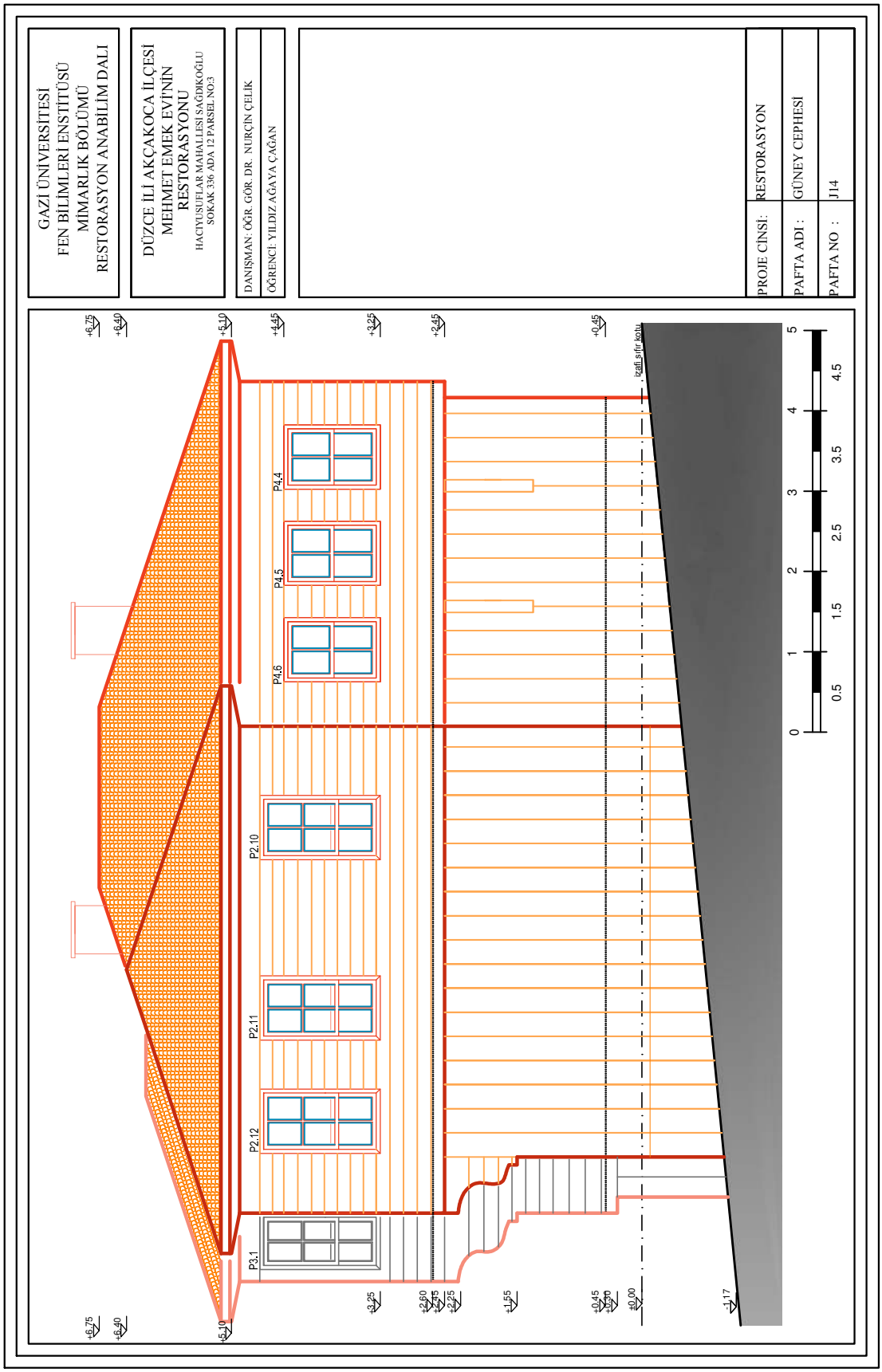

Şekil 6.13 Güney Cephesi (Restorasyon)

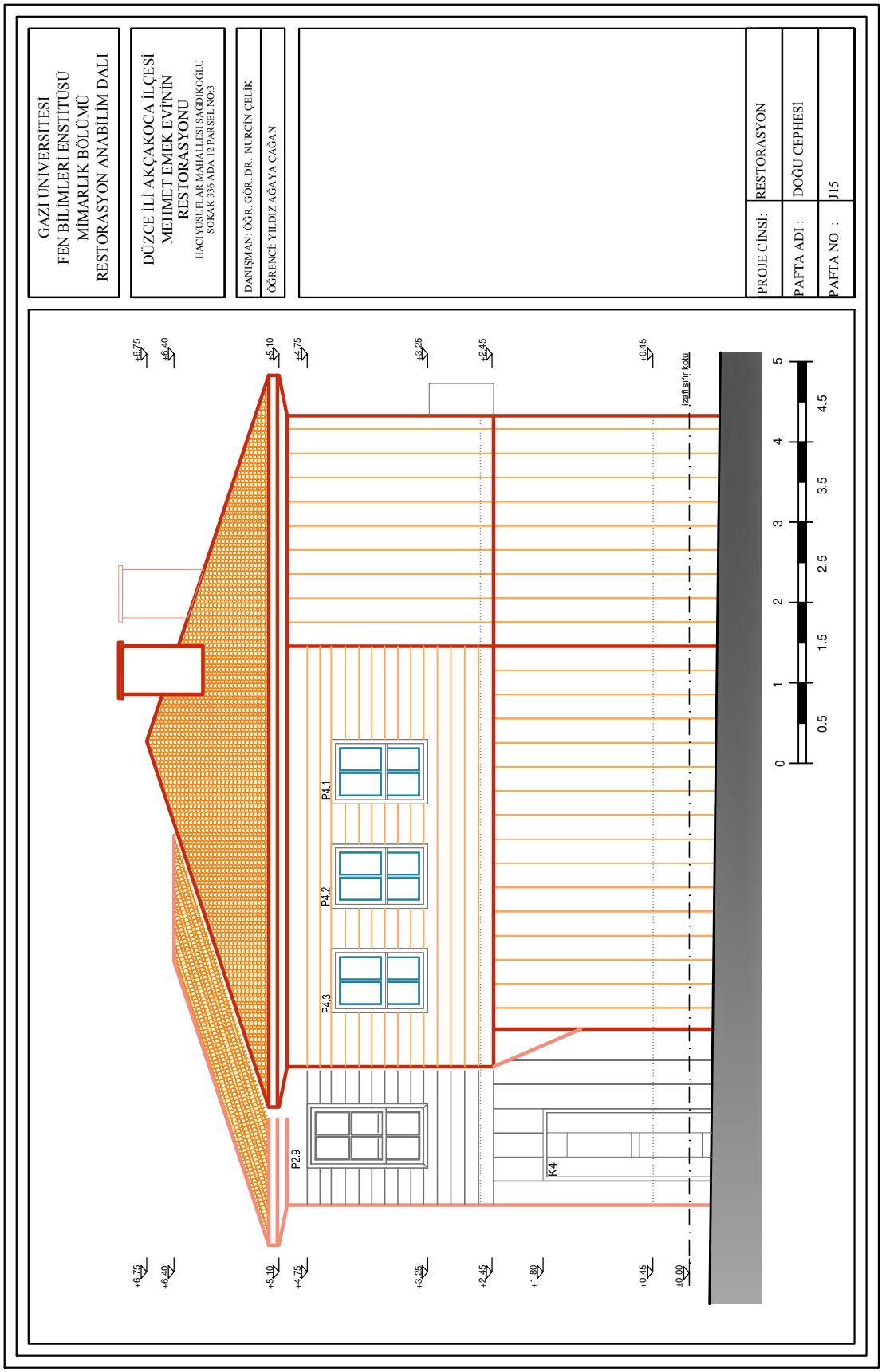

Şekil 6.14 Doğu Cephesi (Restorasyon)

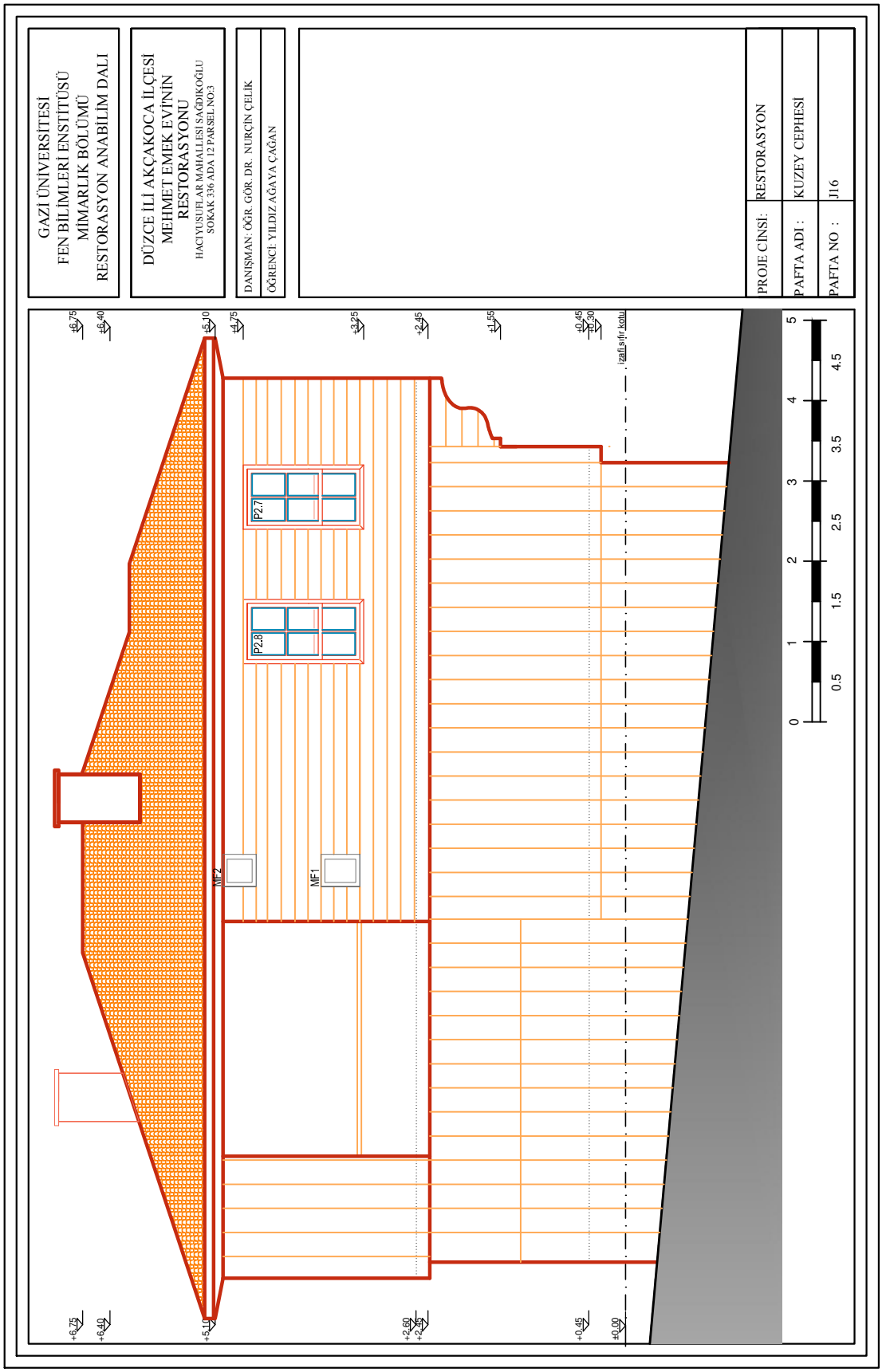

Şekil 6.15 Kuzey Cephesi (Restorasyon)

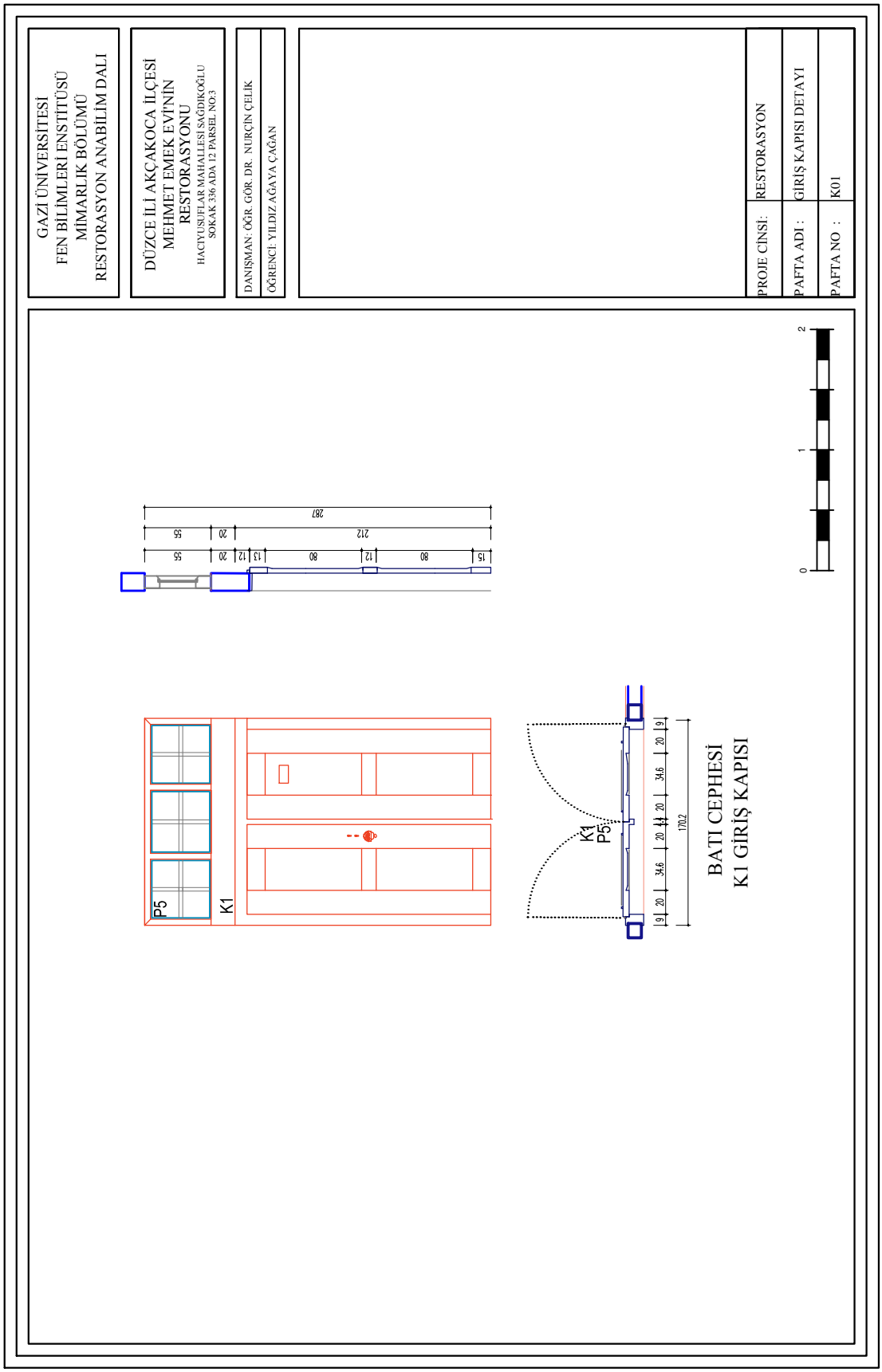

Şekil 6.16 Giriş Kapısı Detayı (Restorasyon)

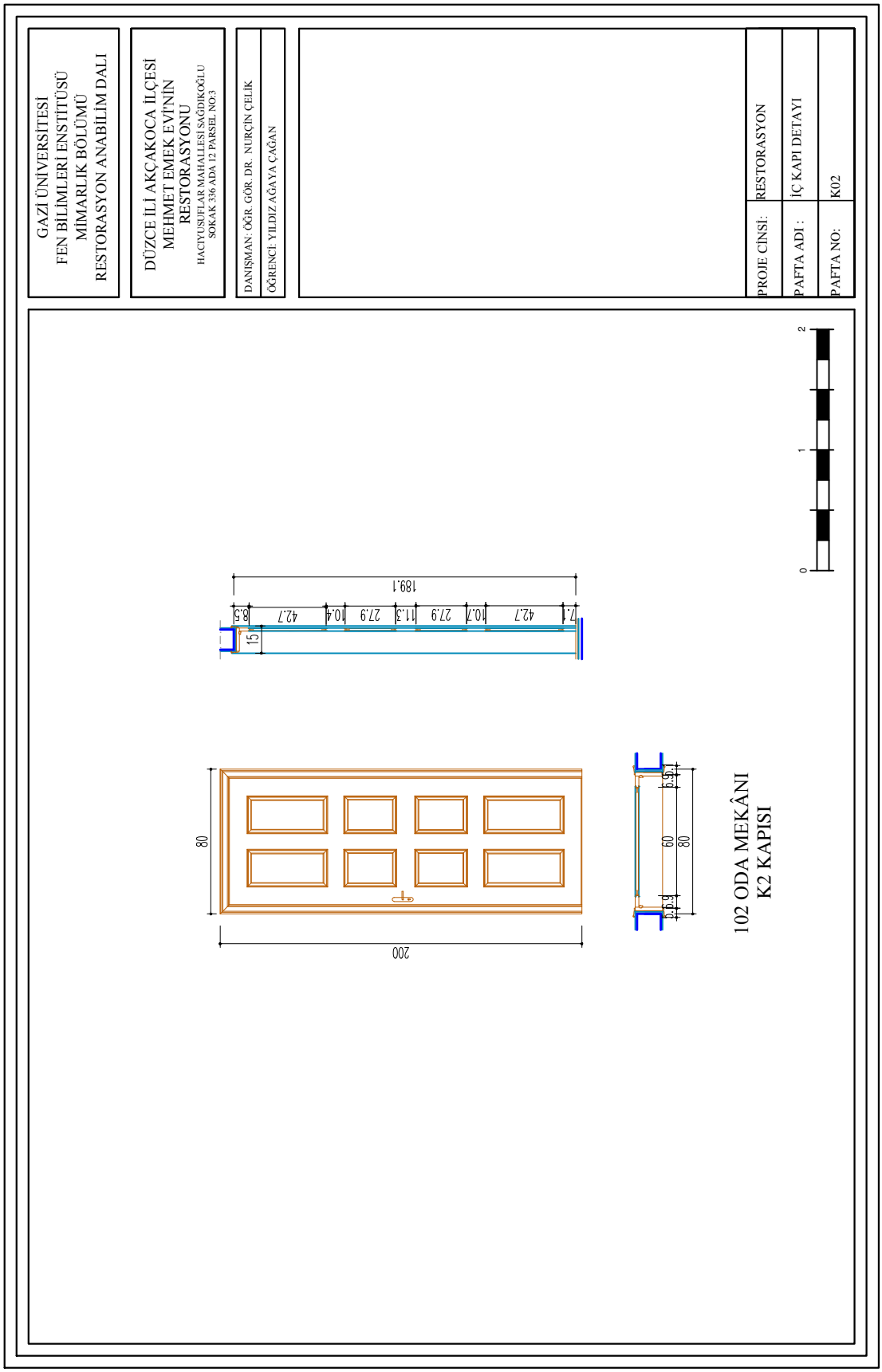

Şekil 6.17 İç Kapı Detayı (Restorasyon)

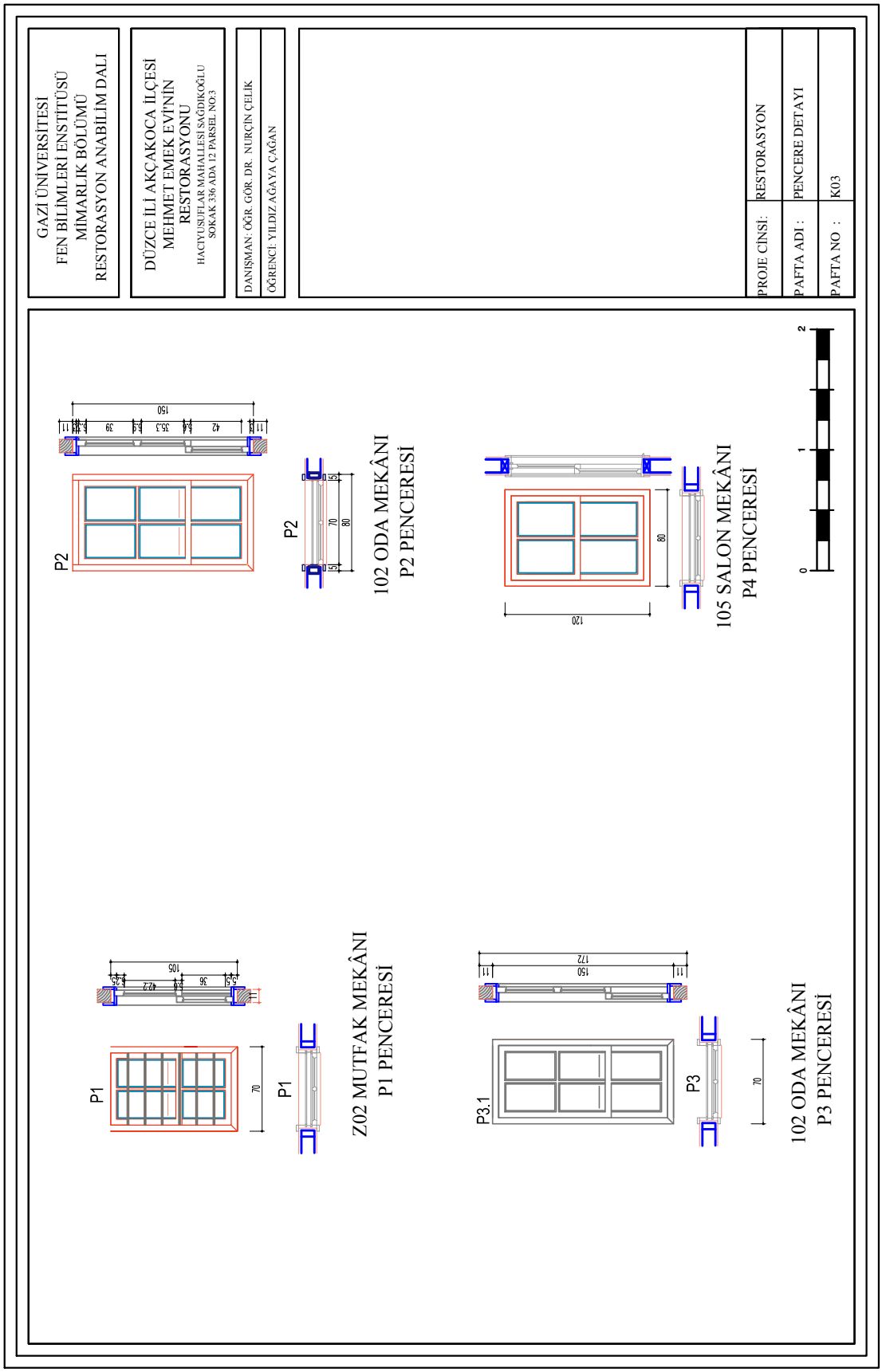

Şekil 6.18 Pencere Detayı (Restorasyon)

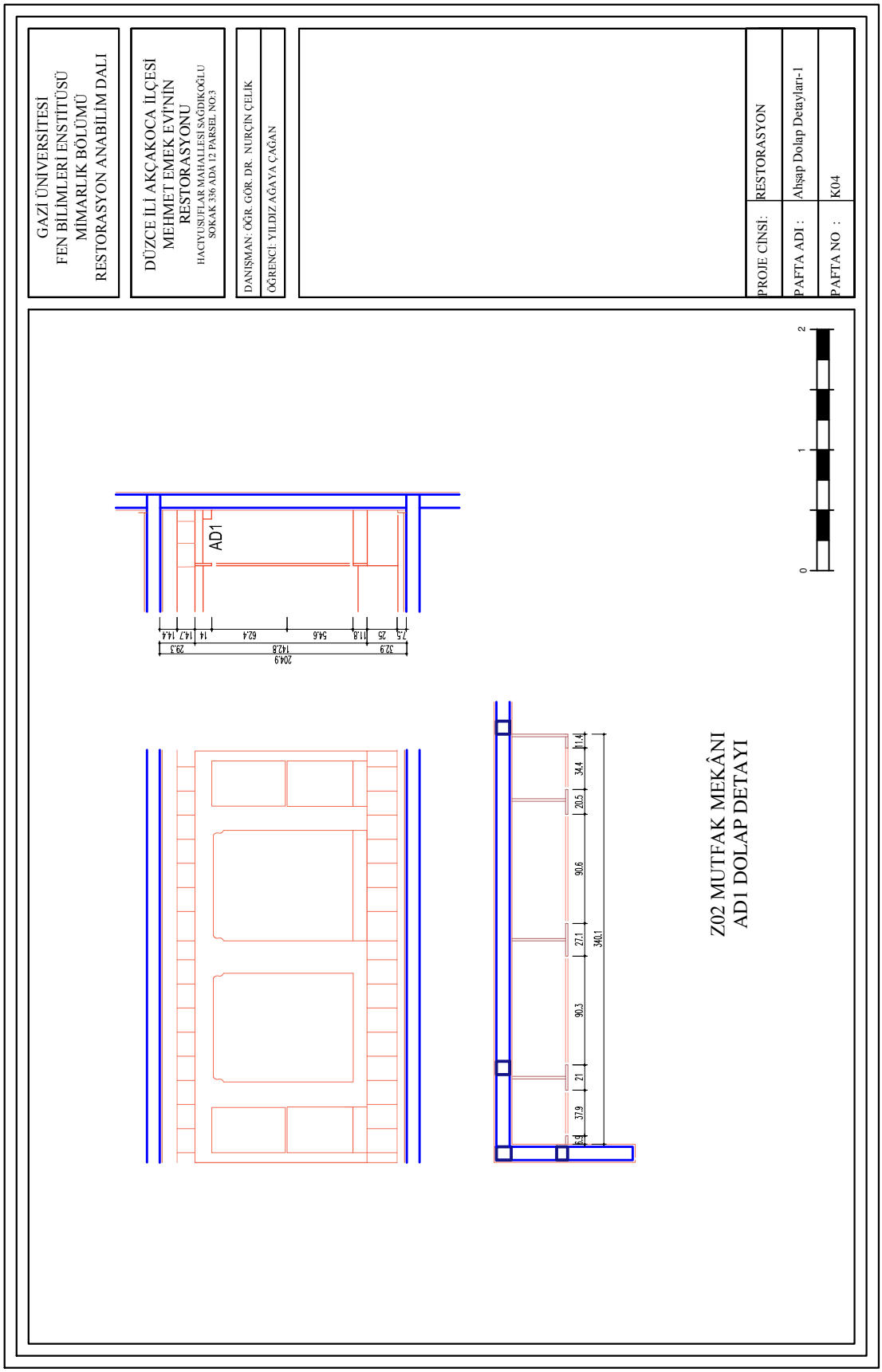

Şekil 6.19 Ahşap Dolap Detayları-1 (Restorasyon)

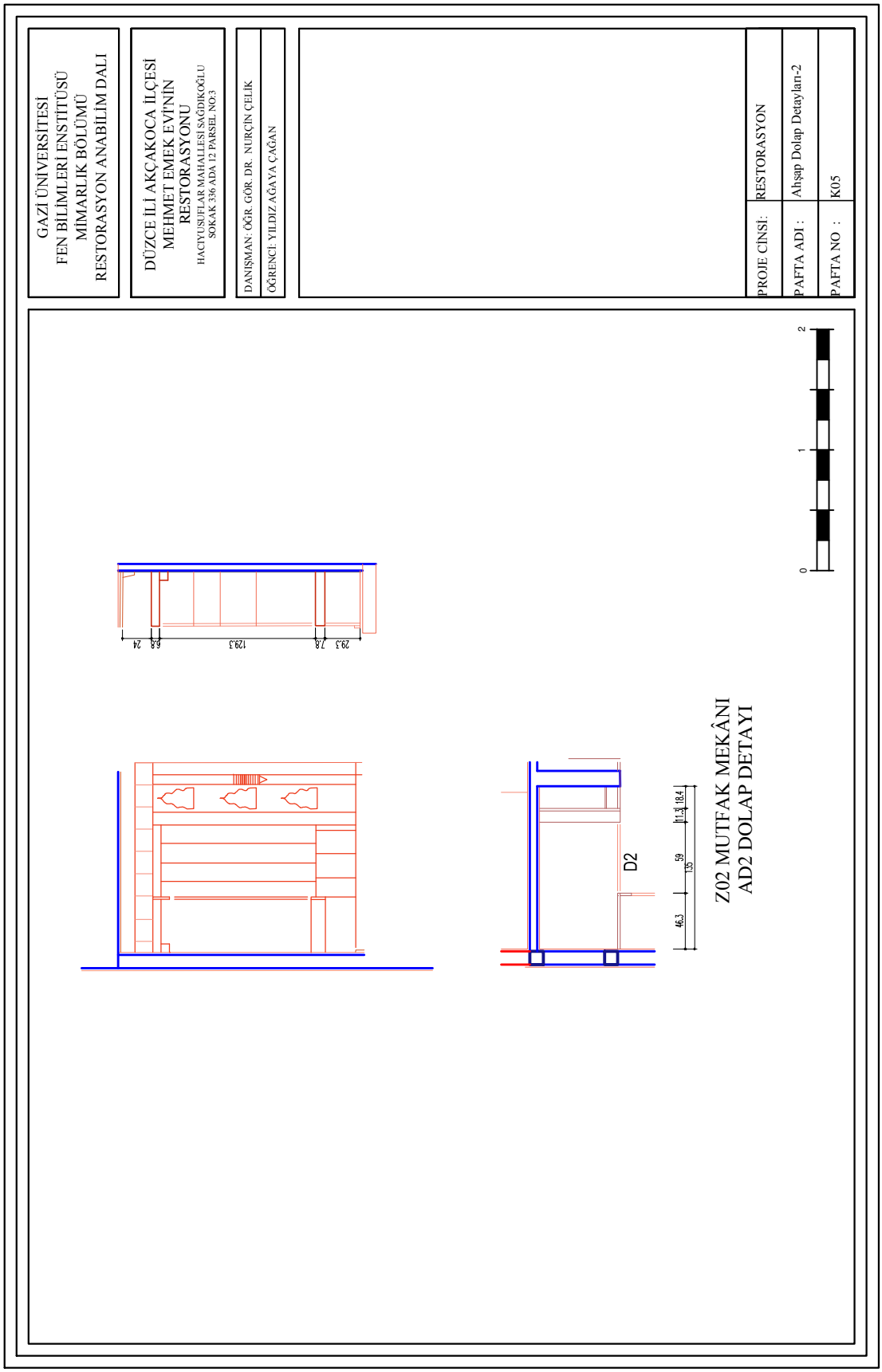

Şekil 6.20 Ahşap Dolap Detayları-2 (Restorasyon)

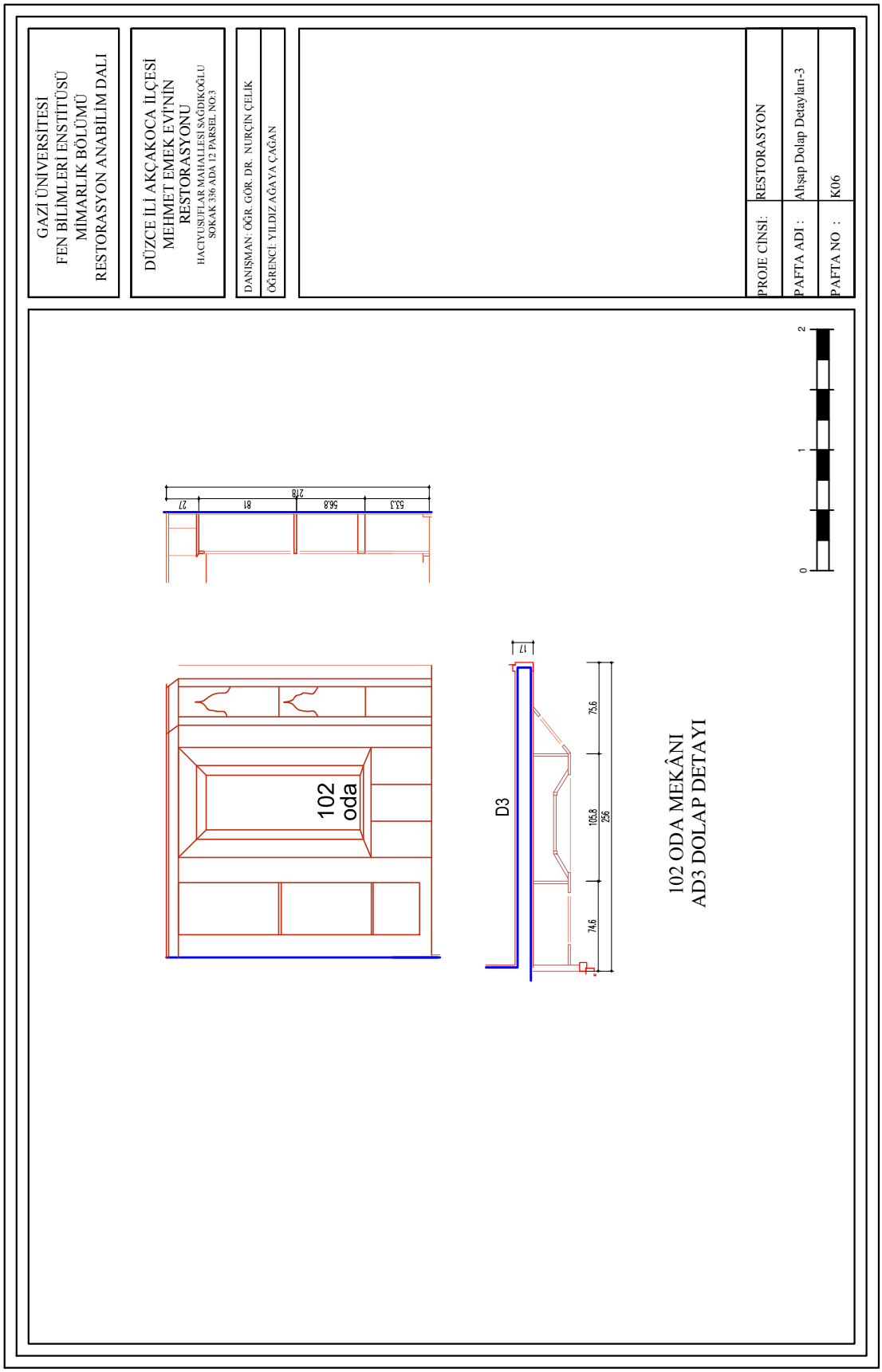

Şekil 6.21 Ahşap Dolap Detayları-3 (Restorasyon)

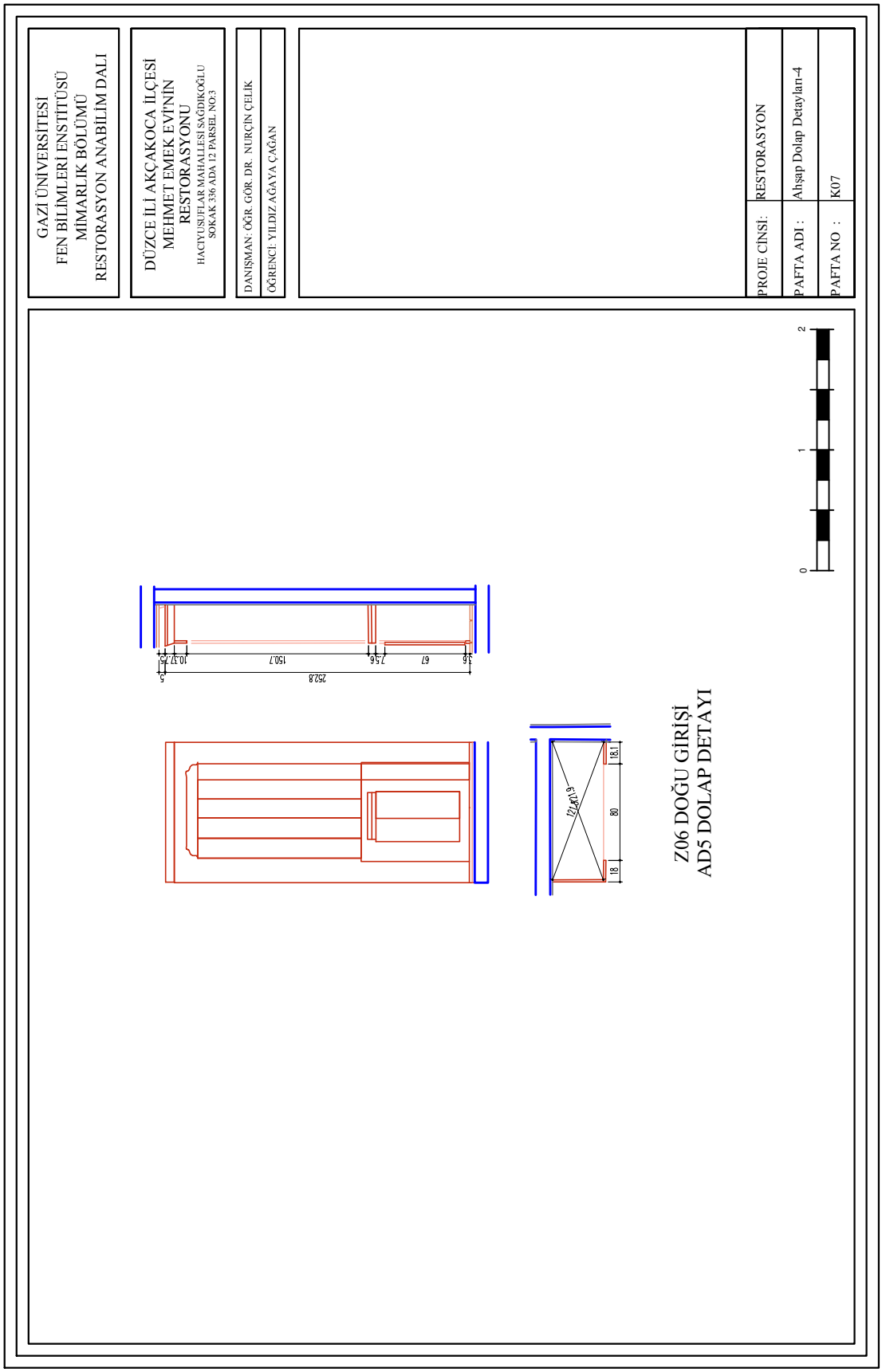

Şekil 6.22 Ahşap Dolap Detayları-4 (Restorasyon)

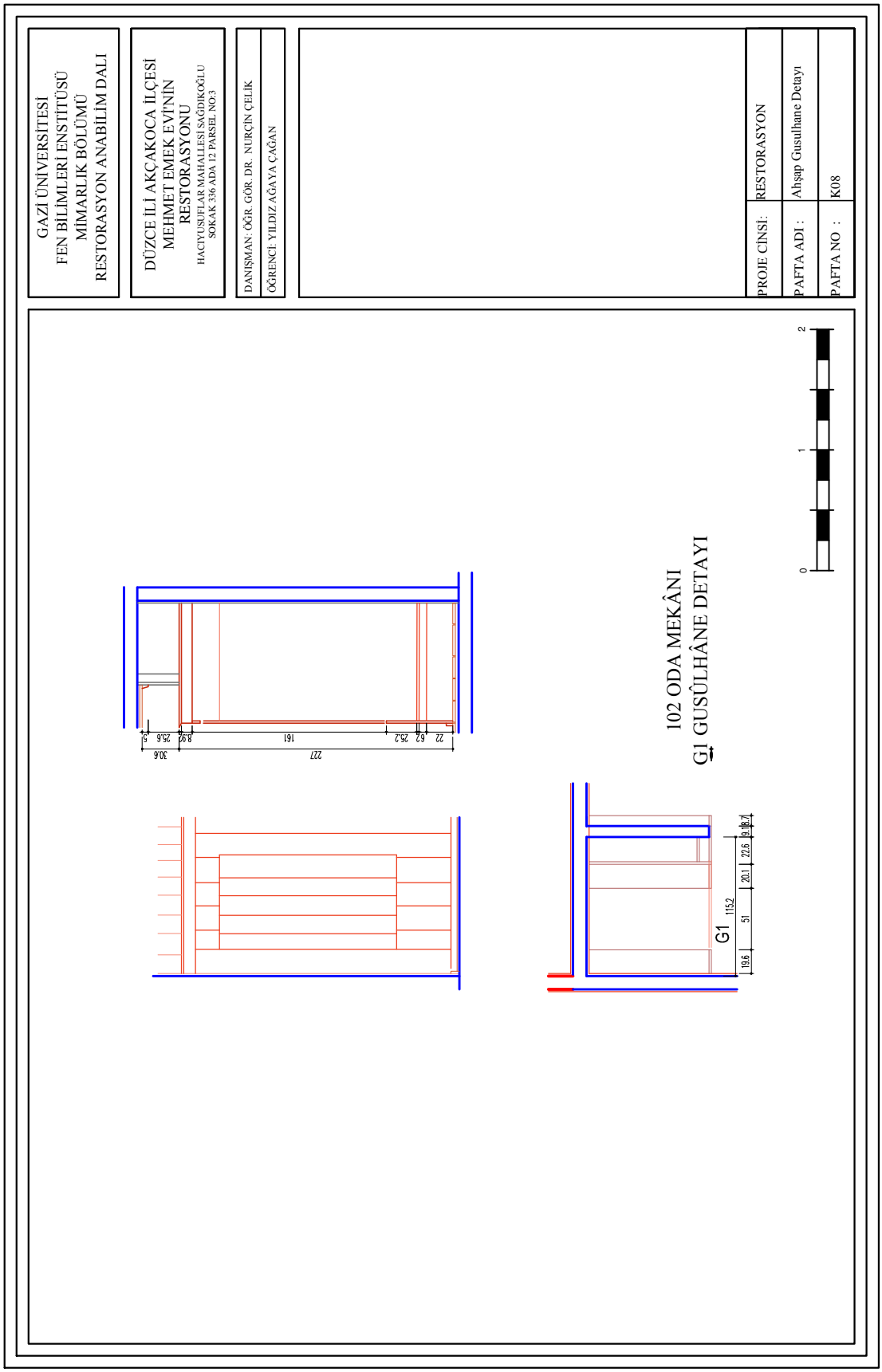

Şekil 6.23 Ahşap Gusulhane Detayı (Restorasyon)

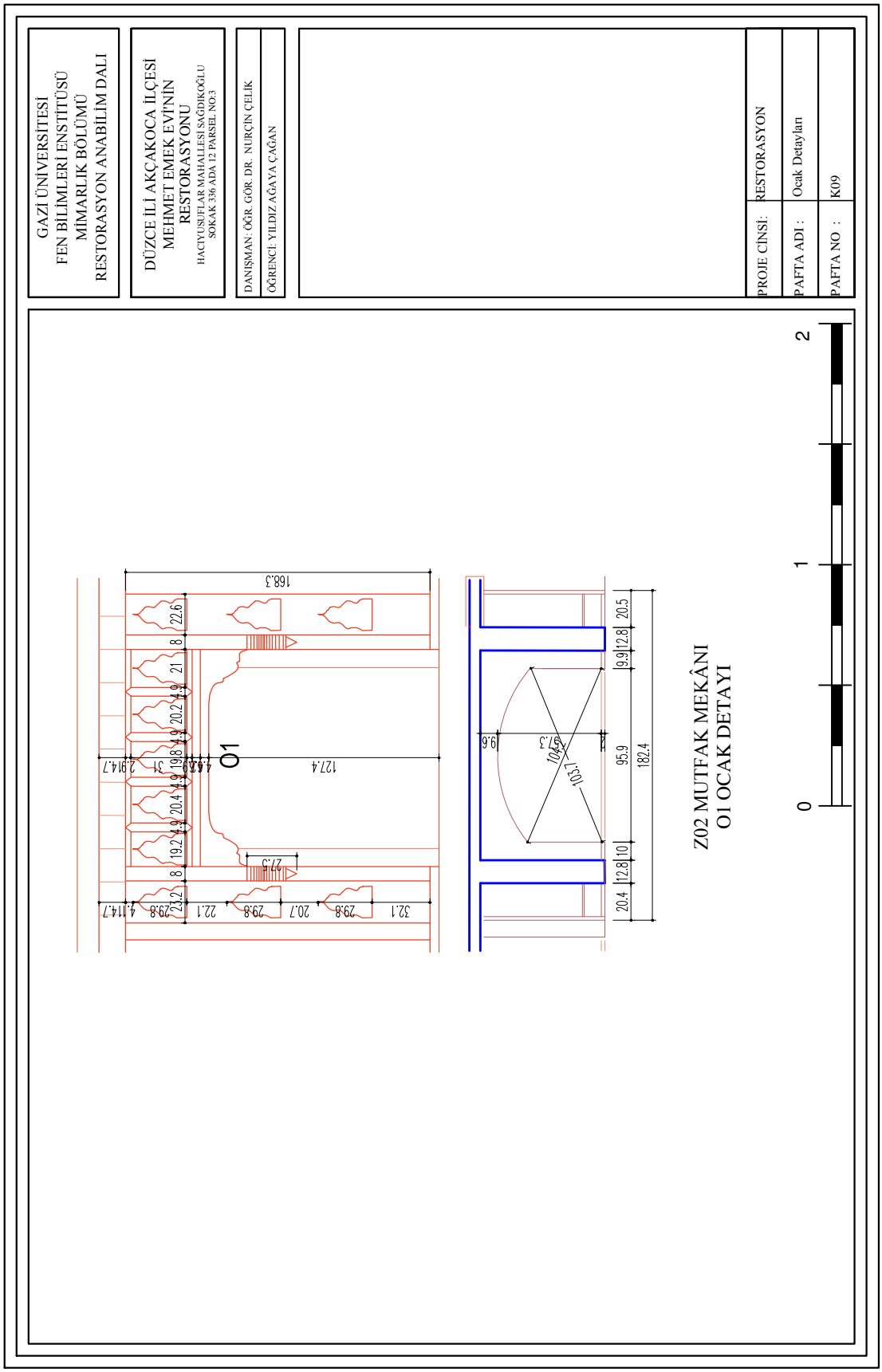

Şekil 6.24 Ocak Detayları (Restorasyon)

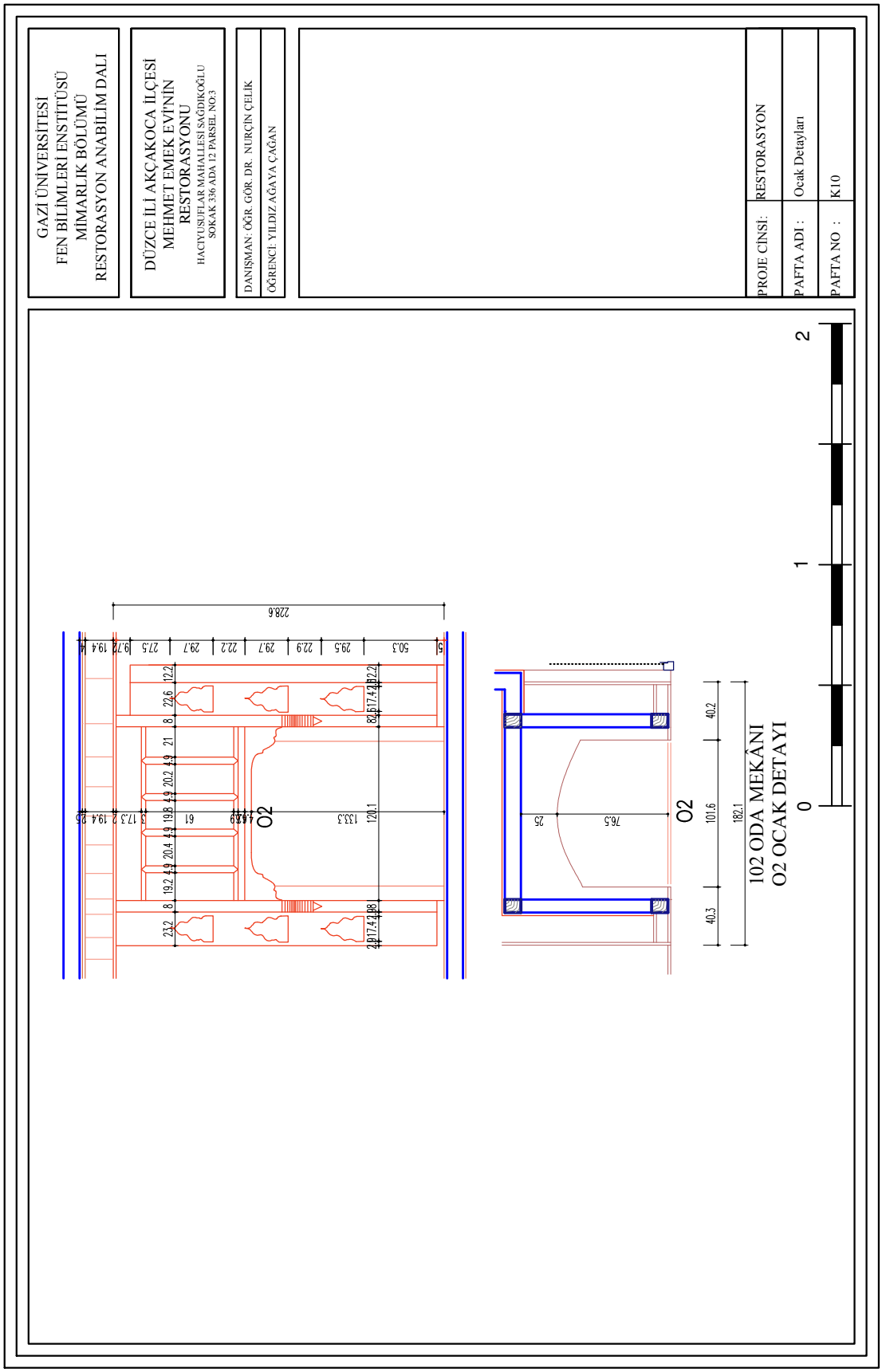

Şekil 6.25 Ocak Detayları (Restorasyon)

7. SONUÇ VE ÖNERİLER

Kültür ve tabiat varlıkları açısından çok zengin kabul edilebilecek olan Türkiye'de, bu değerlerin özelliklerinin farkında olmak, bunların korunmasında yaşanan problemleri dile getirmek, korunmaları ve yaşatılmaları için gereken sorumluluğu üstlenmek her ferdin yurttaşlık ve insanlık sorumluluğudur. Bu sorumluluğun yıllardır sadece devlete ve organlarına yüklendiği Türkiye'de, mevcut şartlar nedeniyle koruma problemleri yaşanmakta ve bu zengin kaynaklarımız giderek tahrip ya da yok edilmektedir. Sadece Türkiye'nin değil, tüm dünya ülkelerinin ortak geçmişine yönelik izler barındıran bu kültürel değerlerin korunmasında ve gelecek kuşaklara aktarılmasında devlet birimlerinin yanı sıra, tüm kurum ve kuruluşların, sivil toplum örgütlerinin, bütün meslek gruplarının ve bu işe gönül vermiş olan herkesin ortak çabalarını ortaya koyması gerekmektedir.

Koruma altına alınmış geleneksel dokuların bile gün geçtikçe bozulmaya başladığı Türkiye'de, Düzce iline bağlı bir ilçe olan Akçakoca'da da kültürel geçmişimizin tüm güzelliklerini yansıtan geniş bir doku yer almaktadır. Bu dokunun en önemli ve en özellikli parçalarından birisi olan Mehmet Emek Evi, fiziksel ve sosyal eskimelere rağmen ayakta kalabilmiş, önemli Geleneksel Akçakoca Evleri'ndendir. Bu değerli eserin gelecek kuşaklara aktarılabilmesi ve sürdürülebilir koruma anlayışına koşut olarak bugünün kullanım gereksinimlerini karşılayıp, bugün ve gelecek adına korunması için gerekli tedbirlerin alınmasına yardımcı olmak da yukarıda bahsedilen yurttaşlık görevlerindendir. Bu değerli yapının çağdaş bir koruma anlayışı ile yaşatılması, gerek Akçakoca'da bulunan yapılar için; gerekse de farklı yörelerde bulunan yapılar için önemli bir örnek temsil edecektir.

Tez çalışması ile ortaya konulan bu önerilerin yapı ile ilgili bir restorasyon uygulamasında bilimsel ve uygulanabilir nitelikte olması önemlidir. Bu önerilerin hayata geçirilmesi ile Türkiye ve Akçakoca için değerli bir kültür mirası gelecek kuşakların bilgilerine sunulacak ve Mehmet Emek Evi'nin sürdürülebilir korunması sağlanacaktır.

KAYNAKLAR

1. Ahunbay, Z., "Tarihi Çevre Koruma ve Restorasyon", ***Yapı Endüstri Merkezi Yayınları***, İstanbul, 8-10, 14, 16, 18, 38, 50, 63-65, 87, 90, 97-98 (1996).

2. Akın, G., "Asya Merkezi Mekân Geleneği", ***T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları,*** Ankara, 237 (1990).

3. Aksoy, E., "Orta Mekân: Türk Sivil Mimarisinde Temel Kuruluş Prensibi", ***Mimarlık ve Sanat***, 7-8: 39-92 (1983).

4. Altınoluk, Ü., "Binaların Yeniden Kullanımı", ***YEM Yayınları***, İstanbul, 9, 15-17,19-23, 137, 138 (1998).

5. Ana Britannica , "Akçakoca", ***Güzel Sanatlar Matbaası***, 2, 51 (1986).

6. Arel, A., "Osmanlı Konut Geleneğinde Tarihsel Sorunlar", ***Ege Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Yayınları***, İzmir, 21-35 (1982).

7. Aru, K. A., 'Türk Kenti', ***Yem Yayınları***, İstanbul, 11, 158 (1998).

8. Asatekin, N.G., "Kültür ve Doğa Varlıklarımız, Neyi, Niçin, Nasıl Korumalıyız", ***T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü Yayınları***, Ankara, 118, (2004).

9. Batur, A., "Doğu Karadeniz'de Kırsal Mimari", ***Milli Reasürans T.A.Ş.,*** İstanbul, (2005).

10. Bektaş, C., "Çağdaş Türk Evini Oluşturacak Yaşama Kültürü", Türk Halk Mimarisi Sempozyumu Bildirileri, ***Kültür Bakanlığı Yayınları***, Ankara, 46, (1990).

11. Bektaş, C., "Koruma Onarım", ***Literatür Yayınları***, İstanbul, 44, 53, 96, 113, 115,140 (2001).

12. Bektaş, C., "Türk Evi", ***Yapı Kredi Yayınları***, İstanbul, 23-30, 32-56, 99-103, 105,110, 111, 115, 117 (1996).

13. Bolu Valiliği İl Turizm Müdürlüğü , "Bolu'94", ***Kemal Matbaacılık***, Bolu, 4, (1994).

14. Bolu Valiliği İl Turizm Müdürlüğü "Bolu İl Turizm Envanteri", ***Devran Matbaacılık***, Ankara, 10-11 (1997).

15. Bolu İl Yıllığı, ***Milli Eğitim Basınevi***, Ankara, (1967).

16. Bolu İl Yıllığı, ***Kemal Matbaası***, Bolu, 57 (1973).

17. Bolu İl Yıllığı, ***Plaka Yayıncılık***, Bolu, 53 (1998).

18. "Cumhuriyetin 50. Yılında Bolu", ***Bolu Valiliği Yayınları***, 5, 25 (1973).

19. Çelik, N., "Akçakoca (Düzce) Koruma Amaçlı İmar Plânı Kentsel Tasarım Rehberi" ***BHA***, Ankara, (2009).

20. Çelik, N.; Açıl, B. H.; Mutlu H.; Taybıllı, B., "Akçakoca (Düzce) Koruma Amaçlı İmar Plânı Araştırma Raporu" ***BHA***, Ankara, (2009).

21. Dağlı, Y., ve Alkahraman, S., "Evliya Çelebi Seyahatnamesi", 2.Cilt, ***Yapı Kredi Yayınları***, İstanbul, 172 (2005).

22. Devlet Planlama Teşkilatı, "Doğu Karadeniz Bölgesi Nitelikli Konut Araştırma Raporu", ***DPT 91.112.002.2,*** Ankara (1992).

23. Dönmez, Ş., "İstiklal Harbi'nde Akçaşehir Akçakoca", ***Akçakoca Belediyesi*** Ankara, 8 (2000).

24. Düzce Valiliği, "Düzce İl Gelişme Plânı" (DİGEP) 2004, 19 (2004).

25. Düzce Valiliği, "İl Çevre Durum Raporu 2006" 146-147 (2006).

26. Düzce Valiliği "Yeni Kent Yeni Yaşam" ***Düzce Valiliği yayınları***, Düzce, 10-17, (2002).

27. Eldem, S.H., "Türk Evi I", ***TAC Yayınları***, İstanbul, 25-45, 103-119 (1984).

28. Eldem, S.H., "Türk Evi II", ***TAC Yayınları***, İstanbul, 17-34, 112-125 (1986).

29. Eldem, S.H., "Türk Evi III", ***TAC Yayınları***, İstanbul, 22-29, 110-126 (1987).

30. Eldem, S.H., "Türk Evi Plân Tipleri", ***İstanbul Teknik Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Yayınları***, İstanbul, 24-25 (1968).

31. Eldem, S.H., "Türk Evi ve Biz", ***Türkiye Tarihi Evleri Koruma Derneği Yayını***, İstanbul, 17-22, (1993).

32. Emecen, F., "Akça Koca", Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi, 2.Cilt, ***Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları***, İstanbul, 224 (1989).

33. Emiroğlu, M., "Akçakoca'da Nüfus, Yerleşme ve Ekonomik Faaliyetler", ***Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Yayınları***, Ankara, 11-15, 30, 60, 74, 157, 171 (1970).

34. Emiroğlu, V., "Edilli Köyü'nün Kültür Değişmesi Bakımından İncelenmesi" ***Varo Matbası***, Ankara, 21 (1972).

35. Erder, C., "Tarihi Çevre Bilinci", ***O.D.T.Ü Mimarlık Fakültesi Yayınları***, Ankara, 289-293 (1975).

36. Esin, E., "M.IX-XIII. Yüzyıl Uygur Köşklerinden Safranbolu Ev Mimarisine Gelişme", ***MTRE Bülteni***, 2: 5-6, 15-18 (1976).

37. Evren M., "Türk Evinde Çıkma", ***İTÜ Yayınları***, İstanbul, (1959).

38. Gökçen, R., "Bolu ve Karadeniz Bölgesi", ***Özyürek Yayınevi***, İstanbul, 33-34 (1998).

39. Günay, R., "Türk Ev Geleneği ve Safranbolu Evleri", ***Yapı Endüstri Merkezi Yayınları***, İstanbul, 25-55 (1998).

40. Gür, Ş.Ö., "Doğu Karadeniz Örneğinde Konut Kültürü", ***Yem Yayınları***, İstanbul, (2000).

41. İnternet: Akçakoca Belediyesi "Akçakoca" www.akçakoca.bel.tr (2013)

42. İslam Ansiklopedisi, "Akça Koca", ***Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları***, 2, 224 (1992).

43. Kazmaoğlu M. ve Tanyeli, U., "Anadolu Konut Mimarisinde Bölgesel Farklılıklar", ***Yapı***, 38: 24-41 (1978).

44. Kıngır, S., "Akçakocayı Ziyaret Eden Turistlerin Müşteri Tatminini Ölçmeye Yönelik Bir Alan çalışması" *Akçakoca Ticaret ve Sanayi Odası*, Akçakoca (2006).

45. Kıray, M. B., "Ereğli Ağır Sanayinden Önce Sahil Kasabası", ***Bağlam*** Yayıncılık, Ankara, (1964).

46. Konrapa, M. Z., "Bolu Tarihi",***Yeni Zamanlar Dağıtım***, Bolu, (1964).

47. Konukçu, E., "Bolu'dan geçen seyyahlar" ***Çele Dergisi***, 19: 20,23, (1964).

48. Konukçu, E., "Bolu'da Halk Kültürü ve Köroğlu Uluslar arası Sempozyumu", ***Abant İzzet Baysal Ü. Yay.***, Bolu 1-3 (1998).

49. Kuban, D., "Tarihi Çevre Korumanın Mimarlık Boyutu Kuram ve Uygulama", ***Yapı Endüstri Merkezi Yayınları***, İstanbul, 9, 24-31, 33, 35- 42, 48, 63, 65, 67-69, 102-103, 105-106, 109, 110, 112, 114, 116, 118-121, 123, 143-148, 165 (2000).

50. Kuban, D., "Tarihsel Çevre Korumanın Mimarlık Boyutu", ***Yem Yayınları***, İstanbul, 117-118 (2000).

51. Kuban, D., "Türk "Hayat"lı Evi", ***MTR Yayınları***, İstanbul, 12-13, 23, 25, 26, 28, 29,30, 33-41, 45, 48, 54, 64, 69-70, 93, 119, 149, 151, 154, 159, 203, 239 (1995).

52. Kuban, D., "Türkiye'de Kentsel Koruma Kent Tarihleri ve Koruma Yöntemleri", ***Tarih Vakfı Yurt Yayınları***, İstanbul, 10, 19, 33, 50, 196, 197, 200, 201 (2001).

53. Küçükerman, Ö., "Anadolu'daki Geleneksel Türk Evinde Mekân Organizasyonu Açısından Odalar" ***Türkiye Turing ve Otomobil Kurumu Yayını,*** İstanbul, 14, 34, 78, 82, 88, 95, 99, 104, 106, 132 (1973).

54. Küçükerman, Ö., "Kendi Mekânının Arayışı İçinde Türk Evi", ***Turing Yayınları***, İstanbul, 27, 48, 87, 93 (1978).

55. Kültür ve Turizm Bakanlığı, "Bolu Turizm ve Rekreasyon Master Plânı", ***Kültür Turizm Bakanlığı Yayını***, Ankara (1979).

56. Madran, E., Özgönül, N., "Kültürel ve Doğal Değerlerin Korunması", ***TMMOB Mimarlar Odası***, Ankara, (2007).

57. Madran, E., Tağmat, T.S., "Kültürel ve Doğal Miras Uluslar arası Kurumlar ve Belgeler", ***TMMOB Mimarlar Odası***, Ankara, (1997).

58. Okan, K., "Akçakoca 2007", ***Arı Matbaası***, Akçakoca, 13 (2007).

59. Okan, K., "Akçakoca Dünü ve Bugünü", ***Akçakoca Kültür Derneği***, Akçakoca, 11 (1997).

60. Ötüken, S.Y.; Durukan, A.; Acun, H.; Pekak, S., "Türkiye'de Vakıf Abideler ve Eski Eserler IV", ***Vakıflar Gen.Müd.Yay***., Ankara, (1986).

61. Özgüner, O., "Köyde Mimari Doğu Karadeniz", ***Odtü Mimarlık Fakültesi***, (1970).

62. Özkok, M., "Akçakoca", ***Akçakoca Turizm Dernegi Yayınları***, İstanbul, (1955).

63. Özkök, M., "Akçakoca, Karadeniz Kıyısında Şirin Bir Plâj ve Sayfiye Kasabası", ***Akçakoca Turizm Dernegi Yayınları***, İstanbul, (1955).

64. Sayın, S.; Madran, E. ve Özgönül, N., "Tarsus'un Kültürel Mirasının Koruma/ Onarım/Düzenleme Eylemlerinin Değerlendirilmesi", Tarih İçinde Mersin Kolokyum II, ***Mersin Üniversitesi Yayınları***, Mersin, 41-45 (2005).

65. Soygeniş, M., "Ondokuzuncu Yüzyılda İstanbul Evinin Mekansal Değişimi ve Nedenlerinin Değerlendirilmesi", Doktora Tezi, ***İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü***, İstanbul, 2, 4-5, 27-28, 31-32, 33, 39, 40, 45, 49-51, 123-124 (1995).

66. Soysal, M., "Tarihten Günümüze Anadolu'da Konut ve Yerleşmenin Öyküsü", ***Tarih Vakfı Yayınları***, İstanbul, 11-35 (1997).

67. Şimşek, M.Ş.; Öztürk, G.; Yazgan, G.Ç.; Sarcan, E.; Şanlı, N., "Düzce İl Çevre Durum Raporu", ***Çevre ve Şehircilik Bakanlığı***, Ankara, (2006).

68. Turuthan Ulusu, T., “Geleneksel Konuttan Günümüz Konutuna Orta Mekân ”, Türk Halk Mimarisi Sempozyumu Bildirileri, ***Kültür Bakanlığı Yayınları***, Ankara, 219 (1990).

69. Türkkaya, C. “Osmanalı İmparatorluğu’nda Oymak, Aşiret ve Cemaatlar”, *İşaret Yayınları,* İstanbul, 507 (2001).

70. Ünügür, S.M. ve Turgut, H., “Çağdaş Türk Evinin Kültürel Özü Ne Olmalıdır?”, Türk Halk Mimarisi Sempozyumu Bildirileri, ***Kültür Bakanlığı Yayınları***, Ankara, 223, 227 (1990).

71. Yurt Ansiklopedisi, “Akçakoca”, ***Anadolu Yayıncılık***, 2, 1471 (1982).

72. Yürekli, H., Yürekli, F., “Türk Evi-Gözlemler-Yorumlar” ***Yem Yayınları***, İstanbul (1997).

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Adı soyadı	: AĞAYA ÇAĞAN, Yıldız
Uyruğu	: T.C.
Doğum tarihi ve yeri	: 04.06.1984 Ankara
Telefon	: 0539 549 96 08
Fax	: -
e-mail	: mimaryildizagaya@gmail.com.

Eğitim

Derece	**Eğitim Birimi**	**Mezuniyet Tarihi**
Lisans:	SDÜ/Mimarlık Bölümü	2007
Lise:	Ankara Atatürk Anadolu Lisesi	2002

İş Deneyimi

Yıl	**Yer**	**Görev**
2010-	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı	Mimar
2008-2010	Mizan Yapı	Mimar
2007-2008	Gürkök İnşaat	Mimar

Yabancı Dil

İngilizce

Hobiler

Yüzme, Tracking, Tiyatro, Satranç.